Nota van Antwoord zienswijzen dijkversterking Gorinchem - Waardenburg

Overzicht gegevens document

Titel document: Nota van Antwoord zienswijzen dijkversterking Gorinchem - Waardenburg
Kenmerk document: GO-WA-RAP-25127
Projectnummer: GoWa

Dit product is tot stand gekomen in samenwerking tussen de bevoegde gezagen (provincies Gelderland en Zuid-Holland, Gemeentes Gorinchem en West Betuwe) met Waterschap Rivierenland en de Graaf Reinaldalliantie

Autorisatie

	Naam
Opgesteld door	Redactie: Pauline van Veen, Maura Niessen
Verificatie door	Nicole Geurts van Kessel
Autorisatie door	Henriette Nonnekens
Vrijgave door	Marco Twigt

Paraaf en tekendatum zijn opgenomen in de Goedkeuringsworkflow van DMS

Revisiebeheer

Revisienummer	**Datum**	**Status**	**Opmerkingen**
0.1	4-9-2020	concept ter review door bevoegde gezagen	
0.2	18-9-2020	concept ter review door landsadvocaat	
1.0	09-10-2020	definitief	t.b.v. besluitvorming bij PpWw, BP en andere besluiten

Adresgegevens

Graaf Reinaldalliantie
Waaldijk 91
4214 LC Vuren

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 6
1.1 Het project 6
1.2 Gecoördineerde projectprocedure Projectplan Waterwet 6
1.3 Beantwoording zienswijzen 7
1.4 Hoe verloopt de verdere procedure? 7
1.5 Leeswijzer 7
2 De meest voorkomende zienswijzen en de beantwoording daarvan 8
2.1 Algemeen 8
2.2 Zienswijzen over de participatie en communicatie 8
2.2.1 Ingediende zienswijzen 8
2.2.2 Toelichting organisatie van de participatie 8
2.2.3 Zienswijzen over participatie in relatie tot een waterveilige en leefbare dijk 10
2.2.4 Zienswijzen over participatie bij het ontwerpen van grof naar fijn 10
2.2.5 Zienswijzen over de afweging tussen maatschappelijk belang & persoonlijk belang 10
2.2.6 Ensemblevoorstellen 10
2.2.7 Vervolg van het participatieproces 11
2.3 Zienswijzen over ontwerp en inpassing 12
2.3.1 Ingediende zienswijzen 12
2.3.2 De hoogte van de dijk 12
2.3.3 Wateroverlast rond de woning 13
2.3.4 Invloed van de dijkversterking op tuinen en bomen 13
2.4 Zienswijzen over grondverwerving en gebruik van de grond 13
2.4.1 Ingediende zienswijzen 14
2.4.2 Grondverwerving en beleid 14
2.4.3 Openbaarheid beheerstrook 14
2.5 Zienswijzen over de uitvoeringswerkzaamheden 14
2.5.1 Ingediende zienswijzen 14
2.5.2 Werkwegen en werkstroken 14
2.5.3 Voorkomen van schade en monitoring 15
2.5.4 Hinder en schade door trillingen 16
2.5.5 Vergoeding van schade 17
3 Wijzigingen ten opzichte van Ontwerp Projectplan Waterwet 19
3.1 Wijzigingen in het Projectplan Waterwet naar aanleiding van zienwijzen 19

3.1.1 Wijzigingen op de kaarten 19
3.1.2 Wijzigingen in de tekst van het Projectplan 19
3.2 Ambtshalve aanpassingen in het Projectplan Waterwet 19
3.2.1 Watermaatregelen 19
3.2.2 Particuliere op/afritten 20
3.2.3 Uitwerking Natuur Netwerk Nederland (NNN-)compensatie op het Heuffterrein 20
3.2.4 Bekleding van de dijk en leeflaag 20
3.2.5 Fietspad Tuil 20
3.2.6 Extra KRW-areaal Woelse Waard 20
3.2.7 Gastvrije Waaldijk 20
3.2.8 Beheer en onderhoudsplannen drie uiterwaarden 21
3.2.9 Grondverwervingsplan 21
3.3 Aanvullingen MER 21
3.3.1 Aanvullingen naar aanleiding van advies Commissie m.e.r 21
3.3.2 Aanvulling KRW Woelse Waard 21
3.3.3 Aanvulling scheepvaarteffecten Woelse Waard 21
3.4 Samenvatting wijzigingen Projectplan en MER 22
4 Wijzigingen ten opzichte van ontwerp bestemmingsplannen 24
4.1 Bestemmingsplan West Betuwe 24
4.1.1 Wijzigingen in ontwerp bestemmingsplan West Betuwe naar aanleiding van zienswijzen 24
4.1.2 Ambtshalve wijzigingen bestemmingsplan West Betuwe 24
4.2 Bestemmingsplan Gorinchem 25
4.2.1 Wijzigingen in ontwerp bestemmingsplan Gorinchem naar aanleiding van zienswijzen 25
4.2.2 Ambtshalve wijzigingen bestemmingsplan Gorinchem 25
5 Wijzigingen ten opzichte van andere ontwerp besluiten 27
5.1 Ontgrondingsvergunning Crobsche Waard 27
5.1.1 Wijzigingen ten opzichte van de ontwerp ontgrondingsvergunning naar aanleiding van zienswijzen 27
5.1.2 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning 27
5.2 Ontgrondingsvergunning Herwijnense Bovenwaard 27
5.2.1 Wijzigingen ten opzichte van ontwerp ontgrondingsvergunning naar aanleiding van zienswijzen 27
5.2.2 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning 27
5.3 Ontgrondingsvergunning Woelse Waard en dijk 28
5.3.1 Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen ten opzichte van de ontwerp ontgrondingsvergunning Woelse Waard 28

5.3.2 Ambtshalve wijzigingen ten opzichte van de ontwerp ontgrondingsvergunning Woelse Waard 28
5.3.3 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning 28
5.4 Omgevingsvergunningen Gorinchem 29
5.4.1 Doorwerking van wijzigingen in het projectplan in de omgevingsvergunning Gorinchem 29
5.4.2 Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen in omgevingsvergunning Gorinchem 29
5.4.3 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning 29
5.5 Omgevingsvergunningen West Betuwe 29
5.5.1 Doorwerking van wijzigingen in het projectplan in de omgevingsvergunning West Betuwe 29
5.5.2 Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen 29
5.5.3 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning 30
5.6 Vergunning Wet natuurbescherming 30
5.7 Ontheffing Wet natuurbescherming 30
5.8 Vergunning archeologisch rijksmonument 30
BIJLAGE 1 Individuele beantwoording zienswijzen 31

1 INLEIDING

1.1 Het project

De Waaldijk tussen Gorinchem en Waardenburg (23 km) voldoet niet aan de wettelijke normen voor hoogwaterveiligheid: de dijk is te laag en heeft onvoldoende stabiliteit. De beheerder van de dijk, Waterschap Rivierenland, heeft daarom van het nationale Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) de opdracht gekregen om de dijk te versterken. Deze versterkingsopgave moet eind 2026 zijn uitgevoerd. Waterschap Rivierenland stelt voor dijkversterking Gorinchem – Waardenburg een Projectplan Waterwet vast.

1.2 Gecoördineerde projectprocedure Projectplan Waterwet

Op dit Projectplan Waterwet is de gecoördineerde projectprocedure van toepassing. Dit betekent dat alle benodigde ontwerp - 'hoofdbesluiten' en het projectMER (Milieueffectrapport) gelijktijdig gepubliceerd en ter inzage gelegd zijn. Als gevolg van de Waterwet is het college van Gedeputeerde Staten aangewezen als coördinerend bevoegd gezag voor de Projectplan Waterwet procedure. Aangezien het grootste deel van het dijktraject in Gelderland is gelegen, hebben de provincies Gelderland en Zuid-Holland bepaald dat Gedeputeerde Staten van Gelderland zorgen voor de gecoördineerde projectprocedure.
De provincie Gelderland regelt als coördinerend bevoegd gezag de procedure van de besluiten en het MER, zoals de publicaties en het loket voor alle reacties op de ontwerpbesluiten.

Vastgestelde ontwerpbesluiten

Voor de realisatie van deze dijkversterking zijn nieuwe bestemmingsplannen en een aantal hoofdvergunningen nodig. Deze stukken hebben tegelijkertijd in ontwerpversie ter inzage gelegen van 28 mei tot en met 8 juli 2020. Een ieder kon zienswijzen op deze stukken indienen.

- Ontwerp Projectplan Waterwet Dijkversterking Gorinchem – Waardenburg van Waterschap Rivierenland;
- ProjectMER Dijkversterking Gorinchem – Waardenburg;
- Ontwerpbestemmingsplan van gemeente West Betuwe;
- Ontwerpbestemmingsplan van gemeente Gorinchem;
- Ontwerpbesluit op grond van de Ontgrondingenwet Crobsche Waard van provincie Gelderland;
- Ontwerpbesluit op grond van de Ontgrondingenwet Herwijnensche Bovenwaard van provincie Gelderland;
- Ontwerpbesluit op grond van de Ontgrondingenwet Woelse Waard van provincie Zuid-Holland;
- Ontwerpbesluit – vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van provincie Gelderland;
- Ontwerpbesluit – ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming van de provincie Gelderland;
- Ontwerpbesluit – handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van gemeente West Betuwe;
- Ontwerpbesluit – activiteiten bouwen, monumenten en kappen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van gemeente West Betuwe;
- Ontwerpbesluit – activiteiten bouwen, monumenten en kappen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van gemeente Gorinchem;
- Ontwerpbesluit Archeologische monumentenvergunning van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;

Voor dit project is een Milieueffectrapportage opgesteld. De Commissie m.e.r. adviseert over de inhoud van milieueffectrapporten. Een milieueffectrapport (MER) brengt de milieugevolgen van een project in beeld voordat de overheid daar een besluit over neemt. Het MER is in twee fases door de Commissie m.e.r. getoetst. In fase één is het eindconcept MER door de Commissie m.e.r. getoetst (februari 2020). In fase twee heeft de

Commissie m.e.r. advies uitgebracht op de opgestelde aanvullingen op het MER en op de binnengekomen zienswijzen (juli 2020). Zie paragraaf 3.3. voor nadere toelichting.

1.3 Beantwoording zienswijzen

Alle zienswijzen zijn doorgestuurd naar de desbetreffende bevoegde instanties (gemeenten en provincies) die de zienswijzen betrekken bij de definitieve besluitvorming. Samen met de gemeenten en provincies en de Graaf Reinaldalliantie zijn alle zienswijzen zorgvuldig beoordeeld en beantwoord.

Iedereen die een zienswijze heeft ingediend, wordt geïnformeerd over hoe hiermee is omgegaan via deze Nota van Antwoord. Alle zienswijzen zijn individueel beantwoord (zie bijlage 1 en 2). Veelgestelde vragen zijn in het algemene deel van deze Nota van Antwoord beantwoord; bij de individuele beantwoording is soms naar dit algemene deel verwezen.

Uw zienswijze kan leiden tot aanpassingen in het projectplan, het bestemmingsplan of een vergunning. Een aantal zienswijzen leidt tot aanpassingen in het ontwerp van de dijk en daarmee tot aanpassingen aan het Projectplan Waterwet. Vanwege deze aanpassingen zijn sommige nadere besluiten (bestemmingsplannen of vergunningen) ook aangepast. Andere zienswijzen leiden niet tot aanpassingen in het ontwerp. Daarnaast is een aantal zienswijzen ingebracht specifiek op één of meer van de andere ontwerpbesluiten. Dit leidt ook tot aanpassingen.

1.4 Hoe verloopt de verdere procedure?

Het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland stelt het Projectplan Waterwet naar verwachting in het vierde kwartaal van 2020 definitief vast. Na vaststelling van het Projectplan Waterwet door het Algemeen Bestuur van het Waterschap hebben alle indieners een reactie op hun zienswijze ontvangen.

Waterschap Rivierenland legt het Projectplan Waterwet vervolgens ter goedkeuring voor aan de provincie Gelderland. De provincie heeft wettelijk gezien 13 weken om het Projectplan Waterwet goed te keuren.

Als het projectplan is goedgekeurd door de provincie, wordt dit door de provincie bekendgemaakt. De indiener ontvangt na goedkeuring van het Projectplan Waterwet door het college van Gedeputeerde Staten de Nota van Antwoord. Het goedkeuringsbesluit, het Projectplan Waterwet en de andere definitieve besluiten liggen vervolgens 6 weken ter inzage voor beroep.

Mocht de indiener het niet eens zijn met de beantwoording van de zienswijze , dan kan de indiener tegen het goedkeuringsbesluit en/of de overige besluiten in beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak.
Op de gecoördineerde projectprocedure van het Projectplan Waterwet is de Crisis en Herstelwet van toepassing. Alleen een belanghebbende die een zienswijze heeft ingediend, of aantoonbaar niet in de gelegenheid was om een zienswijze in te dienen, kan later tegen de definitieve besluiten(en) rechtstreeks beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

1.5 Leeswijzer

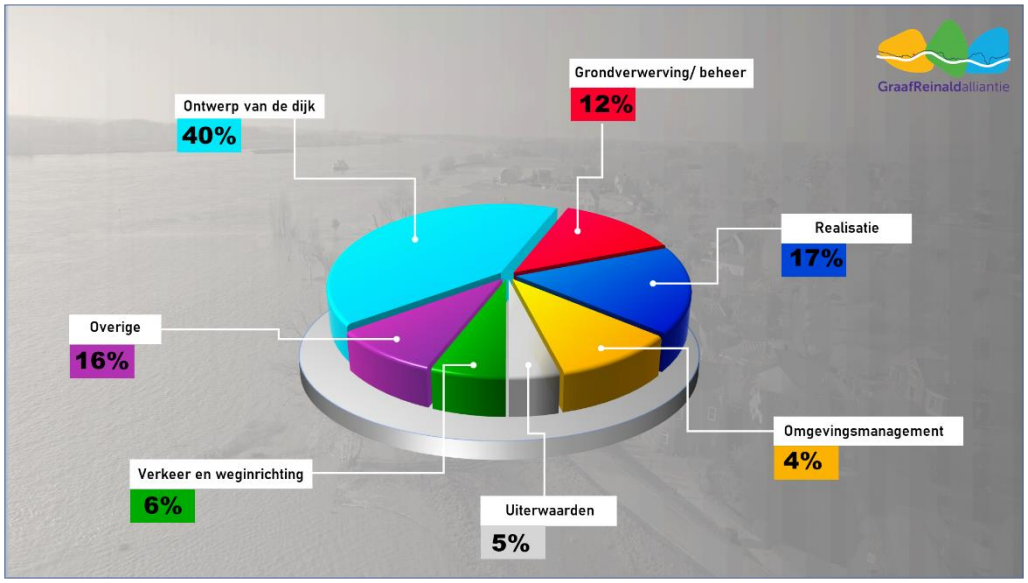
De beantwoording van de (geanonimiseerde) individuele zienswijzen is te vinden in bijlage 1. In hoofdstuk 2 zijn de meest voorkomende zienswijzen toegelicht. In de hoofdstukken 3 tot en met 5 zijn achtereenvolgens per besluit de wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen en de ambtelijke wijzigingen beschreven. In hoofdstuk 3 de wijzigingen ten opzichte van het Ontwerp Projectplan Waterwet, in hoofdstuk 4 de wijzigingen ten opzichte van de ontwerp bestemmingsplannen en in hoofdstuk 5 de wijzigingen ten opzichte van de andere ontwerp besluiten.

2 De meest voorkomende zienswijzen en de beantwoording daarvan

2.1 Algemeen

In totaal zijn 135 zienswijzen ingediend.
Alle zienswijzen zijn, voor een goede beantwoording, gesplitst in de verschillende onderwerpen die in de zienswijzen zijn aangekaart. Dit heeft geleid tot 743 vragen of bezwaarpunten, die stuk voor stuk zijn beantwoord.

In onderstaande afbeelding is een korte analyse van de verdeling van onderwerpen van de zienswijzen te zien.

De zienswijzen hebben voor het overgrote deel betrekking op het Ontwerp Projectplan Waterwet. Er zijn enkele zienswijzen ingediend op de ontwerp-Bestemmingsplannen, met name door beheerders van (gas- en water)leidingen. Ook heeft een aantal indieners aangegeven dat hun zienswijzen betrekking hebben op alle besluiten.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt een aantal zienswijzen die vaak naar voren zijn gebracht beantwoord. Bij de individuele beantwoording is waar nodig naar dit algemene deel verwezen.

2.2 Zienswijzen over de participatie en communicatie

2.2.1 Ingediende zienswijzen

Verschillende zienswijzen hebben betrekking op de participatie en communicatie. In de volgende paragraaf wordt kort het participatieproces van het project toegelicht, daarna wordt ingegaan op de geuite zorgen, vragen en/of ontevredenheid.

2.2.2 Toelichting organisatie van de participatie

De voorbereiding voor de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg is in 2014 gestart. De insteek van het waterschap was destijds dat de dijk als een op maat gemaakt pak zou moeten gaan passen in de omgeving, rekening houdend met de wensen en visies van alle relevante partijen: bewoners, ensemblewerkgroepen, klankbordgroep en bevoegde gezagen (ambtelijke en bestuurlijke begeleidingsgroepen).

In de klankbordgroep (KBG) zitten vertegenwoordigers van belangenorganisaties als landbouw, natuur, cultuurhistorie en bewoners/vertegenwoordigers van de ensemblewerkgroepen. De ensemblewerkgroepen bestaan uit betrokken inwoners van het dijkgebied Gorinchem-Waardenburg. De ensemblewerkgroepen hebben samen met Waterschap Rivierenland gezocht naar ruimtelijke kansen op en om de dijk: de ontwikkelkansen. Deze ontwikkelkansen zijn actief met medeoverheden gedeeld, besproken en waar mogelijk een stap verder gebracht. Frequentie van de bijeenkomsten van de ensemble werkgroepen is verschillend en altijd naar behoefte van het desbetreffende ensemble. Bij deze bijeenkomsten is ook de gemeente aanwezig geweest. Afspraken ten aanzien van de ontwikkelkansen die op ambtelijk niveau gemaakt zijn, zijn vervolgens bestuurlijk bekrachtigd in de BBG.

In de ambtelijke begeleidingsgroep (ABG) zijn de gemeenten Gorinchem en West Betuwe (voorheen Lingewaal en Neerijnen), de provincies Zuid-Holland en Gelderland, Rijkswaterstaat (West-Nederland Zuid en Oost-Nederland) en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed op ambtelijk niveau vertegenwoordigd. In de bestuurlijke begeleidingsgroep (BBG) zijn deze medeoverheden op bestuurlijk niveau vertegenwoordigd. De onafhankelijke voorzitter van de KBG brengt, als adviseur van de BBG, het advies van de KBG in. De vergaderfrequentie is ca. drie tot vier keer per jaar voor KBG en ABG en minimaal één keer per jaar voor BBG. Deze overleggen bestaan tot op heden nog steeds.

Naast deze brede overleggen vinden er regelmatig thematische overleggen plaats, zoals over cultuurhistorie (linielandschap en Fort Vuren), recreatie (recreatietafel en Gastvrije Waaldijk), natuur (Natura2000 en compensatie), verkeer (verkeerstafel) en inpassing woningen/herbouw (RO-tafel). Deze thema tafels kennen een gemengde samenstelling van ambtenaren en betrokken bewoners. Verder is er overleg met betrokkenen en omwonenden in ontwerpateliers geweest over speciale locaties zoals het Heuffterrein, de Crobsche Waard, de Kaap van Haaften, de Kerkewaard, de Herwijnse Bovenwaard en Woelse Waard.
Belangrijke informatie met een persoonlijk belang wordt individueel met de betrokkenen besproken (keukentafelgesprekken die plaatsvinden bij de betrokkene thuis of op kantoor van de Graaf Reinaldalliantie).

In de afgelopen jaren zijn er enkele malen per jaar grote inloopbijeenkomsten gehouden voor bewoners, betrokkenen en geïnteresseerden om de omgeving te informeren over de stand van zaken van het dijkversterkingsproject.

Tot slot zijn voorafgaand aan de terinzagelegging van het Ontwerp Projectplan Waterwet, in februari 2020, twee openbare inloopbijeenkomsten georganiseerd voor alle belanghebbenden rondom de dijkversterking. Tijdens deze bijeenkomsten is het ontwerp van de nieuwe dijk gepresenteerd. Dit ontwerp is daarna voorgelegd aan het dagelijks bestuur van het waterschap en is opgenomen in het Ontwerp Projectplan Waterwet. Tijdens de inloopbijeenkomsten is een toelichting op de gemaakte keuzes gegeven en zijn vragen van aanwezigen beantwoord. Ook is breder uitleg gegeven over de uitvoering, communicatie, monitoring en grondverwerving.

Met bovenstaande partijen en binnen de genoemde overlegstructuren heeft de Alliantie vorm gegeven aan participatie. Steeds zijn eerst de plannen voorgelegd aan de bewoners en direct betrokkenen en vervolgens aan de bevoegde instanties. De resultaten van de participatie op de bij de start vastgelegde ontwikkelkansen zijn gepresenteerd aan de ensembles, KBG, ABG en BBG en vastgelegd in het Projectplan Waterwet.

Via de website en nieuwsbrieven is regelmatig gecommuniceerd, o.a. over de voortgang en tussenresultaten van het project en de terinzagelegging.

2.2.3 Zienswijzen over participatie in relatie tot een waterveilige en leefbare dijk

Uit verschillende zienswijzen kan worden opgemaakt dat, weliswaar onbedoeld, het idee ontstaan is dat bewoners ook de technische (waterveiligheid) oplossing mochten meebepalen, terwijl dat in de praktijk maar beperkt zo is. Dit heeft tot teleurstelling geleid bij verschillende bewoners.

Vanaf het begin van het participatieproces voor de dijkversterking heeft de hoogwaterveiligheid en leefbare dijk centraal gestaan. Het waterschap gaat over de waterveiligheid en is dus ook verantwoordelijk voor het wegen van de verschillende belangen en het maken van keuzes omtrent de technische oplossingen. Bewoners hebben dus slechts beperkt invloed gehad op de aspecten van waterveiligheid.

Op de 'Leefbare Dijk' hebben de bewoners meer invloed gehad. Dit is terug te zien aan het aantal ontwikkelkansen zoals opgenomen op de factsheets per dijkvak. Deze ontwikkelkansen hebben betrekking op natuur en groen, recreatie en toerisme, verkeer, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit. Zie hiervoor ook paragraaf 2.1.4 .

2.2.4 Zienswijzen over participatie bij het ontwerpen van grof naar fijn

In verschillende zienswijzen komt naar voren dat een deel van de bewoners het gevoel heeft dat de Alliantie na de presentatie van het voorkeursalternatief (VKA) een andere koers is gaan varen en grote aanpassingen in het ontwerp heeft gedaan. Daarbij heerst er het gevoel dat er in het laatste jaar geen sprake meer is geweest van participatie. Dit kan veroorzaakt worden door het feit dat de Alliantie van grof naar fijn werkt. Hierdoor is er juist in het begin, waarin de globale lijnen van het project worden bepaald, veel input opgehaald in een brede omgeving. In de loop van de tijd is de opgehaalde input verder bekeken en onderzocht en heeft waar mogelijk een plekje gekregen in het ontwerp. Dit is teruggekoppeld aan de verschillende bewoners en betrokkenen. Denk daarbij aan het behouden van bomen, woningen en plannen in de uiterwaarden.

De manier van participatie veranderde bij het verder verfijnen van het ontwerp. Er was minder spraken van participatie met groepen, maar des te meer op individueel (perceels)niveau in verband met persoonlijk belang of een onderhandeling (bij verwerving). Hierdoor kan wellicht het gevoel zijn ontstaan dat de Graaf Reinaldalliantie minder aan participatie deed. Dit is een logisch gevolg van het vroegtijdig betrekken van de omgeving bij het hele dijkversterkingsproces. De doelstelling "de dijk is van ons allemaal" is nog steeds van toepassing.

2.2.5 Zienswijzen over de afweging tussen maatschappelijk belang & persoonlijk belang

In diverse zienswijzen komt naar voren dat het gevoel bestaat dat in hoofdzaak voorstellen die het algemeen belang dienen gehonoreerd worden en dat er onvoldoende tegemoet gekomen wordt aan het persoonlijk belang. Deels is dat te verklaren doordat ten aanzien van persoonlijke belangen (bijvoorbeeld tuinen, opritten en woongenot) pas in detail toezeggingen gedaan kunnen worden op het moment dat het ontwerp op voldoende detailniveau is uitgewerkt en de haalbaarheid van deze wensen beschouwd kan worden. Voor een relatief groot deel van de wensen van persoonlijk belang komt dat detailniveau wanneer het ontwerp uit het Projectplan Waterwet verder uitgewerkt wordt naar een uitvoeringsontwerp, dat pas klaar is als de uitvoering gaat starten. Aan de andere kant is het ook zo dat het waterschap een afweging moet maken tussen persoonlijk belang en maatschappelijk belang. Deze belangen zijn nog wel eens tegenstrijdig. Het waterschap is verantwoordelijk voor de uiteindelijke keuze, die altijd zeer zorgvuldig (en consequent) is gemaakt door alle belangen in de afweging mee te nemen. Daar waar het persoonlijk belang niet wordt gehonoreerd, wordt dit toegelicht in de beantwoording van de betreffende zienswijzen.

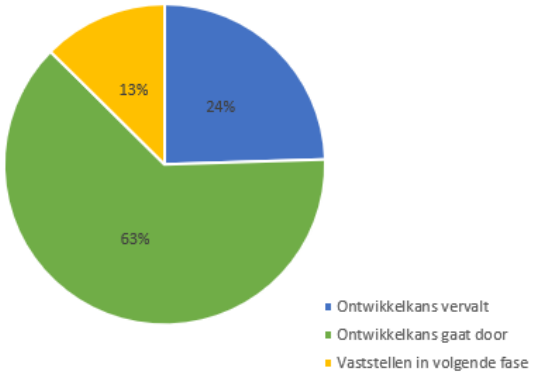
2.2.6 Ensemblevoorstellen

Naast de ensemblewerkgroepen zijn ook vanuit andere partijen, zoals overheden, wensen en ideeën ingebracht voor aanpassingen aan of in de omgeving van de dijk. Deze wensen zijn verschillend van aard en

status en zijn alle onderzocht in de aanloop naar het definitieve ontwerp (DO), dat is opgenomen in het Ontwerp Projectplan Waterwet. In de afgelopen periode zijn deze ontwikkelkansen verder uitgewerkt en verdeeld in drie categorieën:

- ontwikkelkans gaat door
- ontwikkelkans vervalt
- doorgang wordt vastgesteld in de volgende fase

In onderstaand diagram is te zien dat 63% van de door de omgeving aangedragen ontwikkelkansen gerealiseerd gaat worden. Van 13% wordt in de volgende fase vastgesteld of ze gerealiseerd kunnen worden. Vanuit de Alliantie bezien is een percentage van 63% op dit moment en mogelijk zelfs 76% een mooi resultaat van het participatieproces. Er zijn bewoners die zich vooral richten op het deel van de voorstellen dat niet door gaat. Zij stellen dan dat het participatieproces mislukt is.

2.2.7 Vervolg van het participatieproces

In de verkenningsfase heeft de nadruk gelegen op het benoemen en verzamelen van kansen. In de planuitwerkingsfase is het accent verschoven naar het uitwerken en verzilveren van de onderkende kansen voor zowel algemeen als individueel belang. In de realisatiefase en de voorbereiding daarvan ligt de nadruk op het borgen van de eerdere toezeggingen (gehonoreerde wensen van algemeen en/of persoonlijk belang). Daarnaast vinden er gesprekken plaats over het verder uit te werken uitvoeringsontwerp, over wensen die nog niet zijn gehonoreerd. .

Van Projectplan Waterwet naar Uitvoeringsontwerp

De meeste van de reacties over het ontwerp van de dijk gaan over de individuele situatie, dus het ontwerp van de dijk nabij de woning. Uit verschillende reacties blijkt dat er behoefte is aan meer details over de exacte ligging van een oprit, inpassing van de tuin en het behoud van bomen, woongenot en maatregelen om wateroverlast te voorkomen.
Het huidige plan heeft nog niet het detailniveau dat nodig is om hier een volledig antwoord op te geven. We werken tenslotte van grof naar fijn.

Het huidige detailniveau van het Projectplan Waterwet bevat het detailniveau dat nodig is voor:

- Rechtszekerheid van de belanghebbenden
- Bepaling van de effecten en de gemaakte afwegingen
- Grondverwerving.

Dit projectplan bevat daarom nog niet alle details. Deze details komen aan de orde in het Uitvoeringsontwerp. het uitvoeringsontwerp wordt nog nader gekeken naar bijvoorbeeld materiaalgebruik, maar ook naar afwatering rond woningen en het aanbrengen van extra grond om een betere vormgeving rond woningen te creëren.

Bij de verdere uitwerking van het huidige plan naar een uitvoeringsontwerp worden de bewoners met een direct belang betrokken. Dit zijn bewoners die een oprit naar de dijk hebben of daar waar de nieuwe dijk het eigendom van de bewoner of grondeigenaar raakt. Het ontwerp zal met hen worden gedeeld en wordt er samen nagegaan welke aandachtspunten er nog zijn. Vervolgens gaan we na of deze punten ingepast kunnen worden in het uitvoeringsontwerp.

Het uitvoeringsontwerp moet klaar zijn voor start van de werkzaamheden. Deze start van de werkzaamheden verschilt per dijkvak. In sommige dijkvakken wordt in 2021 een start gemaakt met de werkzaamheden en in andere vakken pas in 2022. Bewoners worden hierover verder geïnformeerd via de omgevingsmanager.

Communicatie over de realisatie
In deze fase worden de uitvoeringsplanning en de te verwachten hinder steeds concreter. Het is van belang de omwonenden en bedrijven hier ook in mee te gaan nemen. Men ervaart de meeste hinder van onaangekondigde werkzaamheden of werkzaamheden die langer duren dan eerder aangegeven, dus dat gaan we zoveel mogelijk voorkomen. Afhankelijk van het soort gebruik (wonen, bedrijvigheid, recreatie) treft de Alliantie maatregelen om hinder te minimaliseren. Bewoners, ensemblewerkgroepen en klankbordgroep zijn tijdens de uitvoering belangrijke stakeholders om te kunnen toetsen of deze maatregelen ook effectief zijn of dat de Alliantie wellicht moeten bijsturen.

2.3 Zienswijzen over ontwerp en inpassing

2.3.1 Ingediende zienswijzen
Er zijn 294 punten gaan over het ontwerp van de dijkversterking. De meeste hiervan gaan over de individuele situatie, dus het ontwerp van de dijk nabij de woning.

2.3.2 De hoogte van de dijk
Een aantal indieners heeft vragen over de hoogte van de dijk. Wat is het verschil tussen opleverhoogte en ontwerphoogte?. Wordt de dijk afgegraven als de ontwerphoogte lager is dan de huidige hoogte van de dijk? Komen er ook werkzaamheden als de dijk niet wordt verhoogd?

In het ontwerp worden twee typen kruinhoogtes gehanteerd: ontwerphoogte en opleverhoogte. De ontwerphoogte is de hoogte die de dijk minimaal moet hebben in 2075. De opleverhoogte is de hoogte van de dijk direct na het afronden van de werkzaamheden. De opleverhoogte is hoger dan de ontwerphoogte omdat hier de daling van de kruin door (autonome) bodemdaling en zettingen wordt gecompenseerd. De autonome bodemdaling is een doorgaand gebiedsproces dat onafhankelijk van de dijkversterking optreedt, bijvoorbeeld door inklinking van veen in de bodem. De autonome bodemdaling staat los van de aangebrachte belasting. Daarnaast heeft de kruin een dwarshelling (verkanting) voor de afwatering, waardoor het hoogste punt hoger kan liggen dan de buitenkruinlijn. De zetting van de dijk zelf is doorgaans beperkt.

Het waterschap heeft als uitgangspunt dat de huidige hoogte nooit lager wordt dan dat deze nu is om zo toekomstbestendig te blijven en deze robuustheid nu niet 'weg te geven'. Als de ontwerphoogte lager is dan de huidige hoogte, wordt de dijk niet actief afgegraven om de ontwerphoogte te maken. Op de locaties waar dit aan de hand is moet de bekleding van de dijk meestal worden aangepast. De dijk moet op al deze locaties dus toch 'op de schop'. In dat proces wordt de huidige hoogte teruggebracht.

De aanpassing van de bekleding brengt ook met zich mee dat aanwonenden rekening moeten houden met werkzaamheden aan het dijktalud. Dus ook als de ligging van de dijk gelijk blijft aan de huidige ligging.

2.3.3 Wateroverlast rond de woning

Een aantal indieners vreest voor wateroverlast rond de woningen, hetzij door de aanpassing van de dijk hetzij door de plaatsing van een verticale constructie.
De waterhuishouding is in het Projectplan Waterwet onderzocht en uitgewerkt, maar nog op de percelen nog niet gedetailleerd uitgewerkt de percelen. In het zal worden bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken op het perceel en met u worden besproken Uitvoeringsontwerp (zie paragraaf 2.2.7 voor toelichting proces). Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.

De verticale constructie wordt in de dijk geplaatst tussen de woning en de rivier. De constructie zal hierdoor een dempend effect hebben op de invloed die de rivier heeft op de grondwaterstanden ter plaatse van de woningen. Zonder de constructie staat het grondwater bij woningen onder invloed van de waterstand in de rivier en treden er als gevolg van de waterstandsveranderingen variaties in de grondwaterstand op. Als de constructie wordt geplaatst wordt de invloed die de rivierwaterstand op de grondwaterstand heeft gedempt en zal de grondwaterstand bij hoge rivierstanden bij de woningen minder hoog komen te staan en bij lage rivierstanden minder laag. Dit brengt dus geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie.

2.3.4 Invloed van de dijkversterking op tuinen en bomen

Veel indieners hebben gezien dat er bomen in hun tuin of directe omgeving weg moeten of vrezen hiervoor. Vaak is verzocht om de betreffende bomen te sparen, in verband met privacy of vanwege de emotionele waarde.

De bomen die zijn ingetekend als 'te verwijderen' liggen in de constructiezone of op de plek van de nieuwe dijk (en beheerstrook). Daar zitten ook 'grensgevallen' tussen.
Bij de aanpassing van het definitieve ontwerp (definitief Projectplan Waterwet) is gebleken dat een aantal bomen alsnog gespaard kan blijven.

Bij de uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt bekeken welke bomen alsnog behouden kunnen blijven. Daar worden echter nu nog geen toezeggingen over gedaan.
Of voor een te kappen boom een kapvergunning (Omgevingsvergunning Kappen) nodig is, is afhankelijk van het gemeentelijk beleid hierover. Zie voor de voorwaarden die hiervoor gelden het onderdeel Vergunningen – Omgevingsvergunningen – Kappen, van het i-report. Voor 'te verwijderen' bomen waarvoor een kapvergunning nodig is, is deze aangevraagd en in ontwerp verleend. In de kapvergunningen is de herplant van gekapte bomen voorgeschreven.

Als gevolg van wijzigingen in het ontwerp van de dijk en de watermaatregelen is in de gemeente Gorinchem een kapvergunningplichtige boom vervallen als te kappen, en in de gemeente West Betuwe is er één toegevoegd als te kappen.

Eigenaren ontvangen een vergoeding voor te kappen bomen die hun eigendom zijn. Dit geldt ook voor niet-kapvergunningplichtige bomen.

Naast de nu aangevraagde kapvergunningen zal in een later stadium ook nog een vergunning ingevolge de Wet natuurbescherming worden aangevraagd voor 'houtopstanden'.

2.4 Zienswijzen over grondverwerving en gebruik van de grond

2.4.1 Ingediende zienswijzen

Verschillende zienswijzen ingediend die te maken hebben met aankoop en gebruik van grond. De individuele gevallen zijn in bijlage 1 beantwoord. Veel voorkomende onderwerpen lichten we hier kort toe.

2.4.2 Grondverwerving en beleid

Verschillende indieners hebben vragen gesteld over de vergoedingen voor de grond die tijdelijk of permanent nodig is voor de grondverwerving en het beleid op dat vlak. Deze vragen zijn individueel beantwoord, daarnaast wordt ook verwezen naar het Grondverwervingsplan dat als bijlage is bijgevoegd bij het Projectplan Waterwet.

2.4.3 Openbaarheid beheerstrook

Een aantal indieners wil niet dat de groene omdijkingen en de beheerstrook openbaar toegankelijk wordt in verband met de privacy.
In beginsel zijn de beheerstroken en de groene dijken volgens het beleid van het waterschap openbaar. Het waterschap hanteert in de nota recreatief medegebruik van waterschapseigendommen het uitgangspunt dat recreatie zoals wandelen door een individuele wandelaar mogelijk is. Uitgangspunt is tevens dat dit niet mag leiden tot schade of overlast. Over een aantal groene omdijkingen zijn in het verleden afspraken gemaakt over de toegankelijkheid. Deze afspraken worden gehandhaafd.

2.5 Zienswijzen over de uitvoeringswerkzaamheden

2.5.1 Ingediende zienswijzen

Er zijn veel zorgen over de uitvoering van de dijkversterking. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om transport van materiaal en het gebruik van werkstroken in tuinen van indieners. Bovendien zijn veel mensen bang voor schade door het inbrengen van constructies.

2.5.2 Werkwegen en werkstroken

Er zijn diverse zienswijzen die ingaan op de aanvoer van materialen. In de meeste zienswijzen worden kanttekening geplaatst bij de werkwegen, bijvoorbeeld of dit niet over water kan plaatsvinden in plaats van over de weg.

Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden:

- Bij het Tuils haventje
- In het westen van de Crobsche Waard
- Nabij bedrijventerrein Zeiving
- Op het Heuffterrein
- In het oosten van de Woelse Waard

Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft.
In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.

Daarnaast zijn veel onduidelijkheden over de werkstroken en waar die precies voor nodig zijn. Mensen hebben zorgen over hinder en schade aan hun tuin.

De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd.

Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden.

De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.

2.5.3 Voorkomen van schade en monitoring

Veel mensen hebben zorgen over schade aan woningen die dicht bij de dijk liggen door het aanbrengen van constructies.

Tijdens de uitvoering worden woningen die dichtbij de dijk liggen en waar daar aanleiding voor is gemonitord. Het doel van monitoring is om tijdig te kunnen zien of en wanneer een (trillings-)grenswaarde overschreden wordt en om daar vervolgens snel op te kunnen anticiperen, voordat er daadwerkelijk schade ontstaat. Voor het einde van 2020 worden er langs de dijk nulopnames uitgevoerd van alle woningen die:

- Bij een binnenwaartse of buitenwaartse grondoplossing binnen een straal van 25 meter van de dijk liggen;
- Bij een langsconstructie/pipingmaatregel binnen een straal van 50 meter van de constructie liggen;
- Monumenten die binnen een straal van 150m van de dijk liggen.

Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden).

Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt.

Monitoringsgegevens worden voor, tijdens en indien nodig na de werkzaamheden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie zal ook gegevens delen met de betrokken stakeholders. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd.

2.5.4 Hinder en schade door trillingen

Tijdens de realisatie kunnen hinder en schade ontstaan door de trillingen die de werkzaamheden met zich meebrengen. Deze kunnen ontstaan door bijvoorbeeld grondwerkzaamheden, werkverkeer dat op en neer rijdt of door het aanbrengen van damwanden/heaveschermen.

In Nederland bestaat geen wetgeving voor het voorkomen van hinder of schade door trillingen. Dat betekent echter niet dat er geen rekening mee hoeft te worden gehouden. Een belangrijk hulpmiddel is de SBR-richtlijn "meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen". Binnen de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg zijn deel A (Schade aan gebouwen) en deel B (Hinder voor personen in gebouwen) van toepassing.

In het Milieueffectrapport (MER) en in het Projectplan Waterwet zijn de effecten van de te verwachten werkzaamheden op het gebied van trillingen onderzocht. Hierbij zijn grens- en streefwaarden voor zowel hinder als schade zoals die in de SBR-richtlijn zijn opgenomen aangehouden.

Voor de start van de realisatie stelt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan op, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3) door een specialistisch bureau (voor dit project is dat TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan.

Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald.

Heien, trillen, fluïderen, drukken

Er zijn diverse manieren om een stalen damwand in de grond aan te brengen. Het *trillingsvrij* aanbrengen van een stalen damwand is niet mogelijk, maar er zijn wel methoden die *trillingsarm* zijn.

De manier die verreweg de meeste trillingen veroorzaakt is heien. Met behulp van een heiblok worden de damwandplanken de grond in geslagen. Deze methode wordt op het dijktraject Gorinchem-Waardenburg niet toegepast.

De meest toegepaste methode voor het plaatsen van een damwand is met behulp van een trilblok. De damwandplanken worden door middel van een trillende beweging de grond in gebracht. Meestal wordt gebruik gemaakt van een 'hoogfrequent trilblok', waardoor veel minder trillingen ontstaan dan bij het aanbrengen van een damwand met een heiblok. Het risico op schade aan aangrenzende opstallen is dan ook veel kleiner. Deze methode wordt door de Graaf Reinaldalliantie gebruikt, mits de woningen langs de dijk hiertegen bestand zijn (volgt uit nulopname en monitoring, zie paragraaf 2.5.3).

Wanneer ter plekke van langsconstructies uit het monitoringsplan blijkt dat de woningen binnen 50 meter (monumenten 150 meter) van de dijk te kwetsbaar zijn om de damwand met behulp van hoogfrequent trillen aan te brengen, wordt gezocht naar methode die nog minder trillingen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn fluïderen in combinatie met trillen of drukken (silent piler). Bij fluïderen wordt onder hoge druk en een kleine

hoeveelheid water zeer lokaal (aan de onderzijde van de damwand) in de grond geïnjecteerd, zodat de damwand met minder weerstand de grond in kan worden gebracht en er dus minder trillingen ontstaan. Bij drukken duwt een zogenaamde silent piler de damwand de grond in.

Innovatieve methodes voor aanbrengen heaveschermen
In het Projectplan Waterwet worden ook enkele innovatieve methodes genoemd om pipingmaatregelen te realiseren die trillingsvrij kunnen worden aangebracht. Er wordt dan geen stalen damwand in de grond aangebracht, maar bijvoorbeeld een mengsel van bentoniet of een kunststof folie. Deze methoden staan echter nog zo in de kinderschoenen dat ze nog niet op grote schaal kunnen worden toegepast. Een stalen damwand is een bewezen oplossing, die het probleem zonder twijfel oplost. Dat is bij de innovatieve methodes (nog) niet het geval. Innovatieve methoden zullen dus hooguit zeer lokaal worden toegepast.

2.5.5 Vergoeding van schade
Indieners willen graag duidelijkheid over de vergoeding van schade.
Door de dijkversterking kunnen verschillende soorten schade ontstaan. Niet elke vorm van schade wordt volledig vergoed. In de volgende alinea's volgt een toelichting hierop.

Uitvoeringsschade: bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin door toedoen van de werkzaamheden. Deze schade wordt geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige.

Schade door aankoop van grond: indien er voor de dijkversterking grond aangekocht of gebruikt dient te worden, wordt dit door taxateurs van het waterschap met de grondeigenaar besproken. Vervolgens wordt door de taxateur een schriftelijk advies opgesteld over de schadeloosstelling. Na dit advies volgen de onderhandelingen. Zie voor meer informatie over dit onderwerp ook hoofdstuk 2.4 over grondverwerving.

Nadeelcompensatie: ook burgers en bedrijven die geen grond verliezen kunnen financiële schade lijden als gevolg van de dijkversterking. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het 'normaal maatschappelijk risico' valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner.

Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing:
https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/.

Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld.

Burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een

nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.

In de Factsheet schade (te vinden via www.gralliantie.nl/documenten) staat uitgebreid uitgelegd wat de rechten zijn rondom schade.

3 Wijzigingen ten opzichte van Ontwerp Projectplan Waterwet

3.1 Wijzigingen in het Projectplan Waterwet naar aanleiding van zienwijzen

3.1.1 Wijzigingen op de kaarten

Naar aanleiding van zienswijzen zijn verschillende aanpassingen gedaan aan het ontwerp van de dijkversterking. De belangrijkste hiervan zijn:

- Op- en afritten
- Een aantal indieners heeft gewezen op paden en trappen die abusievelijk niet ingetekend waren; dit is hersteld.
- In de dijkvakken 7i, 7j en 7f is naar aanleiding van zienswijzen de beheerstrook aan de binnenzijde van de dijk teruggebracht van 5 naar 4 meter en is de beheerstrook bovendien is steiler gemaakt. Hierdoor is minder ruimte nodig voor de beheerstrook en hoeft WSRL minder grond aan de te kopen van de aanwonenden.
- Er zijn kleine aanpassingen gedaan aan taluds waardoor een betere inpassing gerealiseerd wordt.
- De dijk is in dijkvak 8d iets naar binnen geschoven, mede naar aanleiding van zienswijzen.
- Er zijn enkele aanpassingen gedaan aan werkwegen en werkruimte, mede naar aanleiding van zienswijzen.
- Twee watermaatregelen zijn aangepast naar aanleiding van zienswijzen.
- De ligging van de zones voor 30/60 km per uur is enigszins aangepast naar aanleiding van zienswijzen.
- Er zijn twee dwarsprofielen toegevoegd naar aanleiding van zienswijzen.
- Aanpassingen in de 'kleuraanduiding' van enkele woningen en bijgebouwen naar aanleiding van aanpassingen aan het ontwerp van de dijk (al dan niet na zienswijzen).

In bijlage 1 is bij elke zienswijze aangegeven of dit heeft geleid tot een aanpassing en zo ja tot welke aanpassing.

3.1.2 Wijzigingen in de tekst van het Projectplan

De tekst van het Projectplan Waterwet is naar aanleiding van zienswijzen op enkele punten aangepast. Naar aanleiding van vragen is de tekst over de opleverhoogte van de dijk aangevuld. Aan de tekst is een verduidelijkende zin toegevoegd dat op locaties waar de opleverhoogte van de dijk (iets) lager is dan de huidige hoogte van de dijk de bestaande dijk niet wordt verlaagd.
Het begrip 'Clay liner is op verzoek van een indiener nader toegelicht in par 4.2.2. Het woord 'voorlopig' weggehaald uit zin 'voorlopige lijst aanmelding UNESCO' (par 2.2.2).

3.2 Ambtshalve aanpassingen in het Projectplan Waterwet

Er zijn ook aanpassingen doorgevoerd in de stap van ontwerp naar definitief Projectplan Waterwet die niet voortkomen uit een zienswijze. Het gaat deels om (kleine) onvolkomenheden en verduidelijkingen in het Ontwerp Projectplan Waterwet. Daarnaast is de tekst over het verloop van de procedure in de Inleiding en in hoofdstuk 11 geactualiseerd. Overige 'ambtshalve' wijzigingen zijn hieronder kort besproken.

3.2.1 Watermaatregelen

Op de plankaart van het Ontwerp Projectplan Waterwet is ingetekend welke watergangen worden aangelegd of verbreed, als compensatie van watergangen die worden gedempt of als compensatie van de toename van kwel. Bij de uitwerking van een aantal van de deze compensatiemaatregelen bleek dat er te weinig ruimte was of dat het onderhoud een probleem zou worden. Daarom zijn enkele maatregelen aangepast en is er een nieuwe maatregel toegevoegd. Daarnaast zijn ook enkele watersysteemmaatregelen aangepast naar aanleiding van zienswijzen.

In het Ontwerp Projectplan Waterwet was over de watermaatregelen aangegeven dat de opgave nog niet in alle peilvakken volledig was ingevuld. Met het maatregelenpakket dat in het definitieve Projectplan Waterwet is opgenomen is de opgave wel volledig ingevuld.

In het Achtergrondrapport Water is de completering van de watermaatregelen uitgewerkt. In paragraaf 4.3.4. van het Projectplan Waterwet is beschreven welke wijzigingen er zijn aangebracht in de watermaatregelen. Op de plankaart van het Projectplan Waterwet zijn de definitieve watermaatregelen opgenomen.

3.2.2 Particuliere op/afritten

Op de plankaart van het Ontwerp Projectplan Waterwet was een aantal particuliere op/afritten in de dijkvakken 13a/13b onbedoeld minder gedetailleerd ingetekend. Dit is hersteld in het definitieve Projectplan Waterwet.

3.2.3 Uitwerking Natuur Netwerk Nederland (NNN-)compensatie op het Heuffterrein

Op de plankaart bij het Ontwerp Projectplan Waterwet was het Heuffterrein grotendeels bestempeld als zoekgebied voor de NNN-compensatie die nodig is voor de dijkversterking. Op het Heuffterrein wordt een verlies aan NNN-gebied (in Gelderland) van 8 ha gecompenseerd. Een klein deel van het verlies van NNN-gebied (in Gelderland) wordt in de Herwijnense Bovenwaard gecompenseerd.
Het als zoekgebied aangeduide gebied voor de NNN compensatie op het Heuffterrein is bij het definitieve Projectplan Waterwet uitgewerkt. In overleg met provincie Gelderland, de gemeente West Betuwe en de eigenaar van het terrein is het plan voor de natuurontwikkeling op het Heuffterrein verder geconcretiseerd. Deze concretisering is opgenomen in het NNN-compensatieplan. Paragraaf 6.4.3 van het Projectplan (Inrichtingsplan Heuffterrein) is overeenkomstig geactualiseerd.

3.2.4 Bekleding van de dijk en leeflaag

Ten opzichte van de plankaart van het Ontwerp Projectplan Waterwet bleek op meer locaties een steenbekleding noodzakelijk. De kaartlaag Ontwerp dijk in de Kaartenatlas is op dit punt aangepast.
In de tekst over de leeflaag (par 4.3.3) s een disclaimer opgenomen dat binnen het huidig ontwerp de aanvullende leeflaag nog niet is meegenomen in het ruimtebeslag.

3.2.5 Fietspad Tuil

De aansluiting van het fietspad op de dijk bij Tuil bleek te steil. Daarom is er in het definitieve Projectplan Waterwet een verbeterde aansluiting opgenomen.

3.2.6 Extra KRW-areaal Woelse Waard

Op verzoek van Rijkswaterstaat wordt ten opzichte van het ontwerp in het oPpWw op drie extra locaties het maaiveld verlaagd in de Woelse Waard. Het gaat in totaal om een areaal van 1,3 hectare. Deze extra maaiveldverlagingen leiden tot een extra kwaliteitsverbetering in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Hiervoor is een aanvullend ontwerp gemaakt. Ook is een analyse uitgevoerd waarin is onderzocht of de extra maaiveldverlagingen leiden tot andere of nieuwe milieueffecten ten opzichte van de effectbeschrijving in het MER. Dit blijkt niet het geval. De betreffende notitie is toegevoegd aan het MER.

3.2.7 Gastvrije Waaldijk

Waterschap, gemeente West Betuwe en provincie Gelderland hebben in september 2020 afspraken gemaakt over Gastvrije Waaldijk. Het detailleren van deze afspraken naar een verkeersveilig, maakbaar, beheerbaar en aantrekkelijk wegprofiel vraagt nadere uitwerking. Er is besproken dat deze uitwerking plaatsvindt bij het opstellen van het uitvoeringsontwerp. In paragraaf 4.1.2 en paragraaf 5.7 van het Projectplan Waterwet is de beoogde inrichting nader toegelicht.

3.2.8 Beheer en onderhoudsplannen drie uiterwaarden

In de Beheer en onderhoudsplannen voor Crobsche Waard, Herwijnense uiterwaard en Woelse waard is de bijlage met de Interventiewaardenkaart aangepast.

3.2.9 Grondverwervingsplan

Er is een paragraaf in het Grondverwervingsplan toegevoegd over ankers. Het is nog niet bekend op welke locaties ankers nodig zijn bij de voorziene constructies. Deze uitwerking volgt bij het Uitvoeringsontwerp. Indien noodzakelijk worden hiervoor (aanvullende) afspraken gemaakt over zakelijk recht.

3.3 Aanvullingen MER

Het MER zoals dat digitaal is weergegeven is op basis van het advies van de Cmer aangevuld voor archeologie en natuur. Daarnaast is de inrichting van de Woelse Waard geoptimaliseerd en is de impact op de scheepvaart nader in beeld gebracht. Kleine aanpassingen in het ontwerp en verduidelijkingen naar aanleiding van de nota van antwoord zijn vanuit het Projectplan Waterwet overgenomen in het MER. Deze toevoegingen leiden niet tot andere effecten of andere conclusies ten aanzien ten behoeve van de besluitvorming. De zienswijzen en het advies van de Cmer zijn meegenomen bij het opstellen van definitieve besluiten (het Projectplan Waterwet, de bestemmingsplannen en de vergunningen).

3.3.1 Aanvullingen naar aanleiding van advies Commissie m.e.r

Op 23 juli 2020 heeft de Commissie m.e.r. een definitief advies opgesteld op basis van de zienswijzen en de geleverde aanvullingen. De Commissie is van oordeel dat het MER en de aanvulling tezamen voldoende informatie bevatten voor de besluitvorming over het dijkversterkingsproject. De aanvullingen zijn toegevoegd aan het MER.

Aanvulling Archeologie

In het Memo Aanvulling MER-rapport is nader onderbouwd dat maximaal is voldaan aan de doelstelling om de schade aan bekende archeologische waarden zoveel mogelijk te minimaliseren en deze zoveel mogelijk in situ te behouden. Verder is nader onderbouwd hoe in het onderzoek rekening is gehouden met restanten van de Mauritslinie.

Aanvulling Passende Beoordeling niet-broedvogels

Naar aanleiding van het advies van de commissie is een aanvullende passende beoordeling gemaakt van de effecten de dijkversterking op (met name) niet-broedvogels in het langs de dijk gelegen stukje van het Natura 2000 gebied Rijntakken dat ligt tussen de A2 en het haventje van Tuil. In de analyse (Aanvullende effectbeoordeling Natura 2000 soorten dijkversterking Gorinchem – Waardenburg) wordt bevestigd dat er geen effecten zullen optreden.

3.3.2 Aanvulling KRW Woelse Waard

Volgend op de ontwerpwijziging zoals beschreven in paragraaf 3.2.6 is in de aanvullende notitie onderbouwd dat er als gevolg van deze ontwerpwijzigingen geen wijziging optreedt in de effecten ten opzichte van de beschrijving in het MER. Deze notitie (KRW-maatregelen Woelse Waard, wijzigingen in het ontwerp) vormt daarmee tevens een aanvulling op het MER.

3.3.3 Aanvulling scheepvaarteffecten Woelse Waard

In het Ontwerp Projectplan Waterwet was toegelicht dat een aanvullende scheepvaartstudie zou plaatsvinden om te beoordelen of de resterende dwarsstromingen een belemmering zijn voor de veiligheid van de scheepvaart op de Waal. Uit deze studie (Notitie Impact herinrichting Woelse Waard op manoeuvreerbaarheid

scheepvaart) blijkt dat er geen negatieve effecten zijn die de veiligheid van de scheepvaart in gevaar brengen. Deze notitie is als aanvulling bijgevoegd bij het MER.

3.4 Samenvatting wijzigingen Projectplan en MER

In onderstaande tabel is aangegeven welke bijlagen bij het definitieve Projectplan Waterwet en Milieueffectrapport zijn gewijzigd ten opzichte van het Ontwerp Projectplan Waterwet

Producten	Bijlagen bij definitief MER	Bijlagen bij Projectplan Waterwet	Wijzigingen
Projectplan Waterwet			Aanpassingen conform paragraaf 3.1 en 3.2
Definitief MER		x	Aanpassingen conform paragraaf 3.3
Nota Voorkeursalternatief	x	x	ongewijzigd
Grondverwervingsplan		x	Aangepast op basis van aanpassing van het ontwerp, toevoeging paragraaf over ankers bij constructies
Grondverwervingsplan / Grondaankooptekeningen		x	Aangepast op basis van aanpassing van het ontwerp
Beheer- en onderhoudsplan Woelse Waard		x	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.8
Beheer- en onderhoudsplan Crobsche Waard		x	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.8
Beheer- en onderhoudsplan Herwijnense Bovenwaard		x	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.8
Samenvatting MER	x		ongewijzigd
Concept MER (onderbouwing bij Nota voorkeursalternatief)	x		ongewijzigd
Achtergrondrapport (grond)water	x	x (watercompensatie)	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.1
Achtergrondrapport rivierkunde	x	x (riviercompensatie)	ongewijzigd
Achtergrondrapport archeologie	x		ongewijzigd
Achtergrondrapport tijdelijke effecten geluid	x		ongewijzigd
Achtergrondrapport tijdelijke effecten trillingen	x		ongewijzigd
Heritage Impact Assessment voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie	x		ongewijzigd
Oplegnotitie Heritage Impact Assessment voor het Definitief ontwerp	x		ongewijzigd
Passende beoordeling stikstofeffecten dijkversterking GoWa	x		ongewijzigd
Soortenmanagementplan deel I	x		ongewijzigd
Soortenmanagementplan deel II	x		ongewijzigd
Compensatieplan Natuur Netwerk	x	x NNN-compensatie	Aanpassingen conform

Producten	Bijlagen bij definitief MER		Bijlagen bij Projectplan Waterwet	Wijzigingen
Nederland				paragraaf 3.2.3
Toets Beheerplan Rijkswateren (BPRW)	x		x compensatie ERA (KRW)	ongewijzigd
Bodemkwaliteitsonderzoek Crobsche Waard	x			ongewijzigd
Bodemkwaliteitsonderzoek Herwijnense Bovenwaard	x			ongewijzigd
Bodemkwaliteitsonderzoek Woelse Waard 2019	x			ongewijzigd
Memo effecten op luchtkwaliteit	x			ongewijzigd
Aanvullende effectbeoordeling Natura 2000 soorten dijkversterking Gorinchem – Waardenburg	x		x	Nieuw, zie paragraaf 3.3.1
Aanvulling Archeologie	x		x	Nieuw, zie paragraaf 3.3.1
KRW maatregelen Woelse Waard, wijzigingen in het ontwerp	x	x	nieuw, zie paragraaf 3.3.2	
Notitie Impact herinrichting Woelse Waard op manoeuvreerbaarheid scheepvaart				Nieuw, zie paragraaf 3.3.3.

4 Wijzigingen ten opzichte van ontwerp bestemmingsplannen

4.1 Bestemmingsplan West Betuwe

4.1.1 Wijzigingen in ontwerp bestemmingsplan West Betuwe naar aanleiding van zienswijzen

Leidingenstrook Dunealeiding
De leidingbeheerder Dunea ziet de ligging van de rivierwatertransportleiding in Vuren graag geborgd door middel van het bestemmen van de leidingstroken (9 meter aan weerszijde van de drinkwatertransportleidingen), vermelding op de plankaart en vermelding van de door de leidingbeheerder gestelde voorwaarden.
Aan dit verzoek is tegemoet gekomen, de gevraagde aanpassing van de kaart en de voorschriften zijn doorgevoerd.

Planregels gasleidingen
Gasunie heeft middels een zienswijze verzocht om op een aantal punten de planregels van het bestemmingsplan West Betuwe aan te passen of aan te vullen.
Op basis van deze zienswijze is het bestemmingsplan aangepast.

Beleidskader Nationale landschappen
De Gelderse Natuur- en milieufederatie mist het beleidskader van de Nationale Landschappen buiten GNN/GO. Dit speelt bij Vuren waar gronden zijn gelegen in het Nationaal Landschap Rivierengebied.
In de beantwoording van deze zienswijze is aangegeven dat dit beleidskader, dat is opgenomen in de Omgevingsverordening, is verwerkt in de Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit. De toetsing in het MER wordt daarom beschouwd als een scherpe en concrete toets op de kernkwaliteiten uit de verordening. Daarnaast is gezien de grote cultuurhistorische waarde van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (aanmelding bij UNESCO) specifiek voor dit deel een Heritage Impact Assesment opgesteld. In deze HIA heeft een nauwkeurig toetsing plaatsgevonden op het effect van de geplande ingrepen op de aanwezige cultuurhistorische waarden. Provincie Gelderland is hier intensief bij betrokken geweest. In het bestemmingsplan is, als reactie op deze zienswijze, een verwijzing naar de Heritage Impact Assesment opgenomen.

Van toepassingsverklaring
Een indiener geeft aan dat er een bepaling ontbreekt dat de thans geldende bestemmingsplannen van toepassing blijven. Verzocht wordt het plan op dit onderdeel aan te passen.
Mede naar aanleiding van deze zienswijze is aan het bestemminsplan is een zogenoemde Van toepassingsverklaring toegevoegd.

4.1.2 Ambtshalve wijzigingen bestemmingsplan West Betuwe

Gastvrije Waaldijk
De tekst over de Gastvrije Waaldijk in de toelichting van het bestemmingsplan is overeenkomstig paragraaf 3.2.7 van deze nota aangepast.

Keurzoneringen
In het ontwerp bestemmingsplan was aan de rivierkant van de dijk één nieuwe vrijwaringszone opgenomen. In het definitieve bestemmingplan is deze zone gesplitst in een vrijwaringszone 1 en een vrijwaringszone 2. De ligging van het 'waterstaatswerk' ter plaatse van dijkvak 10a was niet correct en is gecorrigeerd. De vrijwaringszones ter plaatse van schaardijken zijn aangepast.
Dit leidt tot aanpassing van deze zones zoals die in de definitieve bestemmingsplannen zijn opgenomen.

Voorwaardelijke verplichting
In het bestemmingsplan is de compensatie van de effecten van de dijkversterking op het Natuurnetwerk Nederland (NNN) juridisch geborgd.

Ligging enkelbestemming Verkeer Vuren
De 'enkelbestemming verkeersdoeleinden' waren ter plaatse van de nieuwe omdijking in Vuren niet correct in het ontwerp bestemmingsplan op de verbeelding opgenomen. Dit is gecorrigeerd. De verkeersbestemming Het deel van het BUKO-terrein dat aan de noordzijde van de verkeersbestemming ligt, krijgt de bestemming Groen. Ter plaatsen van dijkpark Vuren is enkelbestemming Groen toegevoegd.

Barro
Volgens het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) moet langs hoofdwegen een zone worden vrijgelaten om ruimte te bieden aan een toekomstige verbreding. Dit is ook het geval langs de A2. De plangrens van het Bestemmingsplan voor West Betuwe is op dit punt aangepast zodat het plangebied geheel buiten deze zone ligt.

Ecologie
In paragraaf 5.8 van de toelichting was abusievelijk vermeld dat er een compensatie van de tijdelijke effecten op Natura 2000 van minimaal 1.000 m² plaatsvindt ten behoeve van vijf habitattypen. Dit is niet correct, het gaat om twee habitattypen en een compensatie van tweemaal 100 m². De tekst is aangepast.
Daarnaast is abusievelijk vermeld dat de compensatie van Ecologisch Relevant Areaal (ERA) plaatsvindt in de Herwijnense Bovenwaard. Dit moet de Crobsche Waard zijn. De tekst is aangepast.

Cultuurhistorie
In paragraaf 5.7 van de toelichting waren twee kopjes niet voorzien van een tekst; hier stond PM. Voor beide kopjes, kasteelterrein Frissestein en Fort Vuren, is de relevante tekst ingevoegd.

4.2 Bestemmingsplan Gorinchem

4.2.1 Wijzigingen in ontwerp bestemmingsplan Gorinchem naar aanleiding van zienswijzen

Planregels gasleidingen
Gasunie heeft middels een zienswijze verzocht om op een aantal punten de planregels van het bestemmingsplan Gorinchem aan te passen of aan te vullen.
Op basis van deze zienswijze is het bestemmingsplan aangepast.

4.2.2 Ambtshalve wijzigingen bestemmingsplan Gorinchem

Gastvrije Waaldijk
De tekst over de Gastvrije Waaldijk in de toelichting van het bestemmingsplan is overeenkomstig paragraaf 3.2.7 van deze nota aangepast.

Keurzoneringen
In het ontwerp bestemmingsplan was aan de rivierkant van de dijk één nieuwe vrijwaringszone opgenomen. In het definitieve bestemmingplan is deze zone gesplitst in een vrijwaringszone 1 en een vrijwaringszone 2. De ligging van het 'waterstaatswerk' ter plaatse van dijkvak 10a was niet correct en is gecorrigeerd. De vrijwaringszones ter plaatse van schaardijken zijn aangepast.
Dit leidt tot aanpassing van deze zones zoals die in de definitieve bestemmingsplannen zijn opgenomen.

Ecologie

In paragraaf 5.8 van de toelichting was abusievelijk vermeld dat er een compensatie van de tijdelijke effecten op Natura 2000 van minimaal 1.000 m² plaatsvindt ten behoeve van vijf habitattypen. Dit is niet correct, het gaat om twee habitattypen en een compensatieoppervlak van tweemaal 100 m². De tekst is aangepast. Daarnaast is abusievelijk vermeld dat de compensatie van Ecologisch Relevant Areaal (ERA) plaatsvindt in de Herwijnense Bovenwaard. Dit moet de Crobsche Waard zijn. De tekst is aangepast.

Cultuurhistorie

In paragraaf 5.7 van de toelichting waren twee kopjes niet voorzien van een tekst; hier stond PM. Voor beide kopjes, kasteelterrein Frissestein en Fort Vuren, is de relevante tekst ingevoegd.

5 Wijzigingen ten opzichte van andere ontwerp besluiten

5.1 Ontgrondingsvergunning Crobsche Waard

5.1.1 Wijzigingen ten opzichte van de ontwerp ontgrondingsvergunning naar aanleiding van zienswijzen

De alliantie heeft een zienswijze ingediend over de in de vergunning voorgeschreven werkmethoden. Deze passen niet bij de geplande fasering van de uitvoering.
De betreffende voorschriften 1.4.4. en 1.4.6. zijn naar aanleiding van de zienswijze aangepast.

Gasunie heeft een zienswijze ingediend op de Ontgrondingsvergunning Crobsche Waard. Deze heeft niet geleid tot een aanpassing aangezien de ontgronding plaatsvindt buiten de beschermingszone van de gasleiding.

5.1.2 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning

De aanvraag van de ontgrondingsvergunning Crobsche Waard is voorzien van een aantal bijlagen. Enkele bijlagen zijn aangepast naar aanleiding van (ambtshalve) wijzigingen van het Projectplan Waterwet (zie hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord).

Gewijzigde bijlagen	Wijzigingen
Achtergrondrapport (grond-)water	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.1
Beheer en onderhoudsplan Crobsche Waard	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.8
MER Dijkversterking GoWa	Aanpassingen conform paragraaf 3.3
Grondverwervingsplan	Aangepast op basis van aanpassing van het ontwerp

5.2 Ontgrondingsvergunning Herwijnense Bovenwaard

5.2.1 Wijzigingen ten opzichte van ontwerp ontgrondingsvergunning naar aanleiding van zienswijzen

De alliantie heeft een zienswijze ingediend over de in de vergunning voorgeschreven werkmethoden. Deze passen niet bij de geplande fasering van de uitvoering.
De betreffende voorschriften 1.4.4. en 1.4.5. zijn naar aanleiding van de zienswijze aangepast.

Eén van de grondeigenaren heeft zienswijzen ingediend tegen de Ontgrondingvergunning Herwijnense Bovenwaard. Indiener is het niet eens met de ontgronding op zijn perceel en geeft geen toestemming voor gebruik van de gronden.
In de beantwoording is aangegeven dat de ontgronding van (een zeer beperkt deel) van zijn percelen noodzakelijk is om de strang die in de Herwijnense Bovenwaard wordt gerealiseerd te verbinden met de grote plas, en om de beide kleine plassen met elkaar te verbinden. Door deze verbindingen kan een lange, tweezijdig aangetakte geul worden gerealiseerd. Het inrichtingsplan is niet aangepast naar aanleiding van de zienswijze.

5.2.2 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning

De aanvraag van de ontgrondingsvergunning Herwijnense Bovenwaard is voorzien van een aantal bijlagen. Enkele bijlagen zijn aangepast naar aanleiding van (ambtshalve) wijzigingen van het Projectplan Waterwet (zie hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord).

Gewijzigde bijlagen	Wijzigingen
Achtergrondrapport (grond-)water	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.1

Beheer en onderhoudsplan Herwijnense Bovenwaard	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.8
MER Dijkversterking GoWa	Aanpassingen conform paragraaf 3.3
Ontwerp Projectplan Waterwet	Vervangen door Projectplan Waterwet
Grondverwervingsplan	Aangepast op basis van aanpassing van het ontwerp

5.3 Ontgrondingsvergunning Woelse Waard en dijk

5.3.1 Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen ten opzichte van de ontwerp ontgrondingsvergunning Woelse Waard

De alliantie heeft een zienswijze ingediend over enkele voorschriften in de Ontgrondingsvergunning voor de Woelse Waard van de provincie Zuid-Holland. Op basis hiervan zijn de volgende wijzigingen opgenomen in de definitieve ontgrondingsvergunning

- Er mogen (in plaats van bouwhekken van 2,5 m hoog) normale bouwhekken worden toegepast (voorschrift 11).
- Het voorschrift omtrent het deponeren van bouwkundige opnames (voorschrift 28) is aangepast.
- De hoeveelheid te ontgronden materiaal in de Ontgrondingsvergunningaanvraag bleek niet correct, in voorschrift 32 is de correcte hoeveelheid opgenomen.

5.3.2 Ambtshalve wijzigingen ten opzichte van de ontwerp ontgrondingsvergunning Woelse Waard

Extra KRW-maatregelen

Zoals in paragraaf 3.2.6. is beschreven zijn in het inrichtingsplan voor de Woelse Waard drie extra maaiveldverlagingen opgenomen ten behoeve van de KRW-doelstellingen. De extra maaiveldverlagingen zijn op zich niet Ontgrondingsvergunningplichtig, maar voor de compleetheid wel verwerkt in de Ontgrondingsvergunning. Daartoe is een nieuwe set kaarten aangeleverd en is in de hoeveelheid te ontgronden materiaal (in voorschrift 32) rekening gehouden met deze maaiveldverlagingen.

Scheepvaarteffecten

In de ontwerp-vergunning was in een voorschrift (35) vastgelegd dat er schriftelijke instemming vanuit Rijkswaterstaat nodig is, waaruit blijkt dat het ontwerp voor de Woelse Waard niet zal leiden tot een onveilige situatie voor de scheepsvaart. In voorschrift 36 was opgenomen dat er niet eerder begonnen mocht worden met de ontgronding dan dat deze instemming was afgegeven. Nu de scheepssimulatie is uitgevoerd (zie ook paragraaf 3.3.3). en Rijkswaterstaat heeft gemeld dat zij het eens zijn met de conclusie (geen negatieve effecten) zijn deze voorschriften vervallen. Rijkswaterstaat heeft overeenkomstig artikel 8 derde lid van de ontgrondingenwet ingestemd met de gewijzigde vergunning.

5.3.3 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning

De aanvraag van de ontgrondingsvergunning Woelse Waard en dijk is voorzien van een aantal bijlagen. Enkele bijlagen zijn aangepast naar aanleiding van (ambtshalve) wijzigingen van het Projectplan Waterwet (zie hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord).

Gewijzigde bijlagen	Wijzigingen
MER Dijkversterking GoWa	Aanpassingen conform paragraaf 3.3
Grondverwervingsplan	Aangepast op basis van aanpassing van het ontwerp

Gewijzigde bijlagen	Wijzigingen
Beheer- en onderhoudsplan Woelse Waard	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.8
Achtergrondrapport (grond-)water	Aanpassingen conform paragraaf 3.2.1
Ontwerp geul Woelse Waard	Aangepast conform paragraaf 3.2.6
Ontwerp geul Woelse Waard Dwarsprofielenblad 1	Aangepast conform paragraaf 3.2.6
Ontwerp geul Woelse Waard Dwarsprofielenblad 2	Aangepast conform paragraaf 3.2.6
Overzichtskaart Woelse Waard	Aangepast conform paragraaf 3.2.6

5.4 Omgevingsvergunningen Gorinchem

5.4.1 Doorwerking van wijzigingen in het projectplan in de omgevingsvergunning Gorinchem

Eén van de constructiezones in de gemeente Gorinchem is aangepast. Het betreft de zone voor de diepwand in dijkvak 14a. Ten behoeve van definitieve Omgevingsvergunning Bouw van de gemeente Gorinchem is een aangepaste tekening van deze constructiezone aangeleverd. Deze is onderdeel van de definitieve vergunning.

5.4.2 Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen in omgevingsvergunning Gorinchem

Naar aanleiding van een zienswijze is het ontwerp van de dijk in dijkvak 12a aangepast. Hierdoor kan een waardevolle walnootboom worden gespaard. Voor deze boom was een Omgevingsvergunning Kappen aangevraagd en in ontwerp verleend. Nu kap van deze boom niet noodzakelijk is, is de Omgevingsvergunning Kappen op dit punt aangepast.

5.4.3 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning

De aanvraag van de Omgevingsvergunning Gorinchem is voorzien van een aantal bijlagen. Enkele bijlagen zijn aangepast naar aanleiding van (ambtshalve) wijzigingen van het Projectplan Waterwet (zie hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord).

Gewijzigde bijlagen	Wijzigingen
Kaart constructiezones	1 constructiezone is gewijzigd
Kaart te kappen bomen	1 boom hoeft niet meer te worden gekapt
Lijst te kappen bomen	1 boom hoeft niet meer te worden gekapt

5.5 Omgevingsvergunningen West Betuwe

5.5.1 Doorwerking van wijzigingen in het projectplan in de omgevingsvergunning West Betuwe

Drie constructiezones in de gemeente Gorinchem zijn aangepast, twee constructiezones in Haaften en een derde nabij Vuren. Ten behoeve van definitieve Omgevingsvergunning Bouw van de gemeente West Betuwe zijn aangepaste tekeningen van deze constructiezones aangeleverd. Deze worden onderdeel van de definitieve vergunning.

Als gevolg van een maatregel in een watergang in de kern van Haaften moet een boom worden gekapt die valt onder de kapvergunningplicht van de gemeente West Betuwe. Deze wordt toegevoegd aan de kaart en de bomenlijst bij de omgevingsvergunning, en daarmee opgenomen in de kapvergunning.

5.5.2 Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen

Naar aanleiding van een zienswijze (24.10) wordt in de Omgevingsvergunning (onderdeel bouw) van de gemeente West Betuwe een bepaling opgenomen dat er een veiligheidsplan als bedoeld in artikel 8.7 van het Bouwbesluit 2012 ingediend moet worden. Dit veiligheidsplan heeft betrekking op de delen waarvoor ook een vergunning wordt verleend voor de activiteit bouwen.

Naar aanleiding van een zienswijze van Gasunie (78) wordt een voorschrift toegevoegd aangaande het vragen van advies aan Gasunie.

5.5.3 Wijzigingen in de bijlagen bij de vergunning

De aanvraag van de Omgevingsvergunning West Betuwe is voorzien van een aantal bijlagen. Enkele bijlagen zijn aangepast naar aanleiding van (ambtshalve) wijzigingen van het Projectplan Waterwet (zie hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord).

Gewijzigde bijlagen	Wijzigingen
Kaart constructiezones	3 constructiezone is gewijzigd
Kaart te kappen bomen	1 boom moet aanvullend worden gekapt
Lijst te kappen bomen	1 boom moet aanvullend worden gekapt

5.6 Vergunning Wet natuurbescherming

Er is een Aanvullende effectbeoordeling Natura 2000 soorten dijkversterking Gorinchem - Waardenburg (Passende beoordeling voor niet-broedvogels) opgesteld naar aanleiding van advies door de Commissie m.e.r. Deze bijlage is toegevoegd aan de bijlagenlijst. Dit leidt niet tot wijzigingen in de conclusies van de beoordeling die impact hebben op de vergunning.
Er zijn geen zienswijzen ingebracht die betrekking hebben op (de effecten op) het Natura 2000 gebied of doorwerken in de Vergunning wet natuurbescherming.

Er zijn geen bijlagen bij de Vergunning Wet natuurbescherming die gewijzigd zijn.

5.7 Ontheffing Wet natuurbescherming

Er zijn twee zienswijzen ingebracht die betrekking hebben op (beschermde) diersoorten.
Een indiener (65) geeft aan hij zorgen heeft over het gevolg voor de visstand van het gedeeltelijk 'dempen' van de put die in eigendom is van indiener
Een andere indiener (77) geeft aan dat tijdens de realisatie rekening gehouden moet worden met broedende ooievaars. Deze indiener geeft ook aan dat het bevreemdt dat de oiievaarsnesten niet op de soortenkaart zijn opgenomen.
Deze zienswijzen leiden niet tot aanpassing van het plan.

Er zijn geen bijlagen bij de Ontheffing Wet natuurbescherming die gewijzigd zijn.

5.8 Vergunning archeologisch rijksmonument

De alliantie heeft de RCE verzocht om voorschrift c van de vergunning aan te passen aan de actuele planning van het project. Dit verzoek wordt gehonoreerd.
Er zijn geen zienswijzen ingebracht die betrekking hebben op of doorwerken in de Vergunning archeologisch rijksmonument.

BIJLAGE 1 Individuele beantwoording zienswijzen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
1	1	08a	Indieners willen dat de stoep aan de rechterkant van het huis blijft. Het perceel is zo ingericht dat aan de rechterkant van de woning auto's en fietsen kunnen worden geparkeerd. Aan de linkerkant is de leeftuin met vrij uitzicht. Dit willen indieners graag zo houden.	De oprit blijft aan de rechterkant van de woning liggen. De oprit van Waaldijk 45 en Waaldijk 47 zijn aan elkaar gerelateerd. De wensen van de bewoners van beide woningen zijn moeilijk verenigbaar gebleken. Omdat er geen oplossing is waar de bewoners van beide woningen achter kunnen staan, wordt de huidige situatie qua richting van de opritten (parallel aan elkaar) gehandhaafd. De stoep blijft dan aan de rechterkant van het huis. Door de richting van de opritten gelijk te houden ontstaat voor beide woningen een situatie die gelijkwaardig is aan de huidige situatie. Dit is aangepast in het definitieve Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
2	1	07l	Indieners geven aan dat de talud van de nieuwe dijk op het perceel van Molenstraat 11-B (nr. 859) aan de achterzijde komt. Verzoek is een redelijke afstand tot het perceel te houden (bijvoorbeeld 1 meter) zodat er geen overlast ontstaat door mogelijke afwatering en werkzaamheden.	De situatie is hier voorafgaand aan de ter inzage legging van het ontwerp Projectplan Waterwet al ten gunste van de indiener aangepast. Eerder lag het talud namelijk gedeeltelijk over het perceel van indiener. Deze aanpassing heeft plaats gevonden naar aanleiding van de informatieavonden in februari. Verder optimaliseren is hier niet haalbaar. In het Uitvoeringsontwerp wordt verder bepaald of en zo ja welke voorzieningen benodigd zijn om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	Geen
2	2	07l	Indieners verzoeken een aansluiting van de inrit van het perceel van Molenstraat 11-B in te tekenen.	Per abuis is deze inrit niet in het ontwerp Projectplan Waterwet opgenomen. Deze blijft echter behouden en is daarom in het definitieve Projectplan Waterwet wel ingetekend.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
3	1	05d	Indiener verwijst naar een eerder ingediend bezwaarschrift met betrekking tot de huur van grond van het Waterschap en met betrekking tot een verzoek tot aankoop van grond. Dit bezwaarschrift wordt herhaald.	Dit bezwaarschrift is in het kader van een andere procedure behandeld (omschreven in brief d.d. 27 februari 2020 met kenmerk: 2020022391/2020025419) en door WSRL niet ontvankelijk verklaard. Het waterschap zal alle overeenkomsten binnen het projectgebied voor de uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk opzeggen. Dit geldt tevens voor de gebruikersovereenkomst van het perceel van het waterschap dat indiener nu in gebruik heeft. Vanaf dat moment bestaan er geen verplichtingen meer tussen de bewoners van de woningen en het waterschap en is de betreffende grond vrij van welk recht dan ook (bruikleen vervalt daarmee). Na afronding van de werkzaamheden stelt het waterschap een nieuw uitgifteplan op. Dit gebeurt door Team grondzaken van het waterschap in overleg met de dijkbeheerder. Op dat moment wordt opnieuw bekeken of grond weer in bruikleen kan worden genomen of aangekocht kan worden. Het in gebruik geven van gronden geschiedt op basis van afwegingen en mogelijkheden. Belangrijk daarbij is dat het de taakuitoefening van het waterschap niet mag belemmeren. Voordat de grond wordt uitgegeven moet eerst zijn bepaald of de grond door het waterschap zelf benodigd is. Als dit niet het geval is, kan de grond aan derden in (mede-)gebruik worden gegeven. In dit uitgifteplan wordt vastgesteld waar openbare en niet-openbare waterschapseigendommen liggen en welk gebruik op de niet-openbare eigendommen kan plaatsvinden. Bij het gebruik van openbare ruimte (voor eenieder toegankelijk) is geen overeenkomst noodzakelijk. Er wordt dan geen overeenkomst gesloten met de individuele gebruikers. Onder niet-openbare ruimte wordt de grond verstaan die niet voor eenieder toegankelijk is. Dit kan bijvoorbeeld blijken doordat er een heg, hek of afrastering is geplaatst. In het geval van indiener betreft dit het deel van het perceel waar in de huidige situatie een tuin gelegen is. Voor het gebruik zal door de gebruiker een vergoeding betaald moeten worden, vanwege het individueel genot dat ontstaat, conform de door het waterschap vastgestelde tarievenlijst. Mocht na de dijkversterking blijken dat het waterschap percelen grond in bezit heeft die niet (meer) van primair belang zijn voor de uitoefening van de taken van het waterschap dan kan tot verkoop worden overgegaan via een in beginsel openbaar proces. Overtollige eigendommen van het waterschap worden in beginsel tegen marktconforme waarde afgestoten. Mede om staatssteun te voorkomen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
3	2	05d	Indiener verzoekt om voor de adressen Waalbandijk 143, 143a en 143b drie afzonderlijke opritten aan te leggen. Eerder is aangegeven dat bewoners dit kunnen aanvragen. Naar de mening van de indiener zijn de eventuele extra kosten beperkt en vormen deze een vergoeding voor de enorme overlast van dit project.	Helaas is het niet mogelijk om drie afzonderlijke opritten te realiseren voor de woningen. Verzoeken voor nieuwe opritten naar de dijkweg worden getoetst aan het beleid van zowel de gemeente West Betuwe als aan het beleid van het waterschap. Het beleid van West Betuwe is vastgelegd in de beleidsregels van het "Inrittenbeleid. Beleidsregels voor de behandeling van aanvragen gemeente West Betuwe." Volgens de toetsingscriteria in deze beleidsregels is per woning maximaal één toerit toegestaan. Aangezien de woningen 143a en 143b momenteel nog geen eigen inrit hebben zou het volgens dit beleid dus mogelijk zijn om elke woning van een eigen inrit te voorzien. Het beleid van het waterschap omtrent opritten is vastgelegd in beleidsregels 5.21 en 5.22 van de Keur Waterschap Rivierenland 2014. Hierin is onder bijzondere toetsingscriteria 3 en 4 opgenomen: "3. Bij splitsing van percelen moet naar behoud van de bestaande ontsluiting worden gestreefd. Een vergunning voor een nieuwe ontsluiting wordt alleen verleend bij een aangetoond zwaarwegend belang. 4. Als redelijkerwijs gebruik gemaakt kan worden van bestaande aanbermingen, op- en afritten en/of trappen, al dan niet met een kleine aanpassing daarvan, verdient gebruik daarvan de voorkeur." In het verleden zijn ten behoeve van twee van de woningen van indieners percelen gesplitst. Er is echter geen zwaarwegend belang (vergoeding voor overlast door de dijkversterking wordt niet tot zwaarwegende belangen gerekend) en kan er gebruik gemaakt worden van een bestaande oprit naar de dijk. Daarom is het volgens de beleidsregels van het waterschap niet mogelijk om drie afzonderlijke opritten naar de woningen te realiseren.	Geen
4	1	03d	Op de Waalbandijk in Haaften ter hoogte van huisnummer 315, heerst een hoge parkeerdruk. Hierdoor worden auto's zelfs aan de voet van de dijktalud geparkeerd. Door de verlegging van de dijk in de richting van de rivier ontstaat er ruimte. Indiener stelt voor deze ruimte te gebruiken om een aantal parkeerplaatsen te realiseren.	Op het gehele dijktraject van Waardenburg tot Gorinchem kan men langs de dijk parkeren. Binnen de gemeente West Betuwe is er geen specifiek beleid over parkeren aan of op de dijk. Dit betreft voor iedere situatie maatwerk. Op de Waalbandijk staan inderdaad vaak auto's geparkeerd. De parkeerdruk is hier volgens de maatstaven van de gemeente echter niet te hoog. Er is op de Waalbandijk voldoende ruimte om alle aanwezige auto's aan de zijkant van de weg te kunnen parkeren (langsparkeren). De gemeente West Betuwe wil bovendien op straat geparkeerde auto's behouden, omdat dit past bij het dijkbeeld en het beeld van een plek zoals de oude kern van Haaften. Er ontstaat hierdoor een straatbeeld van een dicht bebouwd gebied. Tevens passen bestuurders hun gedrag en snelheid hierop aan. In de nieuwe situatie wordt de weg met klinkerstroken als een 30 km/u zone ingericht, net als in de huidige situatie. Op de klinkerstrook kan geparkeerd worden. Deze inrichting wordt wel verder naar het noorden doorgetrokken, om zo	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				meer ruimte voor langsparkeren te creëren en dus de geparkeerde auto's meer te spreiden. Hierbij wordt er aandacht aan besteed dat deze strook geen onderdeel wordt van de rijbaan als deze parkeervakken leeg zijn. Om ook in de breedte meer ruimte voor parkeren op de weg te creëren, en daarmee de verkeersveiligheid te verhogen, wordt de weg verbreed naar de dijk toe. De exacte weginrichting vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp. Hierover voert de Graaf Reinaldalliantie overleg met de gemeente West Betuwe. Hier zal indiener bij worden betrokken.	
5	1	08a	Indiener heeft nu geen afrit, maar een parkeerhaven voor 3 auto's en heeft vernomen dat deze in het nieuwe ontwerp gaat vervallen. In het nieuwe ontwerp staat een stoep ingetekend die op deze manier niet gewenst is. Indiener heeft vijf jaar geleden een vergunning voor een stoep op een andere plaats gekregen (zaaknummer 201417680), maar er is met de aanleg tot na de dijkverzwaring gewacht. Indiener wil de oprit nog steeds op de eerder vergunde plaats.	Het klopt dat er een eerder afgegeven vergunning is voor de aanleg van een oprit naar het perceel van indiener. Per abuis is dit ontwerp niet ingetekend in het ontwerp Projectplan Waterwet. In het definitieve Projectplan Waterwet is de oprit wel op de vergunde locatie ingetekend. De parkeerhaven boven aan de dijk komt te vervallen omdat het na de dijkversterking mogelijk is om op de berm van de dijk te parkeren.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
5b	2	08a	Indiener geeft aan eerder zijn zorgen uitgesproken te hebben over het feit dat in de toekomst betaald moet worden voor kleine stukjes grond die al 30 jaar in bruikleen zijn. Het gaat om twee percelen (ingetekend op kaart met A en B), waarvan perceel A voor een gedeelte niet openbaar is en hier in de huidige situatie een bloementuin en kippenren gelegen zijn. Indiener begreep dat er wellicht mogelijkheden zijn om perceel A, of een gedeelte daarvan, alsnog aan te kopen en verzoekt hier naar te kijken.	Het waterschap zal alle overeenkomsten binnen het projectgebied voor de uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk opzeggen. Dit geldt tevens voor twee percelen (A en B) van indiener. Vanaf dat moment bestaan er geen verplichtingen meer tussen de bewoners van de woningen en het waterschap en is de betreffende grond vrij van welk recht dan ook (bruikleen vervalt daarmee). Na afronding van de werkzaamheden stelt het waterschap een nieuw uitgifteplan op. Dit gebeurt door Team grondzaken van het waterschap in overleg met de dijkbeheerder. Op dat moment wordt opnieuw bekeken of grond weer in bruikleen kan worden genomen of aangekocht kan worden. Het in gebruik geven van gronden geschiedt op basis van afwegingen en mogelijkheden. Belangrijk daarbij is dat het de taakuitoefening van het waterschap niet mag belemmeren. Voordat de grond wordt uitgegeven moet eerst zijn bepaald of de grond door het waterschap zelf benodigd is. Als dit niet het geval is, kan de grond aan derden in (mede-)gebruik worden gegeven. In dit uitgifteplan wordt vastgesteld waar openbare en niet-openbare waterschapseigendommen liggen en welk gebruik op de niet-openbare eigendommen kan plaatsvinden. Bij het gebruik van openbare ruimte (voor eenieder toegankelijk) is geen overeenkomst noodzakelijk. Er wordt dan geen overeenkomst gesloten met de individuele	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				gebruikers. Onder niet-openbare ruimte wordt de grond verstaan die niet voor eenieder toegankelijk is. Dit kan bijvoorbeeld blijken doordat er een heg, hek of afrastering is geplaatst. In het geval van indiener betreft dit het deel van het perceel waar in de huidige situatie een bloementuin en kippenren gelegen zijn. Voor het gebruik zal door de gebruiker een vergoeding betaald moeten worden, vanwege het individueel genot dat ontstaat, conform de door het waterschap vastgestelde tarievenlijst. Mocht na de dijkversterking blijken dat het waterschap percelen grond in bezit heeft die niet (meer) van primair belang zijn voor de uitoefening van de taken van het waterschap dan kan tot verkoop worden overgegaan via een in beginsel openbaar proces. Overtollige eigendommen van het waterschap worden in beginsel tegen marktconforme waarde afgestoten. Mede om staatssteun te voorkomen.	
6	1	08d	Indiener vraagt om de dijk minder ver naar de rivier te verschuiven zodat de zichtlijnen vanuit hun woningen beter blijven.	Geotechnische berekeningen hebben aangetoond dat op deze locatie een optimalisatie mogelijk is in de ligging van de dijk, waardoor de dijk ca 5 à 10 m minder ver naar de rivier kan verschuiven. Hierdoor wordt ook het rivierkundige effect van de verlegging verkleind. Daarnaast is het landschappelijk gezien wenselijk om de huidige lijn van de dijk zoveel mogelijk te volgen. Bijkomend voordeel is het behoud van de zichtlijnen vanuit de woningen van indiener. In het definitieve Projectplan Waterwet is het ontwerp dan ook aangepast.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
6	2	08d	Indiener vraagt om het parkeren aan de dijk in de nieuwe situatie te handhaven en hun woningen en die van de buren toegankelijk te houden met een trap op het talud en een wandelpad op de binnenberm van de nieuwe dijk.	Het parkeren voor indiener en zijn buren blijft gehandhaafd aan de dijk, zoals in de bestaande situatie het geval is. Er komt een wandelpad en trap voor de woningen van indiener en voor de buren aan oostzijde van indiener conform de tekening in het plan.	Geen
6	3	08d	Indiener geeft aan voorkeur te hebben voor veldbloemen met gras en geen fruitbomen op de nieuwe binnenberm voor hun woningen.	De begroeiing van de binnenberm wordt, in overleg met bewoners, waterschap en gemeente, in de volgende fase uitgewerkt. De alliantie neemt het voorstel om veldbloemen met gras zonder fruitbomen hierbij mee.	Geen
6b	4	08d	Indiener wenst dat het werkverkeer door de uiterwaard zal rijden en niet over de dijk.	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
7	1	09b	Binnen de grenzen van betreffend bestemmingsplan liggen twee belangrijke regionale watertransportleidingen van Dunea. Deze leidinginfra is onderdeel van de vitale infrastructuur van Nederland. Indiener ziet de ligging van deze rivierwatertransportleiding graag geborgd door middel van het bestemmen van de leidingstroken (9 meter aan weerszijde van de drinkwatertransportleidingen), vermelding op de plankaart en vermelding van de door de leidingbeheerder gestelde voorwaarden. Binnen deze strookbreedte dient bij de uitvoering van werkzaamheden rekening gehouden te worden met de aanwezige transportleidingen.	Bij het maken het ontwerp-bestemmingsplan is het stuk leidingstrook voor Dunea inderdaad niet correct overgenomen. Voor wat betreft de leidingen zal een dubbelbestemming ‘Leiding – Water’ worden opgenomen, vergelijkbaar met de dubbelbestemming ‘Leiding – Water’ uit het bestemmingsplan Bedrijventerreinen Lingewaal van West Betuwe. Uitgangspunt nu is twee leidingen met een belemmeringenstrook van 9 m aan weerszijden. Beide worden afzonderlijk opgenomen, ook al is deels sprake van overlap. Om te voorkomen dat op de belemmeringenstroken bebouwing of andere belemmeringen aanwezig zijn of mogen komen is artikel 14.3 geschrapt, zodat er geen bebouwing (anders dan ten behoeve van de waterleiding) is toegestaan. De toelichting wordt aangevuld met de volgende zinsnede: 'Leiding - Water'. Binnen het plangebied is een waterleiding gelegen. Deze leiding is gelegen op het bedrijventerrein Lingewaal, nabij Vuren en heeft de dubbelbestemming "Leiding – Water" gekregen. De dubbelbestemming beschermt de leiding in die zin dat voor onder andere graafwerkzaamheden een omgevingsvergunning vereist is en dat er verder niet zonder ontheffing van burgemeester en wethouders gebouwd mag worden binnen deze dubbelbestemming.	Ja, aanpassing regels en plankaart voor wat betreft Dunea leiding in het bestemmingplan West Betuwe
8	1	12a	Indiener geeft aan meermaals te hebben aangegeven dat zijn woning door de dijkversterking en bijbehorende onzekerheid voor lange tijd onverkoopbaar/veel minder waard is geworden.	Burgers die geen grond verliezen kunnen financiële schade lijden als gevolg van de dijkversterking. Een woning kan inderdaad in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het ‘normaal maatschappelijk risico’ valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Indiener kan een aanvraag voor nadeelcompensatie indienen bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Op voorhand zijn hierover nog geen uitspraken te doen. Burgers die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	
8	2	12a	Indiener vindt dat er te weinig geluisterd is naar oplossingen die aangedragen zijn om het woongenot te waarborgen, maar dat er alleen meegedacht kon worden over een leefbare dijk voor recreanten.	Het is vervelend dat indiener het gevoel heeft gekregen dat er onvoldoende naar zijn wensen is geluisterd. Deels is dat te verklaren doordat ten aanzien van persoonlijke belangen (bijvoorbeeld tuinen, opritten en woongenot) pas in detail toezeggingen gedaan kunnen worden op het moment dat het ontwerp op is uitgewerkt tot een Uitvoeringsontwerp en de haalbaarheid van deze wensen beschouwd kan worden. Dat Uitvoeringsontwerp moet nog gemaakt worden. Aan de andere kant is het ook zo dat het waterschap een afweging moet maken tussen persoonlijk belang en maatschappelijk belang. Deze belangen zijn nog wel eens tegenstrijdig. Het waterschap is verantwoordelijk voor de uiteindelijke keuze, die die altijd zeer zorgvuldig (en consequent) is gemaakt door alle belangen in de afweging mee te nemen.	Geen
8	3	12a	Indiener stelt dat het talud van de dijk bij zijn perceel niet 1:3 blijft in de nieuwe situatie. De weg blijft op dezelfde plek maar wordt wel bijna 60 cm hoger. Het talud - en tevens de oprit van indiener - wordt dan steiler. Dit is niet wenselijk is.	Het is begrijpelijk dat het niet fijn is als de oprit en/of talud bij de woning van indiener steiler worden. Feit is dat de weg ter plaatse van de woning circa 54 cm verhoogd moet worden. Het dijktalud blijft in de nieuwe situatie wel circa 1:3. De breedte van het horizontale gedeelte tussen woning en dijktalud blijft bij benadering gelijk. De ligging van de nieuwe oprit verschilt niet van de bestaande situatie, het maximale hellingspercentage van de oprit blijft gelijk. Wel zal het gemiddelde hellingspercentage van de oprit stijgen. Dit is echter niet te voorkomen omdat de oprit moet worden aangesloten op de benodigde verhoging van de dijk.	Geen
8	4	12a	De oprit van indiener is verkeerd ingetekend en dient te lopen tot aan de carport en niet tot in de tuin.	Het klopt inderdaad dat de oprit per abuis verkeerd is ingetekend. In het definitieve Projectplan Waterwet is de oprit aangepast zodat hij tot aan de carport loopt.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
8	5	12a	Indiener geeft aan dat de damwand dicht bij het huis geplaatst zal worden en is bezorgd over de mogelijke schade aan het huis door trillingen (huis is gebouwd in het jaar 1830).	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
8	6	12a	Het aanpassen van de snelheid vanaf Fort Vuren naar 30 km/uur en voor de deur van indiener de snelheid te handhaven op 60 km/uur tot aan Dalem/Beatrixlaan is onwenselijk omdat juist voor de deur van indiener het gas dan opengedraaid wordt. Indiener spreekt zijn voorkeur uit om de snelheid van Fort Vuren tot en met Gorinchem naar 30 km/uur te brengen en eventueel snelheidsbeperkende maatregelen toe te passen.	De snelheidsovergang tussen 30 km/u naar 60 km/u zal voorbij uw woning worden gelegd. Op erftoegangswegen wordt binnen de bebouwde kom 30km/u en buiten de bebouwde kom 60km/u toegepast. Op enkele plaatsen waar hier aanleiding toe is wordt ook buiten de bebouwde kom 30km/u toegepast. Fort Vuren is zo'n uitzonderingslocatie; de parkeerstrook en mogelijke aanwezigheid van voetgangers die naar het Fort lopen geeft aanleiding om de toegestane maximumsnelheid aan te passen van de huidige 60 km/u naar 30 km/u. Omdat er in dijkvak 12a lintbebouwing met op- en afritten aan beide zijden van de weg ligt is met gemeente Gorinchem overeengekomen om de 30km/u zone door te trekken tot voorbij de bebouwing van Waaldijk 21. Deze woning valt dus nog binnen de 30 km/u zone van Fort Vuren. Na de woning wijzigt de toegestane snelheid naar 60 km/u, omdat de lintbebouwing hier ophoudt. De overgang is bewust op deze locatie gesitueerd omdat er verschillend verkeersgedrag gewenst is aan beide zijden van deze zone-overgang. De exacte locatie van de overgang van 30 naar 60 km/uur wordt in het Uitvoeringsontwerp nader bepaald. Ook wordt in de volgende fase nog bekeken of er een drempel komt en hoe hoog de drempel zal worden.	Ja, aanpassing kaart 'gewijzigde snelheid op de dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
8	7	12a	Het verlaagd aanleggen van de parkeerplaats bij Fort Vuren werkt samenscholen, rommel en drugsgebruik in de hand.	De parkeerplaatsen van Fort Vuren worden met circa een halve meter verlaagd. In het ontwerp is deze kans benut om het overzicht op deze plek en het uitzicht op de Waal vanaf het Fort te verbeteren. De huidige parkeerplaats ondervindt dezelfde problemen als die die indiener noemt. Al met al wordt geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie verwacht. De gedetailleerde inrichting van de parkeerplaatsen maken onderdeel uit van het verder uit te werken Uitvoeringsontwerp.	Geen
8	8	12a	Complimenten over het duidelijke en makkelijk werkbare digitale rapport, het zit goed in elkaar.	Ter kennisname aangenomen. Hartelijk dank voor het compliment.	Geen
8	9	12a	Indiener wijst op een typefout in paragraaf 8.4: ''Anders dan bij onteigening van gronden wordt niet deze schade niet geheel vergoed''.	Deze fout is aangepast in de definitieve versie van het Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing paragraaf 8.4 Projectplan Waterwet
9	1	5a	Indiener maakt bezwaar tegen de hoogte van het Profiel Van Vrije Ruimte (PVVR) binnendijks	Het Profiel van Vrije Ruimte (PVVR) is bedoeld als toetsmiddel voor toekomstige ontwikkelingen om te kunnen beoordelen of ze een toekomstige dijkversterking niet onmogelijk maken. Nieuwe bebouwing moet bijvoorbeeld boven het PVVR worden gebouwd zodat bij een eventuele toekomstige versterking geen constructies benodigd zijn in de dijk. Het waterschap kiest ervoor om het PVVR zowel binnendijks als buitendijks te projecteren om toekomstige ontwikkelingen zo goed mogelijk te kunnen beoordelen, ook al wordt de dijk aan de buitenzijde versterkt. Benadrukt wordt dat het PVVR dient als toetsmiddel en niet als voorkeursrichting voor de toekomstige dijkversterking.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Tegen die tijd worden opnieuw alternatieven tegen elkaar afgewogen.	
9	2	5a	Maatvoering in dwarsprofiel t.p.v. woning (TG259) ontbreekt	In de dwarsprofielen is ervoor gekozen om de informatie op een zo eenvoudige en duidelijk mogelijke manier weer te geven. Daarbij is ervoor gekozen om de maatvoering alleen in de hoogte weer te geven. Op het bovenaanzicht is de ligging van de dijk ten opzichte van de huidige situatie te zien.	Geen
10	1	3d	Indiener verzoekt dringend om de hoogte van de weg t.p.v. zijn oprit gelijk te leggen met de hoogte van de weg t.p.v. de inrit van Waalbandijk 313. Nu in de plannen de vrachtwagenparkeerplek tegenover de woning wordt opgeheven en bovendien de bestaande dijk geen functie meer zal hebben omdat er een dijk wordt voorgelegd, ontstaat een nieuwe situatie en kan de hoogte van de dijk worden aangepast. Omdat er hoe dan ook grond-, weg en asfalteer-/bestratingswerkzaamheden vlakbij de oprit van indiener moeten plaatsvinden, is een ander -minder kostbaar- alternatief om de verlaging te beginnen bij de oprit van indiener op de dijk, dus net na het pand aan de noordzijde.	Afhankelijk van de opbouw en fundering van de weg en het detailontwerp ter plekke van de oprit wordt in het Uitvoeringsontwerp bepaald hoe de aansluiting van de oprit op de weg wordt vormgegeven. Er wordt onderzocht of er optimalisaties mogelijk zijn om vanaf de oprit gemakkelijker de Waalbandijk op te rijden. Bijvoorbeeld door het verlagen of verplaatsen van de Waalbandijk. Het Uitvoeringsontwerp wordt besproken met indiener.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
10	2	3d	Indiener geeft aan dat motoren direct na de bestaande verkeersdrempel gas geven en verzoekt om de huidige verkeersdrempel op een gastvrije wijze op te lossen.	De dijkweg in dijkvak 3d vormt een recht gedeelte, binnen de bebouwde kom en met een snelheidsregime van 30km/u. Verkeersdeelnemers richting de Hertog Karelweg kunnen echter het gevoel hebben hier het dorp te verlaten. De gemeente West Betuwe erkent dat de huidige weginrichting niet aansluit bij een snelheidsregime van 30km/u. Uit de functie en het gebruik van de weg moet in de nieuwe situatie duidelijk blijken dat de maximumsnelheid 30km/u bedraagt. Dit is van extra belang, omdat in de toekomst het gebied tussen de dijk en de overnachtingshaven ingericht wordt als groene buffer met onder andere voetpaden. Hierdoor zullen er meer voetgangers de Waalbandijk over gaan steken dan in de huidige situatie. Door middel van goede weginrichting wordt de maximumsnelheid beter gereguleerd. Over de te nemen snelheidsremmende maatregelen, bijvoorbeeld verkeersdrempels, voert de Graaf Reinaldalliantie overleg met de gemeente West Betuwe. Nadere uitwerking hiervan vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp. Hier zal indiener bij worden betrokken. Uitsluitsel over de (locatie van de) verkeersdrempel is er op dit moment dus nog niet.	Geen
10	3	3d	Indiener verzoekt om eventueel nieuw aan te leggen parkeergelegenheid niet voor zijn pand te situeren.	Op het gehele dijktraject van Waardenburg tot Gorinchem kan men langs de dijk parkeren. Binnen de gemeente West Betuwe is er geen specifiek beleid over parkeren aan of op de dijk. De gemeente West Betuwe wil op de Waalbandijk op straat geparkeerde auto's behouden, omdat dit past bij het dijkbeeld en het beeld van een plek zoals de oude kern van Haaften. Er ontstaat hierdoor een straatbeeld van een dicht bebouwd gebied. Tevens passen bestuurders hun gedrag en snelheid hierop aan. In de nieuwe situatie wordt de weg met klinkerstroken als een 30 km/u zone ingericht, net als in de huidige situatie. Op de klinkerstrook kan geparkeerd worden. Deze inrichting wordt verder naar het noorden doorgetrokken, om zo meer ruimte voor langsparkeren te creëren en dus de geparkeerde auto's meer te spreiden. De verwachting van de gemeente West Betuwe is dat er hiermee voldoende extra parkeergelegenheid gecreëerd wordt ten zuiden van de woning van indiener voor het parkeren van auto's. De exacte weginrichting, en dus ook tot welk punt de inrichting met klinkerstroken exact wordt doorgetrokken, vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp. Hierover voert de Graaf Reinaldalliantie overleg met de gemeente West Betuwe. Hier zal indiener bij worden betrokken.	Geen
10	4	3d	Indiener verzoekt om met het opheffen van de vrachtwagenparkeerplaats ook de lantaarnpaal bij de toerit te verwijderen, i.v.m. lichtoverlast – de lamp schijnt recht naar binnen.	Uitgangspunt is dat verlichting wordt teruggeplaatst/aangelegd binnen 30 km/u zones, op kruisingen en in markante bochten langs het dijktracé. De woning van indiener ligt binnen de 30 km/u zone, waardoor straatverlichting wel teruggeplaatst wordt. De exacte locatie van de armaturen wordt bepaald in het Uitvoeringsontwerp. Hierover voert de Graaf Reinaldalliantie overleg met de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				gemeente West Betuwe. De wens om de lichtoverlast door de lantaarnpaal te verminderen wordt daarin meegewogen.	
11	1	08a	Indiener wil graag de mogelijkheid bespreken om de afrit bij zijn woning anders in te tekenen dan nu is ingetekend.	Uit de zienswijze wordt niet duidelijk wat de door indiener gewenste wijziging inhoudt. Het ontwerp Projectplan Waterwet wordt vooralsnog dan ook ongewijzigd opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet. Dit dient als basis voor het Uitvoeringsontwerp, waarin de details worden uitgewerkt. Als onderdeel hiervan kan de alliantie samen met indiener bekijken welke aanpassingen aan het huidige ontwerp nog mogelijk zijn binnen het definitieve Projectplan Waterwet. Hierbij staat voorop dat een aanpassing van het ontwerp niet mag leiden tot een verslechtering van de situatie van de buren of andere belanghebbenden.	Geen
12	1	13a	Indiener geeft aan verrast te zijn dat in eerdere bijeenkomsten en/of gesprekken niet eerder naar voren is gekomen dat mogelijk meer dan 80% van de tuin op de schop gaat en zelfs onteigend wordt. Indiener maakt bezwaar omdat onvoldoende helder en onuitgewerkt is wat de specifieke gevolgen zijn voor het perceel en de bebouwing en tegen mogelijke grondonteigening (ziet hiertoe geen noodzaak).	De Alliantie betreurt het dat de impact van de dijkversterking op het perceel van indiener onvoldoende duidelijk is geweest voor indiener, ondanks dat hierover bijeenkomsten en/of gesprekken hebben plaatsgevonden. De tuin van indiener ligt te laag en dient verhoogd te worden om te voldoen aan de veiligheidsvereisten van de nieuwe dijk. Doordat de tuin verhoogd moet worden en de schuur te laag ligt, kan zeer waarschijnlijk de schuur van indiener niet behouden blijven. Dit wordt in het Uitvoeringsontwerp nog geverifieerd. Voor wat betreft de binnendijkse bermen, kan worden volstaan met het vestigen van een zakelijk recht ten behoeve van het waterschap. Het eigendom van de grond blijft hier bij de huidige eigenaar. In dit geval is het niet nodig om het terrein aan te kopen (te onteigenen) omdat het hier om de binnenberm van de dijk gaat. Dit is aangepast in de grondaankooptekeningen. Wel zal zakelijk recht (erfdienstbaarheid) op de binnenberm worden gevestigd. Voor wat betreft de binnendijkse bermen, kan worden volstaan met het vestigen van een zakelijk recht ten behoeve van het waterschap. Het eigendom van de grond blijft hier bij de huidige eigenaar. In het uitvoeringsontwerp vindt een nadere uitwerking plaats van de exacte maatvoering van het ontwerp.	Ja, aanpassing grondaankooptekeningen bij het Projectplan Waterwet
12	2	13a	Indiener vindt zich onevenredig benadeeld met betrekking tot het gebruik van het grootste gedeelte van de tuin. Omdat het lang duurt voordat een kaal gemaakte tuin weer volwassen is en het onzeker is of deze schade voldoende wordt gecompenseerd, stemt indiener niet in met het op te schop gaan van meer dan 80% van de tuin.	Het ophogen van de tuin is noodzakelijk voor de waterveiligheid. Hierdoor kan de schuur niet behouden blijven. Voor de schade die indiener oploopt doordat de tuin verhoogd en de schuur gesloopt moet worden, wordt indiener schadeloos gesteld. De hoogte van de schadeloosstelling zal in overleg met u worden vastgesteld door een externe rentmeester.	Geen
12	3	13a	Indiener is verbaasd dat niet eerder gesproken is over het mogelijk slopen van het tuinhuis/schuur. Verzocht wordt om het tuinhuis te behouden. Indiener geeft aan	Het is vervelend om te horen dat de impact op het tuinhuis/schuur onvoldoende duidelijk is geweest voor indiener, ondanks dat hierover bijeenkomsten en/of gesprekken hebben plaatsgevonden. Het tuinhuis kan niet behouden blijven omdat het perceel ca 40 tot 50 cm opgehoogd dient te worden. Voor het slopen van de schuur	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			een vergunning te hebben voor het tuinhuis en is bevreemd dat het tuinhuis van de buren niet weg hoeft.	zal indiener schadeloos worden gesteld. Het is aan indiener vrij om een nieuwe schuur terug te bouwen. Hiervoor dient echter nog wel een vergunning te worden aangevraagd bij het Waterschap.	
12	4	13a	Indiener stelt dat schade aan hun woonhuis als gevolg van de dijkverzwaring niet met zekerheid kan worden uitgesloten en stelt de Graaf Reindald alliantie aansprakelijk. Het is de ervaring dat mogelijke schade en waardevermindering van de woning onderschat wordt.	Een woning kan inderdaad in waarde dalen als gevolg van de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg (bv als gevolg van verlies van uitzicht). In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoedt wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het 'normaal maatschappelijk risico' valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Indiener kan een aanvraag voor nadeelcompensatie indienen bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding verzoekt het Waterschap indiener om een indicatie van het schadebedrag en zo mogelijk een uitgewerkte opsomming van het schadebedrag te geven. Als het Waterschap die informatie heeft ontvangen, dan zal het Waterschap het verzoek verder in behandeling nemen. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
12	5	13a	Indiener geeft aan dat als gevolg van onvolledige en niet precieze uitwerking van het plan niet kan worden gesteld dat het woongenot en uitzicht niet worden aangetast.	In het MER is voor dijkvak 13a beredeneerd dat gemiddeld gezien het woongenot niet wezenlijk wordt aangetast. Deze effectbeoordeling is gebaseerd op de meest voorkomende veranderingen per dijkvak. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak. In het MER is beschreven dat in het dijkvak 13a de kruin van de dijk tussen de 30 en 50 cm wordt verhoogd en naar buiten toe wordt verlegd. De verhoging kan in het horizontale vlak en op korte afstand tot een beperking van het uitzicht leiden. Er ontstaat echter wel meer ruimte voor de woningen en komt de weg verder van de woning te liggen. Dit is ook het geval betreffende woning. Het dwarsprofiel laat zien dat sprake is van een maximale en tijdelijke verhoging van 52 cm ten opzichte van de huidige dijk (verhoging van 6.76 tot 7.28 meter). Dat is het geval direct na oplevering. Na inklinking zal de kruin van de dijk op de ontwerphoogte komen liggen van 6.80 m, waardoor uiteindelijk sprake is van een verhoging van 4 cm. Als gevolg van de verhoging en veranderende ligging van de dijk kan vermindering van uitzicht echter niet worden uitgesloten. Het klopt dat er na het definitieve ontwerp waarop deze beoordeling is gebaseerd nog een uitvoeringsontwerp wordt gemaakt. Hierin kunnen alleen marginale aanpassingen worden gedaan ten opzichte van het definitieve ontwerp waardoor geen sprake zal zijn van een wezenlijk andere effectbeoordeling van het woongenot op dijkvakniveau.	Geen
12	6	13a	Indiener geeft aan dat de nog uit te werken oprit en toegang tot het huis onvoldoende zekerheid geeft voor wat betreft haar belang.	In het definitieve Projectplan Waterwet zijn de oprit en de toegang tot de woning nader op de plankaart uitgewerkt. Aanvullend op de uitgangspunten die in het ontwerp Projectplan Waterwet zijn beschreven voor het ontwerp van opritten (paragraaf 4.3.1 van het Projectplan Waterwet) krijgt indiener hiermee meer zekerheid over de vormgeving en ligging van de oprit.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
12	7	13a	Indiener maakt zich ernstig zorgen over de geplande gedeelde oprit met de buren op huisnummer 38, 39 en 40 met het nadeel dat daarop permanent voor het zicht een auto geparkeerd wordt.	In de nieuwe situatie blijft de oprit nog steeds alleen bereikbaar voor de bewoners en mag hier in principe niet (langdurig) geparkeerd wordt. Omdat de dijk naar buiten verschuift wordt de oprit zoals die momenteel bestaat iets ruimer opgezet, zodat naar beneden rijden praktischer wordt. De parkeerhaven boven aan de dijk schuift met de dijk mee naar buiten. Naar verwachting zal de situatie dus niet tot nauwelijks veranderen ten opzichte van de huidige situatie. De detailuitwerking van de oprit vindt plaats in het Uitvoeringsontwerp.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
12	8	13a	Indiener geeft aan gedurende de werkzaamheden langdurig hinder te ondervinden en dat onduidelijk is hoe hierin gecompenseerd wordt.	Het uitgangspunt is om overlast zoveel mogelijk te voorkomen. Het is echter onvermijdelijk dat de werkzaamheden hinder kunnen en zullen veroorzaken. Waar hinder niet voorkomen kan worden zal in overleg met de betrokken stakeholders worden gezocht naar een passende oplossing. Indien schade veroorzaakt wordt geldt het volgende: Door de dijkversterking kunnen verschillende soorten schade	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				ontstaan. Niet elke vorm van schade wordt volledig vergoed. Uitvoeringsschade: bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin door toedoen van de werkzaamheden. Deze schade wordt door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. Schade door aankoop van grond: indien er voor de dijkversterking grond aangekocht of gebruikt dient te worden, wordt dit door taxateurs van het waterschap met de grondeigenaar besproken. Vervolgens wordt een schriftelijk advies opgesteld over de schadeloosstelling. Na dit advies gaat de taxateur namens Waterschap Rivierenland de onderhandelingen met de eigenaar voeren over de schadeloosstelling. Nadeelcompensatie: ook burgers en bedrijven die geen grond verliezen kunnen financiële schade lijden als gevolg van de dijkversterking. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het ‘normaal maatschappelijk risico’ valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	
12	9	13a	Indiener geeft aan dat deze dijkverzwaring mogelijk vermeden had kunnen worden als de vorige dijkverzwaring in een keer goed was uitgevoerd. Daarnaast is nu ook onzeker of deze dijkverzwaring nodig is met de huidige klimaatveranderingen.	De vorige dijkversterking is uitgevoerd conform de destijds geldende norm en uitgangspunten. In 2011 is de waterkering afgekeurd. In 2017 is de nieuwe Waterwet van kracht geworden met daarin nieuwe (strengere) normen voor de waterkering. Uit de veiligheidsanalyse volgt dat de dijk versterkt moet worden om aan de norm uit de Waterwet te voldoen. In de huidige situatie voldoet de dijk niet aan de veiligheidseisen en is een versterking noodzakelijk. In de geplande dijkversterking wordt rekening gehouden met de landelijk vastgestelde uitgangspunten voor de komende 50 jaar. Daarbij worden toekomstige afvoeren op de Waal door klimaatveranderingen ook meegenomen. Hierbij wordt uitgegaan van de landelijk vastgestelde uitgangspunten voor de komende 50 jaar.	Geen
13	1	08a	Indiener verzoekt om de afritten/opritten voor zowel hun huis als het huis van de buren gescheiden te houden om het woongenot te kunnen blijven behouden en te voorkomen dat de economische waarde van het huis vermindert.	Vanuit verkeersveiligheid heeft het de voorkeur om opritten van verschillende woningen te combineren, waardoor het aantal aansluitingen op de dijk zo laag mogelijk gehouden wordt. De situatie van Waaldijk 19a en de naastgelegen woning Waaldijk 21 maakt het combineren van opritten mogelijk. In de huidige situatie worden beide woningen ontsloten via een onderweg. Deze onderweg ligt op grond die in eigendom is van het Waterschap. Bedoeling van deze onderweg is dat de beide opritten door beide bewoners in beide richtingen gebruikt kunnen worden. Ook in de nieuwe situatie wordt een gedeelde oprit gerealiseerd echter met 1 aansluiting op de openbare weg. In het definitieve Projectplan Waterwet is wel opgenomen waar de splitsing voorzien is naar de woning aan de Waaldijk 21. Dit was in het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet opgenomen.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
14	1	08a	Indiener geeft aan dat hij de stoepen van perceel Waaldijk 45 en 47 zoals die in het ontwerp Projectplan Waterwet zijn opgenomen op deze manier uitgevoerd wil zien worden. Dit wil zeggen dat de stoep van Waaldijk 45 niet meer langs Waaldijk 47 komt.	De wensen van de bewoners van de woningen aan de Waaldijk 45 en 47 zijn moeilijk verenigbaar gebleken. Omdat er geen oplossing is waar de bewoners van beide woningen achter kunnen staan, wordt de huidige situatie qua richting van de opritten (parallel aan elkaar) gehandhaafd. De stoep van Waaldijk 45 zal dan voor de woning van Waaldijk 47 blijven liggen, alleen verder van de woning af dan nu het geval is. Dit wordt aangepast in het definitieve Projectplan Waterwet. Het handhaven van de huidige richting van de opritten zorgt voor een minimaal gelijkwaardige situatie ten opzichte van de huidige situatie.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
14 b	2	8a	Indiener is het niet eens met de aanleg van de werkstrook zoals die nu staat ingetekend. Hij geeft hierbij ook aan dat er verschillen zitten in de bijlagen van het projectplan en het projectplan zelf.	Er is inderdaad een fout gemaakt in de bijlage Grondverwervingsplan grondaankooptekeningen. Excuses hiervoor. De juiste tekening betreft die uit de kaartenatlas. In het definitieve Projectplan Waterwet is dit aangepast. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Ja, aanpassing grondaankooptekeningen bij het Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
15	1	10a	Indieners geven aan dat zij een flink stuk grond verliezen door de nieuw aan te leggen groene dijk. Tevens wordt het hekwerk en de groene haag vernield. Indiener stelt voor om oprit naar de groene dijk een aantal meters op te schuiven richting het weiland van de buren.	Voor de aanleg van de oprit naar de nieuwe groene dijk zal een aantal bomen moeten worden gekapt. Uitgangspunt van het ontwerp van de oprit is dat deze op dezelfde locatie blijft liggen. Het voorstel van indieners om de afrit een aantal meters naar het westen te verschuiven zorgt ervoor dat een aantal van deze bomen mogelijk gespaard kunnen blijven. Dit moet eerst zorgvuldig worden onderzocht. Indien blijkt dat verschuiving van de oprit tot een verbetering van de huidige situatie leidt, dan wordt de oplossing ook met de eigenaar van het aanpalende perceel besproken. De eigenaar van het aanpalend perceel moet wel akkoord gaan met de verschuiving van de oprit. De Graaf Reinaldalliantie stelt daarom het volgende proces voor: in de komende periode wordt een aangepast ontwerp gemaakt van de afrit naar de Gaalwaard waarbij de bomen langs de afrit zo goed mogelijk blijven gespaard. Dit ontwerp wordt vervolgens met de eigenaar van het aanpalende perceel besproken. Indien de eigenaar van het aanpalende perceel niet akkoord gaat met het aangepast ontwerp, dan wordt het ontwerp uit het Definitief Projectplan Waterwet uitgevoerd, waarbij de weg terugkomt op de huidige locatie. Als de eigenaar van het aanpalende perceel wel akkoord gaat met de verschuiving van de oprit naar het westen, dan wordt het ontwerp aangepast.	Geen
15	2	10a	Indiener wil graag een rechte weg naar de bewoners aan de Gaalwaard.	Een van de uitgangspunten van het ontwerp is dat zoveel mogelijk de bestaande ligging gehandhaafd wordt. Een rechte weg vanaf de dijk naar de Gaalwaard wijkt hier van af. Wel is het mogelijk om de geplande bocht minder scherp te maken, indien overeenstemming wordt bereikt over de afrit met de eigenaar van het aanpalende perceel. Zie hiervoor zienswijze 15.1.	Geen
15	3	10a	Indiener geeft aan geen wandelaars/fietsers/motor/autoverkeer op de groene dijk te willen in verband met de privacy.	In beginsel is de nieuwe groene dijk volgens het beleid van het waterschap openbaar. Het waterschap hanteert in de nota recreatief medegebruik van waterschapseigendommen het uitgangspunt dat recreatie zoals wandelen door een individuele wandelaar mogelijk is. Uitgangspunt is tevens dat dit niet mag leiden tot schade of overlast. In dit geval wordt, aan het begin en einde van de groene dijk in dijkvak 10a, een hek geplaatst zodat de dijk niet makkelijk kan worden betreden. De dijk wordt niet gepromoot worden als wandel- of klompenpad. Uiteraard zal de groene dijk wel toegankelijk zijn voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud en inspecties.	Geen
16	1	08d	Indiener maakt bezwaar tegen het ontwerp van de oprit. Indiener wil dat de oprit recht naar de nieuwe weg loopt met twee grote bochten, zodat een auto met aanhanger gemakkelijk omhoog en omlaag kan.	De oprit wordt in het definitief Projectplan Waterwet aangepast zodat de deze recht naar de nieuwe weg op de dijk loopt. De oprit wordt dus niet gecombineerd met de oprit van de buren. Het ontwerp is aangepast.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
16	2	08d	Indiener wil graag dat het stuk oprit dat door de Graaf Reinaldalliantie wordt uitgevoerd met dezelfde stenen bestraat wordt als hun huidige oprit.	Materiaalgebruik is geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. Dit wordt in het Uitvoeringsontwerp bepaald in overleg met indiener. De Graaf Reinaldalliantie houdt rekening met de wens van indiener om dezelfde soorten stenen toe te passen als hun huidige oprit.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
17	1	10a	Indiener geeft aan dat zij door de dijkversterking een flink deel van haar grond moet verkopen en dat de nieuwe weg hieroverheen wordt aangelegd. Dit betekent dat zij een flink deel van haar privacy moet inleveren omdat zij de weg -en alle verkeer- nu altijd zal zien.	Inderdaad verliest indiener een flink deel van haar grond en het nieuwe wegtracé wordt hier overheen gelegd. De afweging om hier de dijk achter de woningen langs te leggen is gemaakt om de buitendijkse woningen, waaronder die van indiener, te kunnen sparen. Bij het ontwerp van de nieuwe groene dijk is de ligging zo gekozen dat het woongenot van de buitendijkse woningen zo goed mogelijk gespaard blijft en tegelijkertijd het woongenot van de woningen in de Gaalwaard zo min mogelijk aangetast wordt. Bij het ontwerp van de nieuwe 'slinger' in de weg is geprobeerd deze zo ver mogelijk van de woning van indiener te leggen en tegelijkertijd een dijkpark aan de binnenzijde van de dijk te kunnen realiseren. Daarbij is het ontwerp zo gemaakt dat een zo aantrekkelijk mogelijke (vierkante) tuin voor indiener blijft bestaan. Daarnaast mag indiener een strook grond van het waterschap naast de weg huren om daar een heg te plaatsen zodat zij meer privacy behoudt. Al met al is er bij alle ontwerpstappen rekening gehouden met de woonsituatie en blijft de tuin ongeveer even groot als in de huidige situatie.	Geen
17	2	10a	Indiener raakt door de groene dijk haar nu vrije uitzicht over de natuur en een deel van de Waal kwijt en is tegen het openstellen van de groene dijk voor wandelaars i.v.m. privacy.	Als gevolg van de aanleg van de dijkversterking wordt tussen het perceel van indiener en de Waal een dijk aangelegd. Hierdoor kan het vrije uitzicht van indiener inderdaad afnemen. In beginsel is de nieuwe groene dijk volgens het beleid van het waterschap openbaar. Het waterschap hanteert in de nota recreatief medegebruik van waterschapseigendommen het uitgangspunt dat recreatie zoals wandelen door een individuele wandelaar mogelijk is. Uitgangspunt is tevens dat dit niet mag leiden tot schade of overlast. In dit geval wordt, aan het begin en einde van de groene dijk in dijkvak 10a, een hek geplaatst zodat de dijk niet makkelijk kan worden betreden. De dijk wordt niet gepromoot worden als wandel- of klompenpad. Uiteraard zal de groene dijk wel toegankelijk zijn voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud en inspecties.	Geen
18	1	12a	Indieners vragen zich af of de hoogtes die zijn weergegeven in de dwarsprofielen ter plekke van hun woning wel juist zijn, omdat de hoogtes bij de buren behoorlijk lager zijn. Indieners geven aan dat uitzicht erg belangrijk voor hen is en dat dit met deze hoogte wegvalt.	De ontwerp- en opleverhoogtes tussen dijkpaal TG405 en TG408 (dijkvak 12a) zijn onjuist. In het definitieve Projectplan Waterwet wordt dit aangepast; de ontwerp- en opleverhoogtes worden verlaagd met ca 20 cm. De kaarten in het grondaankoopplan zijn ook aangepast.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
18	2	12a	Indieners geven aan dat er bij de vorige dijkversterking grond is onteigend en dat zij deze keer graag het vlakke deel voor de woning in eigendom willen houden.	Het ontwerp is geoptimaliseerd als gevolg van ingebrachte zienswijze. De nieuwe dijk blijft nu binnen de grenzen van het waterschap. Hierdoor is het niet nodig om grond aan te kopen om de nieuwe dijk te realiseren. De aankooptekeningen worden op dit punt aangepast. Wel is het nodig om de percelen te betreden om het werk te kunnen maken.	Ja, aanpassing kaart ''ontwerp dijk' kaartenatlas en grond-verwervingspla n Projectplan Waterwet
18	3	12a	Indieners vragen zich af wat de consequenties zijn voor de	Het talud van de dijk wordt in de nieuwe situatie iets steiler dan nu. De bestaande trap kan in de nieuwe situatie niet	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			schuinte van het talud en de bestaande trap.	worden behouden en zal worden vervangen door een nieuwe vergelijkbare trap.	
19	1	10a	Indiener geeft een compliment. Er is veel werk verzet en de kwaliteit en de leesbaarheid van de rapporten is groot.	Ter kennisname aangenomen. Hartelijk dank voor het compliment.	Geen
19	2	10a	Indiener vindt het opvallend dat de flora en fauna van het Heuffnatuurgebied nergens wordt benoemd. Het gaat onder meer om 184 plantensoorten, 130 vogelsoorten, wilgenbossen, en 30 vleermuizen in de steenovens (bijlagen met inventarisaties bijgevoegd). Ook is er een grote biodiversiteit. Indiener dringt er op aan om de natuurwaarden in het MER en het Projectplan Waterwet op waarde te benoemen en bij ontwikkeling voor de GNN één geheel te laten blijven vormen.	In het effectenonderzoek is het effect van de nieuwe dijk op de natuurwaarden van het Heuffterrein wel degelijk meegenomen. Op de effectenkaart is te zien dat er in het noordelijke deel van het Heuffterrein effecten kunnen optreden op vleermuisroutes en op leefgebied voor kleine marterachtigen. Een groot deel van het Heuffterrein zal worden ingericht voor compensatie van gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN-gebied). In het Compensatieplan Natuurnetwerk Nederland wordt de huidige natuurlijke toestand van het Heuffterrein beschreven en ook de potenties voor verder ontwikkelen van de natuurwaarden. De inrichting van het Heuffterrein is gericht op het verder versterken van al aanwezige natuurwaarden.	Geen
19	3	10a	Indiener is voor lintbebouwing langs de dijk(op één plek) en mordicus tegen een 2e woonwijk bij de rivier. Indiener geeft de volgende argumenten: In het VKA van 2013 was de eis van de provincie dat er slechts beperkt en op één plek gebouwd mocht worden. De natuur moest kaderstellend zijn. Alle relevante beleidsnota's, waaronder de bindende structuurvisie, wijzen bouwen op hoogwatervrije terreinen bij de rivieroever af en pleiten voor lintbouw langs de dijk. De handtekeningactie in 2007 wees uit dat ca 60% tegen bebouwing van het Heuffgebied is. De aanwezige natuurwaarden (zie punt hierboven). De Habitatrichtlijn en de Flora- en Faunawet zijn op deze natuurwaarden van toepassing. Indiener heeft het uitkopen van Buko gesteund om langs de dijk bouwplannen te kunnen	De geplande woningbouw is geen onderdeel van het Projectplan Waterwet en het bestemmingsplan voor de dijkversterking. Dat geldt voor zowel lintbebouwing langs de dijk als voor beperkte woonbebouwing ter plaatse van de steenfabriek. Een (inrichtings)plan voor het Heuffterrein als geheel, inclusief deze locaties, is in voorbereiding en zal naar verwachting in 2021 in procedure worden gebracht. Hierover vindt te zijner tijd nog verdere communicatie plaats. De dijkversterking vindt plaats door middel van een buitenwaartse verschuiving en dit biedt een kans om het BUKO-terrein bij de herontwikkeling van het gehele Heuffterrein te betrekken. Hierbij zijn -naast de natuuropgave- de twee locaties voor beperkte woningbouw aan de orde; een locatie ter plaatse van de voormalige steenfabriek én het dijklint. Over de locatie van de voormalige steenfabriek is in 2013 besloten dat hier woningbouw mag plaatsvinden, mede gelet op de beleidsregels van Rijkswaterstaat voor buitendijks gelegen gebieden. In deze integrale aanpak van het Heuffterrein wordt Vuren weer met de Waal verbonden, wordt de natuur ontwikkeld, wordt een beperkt aantal woningen mogelijke gemaakt en wordt de geschiedenis van het terrein gerespecteerd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			realiseren. De uiterst discutabele rivierwoonwijk komt dan te vervallen. Onderzoek van het IPCC heeft uitgewezen dat de zeespiegel voor het eind van de eeuw 1 tot 2 meter zal stijgen. Waar Heuff een open verbinding met de zee heeft kan men het risico van overstroming en opstuwing niet nemen.		
19	4	10a	Indiener prefereert het adagium van Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit: 'sober, doelmatig, een helder, goed ingepast, degelijk dijkprofiel zonder poespas', boven de dynamiek van Gastvrije Waaldijk, zoals tribunes, rustpunten, boulevards, waaltrappen, etcetera. Wat betreft indiener mag deze dynamiek bespaard blijven. Indiener wil graag maatwerk.	De Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit vraagt om landschappelijke inpassing van de nieuwe dijk. De weginrichting en inrichting van de belevingspunten conform de principes van de Gastvrije Waaldijk sluit hierbij aan en is hier op gebaseerd. Het concept Gastvrije Waaldijk is een concrete vertaling van het ruimtelijk kwaliteitskader. Hierin is de opgave geformuleerd om met de dijkversterking bij te dragen aan de eenheid van de Waaldijk en de nieuwe dijk te benutten als recreatieve belevingsroute voor het landschap; een herkenbare lange lijn op het schaalniveau van de Waal die de lokale belevingspunten verbindt en beleefbaar maakt. Daarbij is juist ook maatwerk toegepast in inrichting van de weg en in keuze van de locaties en de vormgeving van de belevingspunten.	Geen
19	5	10a	Indiener geeft aan dat het begrip 'uiterwaardenpark' negatieve connotaties kan hebben, indiener pleit ervoor dit begrip te vervangen door 'uiterwaardennatuur'	Het woord 'uiterwaardenpark' of 'rivierpark' wordt gebruikt in Panorama Waal. Panorama Waal is een gespreksdocument, het is geen vastgesteld beleid. De term '(natuurlijk) uiterwaarden/rivierpark' wordt bewust gebruikt om de meervoudige betekenis van de uiterwaarden aan te duiden; naast de hoofdfuncties voor de rivierafvoer en de natuur zegt de term 'park' dat de uiterwaarden van grote betekenis zijn als recreatief uitloopgebied voor de steden en dorpen, voor rust, ontspanning, natuur-, cultuurhistorie- en landschapsbeleving en ook in het kader van klimaatadaptatie, het bieden van koele plekken bij hittestress. De term 'uiterwaardennatuur' is veel beperkter en zegt minder over de maatschappelijke betekenis en het doel van het meervoudig gebruik van de uiterwaarden. De term 'Uiterwaardenpark' geeft dus de intenties goed weer en heeft dus in het project geen negatieve bijbetekenis.	Geen
20	1	10a	Indiener geeft aan privacy te verliezen door kap van bestaande bomen en struiken	De kruin van de dijk wordt maximaal 50 cm verhoogd en grotendeels naar buiten verlegd. Direct grenzend aan het nieuwe talud dient beplanting verwijderd te worden waardoor de achterliggende woningen inderdaad meer in het zicht komen te liggen. Dit zal een beperkte vermindering van de privacy betekenen zolang geen nieuwe beplanting wordt aangebracht. Voor de herplant is overigens een vergoeding beschikbaar. Dat neemt niet weg dat het tijd zal	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				kosten voordat deze weer dezelfde afschermende werking heeft.	
20	2	10a	Indiener geeft aan privacy te verliezen door verkeer/personen op de nieuwe dijk	In beginsel is de nieuwe groene dijk volgens het beleid van het waterschap openbaar. Het waterschap hanteert in de nota recreatief medegebruik van waterschapseigendommen het uitgangspunt dat recreatie zoals wandelen door een individuele wandelaar mogelijk is. Uitgangspunt is tevens dat dit niet mag leiden tot schade of overlast. In dit geval wordt, aan het begin en einde van de groene dijk in dijkvak 10a, een hek geplaatst zodat de dijk niet makkelijk kan worden betreden. De dijk wordt niet gepromoot worden als wandel- of klompenpad. Uiteraard zal de groene dijk wel toegankelijk zijn voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud en inspecties.	Geen
20	3	10a	Indiener geeft aan bomen van ruim 35 jaar te willen behouden.	Het beleid is om zoveel mogelijk bomen te sparen. Voor het aanleggen van de nieuwe ontsluiting zullen echter naar de huidige inzichten enkele bomen moeten worden gekapt. Bij het Uitvoeringsontwerp zal worden bepaald of bomen toch behouden kunnen blijven. Helaas kan dat nu nog niet worden toegezegd.	Geen
20	4	10a	Indiener vindt de ingetekende toegangsweg naar de Gaalwaard vanaf de Waaldijk niet praktisch.	De toegangsweg vanaf de doorgaande weg op de dijk naar de Gaalwaard moet worden aangepast vanwege de buitenwaartse verschuiving van de dijk. Hierdoor zal de toegangsweg iets minder vloeiend worden dan in de huidige situatie. Bij het ontwerp van de nieuwe toegang is, ook in verband met grondeigendom, zoveel mogelijk de bestaande ligging gehandhaafd. Hierdoor ligt de bocht van de ontsluitingsweg van de Gaalwaard vlakbij de kruin van de nieuwe dijk. Dat de weg minder vloeiend (praktisch) wordt is een gevolg van de gekozen buitenwaartse versterking. De nieuwe bocht voldoet aan de verkeerskundige richtlijnen, zowel in het horizontale vlak als in het verticale vlak.	Geen
20	5	10a	Indiener is ontevreden over de communicatie over verlies en tegemoetkoming voor verlies van gronden.	Het is juist dat indiener nog geen gesprek heeft gehad met de grondverwerver over de benodigde grond. Hiervoor was het nodig om het definitief ontwerp te hebben. Het ontwerp was pas bij de ter inzage legging van het ontwerp Projectplan Waterwet bekend. De gesprekken met perceeleigenaren die (een gedeelte van) hun grond verliezen zijn inmiddels gestart. Omdat het niet mogelijk is om alle gesprekken tegelijkertijd te voeren worden de gesprekken gefaseerd uitgevoerd. Omtrent de (gedeeltelijke) grondaankoop van het perceel van indiener ontvangt indiener een aankondigingsbrief en vervolgens wordt een eerste gesprek gevoerd. Bij het eerste gesprek krijgt indiener antwoord op alle vragen met betrekking tot het grondverwervingsproces. Het proces over de grondverwerving staat verder beschreven in paragraaf 8.3 van het (ontwerp) Projectplan Waterwet en in meer detail in het Grondverwervingsplan, te vinden in de bijlagen van de stukken die ter inzage hebben gelegen. De gronden worden aangekocht op basis van een volledige schadeloosstelling volgens de Onteigeningswet. Het bereiken van overeenstemming in goed overleg is daarbij een belangrijk streven. Wordt er na goed overleg toch geen overeenstemming bereikt, dan kan uiteindelijk een gerechtelijke procedure tot onteigening worden gestart op	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				grond van de Onteigeningswet en artikel 5.14 van de Waterwet. Het waterschap kan indien de maatregel geen onteigening vordert besluiten om in plaats daarvan gebruik te maken van de gedoogplicht op grond van artikel 5.24 Waterwet.	
21	1	10a	Indiener is ervan overtuigd dat een onveilige verkeerssituatie ontstaat met het huidige plan ter plekke van de plaats waar de nieuwe dijk de bestaande dijk gaat kruisen. De kruising komt op een hoogte van 7.90 meter te liggen en het dijkgedeelte voor de woning komt te liggen op een hoogte van 6.62 meter. Indiener kan het verkeer, komend uit de richting Herwijnen door het hoogteverschil niet aan zien komen. Bovendien heeft indiener, bij het opgaan van de dijk, geen of weinig uitzicht naar links.	De eigenschappen van de dijkweg ter hoogte van uitrit Waaldijk 71 en de kruising van de weg met de nieuwe dijk zijn als volgt: - Het hoogteverschil tussen de uitrit van Waaldijk 71 en de hoogste punt over de dijk (kruising van de weg met de nieuwe dijk) bedraagt 74 cm, voldoende hoog om over het hoogste punt heen te kijken; - De hellingspercentage van de weg bedraagt 5% (d.w.z. 50 cm stijging over een lengte van 10 meter); - Daarnaast is het hoogste punt afgevlakt doormiddel van een topboog van 185meter, dat voor extra overzichtelijkheid zorgt. - Dit deel van de dijkweg ligt binnen een 30km/u zone, hier wordt verder in de uitvoeringsontwerpen vorm aangegeven. Met bovenstaande gegevens is beoordeeld dat de situatie voldoet aan de richtlijnen van het CROW en dat vanuit de uitrit de situatie voldoende overzichtelijk is om veilig de weg op te kunnen rijden en om over de top van de dijkweg heen te kunnen kijken. In het Uitvoeringsontwerp wordt, in overleg met gemeente en bewoners, nader onderzocht welke verkeermaatregelen mogelijk worden ingezet om de verkeersveiligheid binnen de dorpskern Vuren te vergroten.	Geen
21	2	10a	Indiener meent dat er een veiligere situatie zou ontstaan als het gemotoriseerde verkeer over het nieuwe dijkgedeelte wordt geleid. Het bestaande dijkvak kan dan verkeersluw, alleen toegankelijk voor langzaam verkeer, zoals fietsers en bestemmingsverkeer worden gemaakt.	In de planuitwerkingsfase zijn verschillende varianten voor de ligging van de weg onderzocht, waarbij onder andere gekeken is naar de locatie van de weg. Alles overwegende valt de variant waarbij de weg op de nieuwe dijk komt te liggen af. Indien de weg op de nieuwe dijk zou komen te liggen betekent dit dat de horecavoorzieningen langs de oude dijk niet meer aan de doorgaande route liggen. Bovendien is de aantasting van het woongenot voor de woningen die momenteel aan de buitendijkse zijde van de Waaldijk liggen en waar de omdijking achter de woning wordt aangelegd dusdanig groot dat de afweging is gemaakt om de doorgaande weg op de huidige dijk te laten liggen en de nieuw aan te leggen dijk groen te houden.	Geen
21	3	10a	In het plan wordt gesproken over de inrit van het pand met nummer 72, de woning naast die van indiener. Deze aanduiding is onjuist. De inrit hoort bij het pand van indiener en is zijn eigendom.	Indiener heeft gelijk. De oprit tussen Waaldijk 71 en 72 is in eigendom van indiener. Excuus voor de verkeerde verwoording.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
21	4	10a	De trap in het dijktalud voor de woning van indiener is niet in het plan opgenomen. Verzocht wordt deze trap alsnog op te nemen.	In het definitief Projectplan Waterwet is de trap opgenomen.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
21	5	10a	Indiener verwacht wateroverlast bij (hevige) regenbuien doordat hij aan de voet van een lang dijktalud zit. Indiener verzoek zodanige voorzieningen te treffen dat wateroverlast wordt voorkomen.	In het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of en zo ja welke voorzieningen benodigd zijn om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	Geen
21	6	10a	Indiener geeft aan dat aan de voet van de dijk (binnendijks) naast nummer 72, volgens het plan een strookje blijft liggen waar in feite niemand iets aan heeft. Voorgesteld wordt dit in het plan te betrekken.	Publiekrechtelijk is de A zonering van de waterkering van belang voor het uit kunnen voeren van een doelmatig beheer en inspecties door het waterschap aan het waterstaatswerk. Daarom wordt in het Eigendommenbeleid 2019 gekozen voor het volledig in eigendom verwerven van deze zone. Gebied dat hier buiten valt hoeft niet in eigendom te worden verkregen. Na uitvoering van de werkzaamheden zal het waterschap een nieuw uitgifteplan opstellen. Dan wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om percelen in bruikleen te geven, danwel te kopen. Het team grondzaken van het waterschap zal dit plan in overleg met de dijkbeheerder opstellen. Het in gebruik geven van gronden geschiedt op basis van afwegingen en mogelijkheden. Belangrijk daarbij is dat het de taakuitoefening van het waterschap niet mag belemmeren. Voordat de grond wordt uitgegeven, moet eerst zijn bepaald of de grond, door het waterschap zelf benodigd is. Als dit niet het geval is, kan de grond aan derden in (mede-) gebruik worden gegeven. In dit uitgifteplan zal worden vastgesteld waar openbare waterschapseigendommen en niet openbare waterschapseigendommen liggen en welk gebruik op de niet openbare eigendommen kan plaatsvinden. Bij het gebruik van openbare ruimte (voor een ieder toegankelijk) waarbij de openbaarheid behouden blijft is geen overeenkomst noodzakelijk. Dat wil zeggen er wordt geen overeenkomst gesloten met de individuele gebruikers. Onder niet-openbare ruimte wordt verstaan de grond die niet voor een ieder toegankelijk is. Dit kan bijvoorbeeld blijken doordat er een heg, hek of afrastering is geplaatst. Voor het gebruik zal door de gebruiker een vergoeding betaald moeten worden, vanwege het individueel genot dat ontstaat, conform de door het waterschap vastgestelde tarievenlijst. Mocht na de dijkversterking blijken dat het waterschap percelen grond in bezit heeft die niet (meer) van primair belang zijn voor de uitoefening van de taken van het waterschap dan kan tot verkoop worden overgegaan via een in beginsel een openbaar proces. Overtollige eigendommen van het waterschap worden in beginsel tegen marktconforme waarde afgestoten. Mede om staatssteun te voorkomen. Dit zal door waterschap Rivierenland projectmatig worden opgepakt waarbij de omgeving wordt betrokken en meegenomen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
21	7	10a	Het is voor indiener niet aanvaardbaar als de moestuin en parkeerruimte achter het pand met huisnummer 71 worden gebruikt als werkstrook.	In de realisatiefase wordt rekening gehouden met de wens van indiener om geen gebruik te maken van de moestuin en parkeerruimte achter het pand als werkstrook. Beide worden in de tekeningen zoals die zijn opgenomen in het ontwerp Projectplan Waterwet niet geraakt. Dit blijft zo in het definitieve Projectplan Waterwet.	Geen
21	8	10a	Indiener geeft aan dat een buitendijks strookje grond, dat overbleef na de eerdere dijkverbetering tussen Vuren en Gorinchem, bestek 95.73-85, zijn eigendom is. In dit verband is een brief bijgevoegd van het toenmalig waterschap Polderdistrict Tieler- en Culemborgerwaarden d.d. 12 november 1996.	In het kader van de dijkversterking heeft indiener bij notariële akte van 18 maart 1996 het perceel gemeente Vuren, sectie R, nr. 146 verkocht aan het Polderdistrict. Het perceel is dus niet meer in eigendom van indiener. De huidige kadastrale situatie is in overeenstemming met deze verkoop. In de brief van 12 november 1996 is ten onrechte genoemd dat indiener eigenaar zou zijn van dit perceel.	Geen
22	1	10a	Indiener geeft aan dat er in het projectplan staat dat in samenhang met de dijkversterking wordt voorzien in een samenhangende gebiedsaanpak voor het Heuffterrein die parallel oploopt met het projectplan. Indiener constateert dat er niet gelijktijdig voor het Heuffterrein een plan ter inzage is gelegd.	De gebiedsaanpak van het Heuffterrein gebeurt in twee fasen. In de eerste stap wordt de NNN-compensatie voor de dijkversterking op het Heuffterrein gerealiseerd. Op de kaart bij het ontwerp-Projectplan is het gebied voor de NNN-compensatie op het Heuffterrein opgenomen en in paragraaf 6.4.3 van het Ontwerp Projectplan Waterwet zijn de inrichtingsmaatregelen beschreven. In het bijbehorende NNN-compensatieplan zijn de uitgangspunten voor de herinrichting beschreven (zie de bijlage bij het NNN-compensatieplan met de Visie op de natuurontwikkeling van het Heuffterrein). Het NNN-compensatieplan maakt onderdeel uit van het ontwerp Projectplan Waterwet. In de stukken die ter inzage hebben gelegen is dus een concreet plan voor de natuurcompensatie opgenomen. De precieze inrichting van de NNN-compensatie is in de afgelopen periode nader geconcretiseerd. Dit is opgenomen in het NNN-compensatieplan bij het definitieve Projectplan Waterwet. Daarnaast wordt ook de integrale herinrichting van het Heuffterrein de komende periode uitgewerkt. Deze omvat, naast de NNN-compensatie voor GoWa, ook ondermeer het verbeteren van de recreatieve voorzieningen, het verwijderen van de gebouwen en verhardingen van BuKo en het inpassen van een beperkt aantal woningen. Voor deze integrale herinrichting wordt een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure doorlopen. Naar verwachting zal dit in 2021 plaatsvinden. Verdere communicatie hierover vindt terzijnertijd plaats.	ja, aanpassing NNN compensatieplan in Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
22	2	10a	Indiener miste het beleidskader van de Nationale Landschappen buiten GNN/GO. Dit speelt bij Vuren waar gronden zijn gelegen in het Nationaal Landschap Rivierengebied. Bij nieuwe plannen moet een toets worden uitgevoerd op de kernkwaliteiten van het landschap, bij aantasting moet dit worden voorkomen of gecompenseerd. Het is niet duidelijk of deze toetsing heeft plaatsgevonden.	Het door indiener genoemde beleidskader van de Nationale Landschappen gaat uit van toetsing van ingrepen aan de kernkwaliteiten van het landschap. Dit beleid is in 2012 overgedragen aan de provincies. De Omgevingsverordening van de provincie Gelderland verwijst voor een toets naar het document Kernkwaliteiten Gelderse Nationale Landschappen (9 juli 2014). Volgens dit document is het gebied rond Vuren onderdeel van het Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie. De effecten van de dijkversterking op het landschap zijn uitgebreid in het MER onderzocht. Het toetskader dat daarbij is gehanteerd is grotendeels geënt op de Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit. De in de Omgevingsverordening opgenomen kernkwaliteiten zijn in deze handreiking opgenomen en verder, gedetailleerder, uitgewerkt. De toetsing in het MER wordt daarom beschouwd als een scherpe en concrete toets op de kernkwaliteiten uit de verordening. Daarnaast is gezien de grote cultuurhistorische waarde van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (aanmelding bij UNESCO) specifiek voor dit deel een Heritage Impact Assessment (HIA) opgesteld. In deze HIA heeft een nauwkeurig toetsing plaatsgevonden op het effect van de geplande ingrepen op de aanwezige cultuurhistorische waarden. Provincie Gelderland is hier intensief bij betrokken geweest. Hierover is nog een aanvullende zin over opgenomen in de Toelichting bij het Bestemmingsplan West Betuwe.	ja, zin over HIA in Toelichting Bestemmingsplan West Betuwe
22	3	10a	Indiener begrijpt dat het Heuffterrein een van de locaties is die in aanmerking komt als compensatielocatie. Hiervoor ziet indiener echter geen concreet plan. Bovendien wordt nu al bestemde natuur op het Heuffterrein getroffen door het nieuwe tracé van de dijk. Aangezien het grootste deel van het terrein al bestemming natuur heeft ziet indiener niet hoe hier compensatie kan landen, tenzij dat vorm krijgt middels omvorming van rode functies.	Op de kaart bij het ontwerp-Projectplan is het gebied voor de NNN-compensatie op het Heuffterrein opgenomen en in paragraaf 6.4.3 van het Ontwerp Projectplan Waterwet zijn de inrichtingsmaatregelen beschreven. In het bijbehorende NNN-compensatieplan zijn de uitgangspunten voor de herinrichting beschreven (zie de bijlage bij het NNN-compensatieplan met de Visie op de natuurontwikkeling van het Heuffterrein). Het NNN-compensatieplan maakt onderdeel uit van het ontwerp Projectplan Waterwet. In de stukken die ter inzage hebben gelegen is dus wel degelijk een concreet plan voor de natuurcompensatie opgenomen. Dit plan is tot stand gekomen in nauw overleg met de provincie Gelderland. De provincie zal het gebied, dat op dit moment nog een onderdeel uitmaakt van het Gelders Natuurnetwerk, als GNN aanwijzen. De precieze inrichting van de GNN-compensatie is de afgelopen periode nader uitgewerkt. Deze nadere uitwerking is opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet. De aantasting van de bestaande natuurwaarden op het Heuffterrein als gevolg van het nieuwe tracé is meegenomen en beoordeeld in het ecologisch onderzoek. De maatregelen die worden genomen om de effecten op plant- en diersoorten te mitigeren zijn opgenomen in het Soortenmanagementplan. De huidige bestemming natuur is tot stand gekomen dankzij de aankoop van het terrein waar eerder industrie was gevestigd. Hierbij is reeds 14 ha omgezet van de rode functie 'industrie' naar 'natuur'. Na de sloop van de gebouwen heeft zich al een spontane natuurontwikkeling voorgedaan, maar de ontstane natuur kwalificeert nog niet als GNN. Om een kwaliteitsslag te maken zijn aanvullende maatregelen nodig.	ja, aanpassing NNN compensatieplan in Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Het compensatieplan voorziet hier in. Vervolgens zal de provincie het gebied aanwijzen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast wordt ook de integrale herinrichting van het Heuffterrein de komende periode uitgewerkt. Deze omvat, naast de NNN-compensatie, ook het verwijderen van de gebouwen en verhardingen van BuKo en het inpassen van een beperkt aantal woningen. Voor deze integrale herinrichting wordt een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure doorlopen. Naar verwachting zal dit in 2021 plaatsvinden. Verdere communicatie hierover vindt terzijnertijd plaats. Met deze integrale herinrichting vindt al met al een aanzienlijke kwaliteitsverbetering van het gebied plaats.	
22	4	10a	Indiener vindt het in het NNN-compensatieplan niet duidelijk hoe de compensatie op het Heuffterrein zich verhoudt tot de al spontane natuurontwikkeling van delen van het terrein naar hardhoutooibos. Indiener geeft aan niet te begrijpen hoe het verlies aan 7,6 ha rivier- en beekbegeleidend bos kan worden gecompenseerd in 6,5 ha (al bestaand) hardhoutbos. Verder is niet duidelijk wie het plan gaat uitvoeren en beheren en hoe de financiering geregeld is.	De compensatie vindt plaats door de spontane ontwikkeling die deels al in gang is gezet te ondersteunen, onder meer in de richting van hardhoutooibos. Voor de ontwikkeling van dit in de uiterwaarden zeldzame beheertype wordt periodieke overstroming mogelijk gemaakt en worden nog aanwezige verhardingen verwijderd. Dit gebeurt in het kader van het Projectplan Waterwet en ook onder de financiering van de dijkversterking. Zonder dijkversterking en de daarbij behorende compensatie-opgave zou dit niet gebeuren. De door indiener genoemde hectares (7,6 ha) hebben betrekking op de opgave van het Voorkeursalternatief (hoofdstuk 4 van het NNN-compensatieplan); de compensatieopgave voor het uiteindelijke ontwerp zoals dat is opgenomen in het Projectplan Waterwet (definitief ontwerp) is uitgewerkt in hoofdstuk 5 van het NNN-compensatieplan en nader geconcretiseerd in hoofdstuk 7 van het NNN-compensatieplan. WSRL heeft met de eigenaar van het terrein waar de compensatie plaatsvindt een overeenkomst voor het beheer gesloten.	ja, aanpassing NNN compensatieplan in Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
22	5	10a	Indiener geeft aan dat, aangezien er geen concreet plan voor het Heuffterrein ligt, niet duidelijk is hoe het gebruik als recreatief uitloopgebied en de bouw van een beperkt aantal woningen zich verhoudt tot de al bestaande natuurkwaliteit en de beoogde natuurdoelen. Zaken als verstoring, versnippering, intensiever beheer en omvorming ten behoeve van woonfuncties zullen niet bijdragen tot betere conditie voor flora en fauna. Deze cumulatieve effecten zijn niet in beeld gebracht.	De bestaande natuurwaarden en beoogde natuurdoelen worden niet aangetast door de voorziene recreatieve maatregelen en eventuele woonfuncties. Op de plankaart van het ontwerp Projectplan Waterwet en op de kaart in paragraaf 6.4.3. van het Ontwerp-Projectplan is een padenstructuur ingetekend. Hierop is te zien dat het bestaande diagonale pad over het terrein, dat nu al door wandelaars wordt gebruikt, gehandhaafd blijft. Dit pad wordt toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking. Verder is een nieuwe verbinding tussen dijk en de diagonaal voorzien middels een vlonderpad en komt er een uitkijkpunt aan het water. Verder worden er geen recreatieve voorzieningen gerealiseerd. De voorzieningen zijn gericht op een verbetering van de kwaliteit van de voorzieningen voor de bewoners van Vuren. Een intensivering van het bestaande recreatieve gebruik is niet voorzien. De eventuele woningen worden gebouwd buiten het gebied dat wordt ingericht als GNN-compensatie. De verdere uitwerking van het integrale plan, dus inclusief het verwijderen van het BUKO-terrein en het toevoegen van woningen, volgt in een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure. In dat kader zullen ook de effecten op de natuurwaarden van die ontwikkelingen worden onderzocht. De inpassing van de woningen vindt plaats aan de hand van het uitgangspunt: woningen te gast. Na realisatie van dat plan is het oorspronkelijke buitendijkse bedrijventerrein van 16 ha omgevormd tot een groot GNN-natuurgebied met een beperkt aantal woningen.	Geen
22	6	10a	Bovendien is er sprake van direct ruimtebeslag op bestaande natuur op het Heuffterrein. Wordt dit gecompenseerd in areaal en kwaliteit en zo ja waar? Volgens het bestemmingsplan mag geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan beschermde waarden en functies.	Er wordt geen onevenredige afbreuk gedaan aan beschermde waarden en functies. In het effectenonderzoek is het effect van de nieuwe dijk op de natuurwaarden van het Heuffterrein meegenomen. Het Heuffterrein is geen beschermd natuurgebied. Op de effectenkaart is te zien dat er in het noordelijke deel van het Heuffterrein effecten kunnen optreden op vleermuisroutes en op leefgebied voor kleine marterachtigen. De effecten op soorten zijn beschreven in het Soortenmanagementplan. Hierin zijn ook de maatregelen opgenomen die worden genomen om de effecten te mitigeren. Deze maatregelen zijn door de provincie voorgeschreven in het kader van de Ontheffing Wet natuurbescherming. Overigens beperkt het directe ruimtebeslag van de dijkversterking op het Heuffterrein zich tot een strook ten westen van het BUKO-terrein.	Geen
22	7	10a	Indiener vindt de planontwikkeling van het gebied niet concreet waardoor adequate plantoetsing niet mogelijk is en de uitvoerbaarheid, gelet op de Wet natuurbescherming niet aangetoond is.	Op de kaart bij het ontwerp-Projectplan is het gebied voor de GNN-compensatie op het Heuffterrein opgenomen en in paragraaf 6.4.3 van het Ontwerp Projectplan Waterwet zijn de inrichtingsmaatregelen beschreven. In het bijbehorende NNN-compensatieplan zijn de uitgangspunten voor de herinrichting beschreven (zie de bijlage bij het NNN-compensatieplan met de Visie op de natuurontwikkeling van het Heuffterrein). Het NNN-compensatieplan maakt onderdeel uit van het ontwerp Projectplan Waterwet. In de stukken die ter inzage hebben gelegen is dus een concreet	ja, aanpassing NNN compensatieplan in Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				plan voor de natuurcompensatie opgenomen. De precieze inrichting van de GNN-compensatie is de afgelopen periode nader uitgewerkt. Deze nadere uitwerking is opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet. Voor de dijkversterking is een Ontheffing Wet natuurbescherming (soorten) aangevraagd en verleend.	
22	8	10a	Indiener is van mening dat het Heuffterrein, los van het dijkproject, zou moeten worden toegevoegd aan het Gelders Natuurnetwerk, aangezien er nog een uitbreidingsopgave is.	De provincie Gelderland is de partij die besluit of zij een gebied toevoegen aan het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Dit kan via verschillende routes lopen: - Op basis van ecologische vereisten of n.a.v. strategische grondaankoop en inrichting tot natuur of (zelf)realisatie in overeenstemming met grondeigenaar om een meerwaarde te bieden aan het GNN (kwaliteit en samenhang). - Een tweede optie is dat er GNN wordt begrensd als er vanuit een initiatief/ontwikkeling een compensatie is vereist vanwege aantasting en/of verlies aan bestaand GNN. Deze compensatielocatie wordt dan na realisatie met geschikte natuurtype(n) opgenomen in de begrenzing van GNN door de provincie Gelderland. In het geval van het Heuff-terrein is er momenteel nog geen geschikt natuurtype voor GNN aanwezig. Hier worden in het kader van de dijkversterking inrichtingsmaatregelen getroffen, waarna het geschikt is om als GNN te worden begrensd vanuit de compensatieopgave van de dijkversterking GoWa en mogelijk voor nog de compensatieopgave van andere dijkversterkingen langs de Waal.	Geen
22	9	10a	Indiener vindt woningbouw in de uiterwaarden vanuit klimaatbestendig beheer niet wenselijk, vanwege obstakelvorming en omdat indirect elders aanvullende maatregelen nodig zijn om de opstuwing te compenseren.	De woningbouw wordt niet mogelijk gemaakt in het Projectplan Waterwet, maar door het nog vast te stellen bestemmingsplan. Los hiervan geldt dat het Heuffterrein een van de uitzonderlijke buitendijkse locaties is waar de randvoorwaarden en beleidsregels van Rijkswaterstaat de mogelijkheden bieden om het gebied te herontwikkelen. De basis hiervoor ligt er in dat de steenfabriek en op termijn ook het gebouw van BuKo uit de uiterwaard verdwijnen en dat hier een beperkte woningbouw voor in de plaats komt, in het kader van een totale kwaliteitsimpuls. Er is door 2013 reeds door de gemeente ingestemd met een plan, dat nu het uitgangspunt vormt voor de integrale ontwikkeling. In het kader van de dijkversterking wordt rivierkundige compensatie gerealiseerd door het realiseren van een geul in de Woelse Waard. Doordat de herinrichting van de Woelse Waard meer waterstandsdaling oplevert dan nodig is om de waterstandsverhoging als gevolg van de dijkversterking te compenseren, ontstaat ter plaatse van het Heuffterrein rivierkundige ruimte die ten goede kan komen aan het realiseren van een integraal plan met o.a. woningbouw in het buitendijkse gebied. Ook in combinatie met deze woningbouw blijft aan de bovenstroomse zijde een surplus aan waterstandsdaling bestaan.	Geen
23	1	5d	Indiener licht toe dat zijn monumentale woning tijdens de vorige dijkversterking in de dijk is komen te liggen; er is ca. 1 meter grond incl.	Het gekozen en uitgewerkte voorkeursalternatief op deze locatie in het ontwerp Projectplan Waterwet is een buitendijkse grondoplossing. De kruin van de dijk verschuift circa 8 meter naar de rivierzijde toe. Ter hoogte van de woning van indiener ligt echter een wegaansluiting van een	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			hulpconstructie (geen tekeningen beschikbaar bij bewoners) tegen het pand aangebracht. Hierdoor zijn vervormingen en scheuren in de muur te zien, die voornamelijk de laatste vijf jaar zijn ontstaan. De dijkversterking is volgens indiener de ideale kans om de ruimte rondom de woning weer in oude staat terug te brengen. Indiener geeft aan dat de dijk ter plekke van zijn woning niet naar buiten toe verlegd wordt, waardoor dit niet het geval is en de grond tegen de woning aan blijft liggen. In de het concluderende hoofdstuk van zijn zienswijze geeft indiener aan dat de dijk, net als in de rest van het dijkvak, verschoven moet worden van de woning af, zodat de druk op de buitenmuur wordt opgeheven en de vochtproblematiek wordt verminderd.	onderweg op de Waalbandijk. Deze wegaansluiting loopt schuin tegen de dijk omhoog, waardoor de dijk ter plaatse breder is dan in een situatie zonder schuin opgaande wegaansluiting of oprit. In het ontwerp Projectplan Waterwet is de wegaansluiting op dezelfde locatie behouden en in het verlengde doorgetrokken naar de richting de rivier verschoven Waalbandijk. Het doortrekken van de wegaansluiting was nodig om het door de kruinverhoging ontstane hoogteverschil te overbruggen. Hierdoor is de binnenteen van de dijk op dezelfde locatie gebleven (en niet 8 meter mee naar de rivierzijde verschoven) en is dus inderdaad de grond tegen de woning aan blijven liggen. Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen heeft de Graaf Reinaldalliantie het ontwerp ter plaatse van Waalbandijk 109 t/m 117 in Hellouw opnieuw beoordeeld. Hierbij zijn alle belangen opnieuw tegen het licht gehouden. Om invulling te geven aan deze zienswijzen, wordt de wegaansluiting van de onderweg op de dijk in het definitieve Projectplan Waterwet circa 4 meter naar het noordoosten verschoven. Hierdoor ontstaat naast de woning van indiener een binnenberm van circa 4 meter breed met een maaiveldhoogte van 5,2 meter boven NAP. Deze binnenberm zal worden gebruikt als beheerstrook. De buitenmuur komt daarmee grotendeels vrij te liggen en dus neemt de gronddruk af. De schade aan de woning die eerder ontstaan is is erg vervelend voor indiener. Door middel van het ontwerp zoals dat is opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet kan reeds ontstane schade niet ongedaan gemaakt worden, maar schade in de toekomst wel voorkomen worden.	
23	2	5d	Indiener geeft aan contact te hebben gehad met de Rijksdienst voor cultureel erfgoed omdat zijn woning een Rijksmonument betreft. In het voortraject is wel advies gevraagd over het terugleggen van de dijk en daarmee het terugbrengen van de woning in de oude staat. Hierop is door de rijksdienst geadviseerd. Op de oplossing zoals die nu is opgenomen in het plan niet.	Het klopt dat de tekeningen in het ontwerp Projectplan Waterwet niet overeenkomen met de tekeningen in de aangevraagde monumentenvergunning. Excuus hiervoor. Nu het ontwerp in het definitief Projectplan Waterwet is aangepast komt dit overeen met het ontwerp zoals dat in de vergunning is opgenomen en waarop door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed is geadviseerd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
23	3	5d	Indiener geeft aan dat hij vindt dat ook voor het laten liggen van de grond advies bij de RCE had moeten worden opgevraagd. De dijkversterking zorgt voor trillingen, veranderingen in waterstanden en mogelijk gevolgen van de (zijwaartse) druk op de woning. Indiener geeft aan dat deze aspecten moeten worden beoordeeld door een deskundige en dat dit onderdeel moet uitmaken van de vergunningsprocedure.	Een monumentenvergunning wordt aangevraagd wanneer er fysieke ingrijpende aanpassingen aan een monument plaatsvinden. Het feit dat er dichtbij het monument gewerkt zal worden zorgt inderdaad voor een risico op schade aan het monument. Wanneer iets een risico betreft hoeft daar echter geen monumentenvergunning voor te worden aangevraagd. Uiteraard wordt er tijdens de werkzaamheden wel gemonitord en ingegrepen wanneer dat nodig is. Overigens is het laten liggen van grond niet meer van toepassing, omdat het ontwerp op deze locatie in het definitieve Projectplan Waterwet is aangepast en er dus wel een fysieke verandering plaatsvindt aan het monument (de muur komt grotendeels vrij te liggen). Om deze reden is de monumentenvergunning aangevraagd en heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed haar positieve advies hierop gegeven.	Geen
23	4	5d	Indiener wil dat er gekeken wordt naar de gevolgen van de eerder aangelegde dijk tegen de woning. De negatieve gevolgen daarvan zijn steeds duidelijker zichtbaar geworden. Tijdens de werkzaamheden aan de dijk kan die druk worden weggenomen waardoor het monument niet langer onnodig beschadigd wordt.	Zoals in punt 23.1 aangegeven, ontstaat naast de woning van indiener een binnenberm van circa 4m breed met een maaiveldhoogte van 5,2 meter boven NAP. De buitenmuur komt daarmee grotendeels vrij te liggen en dus neemt de gronddruk af. Om te voorkomen dat de woning juist door het wegvallen van (een gedeelte van) de grond extra schade oploopt is tijdens de uitvoering monitoring benodigd. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Bij kwetsbare gebouwen kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen,	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige.	
23	5	5d	Indiener hecht er zwaar aan dat er voordat het projectplan voor het betreffende dijkvak wordt vastgesteld een gedegen advies ligt van de RCE over de bestaande en toekomstige situatie bij zijn woning. Indiener wil straks niet geconfronteerd worden met procedures van bezwaar en beroep, omdat vooraf geen deskundige advies is ingewonnen door de initiatiefnemers.	Tijdens de planuitwerkingsfase is door de Graaf Reinaldalliantie deskundig advies ingewonnen bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) over de impact van het ontwerp van de dijk zoals dat in het definitieve Projectplan Waterwet wordt opgenomen (de woning komt verder vrij te liggen) op het monument besproken. De RCE heeft hierop positief geadviseerd. Aandachtspunt dat hierbij door de RCE is aangegeven, is dat het monument voor start van de realisatie constructief wordt beoordeeld en dat tijdens de uitvoering gemonitord moet worden, aangezien er decennialang grond tegen het monument heeft gedrukt die nu zal wegvallen. Dit advies van de RCE is te vinden in bijlagen van de omgevingsvergunning West Betuwe. In punt 23.4 is bovendien omschreven hoe wordt omgegaan met monitoring.	Geen
23	6	5d	Indiener geeft aan dat hij geen bezwaar of beroepsprocedures wenst waarbij de bewijslast bij hen als bewoners komt te liggen.	Als een belanghebbende een beroepsprocedure in gang zet, dan zal de rechter toetsen of de overheidsinstantie die het besluit heeft genomen zich hierbij aan de wet heeft gehouden en het besluit voldoende heeft onderbouwd. Met andere woorden of het besluit rechtmatig is. Het is niet zo dat wat dit betreft de bewijslast komt te liggen bij degene die de procedure aanspant. Dat neemt niet weg dat als indiener zich op bepaalde feiten of omstandigheden beroept, waar de overheidsinstantie het niet mee eens is, indiener die feiten of omstandigheden eventueel ook hard zal moeten kunnen maken.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
23	7	5d	Indiener spreekt ongenoegen uit over de wisselende plannen en onderbouwing die hij onder ogen heeft gekregen. Het is moeilijk om alle informatie bijtijds te doorgronden.	Het maken van een ontwerp is een dynamisch en interactief proces, waar in dit project de omgeving in een zeer vroeg stadium bij is betrokken. Na de presentatie van het Voorkeursalternatief eind 2018 is er een periode van een jaar geweest waarin een herziening van het ontwerp heeft plaatsgevonden. Daarbij wordt in het ontwerpproces van grof naar fijn gewerkt: het ontwerp voor de dijkversterking wordt bij iedere stap gedetailleerder uitgewerkt. Nadat het Voorkeursalternatief is vastgesteld (zie paragraaf 3.2 van het Projectplan Waterwet) en de ontwerpuitgangspunten zijn herijkt (zie paragraaf 3.3 van het Projectplan Waterwet), is de ruimte die benodigd is voor de dijk bepaald. Op basis van dit ruimtebeslag per dijkvak is vervolgens een vloeiend ontwerp gemaakt, waarin overgangen van dijkvakken en opritten van wegen zijn meegenomen. Als laatste stap heeft maatwerk plaatsgevonden voor wat betreft de inpassing van woningen, perceelaansluitingen, rustpunten en boulevards. Het ontwerp blijft dus op hoofdlijnen gelijk, maar wordt aangescherpt om goed aan te sluiten op de bestaande situatie. Het effect van het ontwerp op de lokale situatie wordt daarbij steeds gedetailleerder zichtbaar en telkens komt meer informatie beschikbaar. Door de omgeving in dit proces mee te nemen, kan niet worden voorkomen dat het ontwerp en de informatie over een specifieke locatie bij verdere detaillering wijzigen. In de situatie van de indiener betreft het een talud van een wegaansluiting op de dijk, die in een van de laatste versies van het ontwerp is ingetekend. Het is begrijpelijk dat de informatie die tijdens de afgelopen periode ter beschikking is gekomen veel is en voor de niet geoefende lezer wellicht moeilijk te doorgronden. Gedurende de verkennings- en planuitwerkingsfase heeft de alliantie zich ingezet om in contact te blijven met de omgeving, bijvoorbeeld door middel van keukentafelgesprekken en door informatieavonden. Bovendien is er door de Graaf Reinaldalliantie hulp aangeboden bij het lezen van de plannen en/of tekeningen. In de komende fase zal de alliantie dit ook blijven faciliteren.	Geen
23	8	5d	Voorafgaand aan het vaststellen van het definitieve Projectplan Waterwet wil de indiener een gedegen advies van de RCE ontvangen waarin zijn zienswijze op schade en risico's is opgenomen en afgewogen.	Dit punt is reeds beantwoordt in punt 23.3 en 23.5.	Geen
23	9	5d	Onderhoud aan de dijk moet op een steile helling gebeuren. Tractoren glijden weg richting de woning. Indiener geeft aan bang te zijn voor schade wanneer een van die tractoren te ver doorglijdt. Ook vergroot de druk van deze voertuigen zo	In het definitieve Projectplan Waterwet is het ontwerp zo aangepast dat er naast de woning grond wordt afgegraven. Hiermee komt de muur grotendeels vrij te liggen en wordt het talud (veel) minder steil. De tractoren hoeven dus niet meer op een steil talud te rijden om de dijk rondom de woning te beheren. Doordat de muur weer grotendeels vrij ligt minimaliseert ook de kans op 'indeuken' van de buitenmuur als gevolg van onderhoudsvoertuigen op de beheerstrook en daarmee de kans op schade.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			dicht bij de woning het risico van “indeuken” van de buitenmuur.		
23	10	5d	Het beperkte maaibeheer vormt een risico doordat de vegetatie langer blijft staan en doorgroeit tot aan de dakrand van het rieten dak. Indiener maakt zich behoorlijke zorgen over het brandgevaar dat dit oplevert.	Het maaibeleid van WSRL gaat uit van tweemaal per jaar maaien. Hiervoor is gekozen om de biodiversiteit te stimuleren en verschraling tegen te gaan. Grassen en kruiden kunnen dan telkens ca. zes maanden groeien en bloeien, waarna ze gemaaid worden. Indiener geeft aan dat deze hoge grassen die dicht bij de rieten kap van de woning komen een vergroot gevaar op brandveiligheid geven. In het ontwerp dat is opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet wordt het talud direct langs de woning verlaagd. De grassen en kruiden komen zo niet dicht bij de rieten kap. Indien de indiener toch graag het gras rondom de woning kort wil houden, mag hij de grond achter de woning zelf maaien. De dijkbeheerder staat daarbij ook altijd open voor overleg en vragen.	Geen
23	11	5d	Indiener wil naast de woning meer ruimte hebben om het onderhoud aan de dijk zelf goed te kunnen doen en de risico's van de zware machines en brand zoveel mogelijk te beperken.	Het ontwerp van de dijk is in het definitieve Projectplan Waterwet zo aangepast dat er meer ruimte om de woning ontstaat voor beheervoertuigen en dat de indiener beter zelf het beheer van de dijk kan uitvoeren rondom de woning (zie ook de reactie bij punt 23.10).	Geen
23	12	5d	Indiener uit zijn ontevredenheid over het gelopen proces. Tijdens de officiële voorlichtingsavond in februari 2020 zijn andere plannen gepresenteerd dan in het uiteindelijke ontwerp Projectplan Waterwet terecht zijn gekomen. De eerder gepresenteerde brede binnenberm naast de woning is niet meer in het ontwerp opgenomen. Dit was voor indiener een volkomen verrassing en in strijd met de gewekte verwachting tijdens de officiële voorlichtingsavond in februari.	Tijdens de inloopbijeenkomsten in februari 2020 is ter plaatse van de woning het ontwerp gepresenteerd zoals later opgenomen in het ontwerp Projectplan Waterwet. Aangenomen wordt dat indiener hier de bijeenkomst op 23 januari 2020 bedoelt, waar over de inrichting van de binnenberm bij een buitenwaartse versterking is gesproken. De Graaf Reinaldalliantie betreurt dat in eerste instantie ten onrechte de verwachting is gewekt dat naast de woning van indiener een brede binnenberm zou worden gerealiseerd. Het ontwerp is echter van grof naar fijn uitgewerkt. Ten tijde van de bijeenkomst op 23 januari was de wegaansluiting nog niet in detail ontworpen. Deze wegaansluiting zorgt voor een plaatselijke verbreding van de dijk, waardoor een binnenberm naast de woning niet in het ontwerp Projectplan Waterwet is opgenomen. Dit is medegedeeld door de omgevingsmanager van de Graaf Reinaldalliantie tijdens een gesprek op 12 maart 2020. Overigens is het ontwerp aangepast en wordt in het definitieve Projectplan Waterwet wel een binnenberm naast de woning opgenomen, zie het antwoord op 23.1.	Geen
23	13	5d	In het huidige ontwerp is geen rekening gehouden met de problemen van de bestaande dijk voor het rijksmonument.	Verwezen wordt naar de reactie bij punt 23.1.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
23	14	5d	De afweging die gemaakt is om de afrit te behouden op de locatie waar die nu ook ligt is volgens indiener te eenzijdig en in strijd met de bredere belangenafweging zoals verwoord in de visie op een leefbare dijk zoals opgenomen in de Nota voorkeursalternatief en Nota Reikwijdte en Detailniveau. De belangen van cultuurhistorische waarden/leefbaarheid en veiligheidsbelangen zouden dezelfde prioriteit moeten hebben in de afweging, maar dit is nu niet het geval in het ontwerp. De afweging ontbreekt in dijkvak 5d. Indiener heeft expliciet gevraagd aan de Graaf Reinaldalliantie hier opnieuw naar te kijken en met een oplossing te komen. Indiener wenst verderop in de zienswijze dat er opnieuw gekeken wordt naar het ontwerp en dat de belangen van cultuurhistorie en leefbaarheid worden afgewogen.	Er wordt bij dit punt vanuit gegaan dat indiener met 'de afrit' doelt op de bij zijn woning aanwezige aansluiting van de onderweg op de Waalbandijk. Het ontwerpen van de dijk is van grof naar fijn gedaan. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en in de Nota Voorkeursalternatief is de afweging voor een oplossing op grotere schaal gemaakt dan bij de uitwerking van het Voorkeursalternatief in het ontwerp Projectplan Waterwet. Waterveiligheid staat daarbij altijd op nummer 1. In de NRD en de Nota Voorkeursalternatief is er veel aandacht besteed aan het behouden van cultuurhistorische waarden. (Rijks)monumenten worden bijvoorbeeld altijd gespaard en dijklinten worden behouden. Bij de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief tot het ontwerp dat in het ontwerpProjectplan Waterwet is opgenomen zijn vervolgens de andere aspecten, zoals verkeersveiligheid en bereikbaarheid nader beschouwd en verder uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is dat na de dijkversterking teruggebracht wordt wat er al was. Dit heeft zich in eerste instantie vertaald in het doortrekken van de onderweg. De Graaf Reinaldalliantie heeft, zoals al aangegeven in de reactie bij punt 23.1, naar aanleiding van deze en andere zienswijzen heeft het ontwerp ter plaatse van Waalbandijk 109 t/m 117 in Hellouw het ontwerp al opnieuw beoordeeld. Hierbij zijn alle belangen opnieuw tegen het licht gehouden. Om invulling te geven aan deze zienswijzen, wordt de onderweg in het definitieve Projectplan Waterwet circa 4m naar het noordoosten verschoven. Hierdoor ontstaat naast de woning van indiener een binnenberm van circa 4m breed.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
23	15	5d	Indiener is ontevreden over de termijn waarop de alliantie een reactie heeft gegeven op zijn vragen, 3 maanden, en met het feit dat het ontwerp ongewijzigd is gebleven.	De reactie van de Graaf Reinaldalliantie had inderdaad sneller gekund. Hiervoor zijn excuses op zijn plaats. Het ontwerp is wel aangepast. Verwezen wordt naar de reactie bij punt 23.1.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
23	16	5d	Indiener geeft aan dat de bouwkundige opname gemaakt door Top Expertise te globaal is. Er is afgesproken aanpassingen door te voeren en het rapport opnieuw te verzenden. Dit is tot op heden niet gebeurd.	De opmerkingen van indiener worden beoordeeld en verwerkt in de bouwkundige rapportage. Na verwerking zal de rapportage opnieuw worden toegezonden.	Geen
23	17	5d	Indiener geeft aan het niet eens te zijn met de verkeerstechnische afweging in het ontwerp: in het verleden was de onderweg slechts een pad. Tijdens de dijkversterking in de jaren 80 is dit een weg geworden om de bereikbaarheid van woningen te vergroten. Een	De huidige situatie, met een verharde onderweg en opritten naar de aanliggende woningen, is destijds onherroepelijk vastgesteld en gerealiseerd. De Graaf Reinaldalliantie gaat in haar afwegingen dan ook in principe uit van de huidige situatie. Daarbij hanteert zij het uitgangspunt dat terug wordt gebracht wat er nu al is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			groot deel van de woningen had al een uitrit destijds naar het dorp en niet via de dijk.		
23	18	5d	De alliantie geeft aan dat er meerdere opritten in het geding komen wanneer de onderweg wordt verlegd. Het gaat hierbij volgens de indiener om hooguit 1 oprit (Waalbandijk 117). Deze woning heeft ook een eigen uitrit naar de openbare weg in het dorp via de achterzijde van de woning. In het concluderende hoofdstuk van zijn zienswijze geeft indiener aan dat de aansluiting van de onderweg op de dijk moet worden opgeschoven, zodat het dijklichaam naast de woning lager kan worden. Wanneer dit problemen geeft voor de naaste buren: deze hebben een aansluiting op de openbare weg via de achterzijde.	Afhankelijk van hoe de onderweg verlegd zou worden, worden één of meerdere opritten geraakt. In de aanpassingen die in het definitieve Projectplan Waterwet zijn doorgevoerd, is de onderweg naar het noordoosten verschoven en is het dijklichaam naast de woning verlaagd. Dit is mogelijk met behoud van de oprit van de onderweg naar Waalbandijk 117.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
23	19	5d	Indiener is van mening dat het verleggen van de kruin van de dijk mogelijkheden biedt om de bestaande kruising van de onderweg met de Waalbandijk opnieuw te situeren waarbij ook de inrit naar de uiterwaarde en toegangsweg naar de landerijen te combineren is op een punt. Dit maakt het verkeerskundig overzichtelijker en dus ook veiliger.	Zoals hiervoor in de reactie bij punt 23.1 aangegeven wordt de wegaansluiting van de onderweg op de dijk in het definitieve Projectplan Waterwet circa 4 meter naar het noordoosten verschoven. Wij maken de dit punt overzichtelijker en veiliger door: - De onderweg haakser aan te sluiten op de Waalbandijk, zodat er beter overzicht ontstaat vanaf de onderweg op de dijkweg. - De voorrangssituatie van de onderweg te wijzigen: het verkeer op de dijk krijgt voorrang. - De afritten naar de uiterwaard wordt in grasbeton uitgevoerd, zodat deze minder opvallend zijn voor doorgaand verkeer.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
23	20	5d	Vanuit de onderweg is het nauwelijks mogelijk om linksaf te slaan zonder door de berm te rijden. Hiermee wordt het een onoverzichtelijke kruising, waar regelmatig brievenbus en leuning van de trap gesneuveld zijn door verkeer dat de bocht niet goed kon nemen.	De huidige aansluiting van de onderweg op de Waalbandijk is krap. Om linksaf slaan vanaf de onderweg gemakkelijker te maken, is de aansluiting op de Waalbandijk in het aangepaste ontwerp meer haaks gemaakt. Hierdoor wordt de kruising tevens overzichtelijker.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
23	21	5d	De berm aan de buitenzijde van de dijk wordt veel bereden om de bocht te	Verwezen wordt naar de reactie bij punt 23.2. Doordat de aansluiting op de Waalbandijk in het aangepaste ontwerp meer haaks wordt gemaakt ontstaat er minder risico op het beschadigen van de berm en het asfalt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			kunnen maken en daardoor is het asfalt beschadigd.		
23	22	5d	Indiener geeft aan dat de afweging in dit dijkvak nu gemaakt moet worden onder tijdsdruk en dat daarmee diverse mogelijke opties niet meer worden afgewogen. Daarmee vindt hij dat er een onzorgvuldig proces wordt doorlopen.	De Graaf Reinaldalliantie werkt van grof naar fijn. In voorgaande fasen is met behulp van het afweegkader een keuze gemaakt voor een binnenwaartse of buitenwaartse grondoplossing of een langsconstructie. Deze keuze is beschreven in de Nota Voorkeursalternatief. Van daaruit is het ontwerp verder uitgewerkt. Hierbij is wederom rekening gehouden met de verschillende onderdelen in het afweegkader. Tijdens het ontwerpen van de afrit is daarbij onvoldoende rekening gehouden met de cultuurhistorische waarde van het monument. In het definitieve Projectplan Waterwet is dit aangepast. De zienswijze die indiener heeft ingediend heeft geleid tot herontwerp van de oprit.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
23	23	5d	Indiener vindt het zeer vervelend dat hij zelf als actieve en betrokken bewoner nu onvoldoende terugziet van de afweging en participatie.	Het waterschap moet vaak een afweging maken tussen persoonlijk belang en maatschappelijk belang. Helaas zijn deze belangen nog wel eens tegenstrijdig en is het waterschap verantwoordelijk voor de uiteindelijke keuze, welke altijd zeer zorgvuldig (en consequent) is gemaakt door alle belangen in de afweging mee te nemen. De mogelijkheid om zienswijzen in te dienen is ook onderdeel uit van de participatie in het project. Voor de situatie rondom de onderweg wordt in het definitieve Projectplan Waterwet invulling gegeven aan de volgende adviezen uit de zienswijze van indiener: - Verplaatsen onderweg naar noordoosten. - Realiseren platte binnenberm naast woning.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
23	24	5d	Indiener maakt zich grote zorgen over schade aan de woning en tuin door de uitvoering van de werkzaamheden. Daarbij betwijfelt indiener of er een deskundigenoordeel gegeven is op de impact van de dijkversterking op de woning.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord), door een specialistisch bureau (voor dit project is dat TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Voor de woning van indiener heeft deze nulopname al plaatsgevonden. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Verder wordt verwezen naar punt 23.4. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	Geen
23	25	5d	Indiener gaat niet akkoord met het gebruik van (een deel van) de tuin als werkstrook.	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			In de het concluderende hoofdstuk van zijn zienswijze geeft indiener aan dat alleen in overleg met RCE, met toestemming van bewoners, met een monumentenvergunning en met respect voor het rijksmonument sprake kan zijn van door de voortuin rijden door materieel.	deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het huidige landschap gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd. Tijdens de planuitwerkingsfase is door de Graaf Reinaldalliantie deskundig advies ingewonnen bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) over de impact van het ontwerp van de dijk zoals dat in het definitieve Projectplan Waterwet wordt opgenomen (de woning komt verder vrij te liggen) op het monument besproken. De RCE heeft hierop positief geadviseerd. Aandachtspunt dat hierbij door de RCE is aangegeven, is dat het monument voor start van de realisatie constructief wordt beoordeeld en dat tijdens de uitvoering gemonitord moet worden, aangezien er decennialang grond tegen het monument heeft gedrukt die nu zal wegvallen. Dit advies van de RCE is te vinden in bijlagen van de omgevingsvergunning West Betuwe. In punt 23.4 is bovendien omschreven hoe wordt omgegaan met monitoring. Voor het gebruik van een gedeelte van de tuin als werkstrook is geen monumentenvergunning nodig.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
23	26	5d	Kosten die bovenstaande punten met zich meebrengen zijn van ondergeschikt belang.	De kosten spelen bij bovenstaande punten een rol, maar hebben bij de integrale afweging niet in de weg gestaan om tegemoet te komen aan door indiener ingebrachte punten. Uiteraard is er een vergoeding beschikbaar voor het gebruik van een deel van de tuin van indiener ter compensatie van het in originele staat terug brengen van de tuin.	Geen
24	1	10a	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt en waarde aan hecht vanwege privacy kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm in bijvoorbeeld uw tuin te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen. In het Uitvoeringsontwerp neemt de alliantie contact op met indieners om samen de mogelijkheden voor een dergelijke herplant te bekijken.	Geen
24	2	10a	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, in uw situatie bijvoorbeeld onder aan de berm of bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	Geen
24	3	10a	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
24	4	10a	Indiener geeft aan dat de dijk gedeeltelijk in de tuin op het eigen perceel komt te liggen. Op de dijk zijn restricties aan de mogelijkheden voor het planten van nieuwe bomen. Indieners willen een toezegging om zelf in eigen tuin naar eigen inzicht bomen terug te plaatsen.	De binnenberm van de nieuwe dijk komt inderdaad deels op het perceel (in de tuin) van indiener. Indiener kan nieuwe bomen onder bepaalde voorwaarden op de binnenberm op eigen grond planten. Bij hoge bomen die op de steunberm komen te staan is, conform het beleid van het waterschap, een extra leeflaag nodig. Voor het planten van bomen op de nieuwe binnenberm zal indiener een melding bij het waterschap moeten doen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
24	5	10a	Indieners gaan ervan uit dat de leeflaag die wordt aangebracht normale grond betreft waarop bomen en heester groed kunnen groeien.	De Graaf Reinaldalliantie zal de huidige tuingrond afgraven en nadat de nieuwe binnenberm is aangelegd deze grond weer terugplaatsen zodat de bewoners hun eigen tuingrond behouden.	Geen
24	6	10a	Bij aanleg van de nieuwe tuin dient rekening gehouden te worden met het aanwezige drainagesysteem in de tuin.	De Graaf Reinaldalliantie houdt bij het maken van het Uitvoeringsontwerp en bij de realisatie van de nieuwe dijk rekening met het drainagesysteem in de tuin van indiener.	Geen
24	7	10a	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca. 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder nog wel een aantal verkeersdrempels plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
24	8	10a	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	Geen
24	9	10a	Indiener heeft grote zorgen over de bouwstrook in de tuin. Met name over de schade aan de tuin en over de duur van de werkzaamheden.	Het is begrijpelijk dat indiener zorgen heeft over de ingetekende werkstrook. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het huidige landschap gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	
24	10	10a	Indiener wenst dat in de vergunning wordt opgenomen dat de best beschikbare technieken worden gebruikt om de duur van en schade door de bouwstrook te minimaliseren.	In een Omgevingsvergunning kan geen voorschrift worden opgenomen dat de best beschikbare technieken worden gebruikt. Wel zal een voorschrift in de Omgevingsvergunning worden opgenomen dat een veiligheidsplan moet worden ingediend voorafgaande aan de bouwwerkzaamheden van de constructies. In het Projectplan Waterwet is wel vastgelegd dat het uitgangspunt voor de uitvoering is dat overlast en schade tijdens de realisatie zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit geldt ook voor de duur van het gebruik van werkstroken en de schade die werkstroken mogelijk veroorzaken. Voorafgaand aan de uitvoering worden werkplannen gemaakt en de benodigde uitvoeringsvergunningen aangevraagd. De inhoud van deze plannen met de voorgenomen werkzaamheden en te verwachten overlast worden gedeeld en besproken met omwonenden.	Ja, voorschrift in Omgevingsvergunning West Betuwe dat er een veiligheidsplan ingediend moet worden
24	11	10a	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen
24	12	10a	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de	Ja, aanpassing kaart 'Realisatie' Kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	
24	13	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
24	14	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	Ja, aanpassing kaart 'Realisatie' Kaartenatlas Projectplan Waterwet
24	15	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	
24	16	10a	De 50 meter grens voor monitoring dient te worden uitgebreid naar de woningen Redoute 7 en 9. Indiener wil dat er vooraf een bouwkundige opname plaats vindt en dat trillingsmeters geplaatst worden.	De oplossing op deze locatie betreft een grondoplossing. Dat betekent dat bij woningen die minder dan 25 meter van de dijk liggen een nulopname wordt gedaan. Beide woningen liggen binnen deze zone en worden/zijn opgenomen. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Monitoringsgegevens worden voor, tijdens en indien nodig na de werkzaamheden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie is voornemens om deze gegevens te delen met de betrokken stakeholders. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd.	Geen
24	17	10a	Er is niet onderzocht of aangetoond of de funderingsconstructies van de woningen Redoute 7 en 9 voldoende sterk zijn om de uit te voeren werkzaamheden en zettingen te dragen.	Zoals in punt 24.17 wordt aangegeven worden de woningen aan Redoute 7 en 9 tijdens de uitvoering gemonitord. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de toegestane trillingswaarden vastgesteld op basis van de bouwkundige staat van de woning en de geotechnische gegevens van de ondergrond.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
24	18	10a	Indieners geven aan dat er geen dwarsprofielen zijn t.p.v. Redoute 7 en 9. Zij wensen een dwarsprofiel ter plekke te zien.	Inderdaad ontbraken de dwarsprofielen ter plaatse van Redoute 7 en 9 in het Ontwerp Projectplan Waterwet. Deze zijn in het definitieve Projectplan Waterwet toegevoegd.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
24	19	10a	Het is niet duidelijk of er een langsconstructie wordt aangebracht in de dijk ter plaatse van overgang 10a-10b. Graag duidelijkheid hierover	Er komt geen langsconstructie in de overgang tussen dijkvak 10a en 10b.	Geen
24	20	10a	De functie recreatief medegebruik loopt over alle achtertuinen aan de Redoute. Wat zijn de consequenties hiervan?	In de kaartlaag 'Recreatie en medegebruik' in het Projectplan Waterwet is een oranje cirkel ingetekend met als toelichting: 'boulevards'. Dit betekent dat binnen de cirkel gezocht wordt naar een goede inpassing van een boulevard als wens vanuit Vuren om het dorp meer te verbinden met de uiterwaard (Vuren aan de Waal). De boulevard is onderdeel van de Gastvrije Waaldijk en is gekoppeld aan de weg. De boulevard heeft geen gevolgen voor de achtertuinen aan de Redoute.	Geen
25	1	5a	Indiener vindt zijn legale uitrit nabij Waalbandijk 185, die hij gebruikt voor zijn agrarisch bedrijf, niet terug in de kaartatlas. Hierover is mondeling contact geweest. Het is belangrijk voor de activiteiten van indiener is dat de uitrit blijft.	Per abuis is deze uitrit niet in het ontwerp Projectplan Waterwet opgenomen. Deze blijft echter behouden en is daarom in het definitieve Projectplan Waterwet wel ingetekend.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
25	2	5a	In het kavel van indiener liggen leidingen die verlegd moeten worden. De leidingen komen verder van de dijk te liggen, in de buurt van zijn bouwkavel. Indiener heeft een tuinbouwkas en mag die vergroten. Onder een kas mogen geen leidingen liggen. Indiener wil niet dat het tracé in kadastraal nummer 366 komt.	Bij de totstandkoming van het verleggingsplan voor kabels en leidingen is uitgegaan van de ligging van bestaande opstallen en vooralsnog geen rekening gehouden met voorgenomen ontwikkelingen. De exacte ligging van kabels en leidingen kan nog nader worden bepaald. Voor deze situatie wordt samen met grondeigenaar en kabels en leidingen eigenaar gezocht naar een maatwerkoplossing. Door het betreffende kadastraal perceel 366 loopt een waterleiding van Vitens 110mm PVC uit 1958, deze leiding zal in de toetsing in de nieuwe situatie niet meer voldoen en zal dus moeten worden vervangen door een sterkere leiding. Bij het vervangen van dit leidingdeel wordt er vervolgens rekening mee gehouden dat het nieuwe voorkeurstracé buiten perceel 366 komt te liggen. Volgens het Kadaster is er geen zakelijk recht op de leiding.	Geen
25	3	5a	Met betrekking tot 'wonen aan de dijk' (punt 4.1.5 van het projectplan) geeft indiener aan dat ook de omgeving van indiener betrokken kan worden in de plannen om de vroegere lintbebouwing te herstellen. Op oude kaarten is te zien dat op zijn kavel en dat van zijn	Woningbouw is geen onderdeel van het Projectplan Waterwet voor de dijkversterking en van het nu voorliggende bestemmingsplan. Eventuele woningbouw op deze locatie zal worden geregeld middels een afzonderlijke procedure. Wel is er in de dijkversterking, waar nu de procedure voor wordt doorlopen, rekening mee gehouden dat de lintbebouwing mogelijk blijft.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			buren vroeger woningen stonden.		
26	1	13d	De belanghebbende is regulier pachter van ca. 20 ha cultuurgrond in de Woelse Waard. Door realisatie van de plannen kan belanghebbende ongeveer 25% van de aan zijn melkveebedrijf verbonden cultuurgrond niet meer inzetten voor zijn bedrijfsvoering. Gegeven de wetgeving inzake grondgebonden veehouderij en de zeer beperkte mogelijkheid tot verwerving van vervangende cultuurgrond zullen de plannen nadelige gevolgen hebben voor het melkveebedrijf van belanghebbende.	Voor de delen van de Woelse Waard, welke zijn opgenomen in het Projectplan Waterwet zal een volledige schadeloosstelling door Waterschap Rivierenland worden aangeboden. Het waterschap Rivierenland is hierover al in overleg met de rechthebbende.	Geen
27	1	10a	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm in bijvoorbeeld uw tuin te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen. In het Uitvoeringsontwerp neemt de alliantie contact op met indieners om samen de mogelijkheden voor een dergelijke herplant te bekijken.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
27	2	10a	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, in uw situatie bijvoorbeeld onder aan de berm of bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	Geen
27	3	10a	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
27	4	10a	Indiener geeft aan dat de dijk gedeeltelijk in de tuin op het eigen perceel komt te liggen. Op de dijk zijn restricties aan de mogelijkheden voor het planten van nieuwe bomen. Indieners willen een toezegging om zelf in eigen tuin naar eigen inzicht bomen terug te plaatsen.	De binnenberm van de nieuwe dijk komt inderdaad deels op het perceel (in de tuin) van indiener. Indiener kan nieuwe bomen onder bepaalde voorwaarden op de binnenberm op eigen grond planten. Bij hoge bomen die op de steunberm komen te staan is, conform het beleid van het waterschap, een extra leeflaag nodig. Voor het planten van bomen op de nieuwe binnenberm zal indiener een melding bij het waterschap moeten doen.	Geen
27	5	10a	Indieners gaan ervan uit dat de leeflaag die wordt aangebracht normale grond betreft waarop bomen en heester groed kunnen groeien.	De Graaf Reinaldalliantie zal de huidige tuingrond afgraven en nadat de nieuwe binnenberm is aangelegd deze grond weer terugplaatsen zodat de bewoners hun eigen tuingrond behouden.	Geen
27	6	10a	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder nog wel een aantal verkeersdrempels plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
27	7	10a	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
27	8	10a	Indiener heeft grote zorgen over de bouwstrook in de tuin. Met name over de schade aan de tuin en over de duur van de werkzaamheden.	Het is begrijpelijk dat indiener zorgen heeft over de ingetekende werkstrook. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen
27	9	10a	Indiener wenst dat in de vergunning wordt opgenomen dat de best beschikbare technieken worden gebruikt om de duur van en schade door de bouwstrook te minimaliseren.	Het is niet gebruikelijk om in de vergunning op te nemen dat de best beschikbare technieken worden gebruikt. In het Projectplan Waterwet is wel vastgelegd dat het uitgangspunt voor de uitvoering is dat overlast en schade tijdens de realisatie zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit geldt ook voor de duur van het gebruik van werkstroken en de schade die werkstroken mogelijk veroorzaken. Voorafgaand aan de uitvoering worden werkplannen gemaakt en de benodigde uitvoeringsvergunningen aangevraagd. De inhoud van deze plannen met de voorgenomen werkzaamheden en te verwachten overlast worden gedeeld en besproken met omwonenden.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
27	10	10a	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen
27	11	10a	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	Ja, aanpassing kaart 'realisatie' kaartenatlas Projectplan Waterwet
27	12	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen
27	13	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	
27	14	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft. In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
27	15	10a	De 50 meter grens voor monitoring dient te worden uitgebreid naar de woningen Redoute 7 en 9. Indiener wil dat er vooraf een bouwkundige opname plaats vindt en dat trillingsmeters geplaatst worden.	De oplossing op deze locatie betreft een grondoplossing. Dat betekent dat bij woningen die minder dan 25 meter van de dijk liggen een nulopname wordt gedaan. Beide woningen liggen binnen deze zone en worden/zijn opgenomen. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Monitoringsgegevens worden voor, tijdens en indien nodig na de werkzaamheden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie is voornemens om deze gegevens te delen met de betrokken stakeholders. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd.	Geen
27	16	10a	Er is niet onderzocht of aangetoond of de funderingsconstructies van de woningen Redoute 7 en 9 voldoende sterk zijn om de uit te voeren werkzaamheden en zettingen te dragen.	Zoals in punt 24.17 wordt aangegeven worden de woningen aan Redoute 7 en 9 tijdens de uitvoering gemonitord. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de toegestane trillingswaarden vastgesteld op basis van de bouwkundige staat van de woning en de geotechnische gegevens van de ondergrond.	Geen
27	17	10a	Indieners geven aan dat er geen dwarsprofielen zijn t.p.v. Redoute 7 en 9. Zij wensen een dwarsprofiel ter plekke te zien.	Inderdaad ontbraken de dwarsprofielen ter plaatse van Redoute 7 en 9 in het Ontwerp Projectplan Waterwet. Deze zijn in het definitieve Projectplan Waterwet toegevoegd.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
27	18	10a	Het is niet duidelijk of er een langsconstructie wordt aangebracht in de dijk ter plaatse van overgang 10a-10b. Graag duidelijkheid hierover	Er komt geen langsconstructie in de overgang tussen dijkvak 10a en 10b.	Geen
27	19	10a	De functie recreatief medegebruik loopt over alle achtertuinen aan de Redoute. Wat zijn de consequenties hiervan?	In de kaartlaag 'Recreatie en medegebruik' in het Projectplan Waterwet is een oranje cirkel ingetekend met als toelichting: 'boulevards'. Dit betekent dat binnen de cirkel gezocht wordt naar een goede inpassing van een boulevard als wens vanuit Vuren om het dorp meer te verbinden met de uiterwaard (Vuren aan de Waal). De boulevard is onderdeel van de Gastvrije Waaldijk en is gekoppeld aan de weg. De	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				boulevard heeft geen gevolgen voor de achtertuinen aan de Redoute.	
28	1	7i	Indiener geeft aan dat ze op hoofdlijnen alle aandachtspunten in de zienswijze van het ensemble Herwijnen onderschrijft.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
28	2	7i	Indiener wil geen verkoop van een deel van haar perceel, waardoor de tuin kleiner zou worden. Ze bestrijdt de noodzaak tot aanleg van een beheerstrook. De situatie blijft grotendeels gelijk aan de huidige toestand als gevolg van het aanbrengen van een damwand en de geringe verhoging. Ook een beperking van de voorziene opleverhoogte (of aanleghoogte) en beperking van de wegbreedte zal de benodigde ruimte naar indiener toe verminderen. Verbetering kan op eigen grond van het waterschap plaatsvinden.	Om de impact van de benodigde beheerstrook op het eigendom van indiener (en andere indieners in dit dijkvak) te beperken, is het talud van de beheerstrook steiler opgezet. Hierdoor is er nog steeds grond nodig van indiener alleen minder dan eerder het geval was. Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A. Het beperken van de opleverhoogte doet afbreuk aan de gewenste (water-)veiligheid. Ook de keuze voor de wegbreedte hangt samen met de gewenste (verkeers-)veiligheid).	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
28	3	7i	Indiener acht de kans op schade als gevolg van trillingen best wel groot (de oude voormalige boerderij is niet op palen gefundeerd en ligt laag aan de binnenzijde van de dijk) en heeft twijfels over de maatregelen om dit te voorkomen en het behandelen/ afhandelen van de schadeproblematiek. Indiener verwijst dan ook naar dit punt in de zienswijze van het ensemble.	In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt aangegeven dat monitoring geen schade voorkomt, maar opgetreden veranderingen en schade aantoont. Het doel van monitoring is juist om tijdig te kunnen zien wanneer een grenswaarde overschreden zal gaan worden en dus ook snel te kunnen anticiperen, voor er daadwerkelijk schade ontstaat. In Nederland bestaat geen wetgeving voor het voorkomen van hinder of schade door trillingen. Dat betekent echter niet dat er geen rekening mee hoeft te worden gehouden. Een belangrijk hulpmiddel is de SBR-richtlijn “meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen”. Binnen de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg zijn deel A (Schade aan gebouwen) en deel B (Hinder voor personen in gebouwen) van toepassing. In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt aangegeven dat de maatgevende normen niet bekend zijn bij de eigenaren van woningen. In het Milieueffectrapport (MER) en in het Projectplan Waterwet zijn de effecten van de te verwachten werkzaamheden op het gebied van trillingen op hoofdlijnen beoordeeld. Hierbij zijn grens- en streefwaarden voor zowel hinder als schade zoals die in de SBR-richtlijn zijn opgenomen aangehouden. Voor de start van de realisatie stelt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan op, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. Het is begrijpelijk dat er na de vorige dijkversterking angst en twijfels zijn over de aanpak rondom schade en hinder. In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt dan ook gevraagd om een meer proactieve en adequate aanpak. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
28	4	7i	Indiener geeft aan dat het niet noodzakelijk is om een aantal bomen uit de tuin te verwijderen en verwijst als argument naar subnr 2.	Met het geoptimaliseerde ontwerp (zie het antwoord op zienswijze 28.2) is het mogelijk om de bomen te behouden.	Geen
29	1	12a	Indiender geeft aan dat het heel belangrijk dat de woning bereikbaar blijft tijdens de werkzaamheden voor ambulance, huisarts, familie en thuiszorg, gezien de leeftijd en leefsituatie van de bewoonster.	Tijdens de uitvoering is het verplicht om te voldoen aan de richtlijnen van hulpdiensten. Deze dienen altijd op plaats van bestemming te kunnen komen. De Graaf Reinaldalliantie houdt zich aan deze richtlijnen en neemt deze op in het logistiek plan, dat wordt afgestemd met de hulpdiensten. Eventuele veranderingen in bereikbaarheid van de woning worden ook besproken met de bewoners. Wanneer de woning door de werkzaamheden tijdelijk niet goed bereikbaar is neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen; zij zorgen voor een (tijdelijke) parkeerplaats of alternatieve toegang tot het perceel. De woning blijft altijd te voet bereikbaar. Indien bewoners slecht ter been zijn worden maatregelen genomen zodat zij toch hun perceel kunnen bereiken. Wat de bereikbaarheidsmaatregelen precies inhouden wordt besproken met de bewoners die hiermee te maken krijgen.	Geen
29	2	12a	Indiener wil dat het hek dat door de provincie geplaatst is op het dijktalud tussen nummer 17 en nummer 17a, na de werkzaamheden op de erfgrens geplaatst wordt en niet teveel op ons erf zoals dat nu gebeurd is.	Indien het hek bij de werkzaamheden wordt verwijderd, dan wordt het hek op de erfgrens conform de kadastrale gegevens teruggeplaatst.	Geen
29	3	12a	In de tekeningen ontbreekt het huidige looppad dat voor linksom naar beneden loopt en de tuindeuren bereikbaar maakt. Dat is een essentieel pad voor het met rollator of lopend bereiken van de onderste verdieping.	Per abuis is het looppad niet in het ontwerp Projectplan Waterwet opgenomen. Het pad blijft echter behouden en is daarom in het definitieve Projectplan Waterwet wel ingetekend.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' in Projectplan Waterwet
29	4	12a	Indiener wil niet dat de dijk 44 cm verhoogd wordt, aangezien het een kenmerk van historische waarde is dat er vanuit de zitkamer uitzicht is op Slot Loevestein. Wellicht is een rekenfout gemaakt.	De ontwerp- en opleverhoogtes tussen dijkpaal TG405 en TG408 (dijkvak 12a) zijn in het Ontwerp Projectplan Waterwet inderdaad onjuist weergegeven. In het definitieve Projectplan Waterwet is dit aangepast; de ontwerp- en opleverhoogtes worden verlaagd met ca 20 cm.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' in Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
30	1	4b	Par. 2.1 en 2.2.4. Indiener tekent bezwaar aan tegen 'keukentafelgesprekken'. Er is geen contact geweest tussen indiener over maatwerk oplossingen, terwijl dit wel is beloofd (zie mailcorrespondentie Graaf Reinald Alliantie, Fred Doodeman dd 14-8-2018) en er wel raakvlakken zijn (zie kaartenbijlage werkruimte, constructie zone, wijzigingen afwatering).	Op 30 januari 2020 heeft een gesprek plaatsgevonden met de omgevingsmanager op het projectkantoor in Vuren. Hoewel dit niet aan de keukentafel bij indiener thuis plaatsvond, is in dit individuele gesprek wel de inhoud van een keukentafelgesprek behandeld. Bijvoorbeeld is het conceptontwerp ter plaatse van de woning van indiener doorgenomen. Onder maatwerk wordt de inpassing van woningen, perceelaansluitingen, rustpunten en boulevards verstaan. Het inpassen van tuinen valt hier niet onder. Maatwerk is op deze locatie dan ook niet aan de orde, aangezien de dijkversterking geen woning of bijgebouw raakt. Het klopt dat er wel raakvlakken met het perceel van indiener zijn, waaronder de mogelijk benodigde werkruimte, trillingen door het aanbrengen van een constructie en een mogelijk effect op de waterhuishouding van het perceel. Hier wordt in het ontwerp en de werkzaamheden rekening mee gehouden, zonder dat dit als maatwerk is benoemd. De benodigde werkruimte, uitvoering van werkzaamheden en afwatering zijn onderdelen die de komende periode verder worden uitgewerkt en besproken met indiener (zie ook de overige punten in deze zienswijze). In het Uitvoeringsontwerp zal bijvoorbeeld worden bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe watersituatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	Geen
30	2	4b	Par 4.2.9. Indiener verzoekt om alternatieve trillingsvrije methodes te beschouwen. Afhankelijk van de diepte zou eens kunnen worden gekeken naar schermtechnieken aangebracht middels drainagemachine.	Alternatieven voor een verticale pipingmaatregel, anders dan het aanbrengen van stalen damwanden, zijn tijdens de planuitwerkingsfase beschouwd; zie hiervoor paragraaf 4.2.9 van het Projectplan Waterwet. Deze alternatieven zijn echter ongeschikt: aan de binnenzijde van de dijk zijn de bovenste deklagen (klei) zo dik dat de verticale pipingmaatregel relatief diep aangebracht moet worden. De alternatieven kunnen niet tot de juiste diepte aangebracht worden, waardoor het piping niet voldoende tegengaat.	Geen
30	3	4b	par. 4.3.1. De constructiezone ligt nu buiten het perceel van indiener. Indiener gaat niet akkoord met het gebruik/constructie zone op zijn perceel nav wijzigingen in de indicatieve ligging van constructies (afname privacy als gevolg van verwijderen hoge bomen, risico op schade aan de woning en boomwortelschade).	De constructiezone blijft buiten het perceel van indiener liggen. De exacte locatie van de constructie binnen die zone is echter onderdeel van het nader te detailleren Uitvoeringsontwerp. Hierover zal indiener op een later moment worden geïnformeerd. Om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren is werkruimte nodig. Voor de uitvoering start wordt gekeken of daadwerkelijk de gehele werkstrook nodig is of slechts een gedeelte. Het is onvermijdelijk dat de delen van werkstroken die echt nodig zijn zoveel mogelijk vrijgemaakt moeten worden van opgaande beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld hekwerken). Daarbij worden bomen zoveel mogelijk gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook.	Geen
30	4	4b	par 4.3.3. Indiener wil gecompenseerd worden (id vorm van aanvullende maatregelen) voor negatieve	In het kader van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			effecten agv wijzigingen in waterhuishouding/afwatering		
30	5	4b	par 5.3 Indiener geeft aan geen werkzaamheden op zijn perceel te willen zonder toestemming of overleg.	Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt met indiener besproken wat de werkzaamheden op zijn perceel precies inhouden en wat hij kan verwachten. Op het perceel is een werkstrook ingetekend. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
30	6	4b	Woongenot houdt veel meer in dan het categoriseren van 4 hoofd (raak)vlakken met opstallen in relatie tot de dijkverbetering. Kunt u dit toelichten?	In de analyses voor het woongenot zijn de hoogte van dijk en de ruimte tussen de dijk en de woningen als bepalend gezien. Daarmee samenhangend is een oordeel gevormd over zaken als het behoud van uitzicht en lichtinval en de veranderingen in de ruimtebeleving direct rond een huis. Daarbij gaat het om ruimtelijkheid versus ingeslotenheid, beschutting versus kaalheid, rust versus drukte van (storend) verkeer op de dijk etc. Het klopt dus dat woongenot betrekking heeft op meer dan alleen het wel of niet raken van het dijkprofiel van percelen of opstallen. De effectbeoordeling in het MER is gebaseerd op de meest voorkomende veranderingen per dijkvak. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak In het MER staat over dit dijkvak als geheel beschreven dat de kruin en dijk naar buiten worden verplaatst. Binnendijkse talud komt verder van woningen. Bovendien is alleen in het noordelijke deel sprake van een (zeer beperkte) kruinverhoging (max 10 cm): overall zal enige verandering van het woongenot eerder positief zijn doordat de dijk verder van woningen komt te liggen. Uit de profieltekening van dijk ter hoogte van Pauwenkamp blijkt dat hier direct na oplevering sprake is van een lichte verhoging (22 cm) en na verloop van tijd, na inklinking, sprake is van een lichte verlaging ten opzichte van de huidige dijk. Ook komt de dijk verder van Pauwenkamp af te liggen. Daarmee geldt de in het MER uitgevoerde beschouwing ook voor Pauwenkamp.	Geen
30	7	4b	Tabel 5.4. Kunt u toelichten wat er in de tabel wordt uiteengezet? Er staan geen eenheden of toelichting bij.	Deze tabel beschrijft de reikwijdte van de geluidscontouren in meters (m). De geluidscontouren zijn weergegeven in dBA's. De tabel geeft de afstanden aan waarop de betreffende geluidsniveaus (bijvoorbeeld 75dB A) bij de genoemde activiteiten (zoals bijvoorbeeld graafwerkzaamheden) optreedt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
30	8	4b	Par 5.8.1 Laatste alinea. Indiener geeft aan dat in deze alinea zeer summier omschreven wordt dat geen akoestisch onderzoek in het kader van permanente efecten nodig is. Indiener is van mening dat de permanente geluidhinder juist wel kan toenemen, bijvoorbeeld wanneer de afstand tot de geluidsbron wijzigt ten opzichte van het object. Het tracé gaat veranderen en dus is een akoestisch onderzoek volgens indiener wel noodzakelijk. Indiener maakt bezwaar op het feit dat er geen akoestisch onderzoek benodigd is voor permanente effecten in het kader van de Wet Geluidshinder.	Zoals in het Projectplan Waterwet staat omschreven is een akoestisch onderzoek conform de Wet Geluidhinder nodig wanneer aan twee voorwaarden wordt voldaan: 1) Het betreft een fysieke wijziging aan de weg. Dit is in het project zeker het geval. Daarom is in overleg met de provincie bekeken of de te verwachten geluidsbelasting hoger zal worden. Bij dit laatste is punt 2 belangrijk: 2) Door deze wijziging neemt de geluidsbelasting toe met 2 dB of meer. Omdat de weg nooit dichter bij woningen komt te liggen en de intensiteit van het verkeer niet zal toenemen zullen de aanpassingen aan de weg niet voor een toename van het geluidsniveau zorgen. Zowel in de bestaande als in de nieuwe situatie is nauwelijks sprake van afscherming van het geluid. De hoogte van de weg wijzigt op grote delen van het dijktraject. Deze wijzigingen zijn akoestisch gezien slechts beperkt, en zullen dus ook een zeer beperkt effect hebben betreffende de optredende geluidsniveaus. Als er al een effect is, gaat het om een (minimale) afname van het geluidsniveau, omdat het grondlichaam daar waar de dijk omhoog gaat iets groter wordt en dit als akoestisch zacht materiaal beschouwd kan worden. Het geluid wordt dan dus een klein beetje geabsorbeerd. In afstemming met de provincie is op basis van deze argumenten overeengekomen dat een akoestisch onderzoek in het kader van de Wet Geluidhinder dus niet benodigd is voor dit project.	Geen
30	9	4b	Par 5.8.2 Indiener vraagt op welke manier het eventueel ontstaan van schade aan woningen wordt gemonitord (ook aan opstallen/gebouwen die tijdens de dijkverbetering gebouwd worden). Indiener geeft aan dat deze gegevens te allen tijden toegankelijk en transparant moeten zijn voor eigenaren.	De oplossing op deze locatie betreft een buitenwaartse grondoplossing in combinatie met een pipingscherm. Dat betekent dat bij woningen die minder dan 50 meter van de dijk liggen een nulopname wordt gedaan. De woning ligt binnen deze zone en is opgenomen. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de realisatie. Momenteel worden trillingsmeters opgehangen op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Op de woning worden naast de bouwkundige opname tevens meetboutjes geplaatst. Uit het monitoringsplan volgt of er ook sensoren geplaatst worden. Hoe en welke woningen exact gemonitord gaan worden tijdens de realisatie moet eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het monitoringsplan. Dit monitoringsplan wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Monitoringsgegevens worden tijdens de werkzaamheden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie is voornemens om deze gegevens te delen met de betrokken stakeholders. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd.	
30	10	4b	Par 5.8.2 Effecten. Indiener maakt bezwaar dat er geen onafhankelijke categorisatie heeft plaatsgevonden van zijn woning voor het bepalen van de invloedsfeer op schade. Op basis van de tabel 5.5 loopt indiener de kans van meer dan 1 % risico. Graag onderbouwen wat het effect is hiervan. In relatie hiertoe zijn de innovatie methodes nog meer van belang op dit dijkvak4b! (paragraaf 4.2.9). Mocht er geen innovatieve methode toe te passen zijn hoe wordt ik dan schadeloosgesteld door de Graaf Reinald Alliantie naar aanleiding van de effecten door het onvermijdbare (> 1%) verhoogde risico?	In het MER en in het Projectplan Waterwet zijn de effecten van de te verwachte werkzaamheden op het gebied van trillingen op hoofdlijnen beoordeeld. Hierbij zijn grens- en streefwaarden voor zowel hinder als schade zoals die in de SBR-richtlijn zijn opgenomen aangehouden. Voor de start van de uitvoering maakt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
30	11	4b	Par 5.8.2 Indiener maakt bezwaar tegen 'zoveel mogelijk'. Schade moet altijd worden voorkomen binnen de invloedsfeer.	In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	Geen
30	12	4b	Par 5.8.2 Indiener geeft aan dat het aanvragen van ontheffing om alsnog hoge trillingshiinder te veroorzaken geen mitigerende maatregel is. Een innovatieve trillingsvrije methode daarentegen wel. Bewoner/eigenaar dient vooraf zelf op de hoogte te worden gebracht voordat de ontheffingsaanvraag wordt gedaan.	Het klopt dat het aanvragen van een ontheffing geen mitigerende maatregel is. Daarom zal ook eerst worden bekeken of er een andere maatregel genomen kan worden (bijvoorbeeld een andere werkmethode) voordat een ontheffing wordt aangevraagd. De dijk dient immers wel versterkt te worden. Wanneer alle andere methoden onvoldoende blijken te werken dient er een werkwijze te worden gevonden waarmee schade zoveel mogelijk voorkomen/beperkt wordt en waarmee de dijkversterking wel doorgang kan vinden.	Geen
30	13	4b	Par 7.1.2 Indiener maakt bezwaar op het feit dat "indien nodig de metingen worden doorgezet". Deze informatie dient voorafgaand aan de werkzaamheden gedeeld te worden met de eigenaar in het kader van transparantie. De bouwkundige opname dient eveneens altijd toegankelijk te zijn voor eigenaren/bewoners.	De zin waarop indiener bezwaar aantekent duidt aan dat na afronding van de werkzaamheden de monitoring wordt doorgezet tot het grondlichaam stabiel is. Monitoringsgegevens worden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie is voornemens om deze gegevens te delen met de betrokken stakeholders. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd. De bouwkundige opname wordt met de eigenaren van de opgenomen woningen gedeeld.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
30	14	4b	Figuur 7.4 Is het juist dat er thv het perceel aan de Pauwenkamp 1 Haaften deze werkwijze wordt gehanteerd?	Op hoofdlijnen is de werkwijze zoals weergegeven in afbeelding 7.4 in het Projectplan Waterwet; werkwijze buitenwaartse grondoplossing inderdaad de werkwijze die hier wordt toegepast. Omdat de asverschuiving van de dijk op deze locatie slechts enkele meters betreft (circa een wegbreedte) is het echter niet mogelijk om de pipingconstructie vanaf de oude weg op de dijk aan te brengen. Daarom wordt de pipingconstructie aangebracht vanuit de teen van de dijk, zoals is weergegeven in figuur 7.3 in het projectplan.	Geen
30	15	4b	Par 7.3.1 Indiener maakt bezwaar dat ter hoogte van zijn perceel werkruimte wordt geclaimd. Indiener is hiervoor nog nooit benaderd terwijl wel is geinformeerd naar dergelijk informatie. De omgevingsmanager heeft aangegeven contact te zoeken mocht dit nodig zijn. Tot verbazing staat er een stuk werkruimte ingetekend. Er staan hier namelijk bomen waardoor er geen mogelijkheid is voor werkruimte. Deze bomen zorgen voor "woongenot". Ook voorziet indiener schade aan boomwortelschade op de perceelsfgrens door de werkzaamheden. Hoe wordt hiermee omgegaan?	Op 30 januari 2020 is er een gesprek tussen de omgevingsmanager voor dit stuk dijk en indiener geweest op het alliantiekantoor te Vuren. Tijdens dit gesprek is aangegeven dat de werkstrook is ingetekend, maar dat bepaald wordt hoeveel van deze strook daadwerkelijk benodigd is zodra het uitvoeringsontwerp is opgesteld. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	
30	16	4b	Par 8.5 De afhandeling van mogelijke gevolgen/ontstane schade aan eigendommen/opstallen is niet concreet beschreven terwijl deze kans zeer aanwezig is. Hoe wordt hiermee omgegaan en wat zijn de procedures (correctief)? Ik ga er vanuit dat wanneer onstane schade als gevolg van de dijkverbetering aaneigendom/opstallen , in welke vorm dan ook, ik wel schadeloos wordt gesteld.	Door de dijkversterking kunnen verschillende soorten schade ontstaan. Niet elke vorm van schade wordt volledig vergoed. Uitvoeringsschade: bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin door toedoen van de werkzaamheden. Deze schade wordt door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. Schade door aankoop van grond: indien er voor de dijkversterking grond aangekocht of gebruikt dient te worden, wordt dit door taxateurs van het waterschap met de grondeigenaar besproken. Vervolgens wordt door de taxateur een schriftelijk advies opgesteld over de schadeloosstelling. Na dit advies gaat de taxateur namens Waterschap Rivierenland de onderhandelingen met de eigenaar voeren over de schadeloosstelling. Nadeelcompensatie: ook burgers en bedrijven die geen grond verliezen kunnen financiële schade lijden als gevolg van de dijkversterking. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het ‘normaal maatschappelijk risico’ valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				beoordeeld. Burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	
30	17	4b	Kaartenatlas werkruimte/ Grondaankooptekeningen. Hier is geen werkruimte mogelijk i.v.m. eigendommen en bomen. Ik maak hierop bezwaar	In punt 30.15 wordt uitgelegd waarom werkstroken benodigd zijn en dat voor uitvoering van de werkzaamheden gekeken wordt of daadwerkelijk de gehele strook nodig is of slechts een gedeelte. Bomen worden zoveel mogelijk gespaard.	Geen
30	18	4b	Kaartbijlage 28 kapvergunning. Indiener vraagt welke bomen ter hoogte van zijn perceel gekapt worden en vraagt of dit verband houdt met de benodigde werkruimte. Wanneer wordt deze vergunning aangevraagd en wat is de ter inzage periode? Wanneer de periode niet kan worden aangegeven dan wil indiener geïnformeerd worden over het tijdstip van aanvraag en de ter inzage legging.	Er zal een aantal Essen langs de Crobsche Weg moeten worden gekapt, in de nabijheid van uw woning. Deze bomen vallen onder de kapvergunningplicht van de gemeente West Betuwe en daarom is voor deze bomen een Omgevingsvergunning kappen (kapvergunning) aangevraagd. De ontwerp-kapvergunning heeft tegelijk met het ontwerp Projectplan Waterwet ter inzage gelegen. Dit is ook zo gecommuniceerd in de aankondiging van de ter inzage legging, onder andere in de huis aan huis bladen. Volgens de verleende vergunning moeten er vervangende bomen worden geplant. De door u genoemde Kaartbijlage 28 maakt onderdeel uit van de aanvraag om de Omgevingsvergunning kappen. Bij de digitale ter inzage legging was deze kaart ook digitaal (inzoombaar) opgenomen onder het onderdeel Vergunningen - Omgevingsvergunningen - kappen. De bomen op het perceel van indiener vallen (net) buiten de constructiezone en kunnen naar de huidige inzichten blijven staan.	Geen
30	19	4b	Kaartbijlage 4. Dijkontwerp. Indiener vraagt of de constructiezone zoals weergegeven buiten zijn perceelsgrenzen vallen? Zo niet dan maakt indiener hierop bezwaar. Ook voorziet indiener schade aan boomwortels op de perceelsgrens door de werkzaamheden in de constructiezone en maakt hierop bezwaar.	De constructiezone blijft buiten het perceel van indiener liggen. De exacte locatie van de constructie binnen die zone is echter onderdeel van het nader te detailleren Uitvoeringsontwerp. Hierover zal indiener op later moment worden geïnformeerd. Naar de huidige inzichten kunnen de bomen op het perceel van indiener blijven staan, omdat deze (net) buiten de constructiezone vallen. Het verwachte effect van de constructie op naastgelegen bomen zal worden meegewogen in de afweging voor de exacte locatie van de constructie.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
30	20	4b	Par 6.2.4. Burgers worden te weinig gecompenseerd door een bestaande vissteiger die rolstoelvriendelijk wordt gemaakt, een visplaats, aanleg klompenpad, plukbos, en zwemwater in de Crobse Waard. Er is genoeg water in de Crobse Waard om een stuk zwemwater te realiseren (bv uitbreiding van nevengeul "De kreek" dat prima bereikbaar is vanaf de toegangsweg naar de Wienenberger en via de zomerdam of de kaap van Haaften). Het lijkt niet juist dat er genoeg natuur zwemwater binnen de gemeente West Betuwe is. Elke dorpskern heeft zijn eigen zwemvoorziening en de voormalige gemeente Neerijnen heeft een te kort aan natuur zwemwateren. Zwemwater dient binnen de dorpskernen gefaciliteerd te worden aangezien (kleine) kinderen doorgaans geen grote afstanden fietsen voor veilig zwemwater (in plaats van de Waal). De gemeente/provincie/waterschappen hebben een maatschappelijke verplichting om een veilige leefomgeving te creeren. Daarnaast heeft Haaften tot en met de jaren 1990 natuur zwemwater gehad in de Crobse Waard.	Een nieuwe natuurlijke zwemplas past niet in het beleid en de mogelijkheden van de gemeente. Daarbij zijn Wienerberger en SBNL als grondeigenaren van mogelijke zwemlocaties alleen voorstanders indien de gemeente het beheer en toezicht op zich neemt. Dat is dus niet het geval. Deze ontwikkelkans is op verzoek van het betreffende ensemble opnieuw onder de bestuurlijke aandacht gebracht ter beoordeling door de bestuurders. Hieruit is geen positief antwoord gekomen.	Geen
30	21	4b	Indiener wil in aanmerking komen voor vergoeding van de kosten die hij voor deze bezwaarprocedure maakt. Verder wil hij ook graag in aanmerking komen voor vergoeding van de wettelijke rente over de niet of te laat betaalde uitkering/vergoeding.	De kosten die worden gemaakt voor het indienen van zienswijzen (ook al is dat met de hulp van een advocaat) worden niet vergoed. Eventuele vergoeding van proceskosten in een gerechtelijke procedure (geen zienswijzen) is ter beoordeling van een rechter. Het is niet duidelijk over welke vergoeding indiener wettelijke rente zou willen ontvangen. Indien wordt gedoeld op de kosten voor het indienen van zienswijzen, dan is dat niet aan de orde.	Geen
30	22	4b	Indiener verzoekt om de beslissing niet uit te voeren totdat er een beslissing op zijn bezwaarschrift is genomen.	Het Projectplan treedt in werking na vaststelling door het Algemeen Bestuur van het waterschap en na de daarop volgende goedkeuring door de provincie Gelderland. Het Algemeen Bestuur houdt bij de vaststelling rekening met alle zienswijzen die zijn ingebracht, dus ook die van u. U ontvangt in november 2020 een individueel antwoord op uw zienswijze.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
31	1	13d	Indiener geeft aan in het Projectplan Waterwet wordt voorgesteld om de B-watergang (nr. 076617) aan de teen van de Dalemsedijk ter plaatse van dijkvak 13d te dempen omdat deze de macrostabiliteit van de dijk in gevaar zou brengen. In het plan is een nieuwe B-watergang voorzien op het westelijke landgoedperceel (kadastraal nummer Gorinchem F563) van het landgoed. Deze is volgens het Projectplan Waterwet bedoeld voor de terreinafwatering van de percelen Lingsesdijk 208 en 210 en het westelijke landgoedperceel en voor het lozen van het hemelwater van de daken van de woningen aan de Lingsesdijk 208 en 210. Indiener heeft een aantal opmerkingen en bezwaren, en stelt een alternatief voor de geplande watergang voor.	Het alternatief plan van indiener is door de Graaf Reinaldalliantie én door het Waterschap als waterbeheerder zorgvuldig onderzocht. De Graaf Reinaldalliantie waardeert de inbreng van indiener. Het alternatief plan wordt (met kleine wijzigingen) verwerkt in het definitief Projectplan Waterwet. Zie voor verdere onderbouwing zienswijze 31.15.	Ja, aangepast in kaart 'Watersysteem' Kaartenatlas Projectplan Waterwet
31	2	13d	Indiener vindt het onduidelijk waarom het dempen van de huidige watergang leidt tot een grotere stabiliteit. Volgens door indiener ingewonnen deskundigenadvies (dr. C.J. Hemker, hydroloog) leidt het dempen tot het natter worden en daardoor minder stabiel worden van de binnenzijde van de dijk. Indiener meent dat door berekeningen het effect moet worden aangetoond. Dit wordt bepaald door de kwelflux. Deze is echter in het Achtergrondrapport (grondwater) bepaald met een grondwatermodel dat niet geschikt is voor de berekening in een klein gebied. Het effect van de demping is dus niet duidelijk waardoor ook de compenserende maatregelen niet kan worden vastgesteld.	Door de aanwezigheid van de watergang is de dijk op die locatie niet voldoende stabiel omdat er simpelweg gewicht tekort is. Het dempen van de watergang zorgt ervoor dat de dijk voldoende gewicht heeft om tegendruk te kunnen bieden bij een instabiel binnentalud. Indiener heeft gelijk: door het dempen van de sloot zal de freatische lijn in de dijk wat stijgen. Dat heeft echter voornamelijk invloed op de niet maatgevende ondiepe glijvlakken. Voor de diepe glijvlakken telt het extra gewicht ter plaatse van de sloot veel harder aan dan de beperkte stijging van de freatische lijn.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
31	3	13d	Indiener begrijpt niet waarom de nieuwe watergang niet op de plaats van de geplande greppel kan worden aangelegd. De nieuwe watergang moet tientallen meters vanuit de teen van de dijk worden aangelegd vanwege de stabiliteit van de dijk, maar de geplande greppel, direct bij de teen van de dijk, is slechts 20 cm minder diep. De vraag is of de watergang de stabiliteit van de dijk nog steeds in gevaar brengt indien de aanlegdiepte twintig centimeter wordt verhoogd, waardoor de bodem op dezelfde hoogte komt als de geplande greppel.	Berekeningen hebben aangetoond dat een kleine greppel van ca 30 cm diepte geen nadelig effect heeft op de stabiliteit van de binnenberm. De berekeningen zijn op verzoek van indiener beschikbaar. In tegenstelling tot wat wordt gesteld ligt de bodem van de geplande greppel significant hoger (ca NAP+1,35m i.p.v. NAP +0.2m) dan de bodem van de watergang.	Geen
31	4	13d	Indiener meent dat de geplande watergang het natuurschoon en de aanwezige fauna van het landgoedperceel verstoort. Inclusief het onderhoudspad en de vrijwaringszone beslaat hij ongeveer 2250 m2. Deze oppervlakte is niet meer beschikbaar voor natuurontwikkeling, omdat de vegetatie regelmatig moet worden verwijderd en de oevers steil zijn. De natuur- en landschapswaarden zijn onvoldoende meegewogen.	Het gekozen tracé voor een nieuwe watergang is zorgvuldig door de Graaf Reinaldalliantie bepaald, waarbij vanaf de sloot van perceel Lingsesdijk 208 tot aan de watergang ten noorden van het landgoedperceel een watergang wordt gegraven. Deze nieuwe watergang volgt het tracé van de bestaande greppel. Op een hoogtekaart is duidelijk het tracé van de bestaande greppel te zien. Ook op historische kaarten is te zien dat er in het verleden al een watergang aanwezig is. Ten hoogte van de ingang wordt een korte duiker geplaatst om toegang naar het perceel mogelijk te maken. De watergang krijgt een B-status conform het beleid van het waterschap. De afstand van insteek tot insteek van de ontgraving varieert tussen de circa 2,7 en 4 m. De bodembreedte van de watergang is 0,5m. Wat betreft de landschappelijke beleving van het landgoed past de ligging van de watergang goed in het bestaande en historische landschapsbeeld. De ruimte die nodig is voor het onderhoud van de watergang kan de indiener naar eigen inzicht inrichten.	Geen
31	5	13d	Het Waterschap heeft aangegeven dat de nieuwe watergang moet worden aangelegd omdat de doorstroomcapaciteit van de te dempen watergang moet worden gecompenseerd volgens de beleidsregels bij de Keur. Deze gelden voor de beoordeling van een aanvraag watervergunning. Volgens art. 3.11 van de Keur is voor het dempen geen watervergunning vereist als dit in opdracht van het Waterschap gebeurt. Het staat het Waterschap vrij om de doorstroomcapaciteit niet	Het Waterschap maakt een projectplan in het kader van de Waterwet voor de dijkversterking. Dit omvat ook het dempen van wateren en het compenseren hiervan. Voor de compensatiewatergangen wordt geen aparte watervergunning aangevraagd, omdat dit onderdeel is van het projectplan. Het projectplan dient aldus als watervergunning voor het aanleggen van de compensatiewateren. Waterschap Rivierenland houdt zich hierbij wel aan de eigen regels voor watercompensatie.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			te compenseren. Dit is overigens ook niet gebeurd bij de vorige dijkverzwaring. Daarom is er geen grond voor het opleggen van een gedoogplicht voor de aanleg en instandhouding van de nieuwe watergang.		
31	6	13d	Indiener geeft aan dat het op zich juist is dat de bergingscapaciteit van de te dempen watergang moet worden gecompenseerd, maar het is niet noodzakelijk dat dit op het landgoedperceel gebeurt. Dit kan worden gedaan op elke willekeurige plaats die hiervoor geschikt is. Daarom is de vereiste compensatie geen grond voor het opleggen van een gedoogplicht.	Dit is correct. Het is niet noodzakelijk om de bergingscompensatie op hetzelfde perceel te laten plaatsvinden, wel moet de bergingscompensatie in hetzelfde peilgebied plaatsvinden. Het voorgestelde ontwerp is primair opgesteld om de waterafvoer te garanderen. Dat door deze oplossing tevens aan de bergingscompensatieplicht wordt voldaan is gunstig, maar dit is geen leidend argument geweest in de keuze voor deze oplossing.	Geen
31	7	13d	Indiener geeft aan dat de nieuwe watergang niet nodig is voor de afwatering van het zuidelijke deel van het landgoedperceel. De toename van kwelwater is een kans voor de ontwikkeling van natuur richting een vochtig schraalgrasland (N10). Het noordelijke deel van het perceel mag niet veel natter worden vanwege de bomengroep. Beoordeeld moet worden of de bestaande greppel voldoende afvoercapaciteit heeft.	Op dit moment is er een watergang vanaf de percelen naar het westen langs, parallel aan de dijk. Door de dijkversterking is het nodig om deze watergang te dempen, zodat de dijk voldoet aan de eisen voor binnenwaartse stabiliteit. Daarnaast is het waterschap verplicht om de huidige waterafvoer voor alle aanliggende percelen te garanderen en daarom is een nieuwe B-watergang nodig, die in contact staat met het bestaande watersysteem van dit gebied. Ondanks dat de afwatering niet nodig is voor het zuidelijke deel van het landgoedperceel is dit wel nodig voor de tuinen die grenzen aan de huidige watergang. De bestaande greppel op het landgoedperceel voldoet niet aan de eisen die het waterschap aan een B-watergang stelt. Daarom is in het ontwerp een watergang met een groter profiel opgenomen. Het alternatieve voorstel voor de watergang (zie 33.15), dat in het projectplan wordt opgenomen, komt tegemoet aan de wens voor extra vernatting in het zuidelijk deel van het landgoedperceel.	Geen
31	8	13d	Indiener vindt dat niet duidelijk is welke afvoercapaciteit is vereist voor de terreinafwatering van Lingsesdijk 208 en 210. Zolang deze gegevens niet bekend zijn, staat niet vast dat de afwatering van deze percelen op de nieuwe watergang noodzakelijk is.	Als uitgangspunt voor het project dient dezelfde afvoercapaciteit als in de huidige situatie te behouden. Het waterschap heeft in de beleidsregels minimale afmetingen voor watergangen vastgelegd en normen waar de watergangen aan getoetst moeten worden. De ontwerpafvoer voor landelijk gebied 1,5 l/s/ha, wat voor het afwateringsgebied van de desbetreffende watergang leidt tot een afvoer van 3,6 l/s. Hier is het kweldebiet bij opgeteld wat leidt tot een ontwerpafvoer van 6,7 l/s. Dit is nader onderbouwd in het document 'Ontwerp watersysteem dv13d Lingsesdijk' (GO-WA-NTT-23874).	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
31	9	13d	Het ophogen van de tuin van Lingsesdijk 208 naar plusminus 1,5 m + NAP maakt de nieuwe watergang overbodig. Dit levert voor de eigenaren van het genoemde perceel nadeel op (de tuin moet voor een aanzienlijk deel worden vernieuwd), maar indiener meent dat deze tijdelijke hinder minder zwaar weegt dan aantasting van het natuurschoon ten gevolge van de nieuwe watergang.	Het ophogen van de percelen Lingsesdijk 208 en 210 en het aanbrengen van een verhang zorgt ervoor dat het hemelwater van de percelen op het landgoed afstroomt. In deze oplossing wordt de B-watergang gedempt. Deze maatregel verandert de waterhuishouding omdat door het ontbreken van een watergang grenzend aan de percelen het lokale grondwater minder goed draineert. Ook kan de lokale grondwaterstand (mede beïnvloed door het gehandhaafde polderpeil), minder goed worden gereguleerd door het ontbreken van een in de nabijheid gelegen watergang. Met de huidige B-watergang is door de legger status juridisch geborgd dat de percelen Lingsesdijk 208 en 210 af kunnen wateren. Wanneer deze watergang wordt vervangen door afwatering op het landgoedperceel vervalt deze juridische borging. Daarbij schrijft het waterschap voor dat aantasting van de doorstroomcapaciteit van een watergang volledig moet worden gecompenseerd (zie beleidsregel art. 3.2.3a). Deze oplossing zorgt derhalve niet voor een goed functionerend watersysteem en past niet binnen het beleid van het waterschap dat is vastgelegd in de keur en de legger Wateren. Het ophogen van de percelen is geen gangbare oplossing binnen het beleidsinstrumenten van het waterschap en is daarom geen optie.	Geen
31	10	13d	Indiener geeft aan dat bovenstaande maatregel juridisch geborgd kan worden omdat volgens BW art. 5.38 lagere erven het water moeten ontvangen dat van hoger gelegen erven van nature afloopt. Eventueel kan dit nog worden aangevuld met een privaatrechtelijke overeenkomst.	In punt 31.09 wordt dit punt beantwoordt.	Geen
31	11	13d	Nu er sprake is van de afwatering van slechts twee percelen en deze afwatering ook zonder watergang technisch mogelijk is, ontbreekt de grondslag voor de gedoogplicht voor de aanleg en instandhouding van de watergang.	In punt 31.09 wordt dit punt beantwoordt.	Geen
31	12	13d	Indiener maakt bezwaar tegen het lozen van water van de daken van Lingsesdijk 208 en 210 op de geplande watergang, zolang niet vaststaat dat daken, goten en afvoeren niet zijn gemaakt van zink of een ander uitlogend materiaal. Ook als het hemelwater op een andere manier op het landgoedperceel terecht komt, maakt zij hiertegen bezwaar.	Bij gebruik van gecertificeerde bouwmaterialen mag men hemelwater op de bodem of oppervlaktewater, hemelwaterriool lozen. Het waterschap heeft geen beleid en/of juridische instrumenten om het lozen van hemelwater via toegestane bouwmaterialen zoals zinken dakgoten te voorkomen. Zie https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/activiteiten/lozen-afvloeiend/uitloging/ voor meer informatie.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
31	13	13d	Indiener vraagt wat de functie van de greppel is en vraagt zich af waarom de greppel op het landgoedperceel ligt en niet op het perceel van het Waterschap, ter plaatse van de huidige B-watergang.	Het doel van de greppel is afwatering van het landgoedperceel. Indien de indiener de greppel niet nodig acht kan deze achterwege worden gelaten. De greppel heeft geen functie voor de waterveiligheid.	Geen
31	14	13d	Indiener vraagt wat voor kabels en leidingen worden aangelegd en waarom de kabels en leidingen op het landgoedperceel worden aangelegd en niet op het perceel van het Waterschap ter plaatse van de huidige B-watergang.	In het nieuwe K&L-tracé zijn telecomkabels van KPN en Ziggo en middenspanningskabels van Stedin voorzien. Het beleid van het waterschap is erop gericht om geen kabels en leidingen te houden in het dijklichaam, in dit geval worden ze dus verlegd naar de onderhoudsstrook.	Geen
31	15	13d	Indiener stelt een alternatief voor de geplande watergang voor (tekening bijgevoegd). Op het zuidelijke deel van het westelijke landgoedperceel wordt een ruim bemeten poel aangelegd, op voldoende afstand van de dijk. De nieuwe poel krijgt natuurvriendelijke oevers en is met een duiker verbonden met de grote wiel. Ter plaatse van de duiker naar de wiel wordt een stuw aangebracht. De aanlegdiepte wordt zodanig gekozen dat er geen opbarstrisico is. Voor de poel wordt een natuurvriendelijk onderhoudsplan gemaakt. Het lozen van hemelwater dat van de daken afkomt is alleen onder voorwaarden toegestaan. Indiener vertrouwt er op hiermee een constructief voorstel te hebben gedaan zodat het plan gewijzigd kan worden vastgesteld.	De alliantie heeft het voorstel beoordeeld en is tot de conclusie gekomen dat het een goed voorstel is. Hierbij wordt voorgesteld om de aansluiting niet naar het Groote Wiel plaats te laten vinden, maar naar de watergang tussen het perceel en de school, ten westen van het perceel. Belangrijke uitgangspunten voor het ontwerp zijn: een directe verbinding tussen de watergang achter de tuinpercelen en de A-watergang (1), het streefpeil van NAP +0,7m blijft gehandhaafd (2) het nieuwe water en de bestaande poel krijgen (deels) een B-status (3), het dwarsprofiel van het nieuwe water is nergens kleiner dan het minimale theoretische profiel van een B-watergang (waterdiepte 50cm, bodembreedte 50cm, talud 1:1.5) (4), behoud van de notenbomen langs de Lingsesdijk (5). Het ontwerp is opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet.	Ja, aangepast in kaart 'Watersysteem' Kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
32	1	10a	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt en waarde aan hecht vanwege privacy kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen.	Geen
32	2	10a	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	Geen
32	3	10a	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
32	4	10a	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder nog wel een aantal verkeersdrempels plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
32	5	10a	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	Geen
32	6	10a	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)		
32	7	10a	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	Geen
32	8	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
32	9	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	Geen
32	10	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	
33	1	10a	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt en waarde aan hecht vanwege privacy kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen.	Geen
33	2	10a	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	Geen
33	3	10a	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
33	4	10a	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder een verkeersdrempel plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
33	5	10a	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	
33	6	10a	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen
33	7	10a	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	Geen
33	8	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
33	9	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	Geen
33	10	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	
34	1	4b	Indieners zijn teleurgesteld in het participatieproces. Zij hebben zitting gehad in meerdere ensembles en hadden het gevoel dat er naar hen werd geluisterd, maar na presentatie van het voorkeursalternatief is men een andere koers gaan varen. In het laatste jaar is er geen sprake meer van enige vorm van participatie.	Meer dan 63% van de ontwikkelkansen die zijn aangedragen in de afgelopen jaren zijn gehonoreerd en zijn of worden opgenomen in het ontwerp van de dijkversterking. In paragraaf 2.2.6 van het algemene deel van Nota van Antwoord wordt hier nader op ingegaan. Het maken van een ontwerp is een dynamisch en interactief proces, waar in dit project de omgeving in een zeer vroeg stadium bij is betrokken. Na de presentatie van het Voorkeursalternatief is er een periode geweest van een jaar waarin een herziening van het ontwerp heeft plaatsgevonden. Daarbij wordt van grof naar fijn gewerkt: het ontwerp voor de dijkversterking wordt bij iedere stap gedetailleerder uitgewerkt. Nadat het Voorkeursalternatief is vastgesteld (zie paragraaf 3.2 van het Projectplan Waterwet) en de ontwerpuitgangspunten zijn herijkt (zie paragraaf 3.3 van het Projectplan Waterwet), is de ruimte die benodigd is voor de dijk bepaald. Op basis van dit ruimtebeslag per dijkvak is vervolgens een vloeiend ontwerp gemaakt, waarin overgangen van dijkvakken en opritten van wegen zijn meegenomen. Als laatste stap heeft maatwerk plaatsgevonden voor wat betreft de inpassing van woningen, perceelaansluitingen, rustpunten en boulevards. Het ontwerp blijft op dus hoofdlijnen gelijk, maar wordt steeds verder aangescherpt om goed aan te sluiten op de bestaande situatie. Door de omgeving in dit proces mee te nemen, kan niet worden voorkomen dat het ontwerp en de informatie over een specifieke locatie bij verdere detaillering wijzigen. Tijdens eerdere contacten kan ten onrechte de verwachting zijn gewekt dat de door belanghebbenden aangedragen oplossingen direct overgenomen zouden worden. Het waterschap moet echter een afweging maken tussen persoonlijk belang en maatschappelijk belang. Helaas zijn deze belangen nog wel eens tegenstrijdig en is het waterschap verantwoordelijk voor de uiteindelijke keuze, die altijd zeer zorgvuldig (en consequent) is gemaakt door alle belangen in de afweging mee te nemen. Dit betekent voor indiener dat aan sommige wensen wel en andere wensen geen invulling is gegeven. Op meerdere momenten in het afgelopen jaar heeft over het ontwerp en de wensen van indiener contact plaatsgevonden tussen indiener en de omgevingsmanager van de Graaf Reinaldalliantie. Voor de situatie bij de woning van indiener betekent dit dat de dijk ca. 17m minder ver naar de rivier verplaatst zal worden ten opzichte van het Voorkeursalternatief.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
34	2	4b	Bij het slimmer uitvoeren van de dijkversterking zou het Voorkeursalternatief uitgangspunt blijven, maar nu hebben indieners te horen gekregen dat de nieuwe dijk slechts minimaal naar buiten zal worden gelegd en dat er een pipingscherm dicht op het huis zal worden geslagen. Dit zonder consultatie!	Het uitgangspunt van het Voorkeursalternatief, een buitenwaartse versterking, is hetzelfde gebleven. In de periode na de vaststelling van het voorkeursalternatief, dat een grote impact had op het dijklandschap langs de noordoever van de Waal, zijn de uitgangspunten en daarmee ook het ontwerp aangescherpt (zie par. 3.3 van het Projectplan Waterwet). De ondergrond van de bestaande dijk bleek bijvoorbeeld sterker dan vooraf gedacht, waardoor de dijk in het ontwerp van het Projectplan Waterwet minder ver naar de rivier verplaatst hoeft te worden. Daardoor is minder riviercompensatie benodigd en kunnen toch alle woningen aan de binnenzijde van de dijk netjes behouden blijven. Dit leidt tot een slimmer ontwerp met minder impact op de omgeving. In het voorkeursalternatief waren pipingmaatregelen nog niet in detail ontworpen. Ze waren wel schematisch in de dwarsprofielen opgenomen. Daarbij is aangegeven dat de pipingmaatregelen nog uitgewerkt moesten worden. Inmiddels is dat gebeurd en zijn ze meer gedetailleerd opgenomen in het Projectplan Waterwet. Ten slotte geeft indiener aan dat er geen consultatie heeft plaatsgevonden. Gedurende het afgelopen jaar hebben indiener en de omgevingsmanager van de Graaf Reinaldalliantie regelmatig contact gehad over het ontwerp. Het waterschap is bovendien verantwoordelijk voor het maken van een goede afweging tussen persoonlijke en maatschappelijke belangen. Het is daarom dan ook niet automatisch zo dat wensen van belanghebbenden altijd kunnen worden gehonoreerd.	Geen
34	3	4b	Voor indieners is privacy van groot belang. Voor meer dan 15 jaar hebben zij een vergunning ter afbakening van het dijktalud. Dit dient ook voor de privacy (wandelaars en honden) en voor de veiligheid van de kinderen. In het plan is dit niet langer mogelijk en wil het waterschap een open beheerstrook. Indieners vrezen voor overlast en privacy overschrijdingen.	Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als zone A. Een afgegeven vergunning ter afbakening van het dijktalud is daarmee niet meer geldig. De beheerstrook zal niet bestemd worden tot weg of pad volgens de Wegenwet. Het zal namelijk geen algemene verkeersfunctie gaan vervullen. Als dat het geval was, zou het pad (voor zover gelegen buiten de bebouwde kom) worden opgenomen op de zogenaamde wegenlegger. Dat is in dit kader niet aan de orde. Volgens het eigendommenbeleid en de nota recreatief medegebruik van het waterschap zijn alle beheerstroken toegankelijk voor recreatief medegebruik mits er geen overlast en schade door ontstaat. Indien er na de realisatie van de dijkversterking onverhoopt toch hinder en/of overlast ontstaat als gevolg van het gebruik van de beheerstrook door recreanten, gaat het waterschap graag met u in gesprek over mogelijke oplossingen. Er kan dan alsnog besloten worden om de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				beheerstrook af te sluiten vanwege overlast voor aanwonenden.	
34	4	4b	Een deel van het huidige binnentalud van de oprit heeft een zeer scherpe rand met een groot hoogteverschil. Dit hebben indieners beveiligd met een schapenhek. Het talud is bekleed met basaltkeien en een damwand is geplaatst om verzakking van de grond tegen te gaan. De nieuwe pipingwand komt dwars door dit stuk talud en dit is niet acceptabel en gevaarlijk.	In het ontwerp Projectplan Waterwet loopt de constructiezone ten noordwesten van de woning met een scherpe hoek om de woning heen. Naar aanleiding van deze zienswijze heeft de alliantie het ontwerp van de constructie ter plaatse van de woning nader onderzocht. Naar aanleiding hiervan wordt de brede constructiezone in het definitieve Projectplan Waterwet verder naar het noorden doorgetrokken. Dit biedt de mogelijkheid om de constructie rechtdoor te trekken, in plaats van met een hoek direct om de woning heen, om zodoende rekening te houden met het talud en de damwand. De exacte plaatsbepaling van de constructie vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp. Hier zal indiener bij worden betrokken.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
34	5	4b	Indieners hebben na 2002 een ontwerp gemaakt voor de tuin en de oprit en parkeerhaven. Hiervoor hebben zij leges betaald en een vergunning gekregen. Omdat het huis heel hoog moest staan van het Waterschap hebben zij veel kosten moeten maken. Nu is in het laatste gesprek gebleken dat zij de tuin moeten inleveren dan wel huur moeten betalen. Zij willen worden gecompenseerd voor de investering in dit deel van de tuin.	Er is begrip voor de situatie en de door de indiener gedane investering. Of en hoe compensatie plaatsvindt wordt komend jaar onderzocht. Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Deze maakt vanaf medio oktober een afspraak om het perceel van indiener te bekijken. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. In dit advies worden de door u genoemde aspecten meegenomen. Met betrekking tot een eventuele uitgifte van gronden: na uitvoering van de werkzaamheden zal het waterschap een nieuw uitgifteplan opstellen. Het team grondzaken van het waterschap zal dit plan in overleg met de dijkbeheerder opstellen. Het in gebruik geven van gronden geschiedt op basis van afwegingen en mogelijkheden. Belangrijk daarbij is dat het de taakuitoefening van het waterschap niet mag belemmeren. Voordat de grond wordt uitgegeven, moet eerst zijn bepaald of de grond, door het waterschap zelf benodigd is. Als dit niet het geval is, kan de grond aan derden in (mede-) gebruik worden gegeven. In dit uitgifteplan zal worden vastgesteld waar openbare waterschapseigendommen en niet openbare waterschapseigendommen liggen en welk gebruik op de niet openbare eigendommen kan plaatsvinden. Bij het gebruik van openbare ruimte (voor een ieder toegankelijk) waarbij de openbaarheid behouden blijft is geen overeenkomst noodzakelijk. Dat wil zeggen er wordt geen overeenkomst gesloten met de individuele gebruikers. Onder niet-openbare ruimte wordt verstaan de grond die niet voor een ieder toegankelijk is. Dit kan bijvoorbeeld blijken doordat er een heg, hek of afrastering is geplaatst. Voor het gebruik zal door de gebruiker een vergoeding betaald moeten worden, vanwege het individueel genot dat ontstaat, conform de door het waterschap vastgestelde tarievenlijst.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
34	6	4b	In het ontwerp is geen rekening gehouden met de huidige extra brede oprit (2 auto's moeten elkaar ruim kunnen passeren) en de extra parkeerhaven boven aan de dijk die zij op eigen kosten hebben aangelegd.	De huidige breedte van de oprit (5 meter) blijft in de nieuwe situatie behouden, zodat twee auto's elkaar ook na de dijkversterking kunnen passeren. Tevens wordt de parkeerhaven bovenaan de dijk teruggebracht zoals in de huidige situatie.	Geen
34	7	4b	Het wenstracé komt bijzonder dicht bij het huis, op een plek die voor indiener onacceptabel is. Het betekent een risico voor het huis en tevens dat de oprit met parkeerplaatsen er uit moet en de tuin wordt vernield.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. Dichtbij de woning wordt het dijktalud aangepast, omdat de dijk richting de rivier wordt verschoven. De oprit met parkeerplaatsen maakt hier onderdeel van uit en zal dus tevens aangepast worden aan de nieuwe situatie. Zoals bij het vorige punt vermeld, zal de oprit met parkeerplaatsen in de nieuwe situatie met dezelfde breedte worden teruggebracht. Ook de parkeerplaatsen worden teruggebracht. Ook zijn over de tuin aan de voorzijde van de woning een constructiezone en een werkstrook ingetekend. Binnen de constructiezone wordt de te realiseren constructie geplaatst. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook, waaronder de tuin aan de voorzijde van de woning van indiener. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd. Onroerende zaken die een primaire functie vervullen voor de taken van het waterschap, dan wel daarmee een rechtstreekse functionele relatie hebben, worden door het waterschap in eigendom gehouden of moeten worden verkregen. Daarom is de hoofdregel bij waterkeringen dat WSRL het waterstaatswerk van de waterkering in eigendom wil hebben. Dit geldt voor zowel de primaire als de regionale waterkeringen. Tijdens de uitvoering worden woningen die dichtbij de dijk liggen en waar daar aanleiding voor is gemonitord. Het doel van monitoring is om tijdig te kunnen zien of en wanneer een (trillings-)grenswaarde overschreden wordt en om daar vervolgens snel op te kunnen anticiperen, voordat er daadwerkelijk schade ontstaat. Bij een langsconstructie/pipingmaatregel worden alle woningen die binnen een straal van 50 meter van de constructie liggen gemonitord. De woning van indiener dus ook. Er is reeds een nulopname van de woning gedaan. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt.	
34	8	4b	Rond de zomer van 2016 heeft het water hoog gestaan en verzuimde het Waterschap om te pompen. Dit heeft geleid tot een aantoonbare schade van €30.000,- Indieners hebben geprobeerd	Het voorval in de zomer van 2016 is erg vervelend. De angt voor schade tijdens de werkzaamheden is dan ook zeer begrijpelijk. De Graaf Reinaldalliantie doet er alles aan om geen schade te veroorzaken tijdens (en na) de werkzaamheden. De constructiezone voor de te plaatsen constructie is naar aanleiding van zienswijze 34.4 aangepast, om zo rekening te kunnen houden met de aanwezige	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			dit met het polderdistrict te bespreken maar geen reactie ontvangen. Inmiddels hebben zij een nieuwe damwand geplaatst. Met de voorgenomen werkzaamheden hebben indieners de angst dat alle ellende opnieuw zal beginnen. De damwand mag van indiener niet verplaatst of vernield worden, want dan is wederom de veiligheid in het geding.	damwand. De exacte plaatsbepaling van de constructie vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp. Hier zal indiener bij worden betrokken. Voor de start van de realisatie wordt door de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan opgesteld, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de realisatie. Tijdens de uitvoering worden deze trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties benodigd zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. Momenteel worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden moet eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
34	9	4b	Indieners geven aan dat het onacceptabel is als er tijdelijk geen ontsluiting is naar de woning, alleen al omdat de hulpdiensten de woning niet kunnen bereiken. Er is geen alternatief, andere uitgangen zijn er niet, indieners zijn afhankelijk van de oprit. Er is geen parkeer-alternatief in de buurt.	Tijdens de uitvoering is het verplicht om te voldoen aan de richtlijnen van hulpdiensten. Deze dienen altijd op plaats van bestemming te kunnen komen. De Graaf Reinaldalliantie houdt zich aan deze richtlijnen en neemt deze op in het logistiek plan, dat wordt afgestemd met de hulpdiensten. Eventuele veranderingen in bereikbaarheid van de woning worden ook besproken met de bewoners. Wanneer de woning door de werkzaamheden tijdelijk niet goed bereikbaar is neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen; zij zorgen voor een (tijdelijke) parkeerplaats of alternatieve toegang tot het perceel. De woning blijft altijd te voet bereikbaar. Indien bewoners slecht ter been zijn worden maatregelen genomen zodat zij toch hun perceel kunnen bereiken. Wat de bereikbaarheidsmaatregelen precies inhouden wordt besproken met de bewoners die hiermee te maken krijgen.	Geen
34	10	4b	Indieners maken zich zorgen over schade aan de woning door de werkzaamheden. Daarom dient er een 'nulinventarisatie' te komen die ook ter beoordeling aan hen moet worden voorgelegd.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt en zijn er meetboutjes op de woning geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt.	
34	11	4b	In eerdere plannen zou de dijk ongeveer 30 meter naar buiten worden gelegd. Indieners willen weten waarom deze keuze eenzijdig is bijgesteld.	Het klopt dat het ontwerp van de dijk is bijgesteld. Het uitgangspunt van het voorkeursalternatief, een buitenwaartse versterking, is hetzelfde gebleven. Bij de uitwerking van het voorkeursalternatief naar het definitief ontwerp is gebleken dat de dijk slanker kon worden ontworpen dan voorzien. Zie voor de uitleg van dit proces paragraaf 3.3 van het Projectplan Waterwet. Door het slankere profiel hoeft de dijk minder ver naar de rivier te worden gelegd, terwijl toch een waterveilige dijk wordt gerealiseerd.	Geen
34	12	4b	Indieners behouden het recht op het indienen van een planschadeverzoek en om de zienswijze nog aan vullen. Zij worden graag in de gelegenheid gesteld de zienswijze mondeling toe te lichten.	In het geval van het ontstaan van schade is in paragraaf 2.5 van het Grondverwervingsplan beschreven dat indieners een planschadeverzoek kunnen indienen bij het Waterschap Rivierenеiland (https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/). Het schadeverzoek wordt beoordeeld aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenеiland. De vergoeding van de schade is met de wettelijke schaderegeling van artikel 7.14 Waterwet in voldoende mate geborgd. Artikel 7.14 bepaalt dat indien indieners door het projectplan of de uitvoering daarvan schade leiden, zij bij de waterbeheerder een verzoek om schadevergoeding kunnen indienen. De hoogte van het eventueel uit te keren bedrag wordt berekend aan de hand van de Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014. Het Dagelijks Bestuur kent de schadevergoeding toe. De schadevergoedingsregeling geldt ook voor planschade (artikel 7.16 van de Waterwet). Verder hebben indieners de gelegenheid gehad om binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van de zienswijze de zienswijze aan te vullen. Indieners hebben hiervan geen gebruik gemaakt zodat het Algemeen Bestuur daar bij het vaststellen van het projectplan geen rekening mee kan houden. Dit in lijn met de vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State (zie o.a. AbRvS 11 september 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3097, r.o. 4.2 en AbRvS 1 april 2015,	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				ECLI:NL:RVS:2015:1010, r.o. 4). Indieners hebben de mogelijkheid om de gronden die zij in de ingediende zienswijze reeds naar voren hebben gebracht in een eventueel door hen ingesteld beroep tegen het goedkeuringsbesluit nader te motiveren.	
35	1	4b	Indieners vrezen (in navolging van hun zienswijze op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau) gezien het feit dat hun perceel direct aan de dijk ligt, dat de voorgenomen werkzaamheden voor serieuze geluids- en trillingsoverlast en voor schade aan de woning, schuur en beplanting zullen leiden.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen. Wat betreft geluidsoverlast tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wordt in het Projectplan Waterwet en in het MER in resp. paragraaf 5.8.1 en paragraaf 5.9.1 een toelichting gegeven op mogelijke hinder door geluid. Hierbij zijn een vijftal maatgevende activiteiten geselecteerd. Dit zijn activiteiten die tijdens de werkzaamheden de meeste geluidshinder met zich mee blijken te brengen. Het gaat daarbij om grondwerk, steenbekleding op het buitentalud verwijderen, leveren en aanbrengen van damwanden, verwijderen en afvoeren van asfalt en de aan- en afvoer van materialen over de openbare weg. Indiener geeft aan dat hij naast trillingsoverlast ook geluidsoverlast verwacht. In tabel 5.4 van het Projectplan Waterwet of tabel 5.3 van het MER is te zien dat het plaatsen van een damwand op 45 meter afstand van de werkzaamheden nog steeds ca. 80 dB(A) voortbrengt. Dit is te vergelijken met een harde wekker. Tijdens de werkzaamheden kan niet voorkomen worden dat er geluid gemaakt wordt. Wel kan dit waar mogelijk beperkt worden en worden bewoners aan de dijk tijdig geïnformeerd wanneer er werkzaamheden nabij de woning gaan plaatsvinden.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
35	2	4b	Bij perceel van indieners word overgegaan van een stalen stabiliteits-heavescherm zoals die rond de Kaap van Haaften zal worden gebruikt, op een heavescherm. Het inbrengen van beide constructies (direct langs het perceel) zal voor veel overlast (geluids en trillingsoverlast) zorgen, maar ook tot serieuze schade aan ons huis, schuur en beplanting kunnen leiden. Zeker gezien het feit dat de woning relatief oud is (van begin 1900) en zonder constructie op zand is geplaatst. Indieners verzoeken het stabiliteits-heavescherm tot minder dicht op hun perceel te plannen en het heavescherm langs hun perceel zorgvuldig en als maatwerk in te passen in de bebouwing en beplanting op hun perceel.	In het voorgaande antwoord wordt ingegaan op schade, hinder en trillingen. Het stabiliteits-heavescherm is noodzakelijk om aan de waterveiligheidseisen te voldoen. Deze dient pas te eindigen op de in het ontwerp Projectplan Waterwet opgenomen locatie, omdat vanaf dat punt de dijk voldoende buitenwaarts kan worden verplaatst om de stabiliteit te garanderen. Het heavescherm is nodig om te voorkomen dat binnen het dorp Haaften een brede strook tegen de dijk opgehoogd moeten worden om een brede binnenberm te creëren. Dit zou immers grote impact hebben op de woningen en tuinen. Het heavescherm zal zorgvuldig worden ingepast en aangebracht, rekening houdend met de toegestane trillingswaarden. Daarnaast zijn op het perceel van indiener werkstroken ingetekend. Werkstroken zijn nodig om twee redenen: - Op de werkstrook wordt de overgang tussen de dijk en de aangrenzende (particuliere) grond op een nette, vloeiende wijze gemaakt. - Een werkstrook wordt gebruikt om een afscheiding te maken tussen het werkterrein en achterliggende gronden waar geen werkzaamheden benodigd zijn. Zo is duidelijk waar materieel mag komen en waar absoluut niet. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	
35	3	4b	Bij het perceel is een beheerafrit voorgenomen. Bovenstaande zorgen nemen nog toe als het stuk dijk direct aan onze woning gebruikt zal worden als af- en aanrijdpunt voor al het benodigde zware materieel. Indieners verzoeken de beheerafrit op een andere plaats te kiezen.	Een beheerafrit wordt gebruikt om na de dijkversterking de dijk te onderhouden. Momenteel rijden de onderhoudsvoertuigen op deze locatie zonder afrit van de dijk af. Dit is moeilijker en minder veilig dan via een afrit. Om de veiligheid van eenieder in de toekomst te waarborgen is ervoor gekozen om een onderhoudsafrit aan te leggen. De onderhoudstermijn van het waterschap blijft na de dijkversterking gelijk; het talud wordt tweemaal per jaar gemaaid. De overlast die hierdoor ondervonden kan worden zal dus niet wijzigen. Wel heeft indiener gelijk dat de inrit nu op een vreemde plaats staat ingetekend. De beheerafrit t.p.v. het perceel van indiener wordt iets verder naar het noorden verplaatst en wordt aangesloten op de weg op de dijk ter plekke van de molen.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
36	1	3d	Indiener geeft aan dat als gevolg van mogelijke verminderde doorstroming, naast het aanbrengen van een betonmat, de huidige aanwezige duiker vervangen moet worden conform de huidige richtlijnen (diameter van min Ø800mm). Indien deze duiker daadwerkelijk vervangen gaat worden, wordt verzocht om toestemming voor het verlengen van de nieuw te plaatsen duiker met minimaal 8 meter (voorkeur 11 meter) waarbij de diameter tevens mag worden vergroot naar de vereiste afmetingen. Dit stuk perceel is compleet als tuin ingericht. Indiener is bereid medewerking te verlenen bij het tot stand komen van de werkzaamheden, mits vooraf duidelijk is welke (financiële) consequenties dit zal hebben voor het genoemde perceel. Indiener gaat ervan uit dat hij op de hoogte wordt gehouden van het verdere verloop van de procedure.	De Graaf Reinaldalliantie waardeert de inbreng van indiener. Mede naar aanleiding van de wens van indiener is overleg opgestart tussen de gemeente West Betuwe, Waterschap Rivierenland en de Graaf Reinaldalliantie om tot een gezamenlijke oplossing te komen, waarbij de situatie in één handeling aan ieders wensen voldoet. De gemeente, waterschap en de alliantie staan allen positief tegenover het vervangen en verlengen van de huidige duiker onder het perceel van indiener. Deze partijen zijn nog niet tot definitieve afspraken gekomen. Hierover voeren de partijen nader overleg, waarbij ook indiener betrokken wordt. In het definitieve Projectplan Waterwet zal dan ook het huidige ontwerp behouden blijven. De exacte inrichting wordt vervolgens opgenomen in de detailuitwerking van het watersysteem ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
37	1	10a	Indieners menen dat er een onoverzichtelijke / gevaarlijke verkeerssituatie waar de nieuwe dijk de oude gaat kruisen vanwege de hoogteverschillen. Het verkeer ziet elkaar niet of te laat aankomen met alle gevolgen van dien.	De eigenschappen van de dijkweg ter hoogte van uitrit Waaldijk 71 en de kruising van de weg met de nieuwe dijk zijn als volgt: - Het hoogteverschil tussen de uitrit van Waaldijk 71 en de hoogste punt over de dijk (kruising van de weg met de nieuwe dijk) bedraagt 74 cm, voldoende hoog om over het hoogste punt heen te kijken; - Het hellingspercentage van de weg bedraagt 5% (d.w.z. 50 cm stijging over een lengte van 10 meter); - Daarnaast is het hoogste punt afgevlakt doormiddel van een topboog van 185meter, dat voor extra overzichtelijkheid zorgt. - Dit deel van de dijkweg ligt binnen een 30km/u zone, hier wordt verder in de uitvoeringsontwerpen vorm aangegeven. Met bovenstaande gegevens is beoordeeld dat de situatie voldoet aan de richtlijnen van het CROW en dat vanuit de uitrit de situatie voldoende overzichtelijk is om veilig de weg op te kunnen rijden en om over de top van de dijkweg heen te kunnen kijken. In het Uitvoeringsontwerp wordt, in overleg met gemeente en bewoners, nader onderzocht welke verkeermaatregelen mogelijk worden ingezet om de verkeersveiligheid binnen de dorpskern Vuren te vergroten.	Geen
37	2	10a	Indieners geven aan dat de oprit aan een hellende weg komt te liggen. Dit maakt het lastiger om veilig de dijk op te rijden. Dit geldt uiteraard ook voor de veiligheid van het overige verkeer op de dijk. Indieners hebben voorkeur voor leiden van het verkeer over de nieuwe dijk, waardoor het bestaande dijkvak gebruikt gaat worden voor bestemming verkeer.	In de planuitwerkingsfase zijn verschillende varianten voor de ligging van de weg onderzocht, waarbij onder andere gekeken is naar de locatie van de weg. Alles overwegende valt de variant waarbij de weg op de nieuwe dijk komt te liggen af. Indien de weg op de nieuwe dijk zou komen te liggen betekent dit dat de horecavoorzieningen langs de oude dijk niet meer aan de doorgaande route liggen. Bovendien is de aantasting van het woongenot voor de woningen die momenteel aan de buitendijkse zijde van de Waaldijk liggen en waar de omdijking achter de woning wordt aangelegd dusdanig groot dat de afweging is gemaakt om de doorgaande weg op de huidige dijk te laten liggen en de nieuw aan te leggen dijk groen te houden.	Geen
37	3	10a	Voor indieners is de hoogte van de dijk. niet duidelijk. De dijk in dijkvak 9b heeft een hoogte van 7.84 meter en wordt verlaagd tot 7.45 meter. 7.45 meter is toereikend voor een veilige dijk. De nieuwe dijk in dijkvak 10a wordt tot 8.30 meter verhoogd. Als 7.45 meter in dijkvak 9b hoog genoeg is, vragen indieners zich af waarom de nieuwe dijk een hoogte van 8.30 meter krijgt. De huidige dijk is al 7.62 en is in goede conditie.	In het ontwerp worden twee typen kruinhoogtes gehanteerd: ontwerphoogte en opleverhoogte. De ontwerphoogte is de hoogte die de dijk minimaal moet hebben in 2075. De opleverhoogte is de hoogte van de dijk direct na het afronden van de werkzaamheden. De opleverhoogte is hoger dan de ontwerphoogte omdat hier de daling van de kruin door bodemdaling en zettingen wordt gecompenseerd. Voor dijkvak 9b geldt een ontwerphoogte van NAP +7,45m en een opleverhoogte van NAP +7,75m. Voor de nieuwe dijk in dijkvak 10a geldt een ontwerphoogte van NAP +8,00m en een opleverhoogte van NAP +8,30m. De nieuwe dijk heeft een hogere ontwerphoogte dan dijkvak 9b omdat voor de nieuwe dijk strengere eisen gelden. Tussen de nieuwe dijk en de oude dijk ontstaat een kleine dijkring. Zo'n kleine dijkring kan bij een lagere ontwerphoogte zeer snel vollopen bij hoogwater wat tot onveilige situaties leidt. Dit wordt voorkomen met een hogere ontwerphoogte.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Ten aanzien van de huidige dijk kan worden gezegd dat deze ogenschijnlijk in goede conditie is, maar toch niet aan de gestelde eisen voldoet qua stabiliteit. Omdat er veel bebouwing rondom de huidige dijk staat is er voor gekozen om een nieuwe dijk aan te leggen.	
37	4	10a	Indieners geven aan dat de nieuwe dijk direct achter de schuurtjes van de panden 67,68,69 zou gaan lopen. Nu wordt de nieuwe dijk verder naar buiten verplaatst. De uiterwaard (VRN00S00709) wordt zodoende opgedeeld in twee incourante stukken. Wij verzoeken u dit aan te passen aan het oorspronkelijke plan.	Inderdaad houdt indiener twee minder praktische stukken over doordat de nieuwe dijk het perceel doorsnijdt. Bij de afweging voor het ontwerp van de nieuwe groene dijk is de ligging zo gekozen dat het woongenot van de buitendijkse woningen zo goed mogelijk gespaard blijft en tegelijkertijd het woongenot van de woningen in de Gaalwaard zo min mogelijk aangetast wordt. Dit heeft geleid tot de gekozen oplossing, met voor u twee incourante stukken tot gevolg.	Geen
37	5	10a	Indieners zitten niet te wachten op een dijkpark voor de woning in verband met overlast door jeugd en mogelijk belemmering van het uitzicht.	Ter plaatse van het voorziene dijkpark ontstaat ruimte omdat de dijk hier naar de rivierzijde wordt verschoven. Deze ruimte wordt ingevuld door hier een parkachtig gebied in te richten waar ook bomen worden geplant. Dit zullen geen hoge bomen worden omdat deze niet op de berm mogen worden geplant, maar in het gebied passende bomen zoals fruitbomen. Overigens komt het dijkpark niet in de nabijheid van de woning van indiener maar westelijker, ter hoogte van De Rietput. Het is dus niet te verwachten dat indiener als gevolg van het dijkpark belemmering van uitzicht of overlast door jeugd zal ondervinden.	Geen
37	6	10a	Indieners missen een oplossing voor regen, bodem en grondwater en verwachten wateroverlast. Indieners verzoeken maatregelen te treffen om dit te voorkomen.	Inderdaad, dit is correct. In het definitief ontwerp van het Projectplan Waterwet is nog geen oplossing voor regen, bodem en grondwater meegenomen. In het kader van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie niet mag verslechteren ten opzichte van de huidige situatie. Het Uitvoeringsontwerp wordt nog met belanghebbenden besproken.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
38	1	7i	Indiener was nauw betrokken bij de ontwikkelingen van de plannen als actief lid van het ensemble Herwijnen. Het bevreemdt indiener dat eigenaren geen persoonlijke uitwerking krijgen van de plannen. De mogelijkheid om de factsheets te vinden op de site zijn te beperkt en ze zijn lastig te begrijpen.	Bewoners aan de dijk hebben voorafgaand aan de ter inzage legging van het ontwerp Projectplan Waterwet in een persoonlijk gesprek een toelichting gekregen op hun situatie. Zo heeft ook indiener op verschillende momenten een uitnodiging gekregen om de persoonlijke situatie te bespreken. Indiener heeft daar op dat moment geen gebruik van gemaakt. In de plankaart van het Projectplan Waterwet is het ontwerp inclusief een dwarsdoorsnede per woning te zien. Daarnaast zijn er inderdaad factsheets beschikbaar; die in hoofdstuk 4.4 van het projectplan per dijkvak vindbaar zijn. Het is begrijpelijk dat de informatie die tijdens de afgelopen periode ter beschikking is gekomen veel is en voor de niet geoefende lezer wellicht moeilijk te doorgronden. Gedurende de verkennings- en planuitwerkingsfase heeft de alliantie zich ingezet om in contact te blijven met de omgeving; bijvoorbeeld door middel van keukentafelgesprekken en door informatieavonden. Bovendien is er door de Graaf Reinaldalliantie hulp aangeboden bij het lezen van de plannen en/of tekeningen. In de komende fase zal de alliantie dit ook blijven faciliteren.	Geen
38	2	7i	De dijk wordt ter plaatse van het eigendom van indiener 40 cm hoger. Overal wordt een talud van 1:3 aangehouden. Echter in dit dijkvak wordt gewerkt met een langsconstructie waardoor niet vastgehouden hoeft te worden aan de ratio van 1:3. Dit wordt bevestigd door de animatie op pagina 151. Indiener is voorstander van het aanpassen van de helling zodat de teen van de dijk hetzelfde blijft. Dat betekent een iets steilere dijk maar een win - win omdat er geen grond hoeft te worden aangekocht.	Aangezien een steilere dijk hogere kosten voor de constructie en eventueel benodigde verankering met zich meebrengt en ook de beheerbaarheid van een steiler talud minder is, handhaven we in het ontwerp een talud van 1:3. Om de impact van de benodigde beheerstrook op het eigendom van indiener (en andere indieners in dit dijkvak) te beperken, is wel het talud van de beheerstrook steiler opgezet. Voor indiener betekent dit dat er geen sprake meer is van grondverwerving. Wel zal er nog tijdelijk werkruimte nodig zijn op eigendom van indiener.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwervingsplan Projectplan Waterwet
38	3	7i	De dijk wordt daarmee niet veel steiler zodat toegankelijkheid voor beheermaterieel geen valide argument is.	In punt 38.2 wordt dit punt beantwoordt.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
38	4	7i	Uit de stukken en tekeningen is niet duidelijk op te maken hoeveel meter en vierkante meter de grondaankoop betreft. Indiener wil dit graag zo spoedig mogelijk ontvangen van het waterschap.	Met het geoptimaliseerde ontwerp (38.2) zoals opgenomen in het Projectplan Waterwet is er niet langer sprake van grondaankoop. Wel is er tijdelijk werkruimte nodig op eigendom van indiener. Gedetailleerdere kaarten worden nog gedeeld met indiener op het moment dat de taxateur langskomt om afspraken te maken over de benodigde werkruimte.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwervingsplan Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
38	5	7i	In het huidige ontwerp wordt rigide vastgehouden aan de 4 meter onderhoudsstrook, zonder dat de onderbouwing hiervan transparant is. Ik verwijs naar de paragrafen 5.1 en 9.2. Ik kan daar als eigenaar niet mee akkoord gaan. In het buurtschap van indiener wordt de eerste 4 meter van de dijk verzorgd door de bewoners. Dat is een afspraak die al lang geleden gemaakt is door de buurtbewoners en het waterschap (de beheerder). Het waterschap geeft nu aan dat het ons om de bewoners is om afspraken met de beheerder te maken. Dit lijkt mij een onjuiste gang van zaken. Het lijkt mij volstrekt logisch dat het waterschap de mogelijkheid biedt of faciliteert dat de beheerstrook wordt onderhouden door de dijkbewoners.	De strook van 4 m onder de dijk is niet alleen bedoeld voor onderhoud, het gaat hier om het uit kunnen voeren van doelmatig beheer en inspecties door het waterschap aan het waterstaatswerk. Daarom wordt in het Eigendommenbeleid 2019 gekozen voor het volledig in eigendom verwerven van deze zone. Los daarvan zal de beheerder na uitvoering van de dijkversterking waar nodig en wenselijk de afspraken ten aanzien van het onderhoud met bewoners opnieuw maken. Zie voor Eigendommenbeleid: https://www.waterschaprivierenland.nl/_flysystem/media/eigendommenbeleid-ab-27-september-2019.pdf	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
38	6	7i	Indiener meent dat een beheerstrook niet noodzakelijk is en ook nooit noodzakelijk is geweest. Wij zullen als eigenaren niet akkoord gaan met een beheersstrook en zijn al helemaal niet bereid om hiervoor land te verkopen. Indiener zal intensief gebruik maken van alle mogelijke procedures.	Een beheerstrook maakt onderdeel uit van een A zonering van de waterkering. Publiekrechtelijk is de A zonering van de waterkering van belang voor het uit kunnen voeren van een doelmatig beheer en inspecties door het waterschap aan het waterstaatswerk. Daarom wordt in het Eigendommenbeleid 2019 gekozen voor het volledig in eigendom verwerven van deze zone. Uit de algemene wet bestuursrecht (Awb) volg dat in het beginsel overeenkomstig de beleidsregel moet worden beslist, tenzij dat gelet op de strekking van de beleidsregel (Eigendommenbeleid) en de onderliggende wettelijke regeling in het concrete geval niet nodig is en bovendien voor één of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben, die onevenredig zouden zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen. Dit laatste wordt de inherente afwijkingsbevoegdheid genoemd (Artikel 4:84). Structurele afwijking van de beleidsregel verplicht echter tot het aanpassen van de beleidsregel. Dan kan geen gebruik worden gemaakt van deze afwijkingsbevoegdheid. Enkel in bijzondere omstandigheden waar het toepassen van de beleidsregel in een incidenteel geval leidt tot onevenredige schade voor een derde partij is afwijking van de beleidsregel mogelijk. Voor de dijk in het buurtschap van de indiener wordt geen reden gezien voor een uitzonderingspositie. Het gaat immers om een nieuw binnentalud met een grasbekleding die zal moeten worden onderhouden en worden geïnspecteerd door of namens WSRL. Daarom is een beheerstrook ook op	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en onteigeningsplan Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				deze locatie noodzakelijk. Om de impact van de benodigde beheerstrook op het eigendom van indiener (en andere indieners in dit dijkvak) te beperken, is het talud van de beheerstrook steiler opgezet. Hierdoor is er op een paar percelen nog steeds sprake van grondverwerving alleen minder dan eerder het geval was. Voor indiener is er geen sprake meer van grondverwerving.	
38	7	7i	Indiener is ongerust over mogelijke schade en vindt dat het waterschap niet transparant is over mogelijke schade. De maatgevende normen voor schade zijn niet gedeeld.	In het Milieueffectrapport (MER) en in het Projectplan Waterwet zijn de effecten van de te verwachten werkzaamheden op het gebied van trillingen op hoofdlijnen beoordeeld. Hierbij zijn grens- en streefwaarden voor zowel hinder als schade zoals die in de SBR-richtlijn zijn opgenomen aangehouden. Voor de start van de realisatie stelt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan op, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige.	
39	1	10a	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt en waarde aan hecht vanwege privacy kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen.	Geen
39	2	10a	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	
39	3	10a	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
39	4	10a	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder een verkeersdrempel plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
39	5	10a	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	Geen
39	6	10a	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen
39	7	10a	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te	Ja, aanpassing kaart 'realisatie' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	
39	8	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
39	9	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
39	10	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	
39	11	10a	Indiener geeft aan dat de werklocatie in het schootsveld ligt van fort Vuren dat vrij moet zijn van obstakels. Dit gebied is onderdeel van de NHW en werelderfgoed en het aanbregen van obstakels brengt de nominatie in gevaar. Het is beschermd in de Kringenwet Barro en het Pact van Loevestein.	De extra werkruimte wordt tijdelijk (ca. 2 tot 3 jaar) gebruikt voor de opslag van grond die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats is ook tijdelijk van aard en wordt gebruikt voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in ca. twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. Daarna worden zowel de werkruimte als het depot weer teruggebracht in de oorspronkelijke staat (m.u.v. de nieuwe binnenberm) en is het schootsveld weer vrij. In de Heritage Impact Assessment (HIA) is overigens onderzoek gedaan naar de impact van de nieuw aan te leggen berm in dijkvak 10b op Fort Vuren en het bijbehorende schootsveld (verboden kringen). Om het zicht vanaf het Fort te behouden is ervoor gekozen om de langscontructie die in dijkvak 11a wordt toegepast verder door te trekken, zodat de binnenberm de lijn van de dijk volgt. De rest van het de binnenberm heeft geen impact op het schootsveld vanaf het Fort.	Geen
39	12	10a	Indiener geeft aan dat de werklocatie tegen de begraafplaats aan ligt. Is er geen respect voor de stilteplaats?	Uiteraard wordt er rekening gehouden met begrafenissen en diensten die plaatsvinden op de begraafplaats. Ten tijde van deze diensten worden de werkzaamheden gestaakt zodat met respect afscheid kan worden genomen van overledenen.	Geen
39	13	10a	Indiener meent dat de werklocatie de alliantie een vrijbrief geeft om materialen per as aan te voeren, terwijl uit oogpunt van duurzaamheid en wegslijtage de materialen 'nat' zouden moeten worden aangevoerd. Hiervoor zijn in de omgeving twee loslocaties voorhanden.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft te rijden. In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
40	1	5d	Indiener wordt al verschillende jaren geconfronteerd met plannen, gedeeltelijke uitwerkingen en veranderende inzichten met betrekking tot de dijkversterking Gorinchem – Waardenburg. Een figuurlijke achtbaan van informatie en helaas ook van desinformatie, waarbij het grootste gedeelte van de tijd vrijwel niemand wist wat er daadwerkelijk zou gaan gebeuren.	Het maken van een ontwerp is een dynamisch en interactief proces, waar in dit project de omgeving in een zeer vroeg stadium bij is betrokken. Na de presentatie van het Voorkeursalternatief eind 2018 is er een periode van een jaar geweest waarin een herziening van het ontwerp heeft plaatsgevonden. Daarbij wordt in het ontwerpproces van grof naar fijn gewerkt: het ontwerp voor de dijkversterking wordt bij iedere stap gedetailleerder uitgewerkt. Nadat het Voorkeursalternatief is vastgesteld (zie paragraaf 3.2 van het Projectplan Waterwet) en de ontwerpuitgangspunten zijn herijkt (zie paragraaf 3.3 van het Projectplan Waterwet), is de ruimte die benodigd is voor de dijk bepaald. Op basis van dit ruimtebeslag per dijkvak is vervolgens een vloeiend ontwerp gemaakt, waarin overgangen van dijkvakken en opritten van wegen zijn meegenomen. Als laatste stap heeft maatwerk plaatsgevonden voor wat betreft de inpassing van woningen, perceelaansluitingen, rustpunten en boulevards. Het ontwerp blijft dus op hoofdlijnen gelijk, maar wordt aangescherpt om goed aan te sluiten op de bestaande situatie. Het effect van het ontwerp op de lokale situatie wordt daarbij steeds gedetailleerder zichtbaar en telkens komt meer informatie beschikbaar. Voor de situatie bij de woning van indiener betekent dit dat de dijk ca. 23m minder ver naar de rivier verplaatst zal worden ten opzichte van het Voorkeursalternatief. Het is begrijpelijk dat de informatie die tijdens de afgelopen periode ter beschikking is gekomen veel is en voor de niet geoefende lezer wellicht moeilijk te doorgronden. Gedurende de verkennings- en planuitwerkingsfase heeft de alliantie zich ingezet om in contact te blijven met de omgeving; bijvoorbeeld door middel van keukentafelgesprekken en door informatieavonden. Bovendien is er door de Graaf Reinaldalliantie hulp aangeboden bij het lezen van de plannen en/of tekeningen. In de komende fase zal de alliantie dit ook blijven faciliteren.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
40	2	5d	Indiener geeft aan dat de geplande werkstrook langs de dijkstoep dwars over het terras en borders van indiener gaat. Dit gedeelte van het perceel is eigendom van het Waterschap, maar indiener geeft aan dat hij als huurder verwacht dat de verhuurder alles in werk stelt om de schade zo gering mogelijk te houden. Indien de werkstrook daadwerkelijk nodig is wenst indiener tijdig en correct op de hoogte gehouden te worden.	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd. In de situatie die indiener omschrijft is het kadastrale perceel reeds in eigendom van WSRL. In dit geval dient de gebruiker (in dit geval dus indiener) altijd medewerking te verlenen aan de uitvoering van de werkzaamheden aan de waterkering. Hier staat geen schadevergoeding tegenover. Dit is expliciet vastgelegd in de overeenkomst die is gesloten. Uiteraard wordt de indiener voorafgaand aan de werkzaamheden wel op de hoogte gesteld van de werkzaamheden en de grootte van de werkstrook die nodig is. • Het waterschap zal alle overeenkomsten binnen het projectgebied voor de uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk opzeggen. • Vanaf dat moment bestaan er geen verplichtingen meer tussen de bewoners van de woningen en het waterschap en	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				is de betreffende grond vrij van welk recht dan ook. • Na uitvoering van de werkzaamheden zal het waterschap een nieuw uitgifteplan opstellen. Het team grondzaken van het waterschap zal dit plan in overleg met de dijkbeheerder opstellen. Het in gebruik geven van gronden geschiedt op basis van afwegingen en mogelijkheden. Belangrijk daarbij is dat het de taakuitoefening van het waterschap niet mag belemmeren. Voordat de grond wordt uitgegeven, moet eerst zijn bepaald of de grond, door het waterschap zelf benodigd is. Als dit niet het geval is, kan de grond aan derden in (mede-) gebruik worden gegeven. In het uitgifteplan zal worden vastgesteld waar openbare waterschapseigendommen en niet openbare waterschapseigendommen liggen en welk gebruik op de niet openbare eigendommen kan plaatsvinden. Bij het gebruik van openbare ruimte (voor een ieder toegankelijk) waarbij de openbaarheid behouden blijft is geen overeenkomst noodzakelijk. Dat wil zeggen er wordt geen overeenkomst gesloten met de individuele gebruikers. Onder niet-openbare ruimte wordt verstaan de grond die niet voor een ieder toegankelijk is. Dit kan bijvoorbeeld blijken doordat er een heg, hek of afrastering is geplaatst. Voor het gebruik zal door de gebruiker een vergoeding betaald moeten worden, vanwege het individueel genot dat ontstaat, conform de door het waterschap vastgestelde tarievenlijst.	
40	3	5d	Indiener geeft aan dat het gedeelte van de werkstrook dat over het grasveld loopt door indiener flink verhoogd is, zodat de buitengevel van het woonhuis ruim 1 meter in de dijk staat. Indiener maakt zich zorgen over zwaar werkverkeer dat vlak langs de buitengevel rijdt en wenst tijdig op de hoogte gebracht te worden hoe schade tijdens de werkzaamheden wordt beperkt.	Zoals in punt 40-2 wordt omschreven wordt voor de start van de realisatie exact bepaald hoe groot de werkstrook ter plekke dient te worden. Toch is het begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Voor start uitvoering wordt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan gemaakt, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt en er zijn meetboutjes op de woning geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
40	4	5d	De werkstrook is door de schuur heen getekend. Indiener wil graag weten wat de exacte plannen zijn, of de schuur behouden kan blijven en hoe schade voorkomen wordt.	Wanneer er een schuur of bijgebouw binnen de werkstrook valt wordt deze niet gesloopt ten behoeve van deze werkstrook. De schuur blijft dus behouden. In punt 40.3 wordt omschreven wat het proces is om schade te voorkomen.	Geen
41	1	7i	Indieners onderschrijven alle punten uit de zienswijze ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
41	2	7i	Indiener verzoekt een vroegtijdig overleg over de aanpassingen aan de toerit naar de camping, deze mag niet steiler worden dan dat hij nu is.	Het Definitieve Ontwerp zoals dat in het ontwerp Projectplan Waterwet is opgenomen moet nog verder uitgewerkt worden naar een ontwerp met voldoende details voor de uitvoering van het werk (Uitvoeringsontwerp). Als onderdeel hiervan gaat de alliantie samen met indiener bekijken welke detailaanpassingen aan de oprit nodig zijn op het terrein van de camping om te voorkomen dat de oprit steiler wordt dan dat hij nu is.	Geen
41	3	7i	indiener heeft uit de stukken een tegenstrijdig beeld gekregen over het ontwerp en vragen om te bevestigen dat de huidige taludbekleding gehandhaafd wordt, het ruimtebeslag van de dijkverbetering geminimaliseerd wordt en dat alle bomen kunnen blijven staan of vervangen worden.	De taludbekleding wordt voor de westelijke helft van de camping gras, de taludbekleding van het oostelijke deel blijft gehandhaafd. Het buitentalud van het westelijk deel is te steil. Dit wordt verflauwd en er wordt een grasbekleding aangebracht. De beheerstrook is daar waar mogelijk verder ingepast in het dijkontwerp, waardoor het ruimtegebruik is geminimaliseerd. De populieren staan in het OPpWw aangeduid als te kappen bomen. Bij het verder uitwerken naar een ontwerp met voldoende details voor de uitvoering van het werk zal blijken of het ook daadwerkelijk nodig is dat deze bomen gekapt worden. Mogelijk kunnen de huidige populieren gehandhaafd blijven. Als ze alsnog gekapt moeten worden dan is herplant bespreekbaar.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
41	4	7i	Indieners willen geen grond verkopen.	Voor het verflauwen van het buitentalud op het westelijk deel van het talud is er meer ruimte nodig dan nu beschikbaar is op het eigendom van het Waterschap. Bij het verder uitwerken naar een ontwerp met voldoende details zal blijken hoeveel m2 nodig is van indieners om de nieuwe dijk in eigendom van het waterschap te kunnen verwerven. Overigens is het ontwerp van de dijk en de beheerstrook verder geoptimaliseerd en is het totaal aantal m2 voor grondaankoop op perceel van indieners naar beneden bijgesteld.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
41	5	7i	Indiener wil geen beheerstrook op het terrein in verband met de beschikbare ruimte op de camping. Er is nu ook geen beheersstrook, en het onderhoud van het talud is goed uit te voeren en nooit een probleem geweest. Het lijkt ons ook in de toekomst niet noodzakelijk dat er een beheersstrook komt. Niet in de situatie bij een grastalud en ook niet bij een stenen bekleding.	Vanuit onderhoud en inspectie wordt bij de dijkversterking voorzien in een beheerstrook. Deze moet toegankelijk zijn voor de dijkbeheerder. Onderhoud en inspectie zijn namelijk van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Op verzoek van indiener is de beheerstrook daar waar mogelijk verder ingepast in het dijkontwerp. Hierdoor is het ruimtegebruik verminderd. In het kader van de grondverwerving dient het waterschap van u een stuk grond aan te kopen en andere strook grond zal als werkruimte tijdelijk door het waterschap in gebruik moeten worden genomen. Hiervoor heeft het waterschap een externe rentmeester aangesteld. Deze maakt met indiener een afspraak om het perceel te bekijken en de situatie op te nemen. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. Het vaststellen van een eventueel verlies aan inkomsten maakt hier onderdeel van uit.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
41	6	7i	Indiener is bang voor het optreden van schade door het plaatsen van de damwand. Hij geeft aan twijfels te hebben over maatregelen om dit te voorkomen door middel van monitoring en verwijst daarbij naar de zieswijze van ensemble Herwijnen.	In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt aangegeven dat monitoring geen schade voorkomt, maar opgetreden veranderingen en schade aantoont. Het doel van monitoring is juist om tijdig te kunnen zien wanneer een grenswaarde overschreden zal gaan worden en dus ook snel te kunnen anticiperen, voor er daadwerkelijk schade ontstaat. In Nederland bestaat geen wetgeving voor het voorkomen van hinder of schade door trillingen. Dat betekent echter niet dat er geen rekening mee hoeft te worden gehouden. Een belangrijk hulpmiddel is de SBR-richtlijn “meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen”. Binnen de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg zijn deel A (Schade aan gebouwen) en deel B (Hinder voor personen in gebouwen) van toepassing. In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt aangegeven dat de maatgevende normen niet bekend zijn bij de eigenaren van woningen. In het Milieueffectrapport (MER) en in het Projectplan Waterwet zijn de effecten van de te verwachten werkzaamheden op het gebied van trillingen op hoofdlijnen beoordeeld. Hierbij zijn grens- en streefwaarden voor zowel hinder als schade zoals die in de SBR-richtlijn zijn opgenomen aangehouden. Voor de start van de realisatie stelt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan op, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. Het is begrijpelijk dat er na de vorige dijkversterking angst en	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				twijfels zijn over de aanpak rondom schade en hinder. In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt dan ook gevraagd om een meer proactieve en adequate aanpak. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
41	7	7i	Indiener haalt het onderwerp aan dat ook door het ensemble Herwijnen is ingediend ten aanzien van ontwerphoogte versus opleverhoogte. Deze is voor de camping extra van belang in verband met de steilheid van de oprit naar de camping.	De ontwerphoogte is de hoogte die de buitenkruinlijn moet hebben over 50 jaar (2075). De opleverhoogte is de hoogte die nodig is om in de voorgenoemde 50 jaar de zetting van de ophoging en autonome bodemdaling te kunnen opvangen, zodat dat de ontwerphoogte in 2075 niet wordt onderschreden. Door het noodzakelijke afschot van de weg op de dijk ligt het hoogste punt van de dijk enkele centimeters hoger dan buitenkruinlijn. Indien de opleverhoogte lager ligt dan bestaande hoogte dan wordt de dijk niet verhoogd/verlaagd. Wel kan het zijn dat de bekleding van de dijk moet worden aangepakt. Verder wordt het huidige ontwerp zoals dat bij het OPpWw ter inzage is gelegd nog verder uitgewerkt naar een ontwerp met voldoende details voor de uitvoering van het werk. Als onderdeel hiervan gaat de alliantie samen met u bekijken welke aanpassingen aan de oprit nodig zijn op het terrein van de camping om te voorkomen dat de oprit steiler wordt dan dat hij nu is.	Geen
41	8	7i	Indiener geeft aan dat tijdens het kampeerseizoen (april-oktober) de camping bereikbaar blijft. De uitvoeringsperiode dient zo kort mogelijk te worden gehouden.	Tijdens het campingseizoen blijft de camping bereikbaar. De werkzaamheden worden zo efficiënt mogelijk uitgevoerd en de periode van uitvoering wordt zoveel mogelijk buiten het kampeerseizoen gepland.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
42	1	7i	Indiener geeft aan dat op hoofdlijnen alle aandachtspunten in die zienswijze van het ensemble van harte onderschreven worden.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
42	2	7i	indiener geeft aan geen verkoop te willen van een deel van hun perceel, waardoor de tuin kleiner wordt. Indiener bestrijdt de noodzaak tot aanleg van een beheerstrook.	Om de impact van de benodigde beheerstrook op het eigendom van indiener (en andere indieners in dit dijkvak) te beperken, is het talud van de beheerstrook steiler opgezet. Hierdoor is er nog steeds grond nodig van indiener alleen minder dan eerder het geval was. Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
42	3	7i	Indiener acht de kans op schade aan het huis best wel groot en heeft twijfels over de maatregelen om dit te voorkomen. Het huis is niet op palen gefundeerd en ligt aan de binnenzijde van de dijk.	In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt aangegeven dat monitoring geen schade voorkomt, maar opgetreden veranderingen en schade aantoont. Het doel van monitoring is juist om tijdig te kunnen zien wanneer een grenswaarde overschreden zal gaan worden en dus ook snel te kunnen anticiperen, voor er daadwerkelijk schade ontstaat. In Nederland bestaat geen wetgeving voor het voorkomen van hinder of schade door trillingen. Dat betekent echter niet dat er geen rekening mee hoeft te worden gehouden. Een belangrijk hulpmiddel is de SBR-richtlijn “meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen”. Binnen de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg zijn deel A (Schade aan gebouwen) en deel B (Hinder voor personen in gebouwen) van toepassing. In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt aangegeven dat de maatgevende normen niet bekend zijn bij de eigenaren van woningen. In het Milieueffectrapport (MER) en in het Projectplan Waterwet zijn de effecten van de te verwachten werkzaamheden op het gebied van trillingen op hoofdlijnen beoordeeld. Hierbij zijn grens- en streefwaarden voor zowel hinder als schade zoals die in de SBR-richtlijn zijn opgenomen aangehouden. Voor de start van de realisatie stelt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan op, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. Het is begrijpelijk dat er na de vorige dijkversterking angst en twijfels zijn over de aanpak rondom schade en hinder. In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt dan ook gevraagd om een meer proactieve en adequate aanpak. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
43	1	7f	Indiener ziet de noodzaak niet in van extra benodigd ruimtebeslag voor beheer van de dijk. Een aanzienlijk groter stuk grond van de tuin verdwijnt hierdoor dan eerder is medegedeeld.	Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. De breedte en de ligging van de beheerstrook hebben we echter dusdanig kunnen aanpassen dat de beheerstrook geheel binnen het huidige eigendom van het waterschap gerealiseerd kan worden en dus geen grond meer nodig is van indiener. Wel zal er tijdelijke werkruimte nodig zijn op eigendom van indiener.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
43	2	7f	Indiener geeft aan dat er geen communicatie heeft plaatsgevonden over de geul in de uiterwaard ter plaatse van het oude Herenbos, welke bij indiener in eigendom is.	De geul in de uiterwaard wordt aangelegd in verband met de Kader Richtlijn Water en voor compensatie van bepaalde natuurwaarden die door de dijkversterking worden aangetast. Begin januari 2020 heeft een gesprek plaats gevonden over de persoonlijke situatie van indiener en de plannen in de Herwijnense Bovenwaard. Dit gesprek is per mail (d.d. 14-01-2020) teruggekoppeld. Ook hier is expliciet benoemd dat de geul deels op eigendom van indiener is geprojecteerd. In reactie daarop is door indiener aangegeven de plannen nog even te willen laten bezinken.	Geen
43	3	7f	Indiener geeft aan dat met de plannen voor de geul in de Herwijnse Bovenwaard historie en bestaande natuur ter plaatse verloren gaan.	In het kader van de milieu-effectrapportage voor dijkversterking GoWa is een variantenonderzoek uitgevoerd naar de milieueffecten (waaronder archeologie en natuur) van verschillende varianten voor de geul in de Herwijnense Bovenwaard. Deze aspecten zijn dus meegenomen in de afweging voor het ontwerp van de geul. Het variantenonderzoek én de effecten zijn beschreven in paragraaf 6.3 van het milieueffectrapport. De afweging heeft geleid tot het nu voorliggende plan voor de geul in de Herwijnse Bovenwaard. Hiermee worden de bestaande natuurwaarden, met name ter plaatse van de oude geul, vervangen door nieuwe natuurwoorden die ontstaan door het verdiepen van deze geul. De landschappelijke waarde van de huidige geul wordt versterkt.	Geen
43	4	7f	De plannen voor de geul zijn strijdig met het bestemmingsplan. In het huidige bestemmingplan hebben de gronden van indiener ter plaaste van de geplanden geul de bestemming "agrarisch met waarden" en een dubbelbestemming archeologie.	Om de gewenste ontwikkeling van de geul mogelijk te maken, regelt het ontwerp bestemmingsplan dat samen met het ontwerp Projectplan Waterwet ter inzage heeft gelegen de benodigde bestemmingswijziging van agrarisch naar natuur.	Geen
43	5	7f	Indiener heeft zijn twijfel over het trillingsonderzoek, omdat hier is gerekend met categorie 2 woningen maar de woning van indiener is een Rijksmonument dat in categorie 3 valt. Tijdens de vorige dijkversterking is veel schade ontstaan. Indiener eist preventief onderzoek naar de effecten van de geplande	Voorafgaand aan de start van de uitvoering maakt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			werkzaamheden voor het gehele Kerkeneind.	toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
44	1	1a	Indiener geeft aan dat er, in tegenstelling tot wat in het ontwerp Projectplan Waterwet staat bescheven, niet meerdere keukentafelgesprekken zijn gevoerd, maar slechts één. Tijdens deze bespreking is indiener toegezegd dat er geen werkzaamheden op hun perceel zouden gaan plaatsvinden.	Het klopt dat met indiener één keukentafelgesprek heeft plaatsgevonden. Afhankelijk van de mate van impact op de woning van de dijkversterking zijn één of meerdere keukentafelgesprekken gevoerd met bewoners aan de dijk. Tevens heeft indiener telefonisch contact gehad met de omgevingsmanager van de Graaf Reinaldalliantie over de impact van de dijkversterking op de woning en de tuin. In het keukentafelgesprek is geen toezegging gedaan dat er geen werkzaamheden op het perceel van indiener zouden gaan plaatsvinden. Uitgelegd is dat het nog niet duidelijk was of er werkzaamheden op het perceel van indiener plaatsvinden, omdat dit afhankelijk is van eventuele klei-ingravingen bij de binnenteen van de dijk. Wel is medegedeeld dat de tuin zeer waarschijnlijk geen blijvend onderdeel wordt van de dijk of naastliggende beheerstrook. Dit is tevens opgenomen in het gespreksverslag dat de omgevingsmanager na het keukentafelgesprek naar indiener heeft verstuurd. In het definitieve Projectplan Waterwet is dit nu inderdaad het geval; de tuin van indiener wordt geen blijvend onderdeel van de dijk of de beheerstrook. Op de grens van het perceel van indiener is een verleggingsstrook voor kabels en leidingen gesitueerd. De afweging of een klei-ingraving benodigd is en de exacte ligging van kabels en leidingen, vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp, waarin ook de zienswijze van indiener wordt afgewogen. Hier zal indiener bij worden betrokken.	Geen
44	2	1a	De woning van indiener bevindt zich binnen 45 meter van de aan te brengen damwand. Indiener geeft aan dat in de factsheet vermeld wordt dat de kans op schade door het aanbrengen van de damwand groot zou zijn.	Indiener geeft aan dat de kans op schade door het aanbrengen van de damwand groot is. In de effectbeoordeling (factsheet) is te lezen dat het risico op schade door het aanbrengen van een damwand of pipingmaatregel mogelijk groter is dan 1%. Om meer zekerheid te krijgen over de kans op schade door het aanbrengen van een damwand nabij de woning is reeds een bouwkundige nulopname van de woning gemaakt en is de woning voorzien van meetboutjes en sensoren. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
44	3	1a	Indiener geeft aan dat mogelijk afschermconstructies nodig zijn bij de woning om schade bij de uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen. Dit wordt pas bij het opstellen van het uitvoeringsontwerp	Wanneer een grondoplossing is gekozen in een dijkvak is het mogelijk dat bij woningen afschermconstructies nodig zijn om schade tijdens de uitvoering te voorkomen. In dijkvak 1a is niet gekozen voor een grondoplossing, en is een afschermconstructie dus niet nodig.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			uitgewerkt. Het is niet duidelijk waarom de noodzakelijkheid van deze afschermconstructies niet eerder onderzocht is en geeft aan dat daarmee geen deugdelijke belangafweging heeft plaatsgevonden.		
44	4	1a	Indiener heeft als standpunt dat de werkzaamheden die in de buurt van de woning verricht worden, trillingsvrij worden uitgevoerd.	Zoals in punt 44.2 wordt toegelicht, wordt aan de hand van het Werkplan Schade en Hinder en het Monitoringsplan bepaald wat een veilige manier van aanbrengen van de damwand is, zodat de kans op schade tijdens de uitvoering minimaal is. Indiener neemt als standpunt in dat de damwand nabij de woning trillingsvrij dient te worden aangebracht. Er zijn diverse manieren om een stalen damwand in de grond aan te brengen. Het trillingsvrij aanbrengen van een stalen damwand is niet mogelijk, maar er zijn wel methoden die trillingsarm zijn. De manier die verreweg de meeste trillingen veroorzaakt is heien. Met behulp van een heiblok worden de damwandplanken de grond in geslagen. Deze methode wordt op het dijktraject Gorinchem-Waardenburg niet toegepast. De meest toegepaste methode voor het plaatsen van een damwand is met behulp van een trilblok. De damwandplanken worden door middel van een trillende beweging de grond in gebracht. Meestal wordt gebruik gemaakt van een ‘hoogfrequent trilblok’, waardoor veel minder trillingen ontstaan dan bij het aanbrengen van een damwand met een heiblok. Het risico op schade aan aangrenzende opstallen is dan ook veel kleiner. Deze methode wordt door de Graaf Reinaldalliantie gebruikt, mits de woningen langs de dijk hiertegen bestand zijn. Wanneer ter plekke van langsconstructies uit het monitoringsplan blijkt dat de woningen binnen 50 meter (monumenten 150 meter) van de dijk te kwetsbaar zijn om de damwand met behulp van hoogfrequent trillen aan te brengen, wordt gezocht naar methode die nog minder trillingen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn fluïderen in combinatie met trillen of drukken (silent piler). Bij fluïderen wordt onder hoge druk en een kleine hoeveelheid water zeer lokaal (aan de onderzijde van de damwand) in de grond geïnjecteerd, zodat de damwand met minder weerstand de grond in kan worden gebracht en er dus minder trillingen ontstaan. Bij drukken duwt een zogenaamde silent piler de damwand de grond in.	Geen
44	5	1a	Indiener stelt zich op het standpunt om op de paden naar de Achterweg verharding aan te brengen in verband met de hevige regenval van de laatste tijd het momenteel een glijbaan is	Naar aanleiding van meerdere zienswijzen is ervoor gekozen om de paden naar de Achterweg te verharden. Materialisatie is echter geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. In het Uitvoeringsontwerp wordt dan ook in overleg met de betreffende stakeholders nader bepaald hoe deze verharding eruit zal zien.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			op het klei, hetgeen regelmatig tot valpartijen van voetgangers en fietsers leidt. Dit heeft indiener ook tijdens het keukentafelgesprek aangegeven. In het ontwerp Projectplan Waterwet is op geen enkele wijze gemotiveerd waarom hier niet toe over zal worden gegaan.		
44	6	1a	In de factsheet van dijkvak 1A wordt vermeld dat percelen gelegen aan de dijk waar noodzakelijk ontsloten zullen worden met een eigen op/afrit. Bestaande op- en afritten worden teruggebracht. Eventuele nieuwe op- en afritten worden verder afgestemd met de betreffende bewoners. De omgevingsmanager van de Graaf Reinaldalliantie heeft indiener tijdens het keukentafelgesprek toegezegd dat dit punt uit het Projectplan Waterwet verwijderd zou worden. Dit is ten onrechte niet gebeurd. Indiener zal ernstige overlast ondervinden indien in de nabijheid van hun perceel op/afritten gerealiseerd zullen worden. De realisatie van deze op/afritten zal niet alleen tot geluidsoverlast en overlast van uitstootgassen leiden, maar ook zeer negatieve gevolgen voor de verkeersveiligheid opleveren. Bij de vaststelling van het Projectplan Waterwet zijn deze belangen niet meegewogen en ook niet onderzocht.	De omgevingsmanager van de Graaf Reinaldalliantie heeft niet toegezegd dat het punt over de op- en afritten uit het Projectplan Waterwet verwijderd zou worden. Wel heeft hij aangegeven dat het nog onduidelijk was of nieuwe op- en afritten in het Projectplan Waterwet opgenomen zouden worden. Dit is tevens opgenomen in het gespreksverslag dat de omgevingsmanager na het keukentafelgesprek naar indiener heeft verstuurd. Het punt over de op- en afritten wordt derhalve niet verwijderd: in het definitieve Projectplan Waterwet is geen nieuwe oprit opgenomen in dijkvak 1a en bestaande op- en afritten worden nog steeds teruggebracht.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
44	7	1a	Indiener gaat niet akkoord met het gebruik van zijn perceel als werkstrook.	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen
44	8	1a	Indiener vindt het merkwaardig dat nog niet bekend is of en waar de ankers gerealiseerd zullen worden. In het Projectplan Waterwet wordt niet onderbouwd waarom deze ankers gerealiseerd moeten worden. Indien de ankers in de nabijheid van het perceel van indiener geplaatst moet worden, dienen de ankers trillingsvrij geplaatst te worden.	In het geval van het perceel van indiener is al met zekerheid te zeggen dat er geen ankers nodig zijn. In het Ontwerp Projectplan Waterwet is bepaald op welke locaties de langsconstructies benodigd zijn. Rondom de constructies is een constructiezone ingetekend. Het ontwerp wordt van grof naar fijn gemaakt. In het Uitvoeringsontwerp wordt daarom vervolgens op basis van meer gedetailleerde berekeningen (bijvoorbeeld zogenaamde Plaxis berekeningen voor de stabiliteit van de damwand) bepaald wat voor damwand er precies nodig is en of deze verankerd dient te worden in de grond.	Geen
44	9	1a	Indiener heeft bezwaar tegen zakelijk recht op de	Er is ter plaatse van de woning van indiener geen sprake van zakelijk recht, omdat op zijn perceel geen beheerstrook	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			steunberm. In het Projectplan Waterwet wordt vermeld dat WSRL de steunberm bij de dijk wil kunnen inspecteren en onderhouden en dat daarom op de berm waar deze wordt aangelegd op particulier terrein, een zakelijk recht gevestigd wordt.	gerealiseerd zal worden. Wel is ter plaatse een tijdelijke werkstrook ingetekend, zie punt 44.7.	
44	10	1a	Indiener geeft aan dat niet alleen materiele schade aan verhardingen, tuininrichting, erfafscheidingen en beplanting vergoed te dienen worden, maar ook de kosten om de schade door een derde partij te laten herstellen.	Schade door toedoen van de uitvoering van de werkzaamheden wordt door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige.	Geen
44	11	1a	Het landelijk karakter en uitzicht gaat verloren door werkstrook en de langsconstructie.	Het gebruik van de werkstrook is van tijdelijke aard en enkel nodig voor de werkzaamheden aan de dijk. Na de werkzaamheden kan de tuin teruggebracht worden in originele staat. Ook indien een klei-ingraving of aanleg van kabel of leiding ter plaatse noodzakelijk zijn, kan na de werkzaamheden de tuin in de originele staat worden teruggebracht. Hiervoor wordt een vergoeding beschikbaar gesteld. De langsconstructie zal geheel onder de grond geplaatst worden, waarna een groene dijkbekleding wordt aangebracht. Er is in de definitieve situatie dus geen effect op het landelijke karakter en uit uitzicht op en rondom het perceel van indiener.	Geen
44	12	1a	De tussenconclusie luidt dan ook dat het ontwerp Projectplan Waterwet onvoldoende rekening heeft gehouden met de belangen van indiener. Bovendien is het ontwerp Projectplan Waterwet op verschillende belangrijke onderwerpen onvoldoende onderbouwd. Indiener stelt zich aldus op het standpunt dat het ontwerp Projectplan Waterwet in redelijkheid niet in de voorgenomen vorm kan worden vastgesteld.	In het ontwerp Projectplan Waterwet wordt maximaal rekening gehouden met de belangen van indiener. Bij het vaststellen van het Voorkeursalternatief is reeds het alternatief gekozen (langsconstructie) dat de minste impact op perceel van indiener heeft, in tegenstelling tot een binnenwaartse dijkversterking. Een buitenwaartse versterking is vanwege de ligging van het Natura2000 gebied afgevallen. Met de gekozen oplossing is het ruimtebeslag op het perceel van indiener geminimaliseerd tot datgene wat strikt noodzakelijk is ten behoeve van het bereiken van de waterveiligheid. Daarnaast worden de paden naar de Achterweg verhard, zoals verzocht door indiener in punt 44.5. De afwegingen die zijn gemaakt om te komen tot het voorkeursalternatief is zeer navolgbaar gedaan middels de nota Voorkeursalternatief en alle gebruikte (milieu)informatie is opgenomen in het Milieueffectrapport. Het ontwerp projectplan heeft een groot detailniveau en voldoet aan de eisen die daaraan gesteld kunnen worden. Verder wordt verwezen naar de reactie op punt 44.11.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
44	13	1a	De bezwaren die indiener tegen het Projectplan Waterwet heeft aangevoerd, zijn ook aangevoerd tegen het bestemmingsplan nu het projectplan en het bestemmingsplan onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het bestemmingsplan heeft onvoldoende rekening gehouden met de belangen van indiener en is op verschillende belangrijke onderwerpen onvoldoende onderbouwd. Indiener geeft aan dat het bestemmingsplan in redelijkheid niet in de voorgenomen vorm kan worden vastgesteld.	Met de belangen van indiener is in de voorbereiding van het ontwerp Projectplan Waterwet wel degelijk rekening gehouden, zoals is uitgelegd bij de beantwoording van punt 44.11 en 44.12. Dat geldt ook voor het bestemmingsplan. Het Bestemmingsplan GoWa dient om de dijkversterking zoals beschreven in het Projectplan Waterwet ruimtelijk mogelijk te maken, met name wat betreft de verschuiving van de weg op de dijk. Het bestemmingsplan volgt aldus volledig het projectplan. In het Bestemmingsplan worden geen 'nieuwe' zaken ruimtelijk mogelijk gemaakt. Daarom kan het bestemmingsplan wel degelijk in de voorgenomen vorm worden vastgesteld. Overigens gaat het ter plaatse van de woning van indiener met name om een aanzienlijke versmalling van de bestemmingsplanzone'verkeer' die in de huidige situatie een breedte heeft van ongeveer 40 meter en in de nieuwe situatie een breedte heeft van ongeveer 6 meter. De bestemmingsplanwijziging heeft geen gevolgen voor de woonbestemming ter plaatse van de woning van indiener.	Geen
45	1	13b	Indiener is positief over de geringe ophoging (ca. 10 cm) van de dijk ter plaatse van hun woning.	Ter kennisname aangenomen. Hartelijk dank voor het compliment.	Geen
45	2	13b	Indiener vreest dat het hogere dijkniveau (ook in de omringende dijkvakken) kan leiden tot meer lichthinder vanwege de koplampen van passerend verkeer.	Ter plekke van de woning van indiener wordt de dijk minimaal verhoogd (van 7 m 02 naar 7 m 09). Verder ten oosten van de woning wordt de dijk iets meer verhoogd (van 6 m 76 naar 7 m 28). De zorg voor lichthinder vanwege koplampen van passerend verkeer is begrijpelijk, maar bij een dergelijke ophoging zal het verschil te verwaarlozen zijn. Bovendien ligt de woning in de buitenbocht, waardoor de lichtinval van verkeer vanuit de bocht minimaal is.	Geen
45	3	13b	Omdat het niveau van de dijk hoger wordt, vreest indiener voor extra geluidsoverlast van het wegverkeer gedurende de avond en nacht, omdat dit op een andere hoogte zal passeren. In de MER wordt aangegeven dat de weg niet dichter bij woningen komt te liggen en dat de intensiteit niet toeneemt. Om deze reden is er naar dit aspect geen akoestisch onderzoek uitgevoerd. Is er echter ook rekening gehouden met het feit dat door een verhoogde ligging van de weg de geluidsbelasting op woningen verandert?	Zoals in het Projectplan Waterwet staat omschreven is een akoestisch onderzoek conform de Wet geluidhinder nodig wanneer aan twee voorwaarden wordt voldaan: 1) Het betreft een fysieke wijziging aan de weg. Dit is in het project zeker het geval. Daarom is in overleg met de provincie bekeken of de te verwachten geluidsbelasting hoger zal worden. Bij dit laatste is punt 2 belangrijk: 2) Door deze wijziging neemt de geluidsbelasting toe met 2 dB of meer. Omdat de weg nooit dichter bij woningen komt te liggen en de intensiteit van het verkeer niet zal toenemen zullen de aanpassingen aan de weg niet voor een toename van het geluidsniveau zorgen. Zowel in de bestaande als in de nieuwe situatie is nauwelijks sprake van afscherming van het geluid. De hoogte van de weg wijzigt op grote delen van het dijktraject. Deze wijzigingen zijn akoestisch gezien slechts beperkt, en zullen dus ook een zeer beperkt effect hebben betreffende de optredende geluidsniveaus. Als er al een effect is, gaat het om een (minimale) afname van het geluidsniveau, omdat het grondlichaam daar waar de dijk omhoog gaat iets groter wordt en dit als akoestisch zacht materiaal beschouwd kan worden. Het geluid wordt dan dus een klein beetje meer geabsorbeerd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				In afstemming met de provincie is op basis van deze argumenten vastgesteld dat een akoestisch onderzoek in het kader van de Wet geluidhinder dus niet benodigd is voor dit project.	
45	4	13b	Indiener vraagt aandacht voor een goede (verkanting van de) aansluiting van de opritten op de dijkweg na verhoging. Goed uitzicht in combinatie met een vloeiend hellingverloop draagt bij aan het snel en veilig kunnen in- en uitrijden.	De verkanting en de boogstralen van de weg worden verder uitgewerkt in het Uitvoeringsontwerp. Hierbij wordt aandacht geschonken aan de door indiener genoemde onderwerpen.	Geen
45	5	13b	Indiener geeft aan dat het onduidelijk is waarom bewoners zelf kosten moeten maken bij mogelijke schade als gevolg van werkzaamheden of resultaten van de dijkversterking (planschade wordt niet volledig vergoed). In de beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014 staat dat wanneer de verzoeker (= bewoner) van de nadeelcompensatie heeft nagelaten maatregelen te treffen om de schade te beperken, deze 'te voorkomen' schade voor de kosten van de verzoeker zijn. Er worden echter geen handvaten gegeven aan de bewoners over hoe schade als gevolg van de dijkversterking te beperken/voorkomen is.	De bepaling in de beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014 betekent dat burgers en bedrijven ook zelf verantwoordelijkheid hebben om schade en nadeel te beperken. Van bijvoorbeeld bedrijven die last hebben van een verminderde bereikbaarheid wordt verwacht dat zij zich inspannen om hun klanten zo goed mogelijk middels brieven of advertenties of anderszins te informeren over hun bereikbaarheid tijdens de uitvoering. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. In beginsel is het zaak om schade zoveel mogelijk te voorkomen. Daarom wordt onder andere gemonitord en worden waar nodig mitigerende maatregelen getroffen voorafgaand aan de werkzaamheden. Door de dijkversterking kunnen verschillende soorten schade ontstaan. Niet elke vorm van schade wordt volledig vergoed. Uitvoeringsschade: bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin door toedoen van de werkzaamheden. Deze schade wordt door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. Schade door aankoop van grond: indien er voor de dijkversterking grond aangekocht of gebruikt dient te worden, wordt dit door taxateurs van het waterschap met de grondeigenaar besproken. Vervolgens wordt een schriftelijk advies opgesteld over de schadeloosstelling. Na dit advies gaat de taxateur namens Waterschap Rivierenland de onderhandelingen met de eigenaar voeren over de schadeloosstelling. Nadeelcompensatie: ook burgers en bedrijven die geen grond verliezen kunnen financiële schade lijden als gevolg van de dijkversterking. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het 'normaal maatschappelijk risico' valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving. Met de bepaling in de beleidsregel die indiener aanhaalt wordt bedoeld dat bedrijven of particulieren ook zelf de verantwoordelijkheid hebben om de schade door de dijkversterking zo veel mogelijk te beperken. Van bijvoorbeeld bedrijven langs de dijk wordt verwacht dat zij zich inspannen om hun klanten te informeren over verminderde bereikbaarheid.	
45	6	13b	Indiener geeft aan dat het nodig om de geluidbelasting van het verkeer over de dijkweg in beeld te brengen na de dijkversterking, omdat de weg wordt verhoogd.	Zie voor het antwoord op deze zienswijze het antwoord op punt 45.1. Wat betreft het optrekken en remmen: omdat er op deze locatie geen snelheidsbeperkende aanpassingen plaatsvinden (verkeersdrempels) wordt er ook geen wijziging	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			Hierbij kan gekozen worden voor een ander type wegdek en dient in het akoestisch onderzoek rekening te worden gehouden met optrekkend/afremmend verkeer.	verwacht in het geluid dat optrekkend en afremmend verkeer veroorzaakt.	
45	7	13b	Indiener geeft aan dat niet is beschreven hoe de bereikbaarheid van hulpdiensten is gewaardborgd in de bouwfase. Hoe wordt voorzien in het kunnen overbruggen van afstanden naar tijdelijke parkeerplaatsen voor bewoners/gasten die minder mobiel zijn? Het is van belang dit punt ter beoordeling mee te nemen in de verdere planvorming.	Tijdens de uitvoering is het verplicht om te voldoen aan de richtlijnen van hulpdiensten. Deze dienen altijd op plaats van bestemming te kunnen komen. De Graaf Reinaldalliantie houdt zich aan deze richtlijnen en neemt deze op in het logistiek plan, dat wordt afgestemd met de hulpdiensten. Eventuele veranderingen in bereikbaarheid van de woning worden ook besproken met de bewoners. Wanneer de woning door de werkzaamheden tijdelijk niet goed bereikbaar is neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen; zij zorgen voor een (tijdelijke) parkeerplaats of alternatieve toegang tot het perceel. De woning blijft altijd te voet bereikbaar. Indien bewoners slecht ter been zijn worden maatregelen genomen zodat zij toch hun perceel kunnen bereiken. Wat de bereikbaarheidsmaatregelen precies inhouden wordt besproken met de bewoners die hiermee te maken krijgen.	Geen
45	8	13b	Als gevolg van de dijkversterking wordt een leidingtracé ter hoogte van Merwededijk 33 verwijderd en worden twee nieuwe tracés aangelegd, waarvan één rondom de bestaande elektriciteitsleiding die pal voor de woning loopt. Indiener geeft aan dat het niet inzichtelijk is gemaakt waarom gekozen is voor het aanleggen van twee tracés, terwijl er in de huidige opzet sprake is van één tracé. Nut en noodzaak van het aanleggen van twee tracés dient graag inzichtelijk te worden gemaakt.	Ter hoogte van Merwededijk 33 wordt één tracé verwijderd (in de kaart in rood aangegeven met VT (Verwijderen Tracé)) en wordt één nieuw tracé aangelegd (in de kaart in blauw aangegeven met NT (Nieuw Tracé). Er is derhalve geen sprake van het aanleggen van twee tracés.	Geen
45	9	13b	Indiener geeft aan dat het dijktalud deels over de woning is geplaatst op de verbeelding. Indien hier sprake van is hoort indiener graag wat de gevolgen zijn voor de woning, en waarom deze variant noodzakelijk is. In de huidige situatie is aan de oostzijde van de woning voorzien in parkeergelegenheid. Het projectplan lijkt behoud van	Het talud wordt ten hoogte van de woning aangepast, de verbeelding in het definitief Projectplan Waterwet wordt op dit punt aangepast. De parkeergelegenheid komt in de nieuwe situatie terug. Dit wordt in het Uitvoeringsontwerp verder uitgewerkt en afgestemd met waterschap, gemeente en indiener.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			deze functie mogelijk te verhinderen.		
45	10	13b	Indiener geeft aan dat de dijkweg moet worden verbreed omdat dit veiliger, duurzamer en rustiger is voor omwonenden. Als gevolg van met name recreatief verkeer ontstaan problemen tav doorstroming en verkeersveiligheid. Recreanten zijn onvoldoende op de hoogte van de lokale verkeersituatie, ook neemt de rijsnelheid door elektrische fietsen toe. Verbreding draagt bij aan gelijkmatige doorstroming van het verkeer (en minder trillingen agv afremmend en optrekkend zwaar verkeer). Omdat er betere alternatieven zijn en de dijkweg geen goede aansluiting heeft naar de dorpskom heeft verbreding geen consequenties voor sluipverkeer.	Verbreding van de rijloper resulteert in mogelijke hogere snelheden. Door voor een smaller (ogend) wegprofiel te kiezen wordt benadrukt dat de weg gedeeld moet worden met de verschillende gebruikers hiervan. Snelheden nemen hierdoor af en de verkeersveiligheid neemt hierdoor toe. Verkeer dat fietsers in wilt halen zal snelheid moeten verminderen en brede tegemoetkomende voertuigen hebben de uitwijkstrook nodig om elkaar te passeren. De Waaldijk/Merwededijk wordt zo ingericht dat de inrichting het principe 'auto te gast' ondersteunt. De dijkweg heeft geen primaire doorstroomfunctie maar een ontsluitingsfunctie voor omwonenden middels 'erftoegangswegen'.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
45	11	13b	Indiener geeft aan dat uit de kaartenatlas en het MER blijkt dat er tijdens de aanlegfase kans is op aanzienlijke hinder (geluid/trillingen) en dat de woning binnen de invloedssfeer voor risico op schade ligt. Bewoners ontvangen graag informatie over hoe deze hinder zo veel mogelijk door zowel de uitvoerder, als henzelf, kan worden beperkt, opdat zij er geen ondragelijke last van ondervinden.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt en er zijn meetboutjes geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen. Wat betreft geluidsoverlast tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wordt in het Projectplan Waterwet en in het MER in resp. paragraaf 5.8.1 en paragraaf 5.9.1 een toelichting gegeven op mogelijke hinder door geluid. Hierbij zijn een vijftal maatgevende activiteiten geselecteerd. Dit zijn activiteiten die tijdens de werkzaamheden de meeste geluidshinder met zich mee blijken te brengen. Het gaat daarbij om grondwerk, steenbekleding op het buitentalud verwijderen, leveren en aanbrengen van damwanden, verwijderen en afvoeren van asfalt en de aan- en afvoer van materialen over de openbare weg. Indiener geeft aan dat hij naast trillingsoverlast ook geluidsoverlast verwacht. In tabel 5.4 van het Projectplan Waterwet of tabel 5.3 van het MER is te zien dat het plaatsen van een damwand op 45 meter afstand van de werkzaamheden nog steeds ca. 80 dB(A) voortbrengt. Dit is te vergelijken met een harde wekker. Tijdens de werkzaamheden kan niet voorkomen worden dat er geluid gemaakt wordt. Wel kan dit waar mogelijk beperkt worden en worden bewoners aan de dijk tijdig geïnformeerd wanneer er werkzaamheden nabij de woning gaan plaatsvinden.	
46	1	11a	Indiener geeft aan dat hun woning niet correct is ingetekend. Bij het intekenen is de uitbouw aan de zijkant van de woning volledig weggelaten. Wij willen u verzoeken de woning correct en dus volledig in te tekenen en als dusdanig mee te nemen in het dijkontwerp.	De aanbouw staat inderdaad niet op de meest actuele topografische ondergrond. De aanbouw is wel opgenomen in de GIS-laag 'woningen', de aanbouw is dus in beeld. Op de ontwerpkaart is te zien dat de helling van uw oprit de aanbouw raakt. In het Uitvoeringsontwerp zal de helling netjes naast de aanbouw worden ingepast.	Geen
46	2	11a	Indiener vraag om duidelijkheid tav het dijktalud op hun perceel. Op de Kaartatlas is aangegeven dat deze ver buiten de huidige contouren hun perceel in loopt. Op het bijbehorende dwarsprofiel TG404 is dit niet terug te zien. Op de presentatiebijeenkomst van het projectplan is verteld dat het aanbrengen van grote	De dijk wordt hier versterkt met een langsconstructie. Daarom is het niet nodig om grote hoeveelheden grond aan te brengen. Er zullen echter inderdaad wel aanpassingen aan het talud moeten plaatsvinden. De bekleding op het dijktalud aan de landzijde dient vervangen te worden. De huidige klei en grasbekleding voldoet niet aan de eisen. Er wordt dus eerst grond weggehaald en vervolgens wordt er nieuwe betere klei aangebracht.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			hoeveelheden grond niet nodig zou zijn. Indiener heeft zorgen voor de gevolgen die het plaatsen van eventuele extra grond zouden kunnen hebben op hun woning.		
46	3	11a	Indiener hecht zeer veel waarde aan de bomen die zijn aangemerkt als 'te verwijderen', omdat ze zeer sfeer bepalend zijn. Tevens hebben deze bomen een grote privacy functie en zijn van invloed op het woongenot. Verzocht wordt om de bomen te behouden. De meeste van de gemarkeerde bomen staan buiten de aangegeven constructie zone. Indiener wil dat in ieder geval de bomen buiten de constructiezone gespaard worden.	De bomen die als 'te verwijderen' op de kaart zijn gezet liggen in het ruimtebeslag van de nieuwe dijk. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	Geen
46	4	11a	Indiener maakt zich zorgen over schade aan de woning omdat de woning dateert uit 1918 en is opgebouwd op de restanten van een eerdere woning. De woning staat niet op heipalen/betonplaat. Indiener vreest voor scheuren en verzakkingen door trillingen en drukverschillen die ontstaan door het plaatsen van de damwand en/of grond en het gebruik van zwaar materieel rondom de woning.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden).	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
47	1	10b	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt en waarde aan hecht vanwege privacy kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen.	
47	2	10b	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	Geen
47	3	10b	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
47	4	10b	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen
47	5	10b	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	Ja, aanpassing kaart 'realisatie' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
47	6	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen
47	7	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte bij nader inzien te ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	
47	8	10a	Indiener geeft aan dat de bouwdepots op de beste agrarische grond in deze buurt liggen en een integraal onderdeel vormen van de vruchtwisseling van akkerbouwbedrijf Van de Giessen. Als deze ruimte voor langere tijd worden gebruikt voor niet-akkerbouw, dan zal het hele bouwplan moeten worden aangepast. Bovendien zal door de extra belasting de gevoelige structuur van de grond sterk negatief worden beïnvloed, voor een groot aantal jaren.	Het perceel zal tijdelijk (ca twee tot drie jaar) in gebruik worden genomen voor de realisatie van de dijkversterking. In het Projectplan Waterwet wordt werkruimte aangegeven om de teelaarde die vrijkomt uit dit perceel in depot te zetten. Omdat het hier om tijdelijk gebruik gaat hoeft het bestemmingsplan niet te worden aangepast. De teelaarde wordt na afronding van de werkzaamheden teruggebracht en het gehele perceel kan weer gebruikt worden voor agrarische doeleinden. Met de eigenaar van het perceel worden hierover afspraken gemaakt. Op verzoek van indiener is de werkruimte op het agrarisch perceel in het Projectplan Waterwet verkleind waardoor het overig deel van het perceel voor de eigenaar en diens pachter bruikbaar blijven als akkerland. Het deel van het perceel dat als werkruimte is aangemerkt in het Projectplan Waterwet zal tijdelijk (maximaal drie jaar) in gebruik worden genomen voor de realisatie van de dijkversterking. In het Projectplan Waterwet wordt werkruimte aangegeven om de teelaarde die vrijkomt uit dit perceel in depot te zetten. De teelaarde wordt na afronding van de werkzaamheden teruggebracht en het gehele perceel kan weer gebruikt worden voor agrarische doeleinden. Met de eigenaar van het perceel en diens pachter worden hierover afspraken gemaakt.	Geen
47	9	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft. In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	Geen
48	1	08d	Indiener geeft aan dat de voorgenomen buitenwaartse verschuiving van de dijk grote, nadelige invloed heeft op het uitzicht vanuit de woning op de uiterwaard en de rivier. Dit kan (deels) voorkomen worden door deze verschuiving te beperken (de dijk 5 tot 10 meter meer te schuiven en de	Geotechnische berekeningen hebben aangetoond dat op deze locatie een optimalisatie mogelijk is in de ligging van de dijk, waardoor de dijk ca. 5 à 10 m minder ver naar de rivier kan verschuiven. In het definitieve Projectplan Waterwet is het ontwerp dan ook aangepast. Rivierkundig gezien levert dit een kleiner effect op. Daarnaast is het landschappelijk gezien wenselijk om de huidige lijn van de dijk zoveel mogelijk te volgen. Bijkomend voordeel is het behoud van de zichtlijnen vanuit de woningen van indiener.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			'knik' in de weg om te buigen).		
48	2	08d	Indiener is tegen beplanting van de binnenbermen met fruitbomen als gevolg van een grote belemmering in uitzicht.	De begroeiing van de binnenberm wordt, in overleg met bewoners, waterschap en gemeente, in de volgende fase uitgewerkt. De alliantie neemt het voorstel om veldbloemen met gras zonder fruitbomen hierbij mee.	Geen
48	3	08d	Indiener geeft aan dat het gebruik van de bestaande dijk voor (zwaar) werkverkeer tot overlast zorgt voor alle aanwonenden en ten koste gaat van de veiligheid van andere weggebruikers. Voorgesteld wordt om het zware werkverkeer door de uiterwaard te laten rijden.	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat inde weg) te repareren.	Geen
49	1	7i	Indiener verwijst naar zienswijzen ensemble Herwijnen	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
49	2	7i	Indiener geeft aan dat mensen die digitaal niet zo bedreven zijn mogelijk niet alle informatie hebben kunnen vinden en daarmee ook niet een volledig beeld voor het indienen van een onderbouwde zienswijze hebben verkregen. Indiener geeft aan dat er sprake is geweest van enige technische onvolkomenheden en dat er mogelijk veel belanghebbenden essentiële informatie hebben gemist.	Het is begrijpelijk dat de informatie die tijdens de afgelopen periode ter beschikking is gekomen veel is en voor de niet geoefende lezer (danwel analoog danwel digitaal) wellicht moeilijk te doorgronden. Er is door de Graaf Reinaldalliantie dan ook hulp aangeboden bij het lezen van de plannen en/of tekeningen. Over het algemeen is daar goed gebruik van gemaakt. Technische onvolkomenheden zijn steeds zo snel mogelijk hersteld (~1-2 werkdagen).	Geen
49	3	7i	De (natuur)werkzaamheden in bijv. de Herwijnse Bovenwaard zouden goed kunnen worden gecombineerd met werkzaamheden, die verruiming van de capaciteit opleveren, bijv. een meestromende nevengeul	Verruiming van de capaciteit is ook voor de Herwijnse Bovenwaard onderzocht. Hieruit is naar voren gekomen dat dit voor de beheerder van de rivier (Rijkswaterstaat) niet wenselijk is omdat de eventuele voordelen van (rivierpeilverlaging) niet opwegen tegen de specifieke nadelen op de langere termijn op deze locatie te verwachten zijn (extra sedimentatie).	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
49	4	7i	Indiener ziet nut en de noodzaak niet tot realisatie van een beheerstrook, zeker niet op locaties waar die alleen door aankoop van extra gronden gerealiseerd kan worden.	Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A. Zie voor eigendommenbeleid: https://www.waterschaprivierenland.nl/_flysystem/media/eigendommenbeleid-ab-27-september-2019.pdf	Geen
49	5	7i	Indiener geeft aan een minnelijke verwerving van de gronden het belangrijkste uitgangspunt is. Niet wordt omschreven welke uitgangspunten daarbij worden gehanteerd en hoever het waterschap daarbij zou willen gaan. Indiener pleit voor maatwerk en een snelle goede onderlinge afstemming tussen Gralliantie/waterschap en betrokken grondeigenaren, zodat grondeigenaren op korte termijn ook meer duidelijkheid krijgen.	Het gevraagde lokale maatwerk wordt door de alliantie onderschreven en maakt onderdeel uit van het traject van grondverwerving dat deze zomer is opgestart. De alliantie streeft naar het geven van duidelijkheid op korte termijn. Vanaf half oktober kan indiener een uitnodiging van de taxateur verwachten. Het proces over de grondverwerving staat beschreven in het Grondverwervingsplan, te vinden bij de bijlagen van de stukken die ter inzage hebben gelegen. Het Waterschap probeert in goed overleg met de eigenaren en rechthebbenden tot een verwerving van de onroerende zaak te komen. Dit betreft de minnelijke verwerving. Na onderhandelingen bereiken de eigenaren/rechthebbenden en WSRL een akkoord over de hoogte van de schadevergoeding en de voorwaarden van de verwerving van de grond en/of gebouwen. De ervaring uit andere dijkversterkingsprojecten leert dat in de meeste gevallen na onderhandeling, dus op minnelijke wijze, een overeenkomst tot stand komt. Voor meer informatie is het formulier "Grond en Eigendommen bij een dijkversterking" bijgevoegd. Dit document is ook beschikbaar op www.gralliantie.nl.	Geen
49	6	7i	Indiener geeft aan dat een damwand ruimte geeft: Bij toepassing van een damwand (heave + stabiliteit) ontstaat er meer ruimte in de ontwerpcriteria. Zo zal een iets steilere taludhelling van 1:3 mogelijk kunnen zijn. Wanneer een steilere taludhelling net die ruimte oplevert om privaat eigendom te sparen, zal die mogelijkheid naar mijn mening moeten worden benut.	Aangezien een steilere dijk hogere kosten voor de constructie en eventueel benodigde verankering met zich meebrengt en ook de beheerbaarheid van een steiler talud minder is, handhaven we in het ontwerp een talud van 1:3. Om de impact van de benodigde beheerstrook op privaat eigendom te beperken, is wel het talud van de beheerstrook steiler opgezet. Hierdoor is er op een paar percelen nog steeds sprake van grondverwerving alleen minder dan eerder het geval was.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwervingsplan Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
49	7	7i	Indiener geeft aan dat het onduidelijk is hoe de afweging is gemaakt of er een monumentenvergunnning aangevraagd dient te worden of niet. Indiener is van mening dat ook door de uitvoering van de werkzaamheden ongewenste gevolgen kunnen optreden en dat derhalve toch een monumentenvergunning benodigd is.	Een monumentenvergunning wordt aangevraagd wanneer er aanpassingen aan of rond een monument plaatsvinden die effect hebben op de kwaliteit van het monument. Bij deze beoordeling is waar mogelijk aangesloten bij de zogenoemde 'redengevende omschrijving' die in de aanwijzing van het monument is opgenomen. De factheet waarin het effect is beoordeeld is te vinden door in de kaartenatlas op het betreffende monument, in dit geval de molen, te klikken. In het geval van de molen is geoordeeld dat de wijzigingen rond de molen (aanpassing van het binnentalud) zodanig beperkt zijn dat het effect als neutraal is beoordeeld. Dat is de reden dat er geen monumentenvergunning is aangevraagd. Het feit dat er dichtbij het monument gewerkt zal worden zorgt inderdaad voor een risico op schade aan het monument. Wanneer iets een risico betreft hoeft daar echter geen monumentenvergunning voor te worden aangevraagd. Uiteraard wordt er tijdens de werkzaamheden wel gemonitord en ingegrepen wanneer dat nodig is. Zie hiervoor ook de beantwoording van punt 49.8.	Geen
49	8	7i	Indiener wil graag weten op welk niveau de schadegrens, signalierings- en alarmwaarden komen te liggen bij zijn monumentale pand en bij niet-monumentale panden. Daarnaast geeft indiener aan dat wanneer tijdens de monitoring verzakkingen of scheuren worden gemeten, het te laat is. Er zijn geen mitigerende maatregelen omschreven om dit te voorkomen. Indiener vindt de onderbouwing te summier voor het Projectplan Waterwet, ook omdat er op het monitoringsplan geen inspraak mogelijk is.	Indiener geeft aan dat monitoring geen schade voorkomt, maar opgetreden veranderingen en schade aantoont. Het doel van monitoring is juist om tijdig te kunnen zien wanneer een grenswaarde overschreden zal gaan worden en dus ook snel te kunnen anticiperen, voor er daadwerkelijk schade ontstaat. In Nederland bestaat geen wetgeving voor het voorkomen van hinder of schade door trillingen. Dat betekent echter niet dat er geen rekening mee hoeft te worden gehouden. Een belangrijk hulpmiddel is de SBR-richtlijn “meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen”. Binnen de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg zijn deel A (Schade aan gebouwen) en deel B (Hinder voor personen in gebouwen) van toepassing. In het Milieueffectrapport (MER) en in het Projectplan Waterwet zijn de effecten van de te verwachten werkzaamheden op het gebied van trillingen op hoofdlijnen beoordeeld. Hierbij zijn grens- en streefwaarden voor zowel hinder als schade zoals die in de SBR-richtlijn zijn opgenomen aangehouden. Voor de start van de realisatie stelt de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan op, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aamerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				nulopname gemaakt em er zijn meetboutjes geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. Het is begrijpelijk dat er na de vorige dijkversterking angst en twijfels zijn over de aanpak rondom schade en hinder. In de zienswijze van ensemble Herwijnen wordt dan ook gevraagd om een meer proactieve en adequate aanpak. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
49	9	7i	Indiener stelt vraagtekens bij de berekende opleverhoogte. Indiener denkt dat de opleverhoogte wellicht lager zou moeten kunnen zijn.	De ontwerphoogte is de hoogte die de buitenkruinlijn moet hebben over 50 jaar (2075). De opleverhoogte is de hoogte die nodig is om in de voorgenoemde 50 jaar de zetting van de ophoging en autonome bodemdaling te kunnen opvangen, zodat dat de ontwerphoogte in 2075 niet wordt onderschreden. Belangrijk hierbij is dat de autonome bodemdaling losstaat van de aangebrachte belasting. Juist bij kleine ophogingen is het aandeel van de autonome bodemdaling waarvoor gecompenseerd moet worden relatief groot. Mogelijk dat hierdoor de opleverhoogte hoger ligt dan indiener op basis van eigen berekeningen ten gevolge van de aangebrachte belasting zou verwachten.	Geen
49	10	7i	Indiener wil pleiten voor een aanpassing van het voorgestelde wegprofiel. De ideeën over ‘auto te gast’ en een smaller wegprofiel worden van harte door mij ondersteund. Echter, de concrete uitwerking, zoals nu aangegeven in de plannen, levert juist een bredere en royalere weg op. Hierop zal dan juist sneller worden gereden.	De huidige breedte van het asfalt varieert nu gemiddeld tussen 4.00 en 4.30 meter. En enkele wegvakken hebben een asfaltbreedte tussen de de 4,50 tot 5,50 meter. In de nieuwe situatie is een weg (asfalt) beoogd van 3,80 meter (smaller dan de huidige wegbreedte) én daarnaast een iets bredere bermverharding. Met deze smallere asfaltverharding wordt enige verlaging van de rijsnelheid beoogd. Voorwaarde is wel dat de bermverharding net zo draagkrachtig is en stabiel ligt als de weg zelf. Of dit te realiseren valt, is nog niet zeker. Bij een smallere weg, wordt meer gebruik gemaakt van de wegberm, wat in die situatie hogere eisen stelt aan de draagkracht en stabiele ligging. Als het niet mogelijk blijkt, dan wordt in plaats van 3,80 meter een gemiddelde asfaltbreedte van 4,20 meter toegepast. Dit met het oog op de verkeersveiligheid: het verkeer moet elkaar veilig kunnen passeren en het verkeer moet bij het van de weg af raken zonder oplopen van schade of verergering van de afloop - kunnen terugkeren naar de rijbaan. Dus ook in de situatie van 4,20 asfalt (gemiddeld gelijk aan de huidige breedte, op enkele wegvakken breder) plus aan weerszijden bermverharding, is er zeker sprake van een veiligere situatie dan de huidige. Daarnaast wordt ook op andere manieren de verkeersveiligheid verbeterd, zoals het aanbrengen van verkeersplateaus in 60 km/u zones op gelijkwaardige kruispunten en een logischere indeling van 30km en 60km/u zones die beter aansluit bij het gewenst verkeersgedrag.	Geen
49	11	7i	indiener heeft diverse onduidelijkheden in de rapportages: a. Onderaan blz. 42 van het ontwerp-PPWW wordt verwezen naar clay liner. (Wat zou dat zijn?) Verwezen naar de paragraaf over innovaties. Niets te vinden dus. b. Er zitten verschillen tussen de gedownloade versie en de online versie. Zo wordt er op meerdere plaatsen in de gedownloade versie naar de kaartenbijlage verwezen.	a. In het definitieve Projectplan Waterwet is verduidelijkt wat wordt bedoeld met een clay liner. Dit is een dunnere afwerklaag van de dijk als alternatief voor een dikke kleilaag. Een geo-clay liner bestaat uit een dubbele laag geotextiel waartussen cellen met daarin klei is genaaid. b. Alle informatie die in de online versie zichtbaar is, staat ook in de gedownloade versies van de rapporten en de kaartenbijlage. De kaarten in de kaartenbijlage waar naar wordt verwezen in de gedownloade versie komen overeen met de kaarten in de online kaartenatlas. Daarnaast zijn alle interactieve figuren ook opgenomen in de te downloaden pdf versie en is de te downloaden pdf versie aangevuld met de teksten die anders middels 'popups' verschenen. Op deze wijze is voorkomen dat de versie die te downloaden is niet dezelfde informatie omvat als de online versie. c. Achterliggende informatie zoals factsheets van	Ja, tekstueel toegelicht in paragraaf 4.4.4 Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			Inmiddels ontdekt dat in de gedownloade versie sommige (interactieve) figuren ontbraken. c. Soms ontbreekt de achterliggende informatie doordat een link oid niet werkt. Zo kon de factsheet van monumenten niet worden ingezien (=hersteld). Ander voorbeeld is dat het dwarsprofiel TG315 niet kan worden ingezien. d. Zie mijn punt 5. De opmerking over het talud in relatie tot de camping in de tekst is in tegenspraak met de desbetreffende figuren.	monumenten en dwarsprofielen zijn ook beschikbaar via de bijlage van de omgevingsvergunningen en kaartenbijlage (onder nr 4 dijkontwerp). Daar waar digitale links niet werkten zijn deze snel hersteld. Excuse voor het ongemak. d. Iets ten oosten van de camping bevindt zich het deel met een steiler talud, waar de steenbekleding is gehandhaafd. Waarschijnlijk heeft indiener een dwarsprofiel van een iets westelijker gelegen locatie bekeken.	
49 b	12	7i	Indiener geeft aan dat de tekst en tekeningen over de weginrichting niet consistent zijn. Enerzijds staat er: Er wordt een eenduidige weginrichting toegepast over de gehele dijk. De wegbreedte blijft gelijk, maar de uitwijkstroken worden breder. Daardoor ontstaat een smallere rijbaan, wat langzamer rijden stimuleert.’ In het PPWW staat echter in Hoofdstuk 4 bij het ontwerp van het wegprofiel een tekening waaruit blijkt dat de rijbaan 4,2 (of 3,8) meter blijft, waarbij aan beiden zijden een betonnen band komt. De verbreding is dan tweemaal 0,6 m.	Het begrip 'de wegbreedte' is in de stukken helaas niet consistent gebruikt. Hier is het volgende bedoeld: de totale breedte van de weg inclusief de bermverharding blijft gelijk. De onderverdeling tussen de rijloper (asfalt) en de bermverharding verandert, de rijloper wordt smaller.	Geen
50	1	13c	Indiener is tegen het voornemen om een batterij / uitkijkpost te plaatsen aan de binnenzijde (Noordzijde) van de dijk ter hoogte van hun woning. Het object maakt inbreuk op de privacy doordat er vanaf de desbetreffende batterij direct in de tuin & aangrenzende percelen gekeken kan worden.	Het ontwerp van de batterij zoals dat momenteel is opgenomen in het Projectplan Waterwet betreft een schetsontwerp. Dit wordt in de komende maanden verder uitgewerkt tot een uitvoeringsontwerp. Daarbij vindt afstemming plaats met gemeente Gorinchem en de directe omwonenden.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
51	1	10a	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt en waarde aan hecht vanwege privacy kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen.	Geen
51	2	10a	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	Geen
51	3	10a	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
51	4	10a	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder een verkeersdrempel plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
51	5	10a	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	Geen
51	6	10a	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)		
51	7	10a	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
51	8	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
51	9	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	Geen
51	10	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	
52	1	10a	Indieners geven aan dat het kappen en niet terugplanten van de bomenrij in dijkvak 10b en een stukje van 10a consequenties heeft voor de privacy (verkeer op de dijk kan gemakkelijk in tuinen en huizen kijken). De te kappen bomen in dijkvak 10a en 10b fungeren als windvangers en worden gebruikt als herkenning-, rust-, eet- en broedplaats voor vogels, insecten en vleermuizen. Het kappen van de bomen leidt tot verlies aan woongenot. Indiener geeft aan dat zij willen dat de bomen gespaard blijven.	De bomenrij waar indiener op doelt en waarde aan hecht vanwege privacy kan niet gespaard blijven. De bomenrij in een deel van dijkvak 10a en in dijkvak 10b moet worden gekapt om ruimte te maken voor de nieuwe dijk en steunberm. De bomenrij heeft inderdaad waarde voor met name vleermuizen. Deze functie kan echter worden overgenomen door bomen aan de rivierkant van de dijk of door de bomen langs de Graaf Reinaldweg, zo is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Soortenmanagementplan. De bomen in dijkvak 10b zullen niet worden teruggeplant op dezelfde locatie vanwege de inundatiekom uit de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het open veld, vrij van bomen, sluit aan bij de open komgrond en deels bij de vroegere functie als inundatieveld. Het contrast met en het zicht op Fort Vuren wordt hiermee versterkt. De bomen in het westelijk deel van dijkvak 10a kunnen niet op dezelfde locatie terug komen, omdat op die locatie het nieuwe beheerpad van de dijkbeheerder loopt. Direct naast het beheerpad is het talud van de berm (1:3) voorzien en daar is onvoldoende ruimte voor bomen. Vanuit landschappelijk oogpunt zou het wenselijk zijn om de bomen onder aan de berm te plaatsen, waarbij de (nieuwe en behouden) bomen het tracé van de nieuwe dijk volgen.	Geen
52	2	10a	Bomen die toch gekapt moeten worden dienen langs de dijk hergeplant te worden om hetzelfde landschappelijk beeld en een gelijkwaardige natuurwaarde te bewerkstelligen.	Zoals uitgelegd in het antwoord op een eerder deel van uw zienswijze worden de bomen niet teruggeplant op dezelfde locatie. Als compensatie voor deze te kappen bomenrij worden elders bomen herplant. Deze herplant vindt plaats op één of meerdere locaties waar ze het landschappelijk beeld versterken, bijvoorbeeld langs kruisende wegen of op locaties waar bomenrijen in de huidige situatie onderbroken zijn.	Geen
52	3	10a	Bomen die gekapt worden dienen geheel te worden gerooid.	Normaal gesproken wordt bij het rooien van bomen de stobben tot 30 cm onder maaiveld gefreesd als daar de ruimte voor is. Hiervan wordt soms afgeweken in verband met naastgelegen objecten.	Geen
52	4	10a	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder een verkeersdrempel plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
52	5	10a	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	
52	6	10a	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld)	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot nabij zijn woning. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen
52	7	10a	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
52	8	10a	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
52	9	10a	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	Geen
52	10	10a	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	
53	1	7i	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
54	1	08d	Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat er werkverkeer rijdt over de bestaande smalle dijk. Hierdoor komt de verkeersveiligheid in het geding en is er in het najaar/winter sprake van slipgevaar door modder. Eerder is aangegeven dat aan- en afvoer plaatsvindt via de Waal.	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat inde weg) te repareren.	Geen
54	2	08d	Indiener ziet graag nog een verdere uitwerking van: waarom er niet gekozen is voor de aanvoer via de Waal zoals aangegeven. De aanrijmogelijkheden van hulpdiensten zoals politie, ambulance, brandweer en ambulance tijdens de dijkverzwaring periode. De manier waarop de verkeersveiligheid gegarandeerd is in het najaar/winter (natte, glibberige weg, donker). De bereikbaarheid van de eigen woning in de periode van de dijkverzwaring. De bevestiging dat er geen werkverkeer wordt toegestaan via de Zijl en de Steeg en daarbij voorbeelden hoe dit gehandhaafd wordt.	Aanvoer via de Waal: Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. De dichtsbijzijnde loslocaties bij de woning van indiener zijn: • Nabij bedrijventerrein Zeiving • Op het Heuffterrein Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft. In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is. Bereikbaarheid voor hulpdiensten en woningen:	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Tijdens de uitvoering is het verplicht om te voldoen aan de richtlijnen van hulpdiensten. Deze dienen altijd op plaats van bestemming te kunnen komen. De Graaf Reinaldalliantie houdt zich aan deze richtlijnen en neemt deze op in het logistiek plan, dat wordt afgestemd met de hulpdiensten. Eventuele veranderingen in bereikbaarheid van de woning worden ook besproken met de bewoners. Wanneer de woning door de werkzaamheden tijdelijk niet goed bereikbaar is neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen; zij zorgen voor een (tijdelijke) parkeerplaats of alternatieve toegang tot het perceel. De woning blijft altijd te voet bereikbaar. Indien bewoners slecht ter been zijn worden maatregelen genomen zodat zij toch hun perceel kunnen bereiken. Wat de bereikbaarheidsmaatregelen precies inhouden wordt besproken met de bewoners die hiermee te maken krijgen. Verkeersveiligheid: Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen zoals in dijkvak 8d gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren. Werkverkeer op de ZIjl en de Steeg: Op de Zijl zal geen werkverkeer rijden. Over de Steeg rijdt geen groot materieel, maar zullen wel geregeld busjes en klein materieel (bijvoorbeeld een mobiele kraan) naar het werkgebied rijden.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
55	1	5c	Het kruispunt Margrietstraat-Waalbandijk wordt in de toekomstige situatie veranderd, waarbij de af- en oprit van de dijk meer haaks op de dijk gaat liggen. De kruising zal hierdoor aantrekkelijker worden voor zowel auto's uit de richting van Haaften als van Hellouw. Het aantal auto's dat de dijk af zal rijden zal hierdoor hoogst waarschijnlijk toenemen (1). Er zal ook vaker groter verkeer de dijk op en af rijden wat door de nieuwe situatie makkelijker dan voorheen kan (2). Ten opzichte van de huidige situatie betekent dat voor ons dat niet alleen zoals nu de koplampen van de auto's vanuit Haaften zichtbaar zijn maar eveneens de koplampen van de auto's uit de richting van Hellouw (3). En dit hoogst waarschijnlijk in grotere aantallen (4). Hierbij komt dat het kruispunt in de richting van Hellouw wordt verplaatst waardoor het kruispunt dichter en rechter voor ons huis komt te liggen. De lichten zullen hierdoor niet alleen in de tuin maar eveneens in huis en de huiskamer merkbaar zijn (5). De combinatie van een toenemend aantal draaiende auto's met koplampen en de verplaatsing van het kruispunt richting ons huis, zal er voor zorgen dat wij in de toekomstige situatie met name in de winter en in de avond veel meer lichthinder zullen hebben van de afslaande auto's op de dijk dan voorheen (6). Hierdoor zal de ontstane lichthinder tot een aantasting van het woongenot leiden.	Onder dit punt worden 6 onderwerpen ondescheiden (zie nummering in samenvatting). Deze worden hieronder behandeld: 1. De reden van het meer haaks aansluiten van de Margrietstraat op de dijk is om ervoor te zorgen dat het verkeer beter overzicht heeft en hiermee de verkeersveiligheid toeneemt. Daarnaast neemt bermschade af, wat nu in de huidige situatie ontstaat door verkeer dat vanuit de richting Haaften de Margrietstraat in rijdt. Verwacht wordt dat het meer haaks aansluiten van de Margietstraat niet leidt tot een aanmerkelijke toename van autoverkeer dat via deze route naar de Graaf Reinaldweg afreist. Het is voor verkeer vanuit de kernen Hellouw of Haaften onlogisch om gebruik te maken van de afrit Margrietstraat, omdat bij het kruispunt Zijving – N830 geen uitwisseling toegestaan wordt door middel van verplichte rijrichting. Het wordt dus voornamelijk gebruikt door verkeer op de dijk dat naar de Graaf Reinaldweg rijdt. Dit zal blijven bestaan. Het meer haaks aansluiten van de Margrietstraat kan er bovendien juist toe leiden dat overlast wordt verminderd doordat verkeer vanuit Haaften gemakkelijker door de bocht heen rijdt. 2. Een meer haakse bocht maakt het voor vrachtverkeer vanuit Hellouw minder makkelijk om deze afrit te gebruiken. Daarnaast heeft vrachtverkeer met bestemming N830 of verder geen redenen om van de Margrietstraat gebruik te maken. Vanuit het kruispunt Crob / Crobseweg (oost) is de route via de Bernhardstraat het meest logisch, en vanuit het kruispunt Beatrixstraat – Waalbandijk (west) is dit de Beatrixstraat of de Margrietstraat. Juist vanuit deze (west) richting wordt het ongunstiger voor vrachtverkeer om van de Margrietstraat gebruik te maken, doordat hier een meer haakse bocht gemaakt moet worden. 3. Omdat het kruispunt verder van de woning af komt te liggen en er geen aanmerkelijke toename van verkeersbewegingen wordt verwacht dat gebruik maakt van deze afrit wordt geen extra lichtoverlast verwacht. Verkeer vanuit de richting Hellouw zal verreweg in de meeste gevallen niet met de voertuig haaks op de dijk rijden om gebruik te maken van deze afrit. 4. Er is geen aanleiding voor verkeer vanuit om vaker gebruik te maken van de Margrietstraat dan in de huidige situatie (zie ook antwoord op punt 1). Vanuit zowel Haaften als Hellouw zijn er logischere verbindingen met de N830. Daarnaast bestaat in de huidige situatie bermschade door verkeer uit de richting van Haaften en is het bij het eerste kruispunt met de N830 (Zijving) verboden om hier de N-weg op te rijden. 5. Het kruispunt wordt ongeveer 5 meter naar het westen verplaatst en ongeveer 10 meter naar het zuiden (van de woning af). Deze verplaatsingen zijn marginaal en zorgen niet voor extra lichthinder in de woning aan de Onderweg. Het haakser aansluiten van het kruispunt zorgt voor meer overzicht en een hogere verkeersveiligheid. Mogelijk	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				passeert verkeer vanuit Haaften hierdoor juist sneller het kruispunt waardoor de duur van bestaande lichtinval, door verkeer op de dijk uit de richting van Haaften, in de woning verkort wordt. 6. Op basis van bovenstaande argumenten wordt beoordeeld dat aantasting van het woongenot door toenemende lichtinval zeer onwaarschijnlijk is. Doormiddel van een rijcurvetoets is beoordeeld dat het haakser aansluiten van de Margrietstraat niet leidt tot meer lichtinval door verkeer vanuit Hellouw. Voor verkeer vanuit Hellouw en Haaften is het onlogisch om gebruik te maken van deze afrit. Daarnaast leidt het meer haaks aansluiten van het kruispunt voor verkeer vanuit Hellouw juist tot meer afnemen van de snelheid en hiermee een onaantrekkelijker alternatieve route.	
55	2	5c	Indiener vreest dat de ingetekende zitplaats veelvuldig gebruikt zal worden. Dit zal voor een grote inbreuk op onze privacy zorgen. Daarbij is de kans groot dat de hoeveelheid afval in onze wei zal toenemen. Tijdens de informatiebijeenkomst op 23 januari 2020 heeft indiener aangegeven dat hij deze zitplaats graag 100 m verder richting Haaften zouden willen zien. Hiermee wordt hetzelfde uitzicht behouden maar zullen zowel indiener als de buren in de Margrietstraat geen inbreuk op hun privacy hebben. De omgevingsmanager heeft aangegeven hiernaar te gaan kijken en vervolgens vooraf contact met ons op te nemen. Helaas is dit niet gebeurd.	Het rustpunt bij de Margrietstraat zal op dezelfde locatie blijven. Zoals aangegeven in paragraaf 5.5 van het ontwerp Projectplan Waterwet, is bij ieder rustpunt de aansluiting op de omgeving medebepalend voor de locatie. Deze specifieke locatie bij de aansluiting van de Margrietstraat is gekozen om een goede connectie met het aansluitende wegennet te creëren. De afstand van deze locatie tot de woning van indiener bedraagt circa 85 meter. Het bankje zal langs de buitenzijde van de dijk komen en is gericht naar de uiterwaard, de mensen die hiervan gebruik maken zullen dus uitkijken over de uiterwaard en niet over het binnendijkse gebied. Door de tussenliggende aansluiting met de Margrietstraat zal het zicht op het rustpunt vanaf uw woning heel beperkt zijn. In feite zullen fietsers op de dijk meer zicht op uw woning hebben dan de rusters die op het bankje zitten. Al met al zal een zitplaats op deze locatie geen onevenredige inbreuk op uw privacy veroorzaken. Bij het bankje wordt een prullenbak geplaatst om zwerfvuil tegen te gaan. De alliantie betreurt het dat niet is voldaan aan de verwachtingen van indiener wat betreft de communicatie. De exacte invulling van het rustpunt vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp, waarin ook de input van indiener wordt betrokken om te voorkomen dat alsnog inbreuk op de privacy ontstaat of de kans op afval toeneemt. Over de exacte invulling zal indiener worden geïnformeerd.	Geen
56	1	8a	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
57	1	7g	Indiener geeft aan dat de tijdelijke werkstroken de volledige tuin bestrijken. Het is onduidelijk wat er gaat gebeuren.	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen
57	2	7g	Indiener geeft aan dat de beheerstroken grote delen van de tuin/bebouwing en begroeiing bestrijken en dat deze geen recht doen aan de eigendomsgrenzen.	Het ontwerp van de dijkversterking is in dit dijkvak geoptimaliseerd. Bij deze optimalisatie is gebleken dat de beheerstrook in te passen is zonder het eigendom van de indiener te raken. Deze aanpassing wordt meegenomen in het dijkontwerp van het definitieve Projectplan Waterwet en de daarbij behorende grondverwervingstekeningen.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
57	3	7g	Indiener is verbaasd dat er wordt gesproken over het onteigenen van grond.	Op basis van de zienswijze heeft er een optimalisering plaatsgevonden van het ontwerp van de dijkversterking (zie 57.2) Behoudens de werkstroken zijn er geen gronden meer nodig van indiener.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en onteigeningsplan Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
57	4	7g	De eigendomsgrenzen zijn niet correct weergegeven	Bij het opmaken van de grondverwervingstekeningen wordt gebruikt gemaakt van de kadastrale informatie die door het Kadaster wordt uitgeleverd. Als gevolg van verjaring van de informatie uit het Kadaster kunnen eigendomsgrenzen afwijken. Het aspect van verjaring is niet meegenomen bij het opmaken van de grondverwervingstekeningen. Uw zienswijze heeft derhalve betrekking op verjaring en staat daarmee los van het dijkversterkingsproject Gorinchem-Waardenburg. Voor meer informatie over verjaring is de flyer "Grondgebruik/Verjaring" bijgevoegd. Dit document is ook beschikbaar op www.waterschaprivierenland.nl.	Geen
57	5	7g	De inrit van de beheersstrook wordt verplaatst naar de zijkant van de dijk in plaats van de top van de dijk. Dit maakt grote inbreuk op de tuin van de indiener.	De exacte locatie van de beheerafrit is nog niet bekend. De groene pijl geeft een globale weergave van de ligging. Met de optimalisatie van het ontwerp zal de impact van deze afrit op de tuin naar verwachting beperkt zijn. De exacte ligging wordt bij de verder uitwerking in een uitvoeringsontwerp bepaald.	Geen
57	6	7g	Indiener is verrast dat de damwand aan de binnenkant wordt geplaatst en vanaf de binnenkant lijkt te worden gebouwd. Dit is in tegenspraak met eerdere uitleg op inloopavonden. Dit leidt tot meer overlast dan wanneer een andere keuze gemaakt wordt.	Het doel van de langsconstructie is de binnenwaartse stabiliteit te verhogen. De instabiliteit van de dijk wordt veroorzaakt door de binnenzijde van de dijk. Wanneer de damwand aan de buitenzijde van de dijk wordt geplaatst blijven het buitentalud en de buitenkruin overeind, maar komt de stabiliteit van de kruin en talud aan de binnenzijde juist in het geding. Het is daarom nodig dat de damwand aan de binnenzijde geplaatst wordt. Daarnaast loopt er een weg over de kruin. Die weg kan gebruikt worden als route voor evacuatie of voor noodreparaties tijdens hoog water. Als de damwand aan de rivierzijde van de weg komt te staan kan de binnenzijde van het talud bezwijken en bezwijkt de weg ook. Tot slot zijn de wanden ontworpen als type II constructie. Dat wil zeggen dat de wand en het grondlichaam samen de kering vormen. Bij een damwand aan de buitenzijde ligt er minder grond aan de rivierzijde van de wand waardoor de wand meer moet doen en zwaarder wordt. In het kader van veiligheid en duurzaamheid is dit een onwenselijke situatie. Het plaatsen van de damwand gebeurt zoals dat tijdens de inloopavonden is toegelicht; vanaf de kruin van de huidige dijk. In paragraaf 7.2.1 van het Projectplan Waterwet zijn hiervan principeschetsen opgenomen.	Geen
57	7	7g	Afvlakking van de dijk heeft impact op de tuin van indiener.	Met de optimalisatie van het dijkontwerp zoals dat is opgenomen in het definitieve orojectplan Waterwet is ook de impact op de tuin geminimaliseerd.	Geen
57	8	7g	Indiener wenst minnelijk maar wel op papier voldoende zekerheid te krijgen over de vereniging van zijn wensen met de plannen van de alliantie.	De wensen van de indiener zoals ook verwoord in de zienswijzen zijn bekend bij de alliantie. Deze zijn schriftelijk vastgelegd en worden afhankelijk van de aard van de wensen en mogelijkheden meegenomen in het verder uitwerken van het ontwerp of in het proces van minnelijke grondverwerving. Zowel het ontwerp als een overeenkomst voor grondverwerving zijn middelen om de door de indiener gewenste zekerheid vast te leggen.	Geen
58	1	7i	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen	n.v.t.

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	
59	1	8a	Indiener uit zorgen dat het plaatsen van de damwand en de werkzaamheden i.v.m. de dijkversterking mogelijk schade aan het huis zou kunnen aanbrengen, aangezien het huis gefundeerd is op een betonnen plaat.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
59	2	08a	Indiener vraagt op welke wijze de damwand geplaatst wordt en of er aan silent piling gedacht is	Er zijn diverse manieren om een stalen damwand in de grond aan te brengen. De manier die verreweg de meeste trillingen veroorzaakt is heien. Met behulp van een heiblok worden de damwandplanken de grond in geslagen. Deze methode wordt op het dijktraject Gorinchem-Waardenburg niet toegepast. De meest toegepaste methode voor het plaatsen van een damwand is met behulp van een trilblok. De damwandplanken worden door middel van een trillende beweging de grond in gebracht. Meestal wordt gebruik gemaakt van een 'hoogfrequent trilblok', waardoor veel minder trillingen ontstaan dan bij het aanbrengen van een damwand met een heiblok. Het risico op schade aan aangrenzende opstallen is dan ook veel kleiner. Deze methode wordt door de Graaf Reinaldalliantie gebruikt, mits de woningen langs de dijk hiertegen bestand zijn (volgt uit nulopname en monitoring, zie par. 2.5.3 en 2.5.4 in het algemene deel van de Nota van Antwoord). Wanneer ter plekke van langsconstructies uit het monitoringsplan blijkt dat de woningen binnen 50 meter (monumenten 150 meter) van de dijk te kwetsbaar zijn om de damwand met behulp van hoogfrequent trillen aan te brengen, wordt gezocht naar methode die nog minder trillingen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn fluïderen in combinatie met trillen of drukken (silent piler). Bij fluïderen wordt onder hoge druk en een kleine hoeveelheid water zeer lokaal (aan de onderzijde van de damwand) in de grond geïnjecteerd, zodat de damwand met minder weerstand de grond in kan worden gebracht en er dus minder trillingen ontstaan. Bij drukken duwt een zogenaamde silent piler de damwand de grond in.	Geen
59	3	8a	Indiener geeft aan dat zij wensen dat er voor aanvang van de werkzaamheden een trillingsmeter geplaatst wordt aan het huis om trillingen te registreren en te monitoren	Op de woning van indiener zijn inmiddels meetbouten en sensoren geplaatst en wordt bouwkundig opgenomen voor aanvang van de werkzaamheden. Of er ook trillingsmeters worden geplaatst wordt aan de hand van het Monitoringsplan bepaald. De oplossing op deze locatie betreft een langsconstructie. Dat betekent dat bij woningen die minder dan 50 meter van de dijk liggen een nulopname wordt gedaan. De woning ligt binnen deze zone en is bouwkundig opgenomen. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de realisatie. Momenteel worden trillingsmeters opgehangen op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Hoe en welke woningen exact gemonitord gaan worden tijdens de realisatie moet eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan. Dit Monitoringsplan wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt.	
59	4	8a	Indiener geeft aan dat er meetbouten zijn aangebracht in de woning en dat zij graag de resultaten van de nulmeting en de tussentijdse metingen ontvangen.	Monitoringsgegevens worden voor, tijdens en indien nodig na de werkzaamheden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie is voornemens om deze gegevens te delen met de betrokken bewoners. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd.	Geen
59	5	8a	Indiener maakt zich zorgen over schade tijdens de realisatie en stelt hierover de volgende vragen: a. Bij wie en/of welke partijen moeten wij dit melden en wie is aansprakelijk? b. Bij wie kunnen wij deze schade claimen en verhalen? c. Kunnen wij ervan uitgaan dat alle schade, zoals bovengenoemd, die ontstaat door de a.s. dijkverzwaring 100% aan ons vergoed wordt? d. Wanneer er schade is ontstaan zoals bovengenoemd en er is sprake van faillissement van een aansprakelijke partij, is er dan een waarborgfonds die deze schade uitkeert? e. In geval van schade zoals bovengenoemd, moet dit direct worden vergoed/herstelt door de aansprakelijke partij/waarborgfonds zonder dat wij hier geld voor moeten voorschieten.	a. Indien tijdens de uitvoering schade ontstaat is de aannemer daarvoor verantwoordelijk. b. Schade kan gemeld worden bij de Graaf Reinaldalliantie. Dit is mogelijk per e-mail via schade@gralliantie.nl of telefonisch via de alliantietelefoon 06 22 88 08 09. c. Schade die wordt veroorzaakt door de dijkversterking wordt volledig vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een schadedeskundige. d. Er is geen waarborgfonds. De aannemerscombinatie die de werkzaamheden uit zal voeren (en al sinds 2017 onderdeel is van de alliantie) bestaat uit drie grote aannemersbedrijven; De Vries en van de Wiel, GMB en Heijmans. Wanneer een van deze aannemers failliet zou gaan, dan worden de andere aannemers hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die door de failliete aannemer is veroorzaakt. e. Indien schade ontstaat wordt na melding van de schade direct het schadeprotocol in werking gesteld. Binnen maximaal twee werkdagen ontvangt u een reactie per e-mail en binnen maximaal zeven werkdagen wordt een opname gedaan van de schade. Op basis van de opname ontvangt u vervolgens binnen twee werkdagen een reactie of de schadeclaim wordt toegewezen, afgewezen of dat er nader onderzoek nodig is. Als uw schadeclaim wordt toegewezen, dan ontvangt u een brief met een uitkeringsovereenkomst. Zodra de alliantie de door u getekende uitkeringsovereenkomst van u heeft ontvangen, wordt het overeengekomen bedrag van de schadeclaim binnen twee weken na ontvangst aan u uitgekeerd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
59	6	8a	Indiener geeft aan dat hij de tekeningen niet leesbaar vindt. Hierdoor kunnen zij niet goed inschatten wat de gevolgen kunnen zijn.	Omdat de kaarten digitaal beschikbaar zijn gemaakt in de online omgeving is het mogelijk om in te zoomen met het '+' je. Op deze wijze is het mogelijk om tot in detail in te zien wat de ingrepen zijn. Dit is niet mogelijk in de pdf van de kaartenbijlage.	Geen
59	7	8a	Indiener geeft aan na de ter inzagetermijn de mogelijkheid te willen om op onvoorziene zaken alsnog bezwaar aan te kunnen tekenen.	Indiener heeft de mogelijkheid gehad om binnen twee weken na afloop van de termijn voor het indienen van de zienswijzen deze alsnog aan te vullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Nu is die mogelijkheid er niet meer. Dit is in lijn met de vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State (zie o.a. AbRvS 11 september 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3097, r.o. 4.2 en AbRvS 1 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1010, r.o. 4). Voor zover indiener meent dat sprake is van onvoorziene zaken die niet in de tekeningen te zien waren leidt dit er niet toe dat indiener na de twee weken alsnog bezwaar kan aantekenen. Hiervoor is namelijk bepalend of indiener op de hoogte was van de tekeningen en dit is het geval (zie bijv. AbRvS 14 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2674, r.o. 4.1). Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met uw voorliggende de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Na de vaststelling van het definitieve Projectplan Waterwet heeft indiener de mogelijkheid om de gronden die hij in de zienswijze naar voren heeft gebracht in een eventueel door hem ingesteld beroep tegen het goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten nader te motiveren.	Geen
59	8	8a	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
60	1	7e	Indiener geeft aan dat er al twee jaar gesprekken gevoerd zijn met de Graaf Reinaldalliantie over de consequenties van onteigening en de gevolgen van de voorgenomen dijkversterking. Nu wordt er zonder overleg toch een gedeelte van het perceel onteigend. Indiener stelt dat hier een onzorgvuldige procedure is gevolgd zonder alle mogelijkheden te verkennen en dat er andere oplossingen mogelijk zijn die niet leiden tot verlies van de rangschikking en het kappen van bomen.	De Alliantie betreurt het dat de impact van de dijkversterking op het perceel van indiener onvoldoende duidelijk is geweest en daardoor niet besproken is met indiener voorafgaand aan de publicatie. Het ontwerp van de dijkversterking zoals dat opgenomen is het het ontwerp Projectplan Waterwet is in dit dijkvak geoptimaliseerd. Bij deze optimalisatie is gebleken dat de beheerstrook in te passen is zonder het eigendom van de indiener te raken. Deze aanpassing wordt meegenomen in het ontwerp en de onderliggende grondverwervingstekeningen en opgenomen in het Projectplan Waterwet. Hiermee blijft de rangschikking in stand en kunnen de bomen behouden blijven.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
60	2	7e	In de documenten wordt de status van het perceel nergens genoemd. Indiener vindt dat dit minimaal in paragraaf 5.10 van de MER opgenomen had moeten worden.	Het terrein heeft de status Buitenplaats in het kader van de Natuurschoonwet. Dit is geen cultuurhistorische aanduiding en deze heeft op zichzelf geen betekenis in de planologie. De aanwijzing als historische buitenplaats behelst op zich geen openbare bescherming / waardering en is daarom dus niet opgenomen in het MER of het Projectplan Waterwet. Wel is rekening gehouden met de aanduiding als monument. Zie verder de beantwoording van zienswijze 60.4.	Geen
60	3	7e	De alliantie heeft verzuimd om een boom effect analyse te maken. Belanghebbende ziet dit als voorbeeld van onzorgvuldig handelen. Indiener heeft deze analyse zelf uit laten voeren en ter beschikking gesteld aan de alliantie.	De beschrijving van effecten op bomen en houtopstanden is onderdeel geweest van het beoordelingskader in het Milieueffectrapport en dit aspect (criterium) is zowel betrokken in de keuze van het Voorkeuralternatief als in de effectbeschrijving van het Voorkeursalternatief (DO). De bomen die door de gemeenten als waardevol of monumentaal zijn aangeduid, zijn in de afwegingen betrokken en worden gespaard.	Geen
60	4	7e	In kaartbijlage 27 blad 4 is ten onrechte de aanduiding beeldbepalend weggelaten voor de te kappen bomen van de belanghebbende. Deze bomen zijn onder architectuur geplant en het beeldbepalend karakter en schoonheid zijn beschreven in de rangschikking.	Het ontwerp van de dijkversterking is in dit dijkvak geoptimaliseerd. Bij deze optimalisatie is gebleken dat de beheerstrook in te passen is zonder het eigendom van de indiener te raken. Deze aanpassing wordt meegenomen in het ontwerp en de onderliggende grondverwervingstekeningen. Dit betekent ook dat de bomen gespaard kunnen worden. De beoordeling van de effecten op cultuurhistorische waarden in het MER is gebaseerd op de aanwijzing van panden als (rijks)monument. Bij de effectbeschrijving is gebruik gemaakt van de zogenoemde redengevende omschrijving bij de aanwijzing als monument. Hierin staat beschreven welke onderdelen van de woning en/of tuin behoren tot het Rijksmonument. Bij het Rijksmonument dat indiener bedoelt zijn de sier- en moestuin aan de linkerzijde en de achterzijde van het huis opgenomen in de redengevende omschrijving. De beoordeling van de effecten op bomen is gebaseerd op de aanwijzing van bijzondere (waardevol, karakteristiek of monumentale) bomen door de gemeente. De bomen langs de binnenzijde van de dijk zijn volgens de gegevens van de Graaf Reinaldalliantie door de gemeente niet als zodanig aangewezen. De aanwezigheid van (al dan niet onder architectuur geplante) bomen kan wel van belang zijn bij de aanwijzing en rangschikking. Daarom is in dit dijkvak gekozen voor een langsconstructie om zowel het archeologisch Rijksmonument Frissestijn (aan de buitenzijde) én de waarden aan de binnenzijde van de dijk (tuin/park) zoveel mogelijk te sparen.	Geen
60	5	7e	De aanduiding van het gebied als 'erf' is onjuist.	De kaart met houtopstanden is niet in het kader van het project gemaakt maar gebaseerd op openbare bronnen. Met de aanduiding erf is bedoeld: bomen die rond woningen of in een tuin op private grond staan. Deze aanduiding heeft geen rol gespeeld in de gemaakte afwegingen. Die is gebaseerd op de status van bomen die door de gemeenten in het kader van de Algemene plaatselijke verordening zijn vastgelegd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
60	6	7e	In kaartbijlage 28 blad 4 zijn de bomen van de buitenplaats wederom niet aangeduid terwijl de bomen van de buitenplaats voldoen aan diverse weigeringscriteria, zoals beschreven op pagina 10-12. Indiener zal de gemeente West-Betuwe verzoeken de vergeten bomen op te nemen en de aangevraagde vergunning te weigeren.	Zie hiervoor het antwoord op punt 60.4. De bomen kunnen worden gespaard als gevolg van de optimalisatie van het ontwerp.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
60	7	7e	Het bijgebouw op perceel van indiener ontbreekt.	Inderdaad ontbreekt het bijgebouw op perceel HWN02U01535 in onze kaartgegevens. Dat is vervelend. We zullen dit gebouw meenemen in onze opnames. Overigens wordt het gebouw als gevolg van de optimalisatie van het ontwerp niet meer geraakt.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
60	8	7e	Indiener stelt dat de alliantie ter kwade trouw heeft gehandeld door tijdens de bijeenkomst op 18 en 20 februari aan te geven dat geen grond aangekocht hoeft te worden en geen bomen gekapt hoeven te worden, terwijl dit in de (later vastgestelde stukken) wel het geval is.	Het grondaankoopplan is gemaakt na het afronden van het ontwerp voor het Projectplan Waterwet. De grondaankooptekeningen zijn daardoor beschikbaar gekomen na de bijeenkomsten op 18 en 20 februari. Het gebiedsteam van de dijkversterking voor Herwijnen was in de veronderstelling dat de werkzaamheden buiten het eigendom van de buitenplaats uitgevoerd konden worden. Op basis daarvan is de indiener tijdens de bijeenkomsten op 18 en 20 februari geïnformeerd. Dat vervolgens in het grondaankoopplan alsnog een strook aangegeven staat die het waterschap wil verwerven, betreuren wij ten zeerste. Het ontwerp van de dijkversterking zoals dat is opgenomen in het ontwerp Projectplan Waterwet is in dit dijkvak geoptimaliseerd. Bij deze optimalisatie is gebleken dat de beheerstrook in te passen is zonder het eigendom van de indiener te raken. Deze aanpassing wordt meegenomen in het ontwerp en de onderliggende grondverwervingstekeningen en opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
60	9	7e	Indiener maakt bezwaar tegen het aanbrengen van een niet gespecificeerde binnendijks geprojecteerde beheerafrit in de noordoost hoek van het perceel. Indiener ziet de noodzaak van deze afrit niet in, omdat het beheer van de dijk tot nu toe ook altijd deugelijk heeft kunnen plaatsvinden. Door het aanleggen van een beheerafrit kunnen voertuigen toegang krijgen tot de percelen van indiener. Bovendien is deze afrit niet besproken met indiener.	De binnendijkse beheerafrit in de noordoost hoek van het perceel ligt op gronden van het waterschap waar ook in de huidige situatie een beheerafrit met hek aanwezig is. In die zin wordt de huidige situatie hier teruggebracht.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
60	10	7e	Indiener maakt bezwaar tegen het struinpad op zijn perceel. Op 14 december 1984 is overeengekomen dat de dijk niet opengesteld zal worden voor publiek. Het struinpad is een inbreuk op deze overeenkomst. Momenteel is er al een struinpad op dit perceel, waaraan indiener actief heeft meegewerkt aan realisatie hiervan. Daarbij is wel de uitdrukkelijke kanttekening geplaatst dat belanghebbende het recht heeft zijn medewerking op ieder moment in te trekken. Indiener eist dat het recht op beschikking tot openstellen van zijn percelen bij hem blijft liggen en dat het niet als 'recht' in het projectplan wordt opgenomen.	De in de jaren 80 gemaakte afspraken, met de rechtsvoorganger van het waterschap Rivierenland om de groene omdijking niet openbaar toegankelijk te laten zijn voor derden, zal ook na deze dijkversterking door het waterschap gerespecteerd worden. De Alliantie is verder niet van plan nieuwe struinpaden te realiseren in dit dijkvak en heeft met het ontwerp vooral rekening willen houden met de huidige ligging van het bestaande struinpad.	Geen
60	11	7e	Indiener maakt bezwaar tegen het rapport 'trillingsonderzoek dijkversterking goWa. Het rapport doet aannames over de grondslag terwijl die lokaal anders is en rekent alleen een cat. 2 bouwwerk door, terwijl in deze buurt bijna alleen maar cat. 3 objecten staan. Indiener eist dat er een schadepreventieplan komt wat minimaal een jaar voor aanvang van de werken beschikbaar is en dat dit in samenspraak met de buurt tot stand komt.	Het achtergrondrapport 'Tijdelijke effecten trillingen' waar indiener op doelt is een rapport dat is opgesteld om een effectbeoordeling in het MER op te stellen dat dient ter vergelijking en afweging van de verschillende alternatiefen. De Graaf Reinaldalliantie maakt voor de start van de uitvoering een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt dit toegelicht aan de bewoners van Kerkeneind. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
61	1	10b	Het is onduidelijk of de maximum snelheid wordt teruggebracht naar 30 km/u. Dit is wel zeer wenselijk. Voorstel is om de 30 km/u zone in te voeren tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De 30km/u-zone start in de nieuwe situatie westelijk van het kruispunt met de Poldersekade. Dat is een verruiming van de 30km/u zone van ca 400 meter naar het westen toe ten opzichte van de huidige ligging (nu start de 30km/u-zone ten hoogte van BUKO). Het bepalen van de snelheidsregimes is een taak van de wegbeheerder (de gemeente). De wegbeheerder heeft de zone bepaald. Tussen Fort Vuren en de Poldersekade wil de wegbeheerder een verkeersdrempel plaatsen om te voorkomen dat de snelheid daar hoger dan 60 km/u zal zijn.	Geen
61	2	10b	Indiener geeft aan graag straatverlichting in de vorm van enkele lichtmasten te zien in dijkvak 10a, bij voorkeur tot voor dijkwoning Waaldijk 37.	De alliantie brengt op aangeven van de wegbeheerder straatverlichting aan op de Waaldijk binnen de nieuwe grenzen van de bebouwde kom, bij gevaarlijke bochten en bij kruispunten met openbare wegen. In het Uitvoeringsontwerp wordt samen met de wegbeheerder van de gemeente gekeken op welke locaties straatverlichting wordt aangebracht.	Geen
61	3	10b	Indiener is bang dat door het aanleggen van de bouwdepots de rust en het vrije uitzicht vanaf de woning	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkruimte en het bouwdepot op zijn perceel. In de volgende punten van de zienswijze worden de vragen over deze ruimtes zo goed mogelijk beantwoord.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			verdwijnt. Indiener heeft over deze bouwdepots een aantal vragen (die in de volgende subpunten worden behandeld).		
61	4	10b	Indiener vraagt zich af wat de functie is en welke materialen worden opgeslagen in de depots? Is de opslag bedoeld voor materiaal ten behoeve van specifiek dijkvak? Of zijn deze voor meerdere dijkvakken?	De extra werkruimte aangrenzend aan het perceel van indiener wordt gebruikt voor de opslag van teelaarde die wordt afgegraven op de (agrarische) percelen in dijkvak 10b. Het klopt dat deze werkruimte erg ruim is ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Omdat hier een nogal forse binnenberm benodigd is om de dijk te versterken wordt de teelaarde die momenteel op het perceel ligt eerst afgegraven en tijdelijk elders op het perceel opgeslagen. Vervolgens wordt de dijk versterkt, om vervolgens de teelaarde weer terug aan te brengen op de nieuwe berm. De werkruimte wordt alleen gebruikt om deze grond op te slaan. Het depot grenzend aan de begraafplaats wordt gebruikt om een tijdelijke aansluiting te creëren op de dijk. Het werkverkeer door Vuren wordt zo beperkt tot een minimum. Daarnaast wordt in dit depot tijdelijk grond opgeslagen die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Mogelijk worden hier incidenteel ook damwandplanken die nodig zijn voor de constructies in dijkvak 10 en 11 opgeslagen, maar in principe zullen deze op het depot bij het voormalige BUKO komen te liggen. Een kleine schaftkeet (pipowagen) wordt ook op dit depot geplaatst.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
61	5	10b	Indiener vraagt waarom wordt gekozen voor een opslagplaats grenzend aan een woonwijk en niet voor een depot op een locatie met minder dichte bebouwing? Dan ontstaan minder negatieve effecten op leefbaarheid en overlast.	De extra werkruimte die grenst aan de woonwijk wordt gebruikt om de teelaarde die vrijkomt uit datzelfde dijkvak tijdens de werkzaamheden op te slaan en daarna weer terug te plaatsen. Het is niet duurzaam en het leidt tot meer overlast om deze grond tijdelijk naar een heel andere locatie te transporteren. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats zal meer bedrijvigheid kennen. Daarom is ervoor gekozen om dit zo ver mogelijk van bebouwingen - maar wel op een handige locatie in verband met de tijdelijke doorsteek naar de dijk - aan te leggen. Werkverkeer door Vuren kan zo vermeden worden. Uiteraard wordt rekening gehouden met diensten op de begraafplaats en worden de werkzaamheden in het depot stilgelegd wanneer hier een begrafenis gaande is.	Geen
61	6	10b	Indiener vraagt welke termijn gepland is voor gebruik van de depots? Indien er langer dan twee jaar gebruik wordt gemaakt van het bouwdepot is dit niet meer tijdelijk te noemen. Er is kans op overlast door geluid, zicht, geur en zandwinden.	De extra werkruimte die het dichtst bij de woningen ligt is ca. twee tot drie jaar benodigd. Hier wordt echter alleen de grond opgeslagen die vrijkomt uit de agrarische percelen in dijkvak 10b. In het ontwerp Projectplan Waterwet is deze werkruimte erg ruim ingetekend. Dit is in het definitieve Projectplan Waterwet dan ook aangepast. Het depot grenzend aan Fort Vuren en de begraafplaats wordt gebruik voor het opslaan van grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en die niet direct in de dijk verwerkt kan worden. Naar verwachting wordt de grond in circa twee jaar tijd naar de locatie waar hij verwerkt wordt verplaatst en	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				daar verwerkt. In de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt ook een planning gemaakt en kan de Graaf Reinaldalliantie precies aangeven wanneer er gewerkt wordt in dijkvak 10 en 11. Overlast door stof: Wat betreft overlast door stof zal er weinig verschil zijn met het huidige gebruik van de percelen, namelijk akkerbouw. Er word voornamelijk grond opgeslagen in het depot, die snel zal begroeien met onkruid en dus weinig zal verstoffen zolang het opgeslagen ligt. Indien nodig kan de grond ook nog ingezaaid worden zodat deze niet kan verstuiven. De rijbanen waarover de grond wordt aan- en afgevoerd worden in droge tijden nat gehouden zodat ook hier geen stofvorming kan ontstaan. Indien er zand opgeslagen wordt in het depot wordt dit afgedekt met een laag grond die ook uit het gebied komt, zodat dit ook niet kan gaan verstuiven. Geuroverlast: nare luchtjes worden niet verwacht, aangezien de grond die hier opgeslagen wordt niet vervuild is. De geur van het materieel op het depot zal vergelijkbaar zijn met die van een boer die het land omploegt of de N830. Geluidsoverlast: teelaarde die vrijkomt uit het depot bij de begraafplaats wordt gebruikt om aan begraafplaatszijde een 'geluidswal' te maken. Grond die vrijkomt uit de Woelse Waard en in dit depot wordt opgeslagen kan gebruikt worden om aan de kant van Vuren een tijdelijke 'geluidwal' te creëren.	
61	7	10b	Indiener geeft aan dat het in het kader van duurzaamheid logischer is om depots op het Heuffterrein (aanvoer per boot ipv via de weg) te realiseren of naast een industrieterrein omdat de uitvalwegen en infrastructuur daar al is ingericht voor zwaar verkeer.	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. Eén daarvan is het Heuffterrein, waar naast een loslocatie ook depotruimte is gereserveerd op het huidige BUKO terrein. Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft. In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	Geen
61	8	10b	De grondsoort en de grondkwaliteit die met de vorige dijkverzwaring is toegepast is van een dusdanig slechte kwaliteit, dat het niet	Er zijn twee opties mogelijk voor de bovenste 30 cm-laag (teelaarde) van de nieuwe binnenberm om gebruik van deze binnenberm mogelijk te maken. De eerste optie is het terugbrengen van de bestaande leeflaag en de tweede optie is het aanbrengen van een nieuwe laag grond met classificatie grond. Met de eigenaar van het perceel wordt in	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			als teeltlaag in het depot bewaard kan worden.	de volgende fase (het Uitvoeringsontwerp) uit deze twee opties een keuze gemaakt.	
62	1	8a	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
63	1	4a	Indiener geeft aan bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau een zienswijze te hebben ingediend op het toepassen van een mobiele waterkering bij de Kaap van Haaften. In de 'Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau' is destijds aangegeven dat een mobiele kering tot de mogelijke oplossingen voor het betreffende dijkvak behoort. Daarbij is destijds aangegeven dat demontabele en beweegbare keringen in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst zijn, maar dat er zwaarwegende argumenten denkbaar zijn om wel demontabele keringen toe te passen. Aangegeven is dat in het MER onderzocht wordt of dit het geval is op het betreffende dijktraject. Indiener geeft aan dat hij in het ontwerp Projectplan Waterwet geen enkele invulling ziet aan de opmerkingen in de Reactienota. Het plan voor een mobiele kering is met één veeg van tafel geveegd door de alliantie zonder het gewicht van de argumenten af te wegen en voor bestuurders en belanghebbenden inzichtelijk te maken.	In de Verkenningsfase heeft de NRD in maart/april 2018 ter inzage gelegen. Hierop zijn destijds meerdere zienswijzen ingediend over het toepassen van een demontabele of flexibele kering op de Kaap van Haaften. In § 2.1.1 van de Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Reactienota NRD) is hierop de volgende reactie gegeven: “Daarnaast heeft een aantal zienswijzen betrekking op demontabele en beweegbare keringen. Een demontabele (en beweegbare) kering is één van de bouwstenen waarmee het hoogteprobleem opgelost kan worden. Deze bouwsteen kan geplaatst worden in combinatie met een van de kansrijke oplossingen (grond binnenwaarts, grond buitenwaarts en langsconstructie). Het gaat om het gehele spectrum aan constructieve oplossingen, dus ook de door bewoners aangedragen varianten met een flexibele, mobiele, demontabele of beweegbare kering. In de verdere uitwerking van de plannen worden de verschillende typen constructies tegen elkaar afgewogen. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid van het hele gebied. Het waterschap weegt dit algemeen maatschappelijk belang af tegen de belangen van de bewoners. Demontabele en beweegbare keringen zijn echter in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie. Toch zijn er zwaarwegende argumenten denkbaar om wel demontabele keringen toe te passen. In het MER wordt onderzocht of dit het geval is op het dijktraject.” De reactie in de Reactienota NRD is gebaseerd op de destijds vigerende Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen 2016 (OPW 2016). Het toen geldende beleid in de OPW2016 was als volgt: “Permanente constructies hebben de voorkeur boven tijdelijke constructies (minder kans op menselijk falen bij het aanbrengen van tijdelijke constructies).” De alliantie wilde zich echter inzetten om een demontabele kering, indien mogelijk, toch toe te passen en daarmee invulling te geven aan de wens van het Ensemble Haaften en bewoners aan de Kaap van Haaften. In de Reactienota NRD is daarom de toezegging gedaan dat onderzocht zou worden of er voor de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. In de OPW2016 werd echter geen verdere toelichting gegeven op	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				bovenstaande beleid, waardoor de OPW2016 niet volledig genoeg was om vanuit het project een goede toets uit te kunnen voeren of er voor de situatie van de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. Het waterschap heeft daarom in 2019 nader beleid vastgesteld in de OPW 2019. Ter voorbereiding daarop zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de faalkansen en kosten van demontabele keringen voor het beheergebied van het waterschap. Daaruit volgen de volgende inzichten: • Het kan nu niet worden voorzien hoeveel demontabele/flexibele keringen en coupures de verschillende dijkversterkingen in de toekomst opleveren in het totale beheergebied van WSRL. De kans, dat er onder maatgevende omstandigheden ergens personele capaciteit ontbreekt voor opbouw of controle van demontabele keringen, wordt aanzienlijk geacht. • Beheer- en onderhoudskosten van demontabele en flexibele keringen zijn relatief hoog. Om een demontabele kering toe te kunnen passen, worden extra kosten gemaakt voor onder andere de opslag van materialen, het vervangen van de rubbers en het oefenen van het sluiten van de kering. De kosten voor een demontabele kering op de Kaap van Haaften van ongeveer 320 meter lang en gemiddeld 25 cm hoog zijn circa €30.000,- per jaar. Dit in tegenstelling tot de jaarlijkse kosten van circa €500,- voor een langsconstructie in combinatie met een groene dijk van dezelfde lengte. Op basis van deze twee inzichten is het uitgangspunt van het OPW 2019: “Demontabele en flexibele wanden worden niet toegepast. Wanneer sprake is van grote maatschappelijke belangen die door de dijkversterking worden geschaad, kan tot een andere afweging worden gekomen.” Als voorbeelden van dergelijke grote maatschappelijke belangen worden genoemd: grote cultuurhistorische en economische waarden, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten, ontsluiting bedrijventerreinen, etc. In aanloop naar het opstellen van het ontwerp Projectplan Waterwet is vervolgens door de alliantie geïnventariseerd of op de Kaap van Haaften sprake is van een groot maatschappelijk belang dat aanleiding zou kunnen zijn om toch voor een demontabele kering te kiezen. Dat bleek om een aantal redenen niet het geval: • De dijkversterking schaadt geen functionaliteit of gebruiksfuncties op en rondom de dijk. • Alle woningen (waaronder een aantal monumenten) kunnen behouden blijven, ook zonder demontabele kering: behoud van woningen is een van de uitgangspunten waarop het ontwerp is gebaseerd. Juist met het oog daarop wordt gekozen voor een constructie in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. • Van oudsher is de relatie ‘dorp, dijk en rivier’ van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				de dijk een 'levend object'. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal. Er is dus kortom ook op het punt van cultuurhistorie geen sprake van het schaden van een groot maatschappelijk belang. De oplossing met een demontabele kering is daarom afgevallen.	
63	2	4a	Het projectplan geeft aan dat er een factsheet te vinden is van dijkvak 4a, maar die is niet te vinden. Dit is een tekortkoming in het plan. Via de omgevingsmanager is de factsheet toch bij indiener terecht gekomen.	De factsheets voor alle dijkvakken zijn te vinden in het Projectplan Waterwet par.4.4 én in het MER par 4.4. (Ontwerp en effecten per dijkvak). Voor dijkvak 4a kan specifiek op de link 'Dijkvak 4a' geklikt worden.	Geen
63	3	4a	In de factsheet wordt aangegeven dat de dijk maximaal 50 cm verhoogd wordt, terwijl dat ter hoogte van de kerk en pastorie ca 60 cm bedraagt. Het zicht op de overzijde van de rivier en daarmee het woongenot wordt hier negatief beïnvloed.	In het MER is over dit dijkvak het volgende vermeld. De kruinverhoging varieert van enkele tot maximaal 50 cm. Gedeeltelijk zal ook het talud binnendijks licht worden opgehoogd. Op een enkele uitzonderingen is geen sprake van verminderd uitzicht, mede doordat woningen relatief hoog of op afstand liggen. Er is in dit dijkvak overall geen sprake van aantasting van het woongenot. Deze effectbeoordeling is gebaseerd op de meest voorkomende veranderingen per dijkvak. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak. Uit de dwarsdoorsnede ter plaatse van de kerk valt op te maken dat de dijk verhoogd wordt van 8,89 tot 9,48 meter boven NAP; een verhoging van 59 cm. Ter plaatse van de pastorie wordt de dijk verhoogd van 9,27 tot 9,48 meter boven NAP; een verhoging van 21 cm. Vanwege de relatief hoge ligging van de kerk en de pastorie wordt ingeschat dat de afname van het uitzicht op de rivier en het woongenot beperkt is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
63	4	4a	In de factsheets staat onder cultuurhistorie vermeld dat zich geen monumenten binnen het nieuwe dijkprofiel bevinden. Dit is volgens indiener misleidend, aangezien er drie gemeentelijk monumenten in het dijktalud staan. Bovendien staan in de kaart volgens indiener geen beschermde monumenten ingetekend	De vermelding waar indiener op wijst in de factsheet heeft betrekking op de ruimte die het nieuw aan te leggen dijkprofiel inneemt en de effecten die dat heeft op monumenten. Het nieuw aan te leggen profiel raakt de monumenten niet. Er is bewust gekozen om in de ontwerpkaarten per dijkvak in hoofdstuk 4 van het Projectplan Waterwet niet alle effectkaarten te integreren. De monumenten die indiener bedoelt zijn wel zichtbaar in hoofdstuk 5.9 en in de kaartenatlas waar de monumenten ook samen met het ontwerp weergegeven kunnen worden. Deze monumenten hebben meegewogen in de afweging van alternatieven op deze locatie. Juist mede vanwege deze waarden is gekozen voor een langsconstructie, zodat de monumenten behouden kunnen blijven.	Geen
63	5	4a	Indiener uit grote irritatie over de vervallen ontwikkelkans 'demontabele kering'. Hier wordt verwezen naar de nota OPW 2019 die in september 2019 is vastgesteld. Indiener geeft aan dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad om hierop een zienswijze in te dienen en geeft aan dat het voelt als een mes in de rug dat hij hier niets vanaf wist omdat er regelmatig gesprekken zijn geweest tussen de alliantie en indiener.	De Graaf Reinaldalliantie begrijpt uw teleurstelling over de afgevallen ontwikkelkans van een demontabele kering bij de Kaap van Haaften. De OPW2019 bevat beleid dat is vastgesteld na een zorgvuldig en uitgebreid onderzoek naar de toepassing van demontabele keringen. Het Algemeen Bestuur was ingevolge de Inspraakverordening van de gemeente Gorinchem 2011 en die van de gemeente Neerijnen niet gehouden hierop inspraak mogelijk te maken. Ook de projectplanprocedure verplicht niet tot het bieden van inspraak voorafgaand aan de terinzagelegging van het ontwerp Projectplan Waterwet. Dit is dus terecht achterwege gelaten (vlg. AbRvS 17 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2473, r.o. 2). De terinzagelegging van het ontwerp Projectplan Waterwet bood de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de concrete toepassing van het beleid in deze dijkversterking. Indiener heeft ook van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.	Geen

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>sub nr</th><th>Dijk-vak</th><th>Inhoud zienswijze</th><th>Antwoord</th><th>Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten</th></tr>
<tr><td>63</td><td>6</td><td>4a</td><td>Indiener wenst een goed inzichtelijke afweging van de kosten van een maatregel die de in plan 1996 aangebrachte verhoging en nu een nieuwe verhoging tegen te gaan af te zetten tegen de opbrengsten in de vorm van woongenot en gezicht op het dorp/ gezicht op de rivier en het verbreden van de rivier is niet beschikbaar. Hoe bestuurders dan een afweging zouden moeten maken om toch een positieve beoordeling over deze maatregel uit te spreken is een raadsel.</td><td>Er is begrip dat u de vorige dijkversterking in geheugen heeft en dit in samenhang met de huidige dijkversterking beschouwt. Het plan dat in 1996 is uitgevoerd heeft echter destijds de benodigde juridische procedures doorlopen, is onherroepelijk en is volledig uitgevoerd. Het waterschap mag bij de keuze van de versterkingsoplossing uitgaan van de op basis van de huidige normen uit de Waterwet noodzakelijke versterking, gegeven de huidige situatie. Het waterschap hoeft niet te kijken naar de situatie voorafgaand aan de vorige dijkversterking. Afgezien hiervan geldt dat de verhoging van de dijk die uit het ontwerp Projectplan Waterwet voortvloeit beperkt is. Op de Kaap van Haaften wordt de dijk als volgt verhoogd:
<table><tr><th>Adres</th><th>Huidige hoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Ontwerphoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Opleverhoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Dijkverhoging bij oplevering (m)</th></tr><tr><td>Waalbandijk 273</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr><tr><td>Waalbandijk 275</td><td>9,34</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,14</td></tr><tr><td>Waalbandijk 277</td><td>9,33</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,15</td></tr><tr><td>Waalbandijk 279</td><td>9,32</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,16</td></tr><tr><td>Waalbandijk 283</td><td>9,29</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,19</td></tr><tr><td>Waalbandijk 289</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr><tr><td>Waalbandijk 291 (kerk)</td><td>8,89</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,59</td></tr><tr><td>Waalbandijk 293</td><td>9,02</td><td>9,30</td><td>9,49</td><td>0,47</td></tr><tr><td>Waalbandijk 38</td><td>9,18</td><td>9,32</td><td>9,46</td><td>0,28</td></tr></table>Indiener verzoekt om een goed inzichtelijke afweging van de kosten. Een demontabele kering is echter om andere redenen al afgevallen. Verwezen wordt naar de reactie bij punt 63.1. Aan een afweging van de kosten ten opzichte van de opbrengsten in termen van onder meer woongenot wordt daarmee niet toegekomen.</td><td>Geen</td></tr>
<tr><td>64</td><td>1</td><td>08d</td><td>Indiener gaat niet akkoord met een gedeelde oprit met de buren naar de nieuwe dijk en geeft aan zijn eigen oprit te willen behouden</td><td>De oprit wordt in het definitief Projectplan Waterwet aangepast zodat de deze recht naar de nieuwe weg op de dijk loopt. De oprit wordt dus niet gecombineerd met de oprit van de buren. Het ontwerp is aangepast.</td><td>Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet</td></tr>
<tr><td>64</td><td>2</td><td>08d</td><td>Indiener wenst dat de oprit naar de nieuwe dijk netjes aansluit op zijn eigen perceel. D.w.z. gelijke hoogte met de omgeving en zelfde klinkers. In tegenstelling tot de tekening waar langs de hele oprit een dijktalud staat getekend</td><td>De oprit naar het perceel wordt vanzelfsprekend netjes aangesloten op de nieuwe dijk. De verdere inrichting van de oprit en het perceel naast de oprit wordt in het Uitvoeringsontwerp verder uitgewerkt. Hierbij neemt de alliantie de wensen van indieners mee in overweging.</td><td>Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet</td></tr>
<tr><td>64</td><td>3</td><td>08d</td><td>Indiener wil graag dat klinkers die gebruikt worden voor de oprit worden doorgelegd op zijn perceel. Hierbij moet rekening worden gehouden met minimaal onkruidgroei.</td><td>Materiaalgebruik is geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. Dit wordt in het Uitvoeringsontwerp bepaald in overleg met indiener. De Graaf Reinaldalliantie houdt rekening met de wens van indiener om dezelfde klinkers toe te passen als in de huidige oprit.</td><td>Geen</td></tr>
<tr><td>64</td><td>4</td><td>08d</td><td>Indiener wil bij het begin van de oprit een lichtpunt in verband met de veiligheid van voetgangers, fietsers en inbraakpreventie.</td><td>De gemeente West Betuwe heeft bepaald dat verlichting van de weg uitsluitend zal plaatsvinden bij openbare kruispunten, gevaarlijke bochten en binnen de bebouwde kom. Helaas komt deze locatie niet in aanmerking voor verlichting.</td><td>Geen</td></tr>
</table>

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
64	5	08d	Indiener wenst bomen tussen de oprit van de buren en eigen oprit.	De verdere detaillering van de binnenberm wordt, in overleg met bewoners, waterschap en gemeente, in de volgende fase opgepakt. De alliantie neemt het voorstel om bomen te planten tussen de oprit van de buren en eigen oprit hierbij mee in de overwegingen.	Geen
64	6	08d	De aansluiting van de oprit met het perceel dient netjes te gebeuren met behoud van toegangspoort en hekken.	De aansluiting van de oprit met het perceel wordt in het Uitvoeringsontwerp (UO) verder uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is dat er terug komt wat er was. Dat geldt uiteraard ook voor de toegangspoort en de hekken.	Geen
64	7	08d	Indiener is het niet eens met de wijzigiging van de kleur van de woning van geel naar bruin en wenst dat de aanvullende maatregelen die nodig zijn eerst verder uitgewerkt worden	De woning van indiener was bij het voorkeursalternatief al op bruin gezet. De woning is in tussentijd niet van kleur veranderd. De woning van indiener is bruin vanwege grondwerkzaamheden voor de deur. Er zijn bij indiener geen constructieve of beschermende maatregelen gepland.	Geen
64	8	08d	Indiener merkt op dat de voordeur van de woning zich niet aan de voorkant maar aan de zijkant van de woning bevindt.	Hartelijk dank voor uw toelichting. In het Uitvoeringsontwerp (UO) wordt het ontwerp van de inrichting van het perceel verder in detail uitgewerkt. Hierbij zal dit aspect ook een rol spelen.	Geen
64	9	08d	Indiener wil dat de steunberen juist bevestigd/in ere hersteld worden en dat er een oplossing komt die ervoor zorgt dat er grond 'wegloopt'.	In het Uitvoeringsontwerp (UO) wordt het terrein voor de woning netjes ingepast. De alliantie voert geen werkzaamheden aan de steunberen uit.	Geen
64	10	08d	Indiener dient een zienswijze in tegen de wijze waarop de dijk wordt afgegraven. Het talud dat afloopt van de woning richting de nieuwe dijk en een talud waarop de nieuwe toegangsweg ligt. Hierdoor wordt het terrein voor de woning een kuil. Indiener wenst dat het terrein vanaf de woning glooiend naar de nieuwe dijk wordt aangelegd.	In het dwarsprofiel ten hoogte van Waaldijk 147 in Vuren is inderdaad een verlaging tussen de woning en de nieuwe dijk te zien. Dit is vanuit waterveiligheid het minimale benodigde profiel. Vanuit landschappelijk oogpunt en vanuit woongenot is het wenselijker om het profiel meer glooiend te laten plaatsvinden. In overleg met de bewoner zal in de volgende fase een vloeiende overgang tussen woning en dijk worden ontworpen.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
64	11	08d	Indiener wenst dat het water dat in het kader van afwatering een grindbak voor de woning wordt aangelegd en een rooster/put in de nieuwe toevoerweg.	De afwatering en waterhuishouding van de percelen is het Projectplan Waterwet nog niet uitgewerkt. In het Uitvoeringsontwerp zal worden bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	Geen
64	12	08d	De aansluiting van de tuin ten westen van de woning dient glooiend te gebeuren i.v.m. maaibaar houden talud.	De aansluiting van de tuin zal glooiend plaatsvinden. Dit wordt in het Uitvoeringsontwerp (UO) nader uitgewerkt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
64	13	08d	Het is indiener niet duidelijk wat er bedoelt wordt met 'verleggingstracé'. Het verleggingstracé valt op twee locaties binnen het perceel van de indiener. Indiener vraagt wat er verlegd moet worden.	De rode tracés zoals weergegeven in de kaart van het ontwerp Projectplan Waterwet (met VT) worden verwijderd, de blauwe tracé (NT) betreffen de nieuwe aan te leggen tracés. Het is niet de bedoeling dat het tracé door de woning heen loopt. Dit wordt aangepast op tekening in het Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'Kabels en leidingen' in Kaartenatlas Projectplan Waterwet
64	14	08d	Indiener geeft aan dat op de tekening aan de westkant van hun woning een driehoekvormige punt staat met als benaming berm/beheer strook. Deze beslaat een deel van hun perceel en de halve tuin. Indiener is tegen deze punt berm/beheer strook. De strook dient recht te verlopen langs hun perceel ipv met een punt hun perceel binnen te komen.	Het ontwerp is op dit punt aangepast. Hierdoor vindt het ontwerp van de binnenberm niet plaats op het perceel van indieners zoals weergegeven is in het ontwerp Projectplan Waterwet. De tekening van de grondverwerving is hierop aangepast in het Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
64	15	08d	Indiener dient een zienswijze in tegen de ingetekende beschermingszones en PVVR. Volgens indiener moet deze met de nieuw aan te leggen dijk opschuiven richting de rivier. Ook de bouwgrens dient met de nieuwe dijk mee te schuiven richting de rivier.	Het Profiel van Vrije Ruimte (PVVR) is bedoeld als toetsmiddel voor toekomstige ontwikkelingen om te kunnen beoordelen of ze een toekomstige dijkversterking niet onmogelijk maken. Nieuwe bebouwing moet bijvoorbeeld boven het PVVR worden gebouwd zodat bij een eventuele toekomstige versterking geen constructies benodigd zijn in de dijk. Het waterschap kiest ervoor om het PVVR zowel binnendijks als buitendijks te projecteren om toekomstige ontwikkelingen zo goed mogelijk te kunnen beoordelen, ook al is de voorliggende dijkversterking buitenwaarts georiënteerd. Benadrukt wordt dat het PVVR dient als toetsmiddel en niet als voorkeursrichting voor de toekomstige dijkversterking. Tegen die tijd worden opnieuw alternatieven tegen elkaar afgewogen.	Geen
64	16	08d	Indiener vraagt om een mogelijkheid te creëren op de dijk ten Westen van de oprit om daar een strook / plateau aan te brengen (van 3x 6 meter) voor een particulier bankje te plaatsen of een opstelplaats voor de afvalcontainers.	Het is vrij aan bewoners om zelf een vergunning aan te vragen voor een dergelijke voorziening. Vanuit het project wordt dit echter niet gerealiseerd omdat dit in de huidige situatie niet aanwezig is.	Geen
64	17	08d	Indiener geeft aan dat ten westen van hun woning een looppad en stenen trap is ingetekend. Indiener geeft aan dat de stenen trap afdoende is en dat het stenen looppad voor indiener niet noodzakelijk is.	De alliantie hanteert het uitgangspunt 'wat er was, komt terug'. In dat kader is een trap en pad ingetekend. In het Uitvoeringsontwerp gaat de alliantie in gesprek met belanghebbenden om dit te bespreken. Uiteraard zal de alliantie geen stenen pad aanleggen dat de bewoners zelf niet willen.	Geen
64	18	08d	Indiener wenst dat het verlichtingsarmatuur dat nu geplaatst is teruggeplaatst	In punt 64.4 is te lezen waar nieuwe verlichting op de dijk zal worden aangebracht. Helaas is dat niet op de locatie die indiener wenst.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			wordt ter hoogte van de oprit. Het weglaten van de verlichting ziet indiener als een zeer onveilige situatie voor fietsers (fietsende kinderen op weg naar school of naar sporten bijvoorbeeld) en wandelaars. Ook in het kader van inbraakpreventie is verlichting wenselijk. Indiener geeft aan dat verlichting tegenwoordig in diverse duurzame oplossing kan worden toegepast.		
64	19	08d	Indiener is het niet eens met de ingetekende aanvoerroutes. Hij verwacht extreme overlast en gevaarlijke situaties. De aanvoerroutes zouden twee kanten verkeer op toestaan. Dit is een zeer onwenselijke situatie omdat de dijk gebruikt moet worden voor bestemmingsverkeer (auto's, fietser en wandelaars) door de dijk ook als aanvoerroute voor zwaar verkeer te gebruiken ontstaan er gevaarlijke situaties. Doorgaand verkeer zou omgeleid gaan worden hoe zit het met het bestemmingsverkeer, kunnen bewoners bij hun woning komen? Verder vraagt indiener zich af of aanvoer van materiaal zoveel mogelijk via het water zal plaatsvinden. Het is tevens zeer wenselijk om een snelheidsbeperking in te voeren voor het werkverkeer van maximaal 30 km/uur. Daarnaast moet de weg continue schoon blijven en in geval van kuilen en kapotte bermen dient dit ten aanzien van de veiligheid gerepareerd te worden.	Uitgangspunt is dat de werkzaamheden veilig worden uitgevoerd. Gevaarlijke situaties worden zoveel mogelijk voorkomen en anders worden maatregelen genomen om toch de veiligheid te kunnen garanderen. Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen zoals in dijkvak 8d gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden (met gepaste snelheid) over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat inde weg) te repareren. Wanneer een woning door de werkzaamheden tijdelijk niet goed bereikbaar is neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen; zij zorgen voor een (tijdelijke) parkeerplaats of alternatieve toegang tot het perceel. De woning blijft altijd te voet bereikbaar. Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. De dichtsbijzijnde loslocaties bij de woning van indiener zijn: • Nabij bedrijventerrein Zeiving • Op het Heuffterrein	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft. In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	
65	1	10a	Indiener geeft aan dat het woongenot absoluut minder wordt en het vrije uitzicht dat indiener nu heeft straks zal bestaan uit uitzicht op een dijk direct achter het huis. Indiener kan zich niet vinden in de effectbeoordeling van woongenot zoals dat genoemd is voor dijkvak 10A.	In het ontwerp Projectplan Waterwet wordt in paragraaf 3.3.5 en in de factsheet van dijkvak 10a een toelichting gegeven op de afweging die gemaakt is voor de keuze om de dijk in het oostelijk deel van dit dijkvak achterlangs de woningen te leggen. Hierbij zjn no-go's, zoals het historische dijklint in dit gedeelte van het dijkvak, meegenomen. Tevens is woongenot beschouwd op dijkvakniveau. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak. Voor dijkvak 10a staat in de factsheet beschreven dat de kruin van de dijk maximaal 85 cm wordt verhoogd en grotendeels naar buiten wordt verlegd. Er ontstaat hierdoor meer ruimtebeleving bij de binnendijkse woningen. Ondanks dat de verhoogde kruin het uitzicht in het horizontale vlak licht zou kunnen beperken, zal gemiddeld over het gehele dijkvak gezien, sprake zijn van een verbetering van het woongenot. Voor enkele woningen, zoals ook Waaldijk 67/68, geldt dat de dijk nu achter de woning komt te liggen. Het dwarsprofiel voor deze woningen laat dat ook zien. Voor die woningen geldt, zoals indiener ook aangeeft, dat het uitzicht naar de rivier belemmerd zal worden. De kruin van de nieuwe dijk ligt op ca. +8.31 m. Daarmee wordt de ruimtebeleving achter het huis ingrijpend beïnvloed. Voor deze specifieke woningen geldt een negatief effect op het woongenot.	Geen
65	2	10a	Met de term ‘zoeklokatie voor toegangsweg’ en ‘zoeklocatie woningbouw’ (In de legenda van de kaartenatlas bij Heuff) is de directe omgevingsinrichting van de woning van indiener nog totaal onduidelijk en daarmee ook de mate waarin het woongenot van indiener nog extra zal verminderen bovenop het feit dat wij ons vrije uitzicht zullen kwijtraken.	De woningbouw op het Heuffterrein en daarbij behorende ontsluiting zijn geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. Een plan voor de integrale inrichting van het Heuffterrein is in voorbereiding en zal naar verwachting in 2021/2022 in procedure worden gebracht met de mogelijkheid om zienswijzen te geven. Hierover vindt tezijnertijd nog verdere communicatie plaats.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
65	3	10a	Indiener vraagt met klem om de nieuwe dijk, achter het huis, definitief een 'groene dijk' te laten zijn, zonder voetganger pad. Het zou onze privacy en gevoel van veiligheid enorm schaden (indien hier een voetgangerspad zou komen).	In beginsel is de nieuwe groene dijk volgens het beleid van het waterschap openbaar. Het waterschap hanteert in de nota recreatief medegebruik van waterschapseigendommen het uitgangspunt dat recreatie zoals wandelen door een individuele wandelaar mogelijk is. Uitgangspunt is tevens dat dit niet mag leiden tot schade of overlast. In dit geval wordt, aan het begin en einde van de groene dijk in dijkvak 10a, een hek geplaatst zodat de dijk niet makkelijk kan worden betreden. De dijk wordt niet gepromoot worden als wandel- of klompenpad. Uiteraard zal de groene dijk wel toegankelijk zijn voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud en inspecties.	Geen
65	4	10a	Indiener verwacht overlast in de moestuin m.b.t. waterhouding, in 'knik' in de moestuin valt een afwateringsprobleem te verwachten. De voortuinen zijn nu goed afgewaterd en indieners willen dit ook graag in de nieuwe situatie wanneer de dijk voor het huis gereconstrueerd wordt	De afwatering en waterhuishouding van uw voortuin is in het Projectplan Waterwet nog niet uitgewerkt. In het Uitvoeringsontwerp zal worden bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	Geen
65	5	10a	Indiener geeft aan dat het onduidelijk is wat de bestemming is voor berm voor de voortuinen. Indiener vreest dat de berm gebruikt gaat worden als parkeerplaats voor de horecagelegenheden. Indiener wil om deze reden de grond graag betrekken bij zijn voortuin.	Mocht na de dijkversterking blijken dat het waterschap percelen grond in bezit heeft die niet (meer) van primair belang zijn voor de uitoefening van de taken van het waterschap dan kan tot verkoop worden overgegaan via een in beginsel een openbaar proces. Overtollige eigendommen van het waterschap worden in beginsel tegen marktconforme waarde afgestoten. Mede om staatssteun te voorkomen.	Geen
65	6	10a	Indiener geeft aan dat op de grondverwervingsplan staat aangegeven dat de opstallen moeten worden gesloopt. Hierover is een brief ontvangen en dit is mondeling meegedeeld. Dit staat echter niet zo in de kaartenatlas van het Projectplan.	Het is correct dat de opstallen worden gesloopt. Dit is abusievelijk fout opgenomen in de kaartenatlas van het ontwerp Projectplan Waterwet en wordt aangepast in het Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
65	7	10a	Indiener heeft tot op heden nog geen schriftelijke bevestiging van toestemming om op het erf de opstallen, met dezelfde inhoud, te mogen herbouwen.	Het is aan de vergunningverleners van de gemeente (voor de bouwvergunning oftwel Omgevingsvergunning Bouw) en van het waterschap (vanwege de Keur) om te bepalen of de opstal, die gesloopt gaat worden, terug mag komen.	Geen
65	8	8a	Op verzoek van indiener is er een ecoloog van de GRA komen kijken bij de waterpartij van indiener omdat hij zich zorgen maakt over de natuurrisico's. Graag horen we een onafhankelijke mening over het gevolg voor de visstand door het	De beoordeling van de situatie is als volgt. De plas van indiener is de diepste van een reeks van meerdere oude kleiputjes (plassen) en functioneert als voortplantings- en als overwinteringswater voor vis. Afgelopen zomers was er veel sterfte door de zeer lage waterstand in de plassen. Volgens indiener gaat het om (forse) snoeken, karpers etc maar ook grote om kleinere (beschermde) soorten als de modderkruiper.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			gedeeltelijk 'dempen' van de put die in eigendom is van indiener. Indiener wil graag een second opinion op de bevindingen van de ecoloog.	De plas is sterk aan het verlanden, dit geldt ook voor de watergang ten westen van de plas, waarmee de plas in verbinding staat met de rivier. In de plas zit een sliblaag van ca. 1-1,5 meter. Bij 'niks doen' (dus ook als de dijk niet zou worden versterkt) verlandt de plas steeds verder en neemt de functie voor vis af. Voor de dijkversterking wordt de plas voor circa de helft gedempt. Als gevolg van de gedeeltelijke ingreep zal de overwinteringsfunctie van de plas verdwijnen. Ten behoeve van de demping wordt eerst het slib uit dit deel van de plas verwijderd. Door het slib ook uit het resterende deel van de plas te verwijderen en deze dus te verdiepen wordt dit effect nog enigszins beperkt. Door verdergaande verlanding van de plas en de verbinding zal deze functie op termijn ook afnemen. Zolang de plas in verbinding blijft staan met de rivier behoudt deze zijn functie als voortplantingswater. De ecoloog die de betreffende plas heeft bezocht is wel degelijk een onafhankelijk ecoloog van het gerenommeerde Bureau Waardenburg. Wij zien geen aanleiding om hierop een second opinion te vragen.	
65	9	8a	In de mail van Saskia Plate (dd. 03-07-2020) waarin de bevindingen worden beschreven van de ecoloog, wordt uitgegaan van aannames, er worden volgens indiener zonder bewijs beweringen gedaan. In bovengenoemde mail staat o.a.: 'Wij hebben destijds eDNA monsters genomen in de watergang net ten westen van de plas; waarbij geen dna is aangetroffen.' Hier hebben wij nooit inzage in gekregen. Ook was deze informatie nieuw voor indiener, zij hebben nooit geweten dat er een dergelijk onderzoek heeft plaatsgevonden in de put.	Het monster is genomen in de watergang direct ten westen van de plas. Inmiddels heeft indiener de rapportage over van het eDNA onderzoek ontvangen.	Geen
65	10	8a	Indiener wil op de nieuwe grens van hun stuk land een natuurlijke groene wal (bijv. met bomen), zoals zij zelf hebben opgebouwd in de afgelopen 18 jaar.	In de detailuitwerking (het uitvoeringsontwerp) wordt beoordeeld of de wens die indiener uitspreekt tot de mogelijkheden behoord. De alliantie doet haar uiterste best om een nieuwe wal in te passen. Of en hoe dit vormgegeven wordt zal te zijner tijd met indiener worden besproken.	Geen
65	11	8a	Indiener geeft aan dat er op geen enkele manier rekening wordt gehouden met de economische waarde voor indiener van het perceel.	Het is onjuist dat hier geen rekening mee wordt gehouden. Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Deze maakt met indiener een afspraak om het perceel te bekijken. Het kan gaan om een stuk tuin, grond of opstal. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. Het	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				vaststellen van de marktwaarde in het economische verkeer, maakt hier onderdeel van uit.	
65	12	10a/ 8a	Indiener geeft aan dat er geen werkzaamheden gelijktijdig kunnen worden uitgevoerd ivm afstand bijenstal en moestuin. Hier is nog geen reactie op gekomen.	Het is begrijpelijk dat indiener duidelijkheid wenst over het moment van uitvoering van de werkzaamheden in verband met de bijenkasten die tijdens de werkzaamheden verhuisd moeten worden. De definitieve planning staat echter nog niet vast. De wens van indiener om niet gelijktijdig op zijn percelen te werken staat genoteerd. Tijdens het maken van de definitieve uitvoeringsplanning wordt hier indien mogelijk rekening mee gehouden. Uiteraard wordt de planning tijdig met indiener besproken, zodat hij weet waar hij aan toe is in verband met de bijenkasten.	Geen
66	1	2c	Indiener verzoekt of de damwandconstructie ook bij zijn perceel kan worden toegepast. Indien dit niet mogelijk is, is indiener bereid zijn grond te verkopen mits: de grond kan worden geruild met de ondergrond van de A-watergang die nu dwars door zijn percelen loopt (de A-watergang zal dan verlegd moeten worden naar de perceelsgrens).	De damwandconstructie wordt niet doorgetrokken, omdat dit in strijd is met de voorkeur van Waterschap Rivierenland voor een binnenwaartse oplossing in grond. Er zijn binnendijks geen waarden zoals historische linten, historische dorpskernen of wielen die een binnenwaartse versterking ongewenst maken. Indiener stelt voor grond te ruilen en de bestaande watergang die tussen zijn percelen ligt te verplaatsen naar de perceelsgrens tegen de dijk. Deze verplaatsing is echter niet mogelijk, omdat dit de kans op piping vergroot en daarmee de waterveiligheid in het geding komt. Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Deze maakt met indiener een afspraak om zijn perceel te bekijken. De rentmeester zal met indiener tevens bespreken wat de grondverwerving precies inhoudt. Het kan gaan om een stuk tuin, grond of opstal. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. Ook alternatieve opties voor een geldelijke schadeloosstelling, anders dan het verplaatsen van de watergang, kunnen met de rentmeester worden besproken.	Geen
66	2	2c	Indiener is het niet eens met verbreding van de A watergang aan de zijde van zijn perenboomgaard aangezien dit grote gevolgen heeft voor de exploitatie en bedrijfsvoering van zijn boomgaard. Verzocht wordt om de verbreding aan de oostzijde te laten plaatsvinden.	Naar aanleiding van deze zienswijze is de verbreding nader bekeken. Er is geen geschikte andere mogelijkheid in de omgeving om het watersysteem op orde te brengen. Wel is het mogelijk om de verbreding grotendeels aan de oostzijde van de watergang te realiseren. Een klein deel van de verbreding moet aan de westzijde blijven vanwege de grote bomen die aan de oostzijde staan. Door deze oplossing wordt het perceel van indiener zoveel mogelijk ontzien. In het definitieve Projectplan Waterwet is deze aanpassing verwerkt.	Ja, aanpassing kaart 'Ontwerp Watersysteem' Kaartenatlas Projectplan Waterwet
67	1	7a	Ondersteuning zienswijze ensemble Herwijnen	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
68	1	10a	Er is diverse malen door indieners om duidelijkheid gevraagd over wat de dijkversterking concreet betekent. Dit is tot op heden slechts in beperkte mate gebeurd. Indieners zijn verbaasd dat oPPWW nu in procedure wordt gebracht. Hierin staan volgens indieners teveel onduidelijkheden en onzekerheden.	Het Ontwerp Projectplan Waterwet voor deze dijkversterking (en alle daarbij horende onderzoeken en onderbouwingen) heeft het detailniveau dat vanuit de wetgeving nodig is om de benodigde keuzes te kunnen maken, de effecten van de dijkversterking te kunnen bepalen en de gronden te kunnen verwerven. Het detailniveau is nog niet voldoende voor de uitvoering van het project. Dat is echter niet nodig voor de wettelijke besluitvorming. Voor de start van de uitvoering wordt nog een uitvoeringsontwerp (UO) gemaakt waarin nog meer details zijn opgenomen.	Geen
68	2	10a	Indiener vraagt om het overleg over de oplossing van het parkeervraagstuk voor het restaurant te intensiveren. Hierbij wordt dringend verzocht om ervoor zorg te dragen dat vóór de vaststelling van het projectplan, het bestemmingsplan en de overige besluiten er volledige duidelijkheid bestaat over de wijze waarop het parkeervraagstuk wordt opgelost. Verzocht wordt om vervolgens deze oplossing bij vaststelling in de verschillende besluiten te verwerken.	Indiener geeft aan op dit moment gebruik te maken van de parkeerfaciliteiten van BUKO. Doordat de parkeerfaciliteiten bij BUKO verdwijnen ontstaat voor indiener een parkeervraagstuk. Dit parkeervraagstuk staat los van de wettelijke procedures voor de dijkversterking. Daarom wordt de uitwerking van het parkeervraagstuk niet in het projectplan, bestemmingsplan en de overige besluiten opgenomen. Gemeente West Betuwe en waterschap willen dit vraagstuk echter wel zorgvuldig behandelen. Daarom faciliteert het waterschap het gesprek om samen met de gemeente West Betuwe en indiener tot een goede oplossing te komen. Hiervoor zijn verschillende gesprekken al geïnitieerd. In het Uitvoeringsontwerp wordt onderzocht of en hoe parkeren het beste vorm kan krijgen.	Geen
68	3	10a	Indiener geeft aan dat de stoep niet volledig en willekeurig is ingetekend. Indiener verzoekt bij de vaststelling de besluiten voor de dijkversterking zodanig aan te passen dat er geen belemmeringen zijn om de aangegeven aanpassingen van de stoep en de trap te realiseren.	Uitgangspunt van het ontwerp van de oprit is dat deze op dezelfde locatie blijft liggen. Het voorstel van indieners om de afrit een aantal meters naar het westen te verschuiven en flauwer te maken zodat meer parkeerruimte op het erf ontstaat moet eerst zorgvuldig worden onderzocht. Indien blijkt dat verschuiving van de oprit tot een verbetering van de huidige situatie leidt, dan wordt de oplossing ook met de eigenaar van het aangrenzende perceel besproken. De eigenaar van het aangrenzende perceel moet wel akkoord gaan met de verschuiving van de oprit. De Graaf Reinaldalliantie stelt daarom het volgende proces voor: in de komende periode wordt een aangepast ontwerp gemaakt. Dit ontwerp wordt vervolgens besproken met indiener en met de eigenaar van het aangrenzende perceel. Indien beide akkoord gaan met het aangepaste ontwerp, wordt de oprit in het Uitvoeringsontwerp aangepast. Indien de eigenaar van het aangrenzende perceel niet akkoord gaat dan wordt het ontwerp uit het definitief Projectplan Waterwet uitgevoerd, en blijft de oprit liggen op de locatie waar die nu ook ligt.	Geen
68	4	10a	Indiener heeft de wens om op hun perceel een hooiberg te bouwen.	De indiener is vrij om de realisatie van de hooiberg te onderzoeken in overleg met de gemeente en het waterschap.	Geen
68	5	10a	Indiener geeft aan dat tussen de buitenzijde van het pand Waaldijk 70 en de huidige dijk elektriciteitskabels liggen.	Het blootliggen van elektriciteitskabels kan inderdaad tot onveilige situaties leiden. Het is de verantwoordelijkheid van de netbeheerder om de kabels op een nette en verantwoorde manier weg te werken. Er wordt hiervoor	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			Deze kabels liggen al bloot sinds de laatste dijkversterking en kan leiden tot gevaarlijke situaties. Tijdens de gesprekken is de toezegging door het waterschap gedaan dat de kabels tijdens de werkzaamheden op korte termijn op een nette en verantwoorde manier worden weggewerkt. Deze mondelinge toezegging is echter niet schriftelijk bevestigd. Het verzoek is om binnen afzienbare tijd uitvoering te geven aan deze afspraak.	contact opgenomen vanuit het waterschap met indiener en Liander, zodat de situatie wordt opgelost.	
68	6	10a	Indiener geeft aan zich zorgen te maken over de bereikbaarheid van het bedrijf tijdens de werkzaamheden. Indiener verwacht dat het bedrijf (restaurant) een tijd gesloten dient te worden of minder goed bereikbaar zal zijn voor gasten. Het waterschap heeft op geen enkele wijze aangegeven of en hoe deze schade zal worden vergoed.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over de bereikbaarheid van het bedrijf tijdens de werkzaamheden. Wanneer burgers en bedrijven geen grond verliezen kan toch financiële schade als gevolg van de dijkversterking ontstaan. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het ‘normaal maatschappelijk risico’ valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	
68	7	10a	Indiener geeft aan dat over een deel van het perceel van belanghebbende een dubbelbestemming 'Waterstaat – waterkering' ligt. Indiener geeft aan dat het kennelijk de bedoeling is dat dat op de locatie de thans geldende bestemmingen van toepassing blijven. In de regels van het ontwerpplan komt dit echter op geen enkele wijze tot uitdrukking. Er ontbreekt een bepaling dat de thans geldende bestemmingsplannen van toepassing blijven. Verzocht wordt het plan op dit onderdeel aan te passen.	In het bestemmingsplan wordt aan de 'Overige regels' een onderdeel toegevoegd, namelijk een van toepassingverklaring. Deze betreft: ''Daar waar in dit bestemmingsplan enkel dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen gelden en hiertoe regels in het plan zijn opgenomen, dienen deze ter vervanging van de regels voor diezelfde dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen uit alle onderliggende bestemmingsplannen en gelden verder als aanvulling op de overige regels uit die onderliggende bestemmingsplannen en laten deze ongewijzigd; In geval van onderlinge strijdigheid van de regels, gaan de regels van dit bestemmingsplan voor op de regels ingevolge andere artikelen uit onderliggende bestemmingsplannen, die op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.''	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
68	8	10a	Indiener behoudt zich het recht om zienswijze aan te vullen dan wel nader te onderbouwen	Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	Geen
69	1	08d	Indiener maakt zich zorgen dat de dijk gebruikt gaat worden als bouwweg voor de aanvoer van grond en klei d.m.v. dumpers en kiepauto's. Hij geeft de voorkeur aan een bouwweg met rijplaten onderlangs de dijk door de uiterwaarden. Indiener geeft ook aan dat hij een bedrijf heeft en dat zij bezorgd zijn over de klandizie tijdens de uitvoering van de dijkversterking	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over de bereikbaarheid van het bedrijf tijdens de werkzaamheden. Wanneer burgers en bedrijven geen grond verliezen kan toch financiële schade als gevolg van de dijkversterking ontstaan. Indiener geeft aan zich zorgen te maken over de verminderde bereikbaarheid van zijn bedrijf tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze rederlijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het 'normaal maatschappelijk risico' valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	
70	1	12a	Indiener is blij dat er mede naar aanleiding van een eerdere inspraakreactie is gekozen voor een langsconstructie.	Bij de keuze van het voorkeursalternatief voor dijkvak 12a heeft de Graaf Reinaldalliantie een zorgvuldige afweging gemaakt. Ook de argumenten van indiener en andere belanghebbenden zijn meegenomen in de integrale afweging.	Geen
70	2	12a	Indiener wenst alle bomen ten noorden van de dijk te behouden. (walnoot, peren en appels). Dit geldt met name voor de 50 jaar oude monumentale walnoot. Deze kan worden gespaard door de inrit iets te verschuiven. Ook het kappen van de 10 perenbomen en drie appelbomen langs de dijk is niet acceptabel. De bomen hebben economische, landschappelijke en emotionele waarde.	Omdat het ontwerp van de dijk ter hoogte van de percelen van indiener is aangepast kan de 50 jaar oude monumentale walnoot behouden blijven (vervalt als 'te verwijderen' boom). De overige bomen van indiener (die als 'te verwijderen' op de kaart zijn gezet) liggen in de beheerstrook en dus in het ruimtebeslag van de nieuwe dijk. Om inspectie en beheer en onderhoud aan de dijk mogelijk te maken, kunnen deze bomen niet behouden blijven.	Ja, aanpassing kaart ontwerp dijk en kaart kapvergunningplichtige bomen kaartenatlas en grondaankooppla n
70	3	12a	Indiener wenst geen gronden te verkopen die onderdeel zijn van het landgoed 'De lage tuinen II'' (behorende bij Waaldijk 20). Voor het onderhoud van de dijk wil indiener maat-op-maat oplossingen bespreken met het waterschap. Daarvoor is het niet nodig dat het	In zeer uitzondelijke gevallen is het waterschap bereid om af te wijken van het huidig eigendommenbeleid. Hieronder vallen de landgoederen. Voor landgoederen is het behoud van het aantal hectaren van essentieel belang. Voor de landgoederen van indiener zullen één-op-één gesprekken plaatsvinden waarbij een oplossing gezocht gaat worden waarbij de dijkversterking kan plaatsvinden zonder verlies aan eigendom voor de landgoederen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			waterschap gronden van indiener verwerft dan wel zakelijk rechten op de gronden vestigt.		
70	4	12a	Indiener ziet dat het voornemen bestaat op twee bomen nabij de woning Waaldijk 23, een 'schapenbosje' en drie fruitbomen te kappen. Indiener wil dat alles gedaan wordt om deze bomen te behouden. Indien dit niet mogelijk is, moeten deze worden herplant in overleg met indiener.	Zie het antwoord van zienswijze 70.2. Voor het kappen van bomen die uw eigendom zijn, ontvangt u een vergoeding. De vergoeding zal in overleg met u worden vastgesteld door een externe rentmeester. U kunt dan zelf de herplant doen.	Geen
70	5	12a	Indiener wenst geen percelen te verkopen die onderdeel zijn van het landgoed 'De lage tuinen I (behorende bij Waaldijk 23). Wanneer er toch gronden verworven dienen te worden door het waterschap, dan zal dit elders met een factor 1,5 gecompenseerd moeten worden. Die compensatie zal aansluitend aan het bestaande landgoed moeten plaatsvinden.	Zie het antwoord van zienswijze 70.3. De compensatiefactor van 1,5 is onevenredig hoog, wat maatschappelijk niet te verantwoorden is.	Geen
70	6	12a	Indiener wenst bomen langs de voet van de dijk te behouden. Indien behoud niet mogelijk is, dienen deze bomen te worden herplant in overleg met indiener.	Zie het antwoord op zienswijze 70.2 en 70.4. Het verwijderen van de bomen is noodzakelijk voor de realisatie van de nieuwe dijk. Indiener wordt hiervoor schadeloos gesteld.	Geen
70	7	12a	Indiener wenst geen gronden te verkopen en alle kadastrale eigendommen te behouden (uiterwaard tegenover het wiel). Het betreft een opengesteld perceel dat toegankelijk is voor iedereen en daarmee een grote maatschappelijke functie vervult. Er zijn weinig recreatieve plekken in het buitengebied voor inwoners.	De alliantie heeft voor dijkvak 12d in de verkenningsfase een zorgvuldige afweging gemaakt en gekozen voor een buitenwaartse versterking. Hierbij is gekeken naar verschillende aspecten zoals woongenot, rivierkundige aspecten, natuur, duurzaamheid en eigendomssituatie. De hierbij gevolgde afweging is beschreven in de Nota Voorkeursalternatief. Omdat dat de dijk hier iets wordt verschoven zal het waterschap (conform haar eigendommenbeleid) een deel van het perceel aankopen. De recreatieve functie van het perceel kan in de nieuwe situatie behouden blijven.	Geen
70	8	12a	Indiener maakt bezwaar tegen de uitbreiding van de beschermingszone. Deze wordt breder dan in het nu geldende bestemmingsplan. Indiener wil niet beperkt	De nieuwe dijk brengt nieuwe beschermingszones met zich mee, omdat de beschermingszones van het dijkontwerp worden afgeleid. De verschuiving van de beschermingszones kan er toe leiden dat er op terreindelen een zwaardere bescherming gaat rusten. Toestemming voor bijvoorbeeld bouwen in de beschermingszone verloopt via de regels van	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			worden in de huidige toegestane mogelijkheden.	de Keur van het waterschap. Uiteraard zijn dan ook nog andere vergunningen nodig.	
71	1	11a	Indiener geeft aan graag te willen inzien wat er gebeurt rondom haar adres en toelichting te willen op de gevolgen die dit heeft.	Ter plaatse van de woning van indiener wordt een langsconstrucie aangebracht. De dijk dient 47 cm te worden opgehoogd. De binnen- en buitentaluds worden aangepast. Aan de buitenzijde wordt een deel van de steenbekleding behouden en een deel verwijderd. Om de dijk te kunnen versterken zal de Graaf Reinaldalliantie op het terrein van indiener moeten komen en worden mogelijk drie bomen gekapt. De woning wordt nog nader onderzocht om te bepalen of er extra maatregelen nodig zijn. In het Uitvoeringsontwerp wordt het ontwerp nog meer gedetaileerd uitgewerkt. Indiener mag altijd contact opnemen met de Graaf Reinaldalliantie voor een verdere toelichting.	Geen
72	1	4a	Indiener geeft aan dat bij de dijkversterking in 1996 zonder nadere tolerantie-opgave een talud van de binnenberm 1:10 is afgesproken met het Polderdistrict. Helaas vertoonde en vertoont de berm op zijn perceel veel grotere stijlheden en wel tot 1:6, voornamelijk bij TG266. Zoals in een brief van het Polderdistrict ook is aangegeven zou het talud beter geëgaliseerd worden en na verloop van tijd echt wel die 1:10 helling laten zien. Door het beter egaliseren is de teellaag plaatselijk veel te dun geworden. De zetting heeft zich niet of nauwelijks gemanifesteerd. Indiener ziet dan ook graag het beter bruikbaar maken van de gehele binnenberm in het plan opgenomen zodanig, dat het talud van 1:10 gerealiseerd wordt en de teeltlaag aan huidige maatstaven voldoet. Voldoende teeltgrond wil zeggen een laag van oorspronkelijke bodem ter dikte van 1 meter waarin drainage aangebracht kan worden.	Het bepalen van de exacte aansluiting van de dijkversterking op het omliggende maaiveld, inclusief het materiaalgebruik, vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp, waarin ook de zienswijze van indiener wordt meegenomen. Hier zal indiener bij worden betrokken.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
73	1	10a	Indiener wenst een groene dijk. Dieren op de dijk geen probleem, maar geen toegang voor fietsers/wandelaars ivm privacy	In beginsel is de nieuwe groene dijk volgens het beleid van het waterschap openbaar. Het waterschap hanteert in de nota recreatief medegebruik van waterschapseigendommen het uitgangspunt dat recreatie zoals wandelen door een individuele wandelaar mogelijk is. Uitgangspunt is tevens dat dit niet mag leiden tot schade of overlast. In dit geval wordt, aan het begin en einde van de groene dijk in dijkvak 10a, een hek geplaatst zodat de dijk niet makkelijk kan worden betreden. De dijk wordt niet gepromoot worden als wandel- of klompenpad. Uiteraard zal de groene dijk wel toegankelijk zijn voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud en inspecties.	Geen
74	1	1a	Indiener omschrijft de situatie in dijkvak 1a en 1b als volgt: De dijkhuizen met op- en afritten staan binnen de bebouwde kom en de dijkweg ligt buiten de bebouwde kom. Volgens het ontwerp Projectplan Waterwet wordt er geen verlichting buiten de bebouwde kom geplaatst. Dit zou betekenen dat de huidige lantaarnpalen niet worden herplaatst op de dijkweg. Indiener is van van mening dat dit wel dient te gebeuren om de volgende redenen: 1. Sinds jaar en dag wordt de dijkweg verlicht door lantaarnpalen. Het is duidelijk dat dit beleid in het verleden om veiligheidsredenen van verkeer en personen als zodanig is gevoerd. 2. Door het aanbrengen van een langsconstructie worden de opritten naar de dijkweg steiler en minder overzichtelijk. Dit veroorzaakt extra verkeersonveiligheid.	Over de locatie van verlichting voert de Graaf Reinaldalliantie overleg met de gemeente West Betuwe. Het beleid van de gemeente is dat buiten de bebouwde kom, met uitzondering van gevaarlijke kruisingen of scherpe bochten geen verlichting wordt geplaatst. De gemeente wijkt daar zelden van af in verband met precedentwerking, klimaat en kosten. De exacte uitwerking van de exacte locatie van straatverlichting langs de dijk vindt echter plaats in het Uitvoeringsontwerp van de dijk. Uitgangspunt in het ontwerp is dat de huidige funcionaliteit, en daarmee de verkeersveiligheid, hetzelfde blijft. Onderdeel daarvan is dat de topboog en helling van opritten zoveel mogelijk gelijk blijven aan de huidige situatie. Voor de opritten in dijkvakken 1a en 1b geldt het volgende: - Naar Waalbandijk 1 lopen een geasfalteerde oprit en een grasbetonoprit. Deze liggen beide aan de buitenzijde van de dijk, waarbij de grasbetonoprit als een tweede oprit naar de woning dient. De helling van de geasfalteerde oprit zal van 8,1% naar 9,05% gaan. De grasbetonoprit gaat van 7,5% naar 8,36%. Dit zijn relatief kleine aanpassingen, die noodzakelijk zijn om de dijk niet te veel naar de rivierzijde te verbreden en de versterking buiten het Natura2000-gebied kan blijven. - De helling van de overige opritten wijzigt maximaal +/- 0,03% ten opzichte van de huidige situatie. - Voor de top- en voetbogen van alle opritten wordt de huidige situatie behouden. Doordat de huidige functionaliteit van de opritten behouden blijft, wordt er geen extra verkeersonveiligheid gecreëerd.	Geen
74	2	1a	Aansluitend is indiener van mening dat - gezien de bovenstaande situatiebeschrijving - de snelheid binnen de bebouwde kom van 30 km/u gehanteerd dient te worden op deze dijkweg met eenrichtingsverkeer. Het betreft de dijkweg in dijkvak 1a en 1b.	Over de snelheidsregimes op de dijkweg in Waardenburg voert de Graaf Reinaldalliantie overleg met de gemeente West Betuwe. Een 30 km/u-regime is normaal gesproken voorbehouden aan een dicht bebouwd woongebied. Het moet ook zo ingericht zijn of worden dat 85% van de weggebruikers niet harder rijdt dan 30 tot 35 km/u. Dit is hier redelijkerwijs niet te realiseren. Ook staat de bebouwing niet direct aan de dijkweg. Het is een weg op de dijk net als alle anderen buiten de kom, dus gastvrij en 60 km/u. Dit is nu ook het ingestelde regime; er is geen verkeerstechnische reden om hier vanaf te wijken.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
74	3	1a	Indiener is gevraagd om in de zienswijze aan te geven of indiener andere locaties van de verkeersdrempels willen. Dit is niet gelukt door de onduidelijke kaarten. Indiener is van mening dat er over de locatie van de twee snelheidsbeperkingsdrempels overleg met indiener dient te worden gevoerd.	Nadere uitwerking van verkeersmaatregelen vindt plaats in de detailuitwerking van de dijk ten behoeve van het Uitvoeringsontwerp. Verkeersmaatregelen worden in samenspraak met gemeente West Betuwe uitgewerkt. Werkgroepen en bewoners kunnen hiervoor altijd locaties aandragen die in de overwegingen worden meegenomen.	Geen
74	4	1a	Het ontwerp Projectplan Waterwet bepaalt, dat de bestaande dijkstoepen naar de Achterweg worden teruggebracht met hetzelfde materiaal als waar de paden nu uit bestaan. De oorspronkelijke verharding aangebracht na de dijkversterking van 1988 bestond uit grof grint. Deze verharding heeft het niet lang vol gehouden. Het oppervlak van de stoepen bestaat nu uit klei met puin/gravel. Waarschijnlijk door omwonenden aangebracht. U kunt begrijpen dat de huidige “verharding” niet voldoet voor wandelaars en mensen die met de fiets op en af de dijk lopen. Wij zijn dan ook van mening dat de verharding van deze dijkstoepen uitgevoerd dient te worden in grasbetontegels.	Naar aanleiding van meerdere zienswijzen is ervoor gekozen om de paden naar de Achterweg te verharden. Materialisatie is echter geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. In het Uitvoeringsontwerp wordt dan ook in overleg met de betreffende stakeholders nader bepaald hoe deze verharding eruit zal zien.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
74	5	1a	Indiener is van mening dat de langsconstructie trillingsvrij en geluidsarm dient te worden aangebracht.	Er zijn diverse manieren om een stalen damwand in de grond aan te brengen. Het trillingsvrij aanbrengen van een stalen damwand is niet mogelijk, maar er zijn wel methoden die trillingsarm zijn. De manier die verreweg de meeste trillingen veroorzaakt is heien. Met behulp van een heiblok worden de damwandplanken de grond in geslagen. Deze methode wordt op het dijktraject Gorinchem-Waardenburg niet toegepast. De meest toegepaste methode voor het plaatsen van een damwand is met behulp van een trilblok. De damwandplanken worden door middel van een trillende beweging de grond in gebracht. Meestal wordt gebruik gemaakt van een 'hoogfrequent trilblok', waardoor veel minder trillingen ontstaan dan bij het aanbrengen van een damwand met een heiblok. Het risico op schade aan aangrenzende opstallen is dan ook veel kleiner. Deze methode wordt door de Graaf Reinaldalliantie gebruikt, mits de woningen langs de dijk hiertegen bestand zijn. Wanneer ter plekke van langsconstructies uit het monitoringsplan blijkt dat de woningen binnen 50 meter (monumenten 150 meter) van de dijk te kwetsbaar zijn om de damwand met behulp van hoogfrequent trillen aan te brengen, wordt gezocht naar methode die nog minder trillingen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn fluïderen in combinatie met trillen of drukken (silent piler). Bij fluïderen wordt onder hoge druk en een kleine hoeveelheid water zeer lokaal (aan de onderzijde van de damwand) in de grond geïnjecteerd, zodat de damwand met minder weerstand de grond in kan worden gebracht en er dus minder trillingen ontstaan. Bij drukken duwt een zogenaamde silent piler de damwand de grond in. Indiener geeft aan dat hij verwacht dat de langsconstructie geluidsarm wordt aangebracht. In tabel 5.4 van het Projectplan Waterwet of tabel 5.3 van het MER is te zien dat het plaatsen van een damwand op 45 meter afstand van de werkzaamheden nog steeds ca. 80 dB(A) voortbrengt. Dit is te vergelijken met een harde wekker. Tijdens de werkzaamheden kan niet voorkomen worden dat er geluid gemaakt wordt. Wel kan dit waar mogelijk beperkt worden en worden bewoners aan de dijk tijdig geïnformeerd wanneer er werkzaamheden nabij de woning gaan plaatsvinden.	Geen
74	6	1a	Wij behouden ons het recht voor, om redenen dat het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet in detail bekend is, onze zienswijze aan te vullen.	Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	
75	1	2b	Gesprekken met Omgevingsmanager zijn als zeer prettig ervaren.	Ter kennisname aangenomen. Hartelijk dank voor het compliment.	Geen
75	2	2b	Indiener geeft aan dat er altijd gezegd is dat er buitendijks een langsconstructie geplaatst zou worden, maar dat er in het huidige PPWW een binnendijkse langsconstructie is ingetekend. Indiener wenst dat de constructie buitendijks geplaatst wordt.	In september 2018 is het Voorkeursalternatief gepresenteerd; voor dijkvak 2b is het Voorkeursalternatief een constructieve oplossing. Het doel van de langsconstructie is de binnenwaartse stabiliteit verhogen. Dit probleem zit aan de binnenzijde van de dijk. De locatie van de constructie in het voorkeursalternatief is op basis van de toen bekende gegevens voorlopig ingetekend tussen N830 en de binnenkruinlijn. Dat is geen buitendijkse constructie, maar hier staat de constructie wel wat verder af van de woningen dan waarvan nu sprake is. Uit aanvullend grondonderzoek in de planuitwerking ter plaatse is naar voren gekomen dat het binnentalud van de N830 in dijkvak 2b niet stabiel is en afschuift onder maatgevende omstandigheden. Indien de damwand op de eerder ingetekende locatie komt, wordt dit probleem niet verholpen; het weglichaam van de N830 zal dan nog steeds tijdens een maatgevende situatie afschuiven. Met als gevolg een groot effect op de omgeving (onveilige situaties, langdurige afsluiting N830, schades aan woningen, schuren en tuinen in omgeving door deze afschuiving). Daarom is er voor gekozen om de damwand in het binnentalud van de N830 te plaatsen (locatie ontwerp Projectplan Waterwet). Hiermee wordt een stabiel binnentalud gerealiseerd en kan het grondlichaam van de N830 niet meer afschuiven. Tevens kan de damwand dan lichter (kortere damwandplank, dunnere damwandplank en onverankerd) worden uitgevoerd.	Geen
75	3	2b	Indiener vindt het onprofessioneel dat over de wijziging in het ontwerp geen contact is geweest.	In september 2018 is tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten het Voorkeursalternatief gepresenteerd. Hierin viel de binnenzijde van de dijk in dijkvak 2b niet binnen het gepresenteerde ruimtebeslag. In februari 2020 zijn twee openbare inloopbijeenkomsten georganiseerd over het Definitief Ontwerp zoals dat is opgenomen in het ontwerp Projectplan Waterwet. In dit ontwerp is de constructiezone aan de binnenzijde van de dijk ingetekend. Het Voorkeursalternatief blijft echter ongewijzigd (keuze voor een langsconstructie). Over de inloopbijeenkomsten in februari 2020 is breed gecommuniceerd naar alle belanghebbenden, bijvoorbeeld door het verzenden van een nieuwsbrief. Dit laat onverlet dat er wellicht onbedoeld bewoners niet volledig geïnformeerd zijn over de laatste stand van zaken. Indiener heeft na de inloopbijeenkomsten op diverse momenten persoonlijk contact gehad over het ontwerp met de omgevingsmanager van de Graaf Reinaldalliantie. Deze contacten worden voortgezet bij de verdere uitwerking van het Uitvoeringsontwerp.	Geen
75	4	2b	Indiener vreest voor schade aan oude (ca 1890) op staal gefundeerde woningen en verzoekt om toch te	Het doel van de langsconstructie is de binnenwaartse stabiliteit verhogen. Dit probleem zit aan de binnenzijde van de dijk. Wanneer de damwand tussen de N830 en de binnenkruinlijn of aan de buitenzijde van de dijk wordt	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			onderzoeken of de langsconstructie niet buitendijks geplaatst kan worden.	geplaatst, blijven het buitentalud en de buitenkruin overeind, maar wordt de stabiliteit van het binnentalud in beperkte mate verhoogd. Het is daarom nodig dat de damwand aan de binnenzijde geplaatst wordt. Op deze locatie loopt daarnaast de N830 op de binnenberm van de dijk. Door de damwand aan de binnenzijde van de N830 te plaatsen hoeft deze niet verankerd te worden, wordt de binnenwaartse stabiliteit van de dijk verhoogd en wordt de N830 beter beschermd. De damwand wordt vanaf de Kortestraat naar het oosten toe aangebracht zoals in paragraaf 7.2.1 wordt geïllustreerd. Vanwege de N830 wordt vanaf de Kortestraat naar het westen toe de damwand aangebracht vanaf de teen van de dijk. De aanvoer van de damwanden zal ook onderlangs de dijk plaatsvinden. Grondwerkzaamheden zijn hier nauwelijks nodig, dus er zullen naar verwachting niet veel auto's met grond onderlangs de dijk rijden. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. Voor de start van de realisatie wordt door de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan opgesteld, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van trillingsgevoelige werkzaamheden, zoals het aanbrengen van damwanden. Wanneer de woningen van de indieners binnen de 50m grens voor kans op schade door trillingen liggen is of wordt van deze woningen een nulopname gemaakt en worden meetboutjes op de woning geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald in welke categorie de woning wordt ingedeeld en of en hoe er gemonitord wordt tijdens de realisatie. Afhankelijk van de categorie woning wordt bepaald welke trillingsniveaus zijn toegestaan en welke uitvoeringsmethode daarbij hoort. Tijdens de uitvoering worden deze trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze te hoog worden, wordt overgeschakeld op een andere methode. De monitoring loopt vervolgens gewoon door, en indien de waarden toch weer te hoog uitvallen, worden de werkzaamheden stilgelegd en wordt gezocht naar een andere oplossing. Momenteel worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden moet eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige.	
75	5	2b	Indiener vreest voor geluidsoverlast en vraagt om rekening te houden met het wooncomfort. Er wordt in het projectplan niet aangegeven wat de te verwachte impact van geluidsoverlast kan zijn voor wat betreft het tijdelijk dempen van de sloten, het verplaatsen van grond en het afgraven van het dijktalud. Indiener wil hierover vooraf duidelijkheid.	In het Projectplan Waterwet en in het MER wordt in resp. paragraaf 5.8.1 en paragraaf 5.9.1 een toelichting gegeven op mogelijke hinder door geluid. Hierbij zijn een vijftal maatgevende activiteiten geselecteerd. Dit zijn activiteiten die tijdens de werkzaamheden de meeste geluidshinder met zich mee blijken te brengen. Het gaat daarbij om grondwerk, steebekleding op het buitentalud verwijderen, leveren en aanbrengen van damwanden, verwijderen en afvoeren van asfalt en de aan- en afvoer van materialen over de openbare weg. Indiener geeft aan dat er niet wordt ingegaan op de te verwachten geluidsoverlast voor wat betreft het tijdelijk dempen van sloten, het verplaatsen van grond en het afgraven van het dijktalud. Alle drie deze items vallen onder grondwerk. In tabel 5.4 van het Projectplan Waterwet of tabel 5.3 van het MER is te zien dat het uitvoeren van grondwerkzaamheden op 32 meter afstand van de werkzaamheden nog ca. 60 dB(A) voortbrengt. Dit is te vergelijken met een gesprek op normaal volume tussen twee mensen. Op 12 meter afstand is dit ca. 75 dB(A), vergelijkbaar met een elektrisch scheerapparaat. Tijdens de werkzaamheden kan niet voorkomen worden dat er geluid gemaakt wordt. Wel kan dit waar mogelijk beperkt worden en worden bewoners aan de dijk tijdig geïnformeerd wanneer er werkzaamheden nabij de woning gaan plaatsvinden.	Geen
75	6	2b	Indiener maakt zich zorgen over de kwel grondwaterstromen nadat een constructie aan de binnenzijde van de dijk is geplaatst. Momenteel ondervinden de bewoners al last van kwelwater in de kelders. Indiener wenst een gedegen onderzoek waarin zij uitgewerkt de gevolgen voor de grondwaterstromen kunnen zien.	De verticale constructie wordt in de dijk geplaatst tussen de woning en de rivier. Uit het onderzoek blijkt dat de constructie een dempend effect zal hebben op de invloed die de rivier heeft op de grondwaterstanden ter plaatse van de woningen. Zonder de constructie staat het grondwater bij woningen onder invloed van de waterstand in de rivier en treden er als gevolg van de waterstandsveranderingen variaties in de grondwaterstand op. Als de constructie wordt geplaatst, wordt de invloed die de rivierwaterstand op de grondwaterstand heeft gedempt en zal de grondwaterstand bij hoge rivierstanden bij de woningen minder hoog komen te staan en bij lage rivierstanden minder laag. Dit heeft geen negatieve gevolgen voor de tuin of woning.	Geen
75	7	2b	Indieners wensen dat de bomen niet verwijderd dan wel beschadigd zullen worden tijdens de werkzaamheden.	Of de bomen gespaard kunnen blijven wordt bepaald in het Uitvoeringsontwerp. Dit is afhankelijk van de exacte locatie van de langsconstructie.	Geen
76	1	7f	Indiener is het niet eens met de verlegging van de	De exacte ligging van kabels en leidingen kan nog nader worden bepaald. Voor deze situatie wordt samen met	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			waterleiding door de boomgaard met volwassen appelbomen.	grondeigenaar en kabels en leidingen eigenaar gezocht naar een maatwerk oplossing.	
76	2	7f	Indiener geeft aan teleurgesteld te zijn dat er geen gesprek is geweest tussen hem en de Alliantie betreffende de verlegging	Op de tekeningen die zijn opgenomen in het ontwerp Projectplan Waterwet zijn zogenaamde voorkeurs- of wenstracés getekend voor de kabels en leidingen. Deze worden voor de start van de uitvoering nog met de desbetreffende grondeigenaren en netbeheerders afgestemd en waar nodig aangepast.	Geen
76	3	7f	Indiener wenst duidelijkheid over de afgewogen alternatieven. Hij draagt diverse alternatieven aan.	De exacte ligging van kabels en leidingen kan nog nader worden bepaald. Voor deze situatie wordt samen met grondeigenaar en kabels en leidingen eigenaar gezocht naar een maatwerk oplossing.	Geen
76	4	7f	Indiener vraagt hoe gederfde gewasschade gecompenseerd zal worden.	Wanneer burgers en bedrijven geen grond verliezen kan toch financiële schade als gevolg van de dijkversterking ontstaan. Indiener geeft aan dat het waarschijnlijk is dat hij door de werkzaamheden gewasschade zal oplopen. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het 'normaal maatschappelijk risico' valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	
76 b	5	7f	Deze zienswijze is identiek aan nr. 76		n.v.t.
77	1	7f	Indiener geeft aan positief te staan tegenover de geul in de Herwijnense Bovenwaard. Dit is een enorme verbetering van de biotoop voor o.a. de ooievaar.	Ter kennisname aangenomen.	Geen
77	2	7f	Indiener geeft aan dat tijdens de realisatie rekening gehouden moet worden met broedende ooievaars.	De nestplaats van een ooievaar is jaarrond beschermd. De verstoringsgevoeligheid van de soort is beperkt, de broedperiode uitgezonderd. Hier wordt rekening mee gehouden door werkzaamheden die met veel geluid gepaard gaan uit te voeren na de broedperiode.	Geen
77	3	7f	Ooievaarsnesten mogen niet (tijdelijk) verwijderd worden.	Voor de aanleg van de geul in de Herwijnense Benedenwaard dienen enkele bomen ten zuiden van het voormalige kasteelterrein te worden verwijderd. Uitgangspunt hierbij is dat zo min mogelijk bomen worden verwijderd en dat bomen met (kunstmatige) ooievaarsnesten behouden blijven.	Geen
77	4	7f	In de soortenkaart vogels zijn de 6 ooievaarsnesten in het 's Heerenbosch niet opgenomen.	Het klopt dat deze nesten niet op de soortenkaart zijn opgenomen. In het ecologisch onderzoek is, in meerdere rondes, veldonderzoek uitgevoerd om de aanwezigheid van beschermde soorten vast te stellen. Hierbij zijn ooievaars waargenomen, ook een broedende ooievaar (bezet nest), en deze zijn op de kaart verwerkt.	Geen
77	5	7f	Indiener stelt voor om het beheer van de omdijking tussen Waaldijk 84 en het 's - Heerenbosch te laten uitvoeren door bewoners. Zo ontstaat geen onnodige onrust voor de ooievaars.	De dijkbeheerder heeft reeds contact gehad met diverse bewoners langs dit stuk dijk. Met hen is besproken dat er na de realisatie in samenspraak zal worden bekeken wat de beste manier is om de dijk te onderhouden.	Geen
77	6	7f	Indiener geeft aan dat zij niet willen dat de omdijking toegankelijk gemaakt wordt voor toerisme, aangezien dit de ooievaars kan verstoren.	De in de jaren 80 gemaakte afspraken, met de rechtsvoorganger van het waterschap Rivierenland om de groene omdijking niet openbaar toegankelijk te laten zijn voor derden, zal ook na deze dijkversterking door het waterschap gerespecteerd worden.	Geen
78	1		Het is onduidelijk voor indiener of de huidige bescherming van de binnen het plangebied aanwezig zijnde aardgastransportleidingen voldoende is.	Ten aanzien van de in het plangebied aanwezige aardgastransportleidingen vindt frequent contact plaats met de tracébeheerder van Gasunie. Er is daarnaast invulling gegeven aan de ingebrachte zienswijzen van indiener omtrent de bescherming van de aardgastransportleidingen.	Geen
78	2		Indiener tekent een pro forma zienswijze aan tegen alle ontwerpbesluiten, zoals vermeld in de genoemde publicaties van de Staatscourant, ter zekerstelling van onze rechten. Verzocht wordt om Gasunie een nadere termijn te verlenen voor het indienen	Bij e-mail van 7 juli 2020, kenmerk OOW20.1201, is ter zekerstelling van rechten een pro forma zienswijze ingediend. De gronden van de zienswijzen zijn ingediend op 15 juli, kenmerk OOW 20.1248. De ingebrachte zienswijzen op zowel 7 als 15 juli zijn meegenomen in de beantwoording.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			van de gronden van de zienswijze.		
78 b	3		Indiener verzoekt om het artikel 'Leiding-Gas', zoals genoemd in de planregels van het bestemmingsplan gemeente Gorinchem, aan te passen voor wat betreft de 'specifieke gebruiksregels'. Verzocht wordt om in het artikel 7.3.1 het permanent opslaan van goederen te schrappen en het artikel 'Leiding -Gas' uit te breiden met de volgende bepaling: 'Specifieke gebruiksregels: Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend: - het opslaan van goederen, met uitzondering het opslaan van goederen t.b.v. inspectie en onderhoud van de gastransportleiding. - het wijzigen van het gebruik van bestaande gebouwen, indien daardoor een kwetsbaar object wordt toegelaten.	Bij de opzet van het bestemmingsplan is uitgangspunt geweest het zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande regelgeving van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente. De Gasunie streeft echter naar een meer actuele en adequate regeling voor haar gasleiding. De door Gasunie voorgestelde aanpassingen in de regels worden doorgevoerd. Aan Artikel 7 wordt het permanent opslaan van goederen geschrapt en wordt de volgende bepaling met betrekking tot specifieke gebruiksregels opgenomen: 'specifieke gebruiksregels: Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend: a. het opslaan van goederen, met uitzondering het opslaan van goederen t.b.v. van inspectie en onderhoud van de gastransportleiding. b. het wijzigen van het gebruik van bestaande gebouwen, indien daardoor een kwetsbaar object wordt toegelaten.'	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan Gorinchem
78 b	4		Indiener verzoekt de planregels 'Wijziging naar de bestemming Bos, Natuur en/of Water' (artikel 23.2), zoals opgenomen in het bestemmingsplan gemeente Gorinchem, aan te vullen met de volgende bepaling: 'Voordat tot wijziging wordt overgegaan, wordt daar waar de nieuwe bestemming 'Bos, Natuur en/of Water' samenvalt met de dubbelbestemming 'Leiding-Gas' schriftelijk advies ingewonnen bij de leidingbeheerder'.	Door gebruik te maken van de wijzigingsbevoegdheid waarbij de bestaande bestemmingen worden gewijzigd in Bos, Natuur en/of Water kan zich de situatie voordoen dat deze samenvallen met de dubbelbestemming ‘Leiding – Gas’. De extra regel, zoals door de Gasunie voorgesteld, wordt in iets gewijzigde vorm toegevoegd aan artikel 23.2	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan Gorinchem
78 b	5		Indiener verzoekt in de planregels van het bestemmingsplan gemeente Gorinchem een schakebepaling op te nemen, waarmee bepaald wordt dat de verbeelding en planregels van vigerende bestemmingsplannen blijven	Uitgangspunt is geweest het maken van in feite een paraplubestemmingsplan. Uiteindelijk zal de dijkversterking opgenomen worden in de desbetreffende 'onderliggende' bestemmingsplannen (hoofdzakelijk Bestemmingsplannen buitengebied). Daar waar door de dijkversterking de enkelbestemmingen wijzigen zijn de enkelbestemmingen ook binnen dit plan opgenomen. Voor de dubbelbestemmingen en de gebiedsaanduidingen geldt dat deze daar waar noodzakelijk zijn opgenomen. Voor de	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan Gorinchem

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			gelden ter plaatse van de opgenomen gebiedsaanduidingen en dubbelbestemmingen. Op deze wordt ondubbelzinnig bepaald dat de planregels uit de vigerende bestemmingsplannen t.b.v. de aardgastransportleiding ter plaatse van deze gebiedsaanduidingen en dubbelbestemmingen blijven gelden (zie uitspraak RvS 3 juni 2020, zknr 201903793/1/R3, rechtsoverweging 3.5 en voorbeeld Artikel van toepassingsverklaring zoals opgenomen in de bijlage van de zienswijze).	vrijwaringszone is eveneens opgenomen daar waar deze komt te vervallen door verlegging van de dijk. Daar waar sprake is van dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen gelden nog steeds de onderliggende enkelbestemmingen van de verschillende andere bestemmingsplannen. De door Gasunie voorgestelde aanpassing van de regels gaat verder dan strikt genomen noodzakelijk is. Voorgesteld wordt om binnen de Overige regels van het plan een van toepassingverklaring op te nemen, specifiek voor wat betreft de dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen. Deze toepassingsverklaring betreft inhoudelijk het volgende: 'Daar waar in dit bestemmingsplan enkel dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen gelden en hiertoe regels in het plan zijn opgenomen, dienen deze ter vervanging van de regels voor diezelfde dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen uit alle onderliggende bestemmingsplannen en gelden verder als aanvulling op de overige regels uit die onderliggende bestemmingsplannen en laten deze ongewijzigd; In geval van onderlinge strijdigheid van de regels, gaan de regels van dit bestemmingsplan voor op de regels ingevolge andere artikelen uit onderliggende bestemmingsplannen, die op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.'	
78 b	6		Indiener verzoekt een schakelbepaling op te nemen in de planregels van het bestemmingsplan gemeente West Betuwe, waarmee bepaald wordt dat de verbeelding en planregels van vigerende bestemmingsplannen blijven gelden ter plaatse van de opgenomen gebiedsaanduidingen en dubbelbestemmingen. Op deze wordt ondubbelzinnig bepaald dat de planregels uit de vigerende bestemmingsplannen t.b.v. de aardgastransportleiding ter plaatse van deze gebiedsaanduidingen en dubbelbestemmingen blijven gelden (zie uitspraak RvS 3 juni 2020, zknr 201903793/1/R3, rechtsoverweging 3.5 en voorbeeld Artikel van toepassingsverklaring zoals opgenomen in de bijlage van de zienswijze).	In de regels van het bestemmingsplan van West Betuwe wordt een toepassingverklaring opgenomen (artikel 33). Het artikel komt er als volgt uit te zien: ''Van toepassingverklaring: Daar waar in dit bestemmingsplan enkel dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen gelden en hiertoe regels in het plan zijn opgenomen, dienen deze ter vervanging van de regels voor diezelfde dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen uit alle onderliggende bestemmingsplannen en gelden verder als aanvulling op de overige regels uit die onderliggende bestemmingsplannen en laten deze ongewijzigd; In geval van onderlinge strijdigheid van de regels, gaan de regels van dit bestemmingsplan voor op de regels ingevolge andere artikelen uit onderliggende bestemmingsplannen, die op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.''	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe
78 b	7		Indiener verzoekt het artikel 'Leiding-Gas' in het bestemmingsplan gemeente West-Betuwe aan te passen voor wat betreft Rangorde.	Ingestemd wordt om de samenloopregeling te verankeren in het plan, met een paar kleine tekstuele wijzigingen. Uitgangspunt moet zijn twee of meer dubbelbestemmingen. Artikel 23 Overige regels wordt aangepast zoals onderstaand aangegeven: ''Van toepassingverklaring (concept). Daar waar	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			Om te voorkomen dat er (onbewust) onveilige situaties ontstaan, verzoeken wij u om in hft 3 van de planregels het volgende artikel op te nemen: 'Artikel xx: Samenloopregeling dubbelbestemmingen Wanneer in het plan gronden zijn aangewezen voor één of meer dubbelbestemmingen, mogen, daar waar de dubbelbestemmingen samenvallen, op grond van de een dubbelbestemming geen bouwwerken, werken of werkzaamheden worden toegelaten indien deze op grond van één van de andere dubbelbestemmingen niet toelaatbaar zijn.' Op deze wijze wordt voorkomen dat er, zonder tussenkomst van de leidingbeheerder, (bouw) werken binnen de belemmeringenstrook worden gerealiseerd die de veilige ligging en integriteit van de leidingen kunnen schaden.	in dit bestemmingsplan enkel dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen gelden en hiertoe regels in het plan zijn opgenomen, dienen deze ter vervanging van de regels voor diezelfde dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen uit alle onderliggende bestemmingsplannen en gelden verder als aanvulling op de overige regels uit die onderliggende bestemmingsplannen en laten deze ongewijzigd; In geval van onderlinge strijdigheid van de regels, gaan de regels van dit bestemmingsplan voor op de regels ingevolge andere artikelen uit onderliggende bestemmingsplannen, die op de desbetreffende gronden van toepassing zijn. 33.2 Samenloopregeling dubbelbestemmingen Wanneer in het plan gronden zijn aangewezen voor twee of meer dubbelbestemmingen, mogen, daar waar de dubbelbestemmingen samenvallen, op grond van de ene dubbelbestemming geen bouwwerken, werken of werkzaamheden worden toegelaten indien deze op grond van één van de andere dubbelbestemmingen niet toelaatbaar zijn.''	
78 b	8		Indiener verzoekt het artikel 'Leiding-Gas' in het bestemmingsplan gemeente West-Betuwe aan te passen voor wat betreft specifieke gebruiksregels. Verzocht wordt om artikel 11 'Leiding-Gas' uit te breiden met de volgende bepaling: x. Specifieke gebruiksregels. Tot een gebruik strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend: - het opslaan van goederen, met uitzondering het opslaan van goederen t.b.v. inspectie en onderhoud van de gastransportleiding. - het wijzigen van het gebruik van bestaande gebouwen, indien daardoor een kwetsbaar object wordt toegelaten.	Voor wat betreft de bestemming ‘Leiding – Gas’ is aansluiting gezocht bij het bestemmingsplan Buitengebied. Enerzijds vanuit een praktische insteek en anderzijds voor eenduidigheid van regelgeving. De Gasunie wil een meer actuele regelgeving. Insteek is dat de aanpassingen gevraagd door de Gasunie te rechtvaardigen zijn en gelet op de belangen van de gasleiding zijn de gevraagde aanpassing doorgevoerd in artikel 11 ‘Leiding – Gas’ van het plan.	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
78 b	9		Indiener verzoekt het artikel 'Leiding-Gas' in het bestemmingsplan gemeente West-Betuwe aan te passen voor wat betreft Afwijking bouwregels. Verzocht wordt artikel 11 'leiding-Gas' lid a met de volgende punten aan te passen: met het volgende toetskader: -dat de veiligheid van de gasleiding niet mag worden geschaad; - dat vooraf door het bevoegd gezag schriftelijk advies wordt ingewonnen bij de leidingbeheerder; - dat er geen kwetsbare objecten worden toegelaten.	Voor wat betreft de bestemming ‘Leiding – Gas’ is aansluiting gezocht bij het bestemmingsplan Buitengebied. Enerzijds vanuit een praktische insteek en anderzijds voor eenduidigheid van regelgeving. De Gasunie wil een meer actuele regelgeving. Insteek is dat de aanpassingen gevraagd door de Gasunie te rechtvaardigen zijn en gelet op de belangen van de gasleiding zijn de gevraagde aanpassing doorgevoerd in artikel 11 ‘Leiding – Gas’ van het plan.	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe
78 b	10		Indiener verzoekt het artikel 11 'Leiding-Gas' in het bestemmingsplan gemeente West-Betuwe aan te vullen met de volgende werkzaamheden: - het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren.	Voor wat betreft de bestemming ‘Leiding – Gas’ is aansluiting gezocht bij het bestemmingsplan Buitengebied. Enerzijds vanuit een praktische insteek en anderzijds voor eenduidigheid van regelgeving. De Gasunie wil een meer actuele regelgeving. Deze vraag is gerechtvaardigd en gelet daarop is de gevraagde aanpassing doorgevoerd in artikel 11 ‘Leiding – Gas’ van het plan.	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe
78 b	11		Indiener verzoekt het artikel 11.4.3 Toelaatbaarheid in het bestemmingsplan gemeente West-Betuwe aan te passen met de volgende bepalingen: - Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden kan worden verleend indien de betreffende werken en/of werkzaamheden de belangen van de leiding niet schaden. - Alvorens te beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning, als bedoeld in 11.4.1, wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de leidingbeheerder omtrent de vraag of door de voorgenomen werken of werkzaamheden de belangen van de leiding niet worden geschaad en welke voorwaarden gesteld dienen te worden om eventuele schade te voorkomen.	Voor wat betreft de bestemming ‘Leiding – Gas’ is aansluiting gezocht bij het bestemmingsplan Buitengebied. Enerzijds vanuit een praktische insteek en anderzijds voor eenduidigheid van regelgeving. De Gasunie wil een meer actuele regelgeving. Deze vraag is gerechtvaardigd en gelet daarop is de gevraagde aanpassing doorgevoerd in artikel 11 ‘Leiding – Gas’ van het plan.	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
78 b	12		Indiener verzoekt de planregels 'Wijziging naar de bestemming Bos, Natuur en/of Water (artikel 32.2) van het bestemmingsplan gemeente West-Betuwe aan te vullen met de volgende bepaling (v.w.b. de wijzigingsbevoegdheid): Voordat tot wijziging wordt overgegaan, wordt daar waar de nieuwe bestemming ‘ Bos, Natuur en/of Water’ samenvalt met de dubbelbestemming ‘Leiding-Gas’, schriftelijk advies ingewonnen bij de leidingbeheerder.	Door gebruik te maken van de wijzigingsbevoegdheid waarbij de bestaande bestemmingen worden gewijzigd in Bos, Natuur en/of Water kan zich de situatie voordoen dat deze samenvallen met de dubbelbestemming ‘Leiding – Gas’ De extra regel, zoals door de Gasunie voorgesteld, wordt in iets gewijzigde vorm toegevoegd aan artikel 23.2.	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan West Betuwe
78 b	13		Zienswijze ontwerpbesluit Wabo voor activiteiten bouwen, monumenten en kappen van de gemeente West Betuwe: Indiener wijst op mogelijke aantasting van de veilige ligging van de aanwezige aardgastransportleiding door het kappen van 8 bomen en activiteit bouwen ter hoogte van de Crobsche weg. Verzocht wordt om over de mogelijke consequenties en eventueel te treffen maatregelen in overleg te gaan met de tracébeheerder. Tot uit dit overleg het tegendeel blijkt, kan Gasunie niet instemmen met deze werkzaamheden binnen de belemmeringstrook. Om zeker te stellen dat er advies wordt ingewonnen bij de leidingbeheerder verzoekt indiener om aan de vergunning een voorschrift te verbinden dat daar waar de dubbelbestemming 'Leiding-Gas', zoals bestemd in het BP Kern Haaften en BP Buitengebied 2012 samenvalt met de te kappen bomen danwel activiteit bouwen vooraf toestemming is verleend door de leidingbeheerder.	Inmiddels heeft afstemming plaatsgevonden met toezichthouder Gasunie. Uit dit overleg is gekomen tot de oplossing van het maken van een nieuwe HDD (horizontaal gestuurde boring). Gasunie refereert hier aan het bestemmingsplan Kern Haaften. In voorschrift 16.3 sub a, onder 2 van de planregels wordt niet gesproken over "toestemming" van de leidingbeheerder, maar is aangegeven dat het bevoegd gezag ten behoeve van de omgevingsvergunning bouwen "advies" in wint bij de leidingbeheerder alvorens zij de vergunning verleent. In de regel interpreteert het bevoegd gezag dit advies als een bindend advies en zal zij geen vergunning verlenen als er een negatief advies ligt.	Ja, toevoeging voorschrift in Omgevingsvergunning West Betuwe

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
78 b	14		Indiener wijst erop dat op grond van het geldende BP Kern Haaften en BP Buitengebied 2012 de gemeenten Neerijnen en Lingewaal ter plaatse van respectievelijk de te kappen bomen en activiteit bouwen een omgevingsvergunningplicht (resp. art 16.4 vd planregels en 26.4 vd planregels) geldt voor het uitvoeren van werkzaamheden binnen de belemmeringenstrook van de aardgastransportleiding. Onduidelijk is of een dergelijke vergunning - naast de omgevingsvergunning voor bouwen, monumenten en kappen - is aangevraagd. Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werkzaamheden kan gelet op de artikel 16.4.3 van de planregels bij het bestemmingsplan Kern Haaften en gelet op artikel 26.4. sub c van de planregels bij het bestemmingsplan Buitengebied 2012 slechts verleend worden indien vooraf advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder.	Het klopt dat een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werk en werkzaamheden niet is aangevraagd. Anders dan indiener veronderstelt hoefde dit ook niet. Op grond van artikel 5.10 van de Waterwet is deze vergunning namelijk niet nodig voor die gebieden die zijn inbegrepen in het Projectplan Waterwet. Daarin is bepaald dat: "Voor zover een bestemmingsplan voor de uitvoering van werken en werkzaamheden een omgevingsvergunning voor een aanlegactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht vereist, geldt zodanige eis niet in het gebied dat is begrepen in een vastgesteld projectplan". Gevolg is dat er vooraf aan het uitvoeren van de werkzaamheden geen verplichting bestaat om advies bij de leidingbeheerder in te winnen. Los daarvan wordt in het kader van de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen al advies aan de leidingbeheerder gevraagd. Overigens vindt ten aanzien van de in het plangebied aanwezige aardgastransportleidingen frequent contact plaats met de tracébeheerder van Gasunie. Dit heeft ook geleid tot de afspraak om te komen tot een horizontaal gestuurde boring.	Geen
78 b	15		Indiener dient een zienswijze in op de ontgrondingsvergunning Crobsche Waard. Ter hoogte van de Crobsche weg ligt een aardgastransportleiding van Gasunie. Verzocht wordt om over de mogelijke consequenties van de ontgrondingswerkzaamheden in de Crobsche Waard en eventueel te treffen maatregelen in overleg te gaan met de tracébeheerder. Tot uit dit overleg het tegendeel blijkt, kan Gasunie niet instemmen met deze werkzaamheden binnen de belemmeringenstrook. Om zeker te stellen dat er advies bij leidingbeheerder wordt ingewonnen verzoekt indiener om aan de	Er is geen overlap tussen de ontgrondingscontour en de belemmeringenstrook van de aardgasleiding. Overigens vindt ten aanzien van de in het plangebied aanwezige aardgastransportleidingen frequent contact plaats met de tracébeheerder van Gasunie.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			vergunning een voorschrift te verbinden dat daar waar de dubbelbestemming 'Leiding-Gas', zoals bestemd in het BP kern Haaften samenvalt met de ontgrondingwerkzaamheden vooraf toestemming is verleend door de leidingbeheerder.		
78 b	16		Indiener dient een zienswijze in op het ontwerp PpWw. De uitvoering van de werkzaamheden kunnen effect hebben op de veilige ligging van de aardgastransportleidingen. Indiener verzoekt om het herinrichtingsplan voor te leggen aan de tracébeheerder en over de mogelijke consequenties en eventueel te treffen maatregelen in overleg te gaan. Tot uit dit overleg het tegendeel blijkt, kan Gasunie niet instemmen met deze ontwikkeling.	Alle beoogde wijzigingen zijn door de alliantie besproken met tracébeheerder Gasunie. Dit heeft geleid tot door toezichthouder Gasunie gedragen oplossingen.	Geen
78 b	17		Indiener verzoekt alle beoogde wijzigingen voor te leggen.	Alle beoogde wijzigingen zijn door de alliantie besproken met tracébeheerder Gasunie. Dit heeft geleid tot door toezichthouder Gasunie gedragen oplossingen.	Ja, aanpassing planregels bestemmingsplan
79	1	4a	Indiener geeft aan dat in ensemble Haaften een aantal punten zijn opgenomen die nu niet zijn opgenomen in de plannen. Het gaat onder meer om het volgende punt: - het ensemble wil niet dat de Kaap van Haaften wordt verhoogd. Zij willen dat er een damwand komt tot aan de hoogte van het huidige dijkniveau, met een demonteerbare kering die daar in noodsituaties bovenop geplaatst kan worden.	In 2016 en 2017 zijn in verschillende bijeenkomsten met de Ensemblewerkgroep Haaften ideeën opgesteld, waaronder de wens voor een demontabele kering, al dan niet met een verlaging van de huidige tuimelkade. De demontabele kering is vervolgens in de Verkenningsfase als ontwikkelkans van de ensemblewerkgroepen opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Op pagina 34 in de NRD wordt in de toelichting op de kansrijke oplossing ‘Langsconstructies’ vermeld: “Overigens zijn demontabele en beweegbare keringen in de ontwerpvisie van Waterschap Rivierenland ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie.” In de Verkenningsfase heeft de NRD in maart/april 2018 ter inzage gelegen. Hierop zijn destijds meerdere zienswijzen ingediend over het toepassen van een demontabele of flexibele kering op de Kaap van Haaften. In § 2.1.1 van de Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Reactienota NRD) is hierop de volgende reactie gegeven: “Daarnaast heeft een aantal zienswijzen betrekking op demontabele en beweegbare keringen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Een demontabele (en beweegbare) kering is één van de bouwstenen waarmee het hoogteprobleem opgelost kan worden. Deze bouwsteen kan geplaatst worden in combinatie met een van de kansrijke oplossingen (grond binnenwaarts, grond buitenwaarts en langsconstructie). Het gaat om het gehele spectrum aan constructieve oplossingen, dus ook de door bewoners aangedragen varianten met een flexibele, mobiele, demontabele of beweegbare kering. In de verdere uitwerking van de plannen worden de verschillende typen constructies tegen elkaar afgewogen. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid van het hele gebied. Het waterschap weegt dit algemeen maatschappelijk belang af tegen de belangen van de bewoners. Demontabele en beweegbare keringen zijn echter in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie. Toch zijn er zwaarwegende argumenten denkbaar om wel demontabele keringen toe te passen. In het MER wordt onderzocht of dit het geval is op het dijktraject." Deze reactie is gebaseerd op de destijds vigerende Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen 2016 (OPW 2016). Het toen geldende beleid in de OPW2016 was als volgt: "Permanente constructies hebben de voorkeur boven tijdelijke constructies (minder kans op menselijk falen bij het aanbrengen van tijdelijke constructies)." De alliantie wilde zich echter inzetten om een demontabele kering, indien mogelijk, toch toe te passen en daarmee invulling te geven aan de wens van het Ensemble Haaften en bewoners aan de Kaap van Haaften. In de Reactienota NRD is daarom de toezegging gedaan dat onderzocht zou worden of er voor de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. In de OPW2016 werd echter geen verdere toelichting gegeven op bovenstaande beleid, waardoor de OPW2016 niet volledig genoeg was om vanuit het project een goede toets uit te kunnen voeren of er voor de situatie van de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. Het waterschap heeft daarom in 2019 nader beleid vastgesteld in de OPW 2019. Ter voorbereiding daarop zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de faalkansen en kosten van demontabele keringen voor het beheergebied van het waterschap. Daaruit volgen de volgende inzichten: • Het kan nu niet worden voorzien hoeveel demontabele/flexibele keringen en coupures de verschillende dijkversterkingen in de toekomst opleveren in het totale beheergebied van WSRL. De kans, dat er onder maatgevende omstandigheden ergens personele capaciteit ontbreekt voor opbouw of controle van demontabele keringen, wordt aanzienlijk geacht.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				• Beheer- en onderhoudskosten van demontabele en flexibele keringen zijn relatief hoog. Om een demontabele kering toe te kunnen passen, worden extra kosten gemaakt voor onder andere de opslag van materialen, het vervangen van de rubbers en het oefenen van het sluiten van de kering. De kosten voor een demontabele kering op de Kaap van Haaften van ongeveer 320 meter lang en gemiddeld 25 cm hoog zijn circa €30.000,- per jaar. Dit in tegenstelling tot de jaarlijkse kosten van circa €500,- voor een langsconstructie in combinatie met een groene dijk van dezelfde lengte. Op basis van deze twee inzichten is het uitgangspunt van het OPW 2019: “Demontabele en flexibele wanden worden niet toegepast. Wanneer sprake is van grote maatschappelijke belangen die door de dijkversterking worden geschaad, kan tot een andere afweging worden gekomen.” Als voorbeelden van dergelijke grote maatschappelijke belangen worden genoemd: grote cultuurhistorische en economische waarden, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten, ontsluiting bedrijventerreinen, etc. In aanloop naar het opstellen van het ontwerp Projectplan Waterwet is vervolgens door de alliantie geïnventariseerd of op de Kaap van Haaften sprake is van een groot maatschappelijk belang dat aanleiding zou kunnen zijn om toch voor een demontabele kering te kiezen. Dat bleek om een aantal redenen niet het geval: • De dijkversterking schaadt geen functionaliteit of gebruiksfuncties op en rondom de dijk. • Alle woningen (waaronder een aantal monumenten) kunnen behouden blijven, ook zonder demontabele kering: behoud van woningen is een van de uitgangspunten waarop het ontwerp is gebaseerd. Juist met het oog daarop wordt gekozen voor een constructie in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. • Van oudsher is de relatie ‘dorp, dijk en rivier’ van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van de dijk een ‘levend object’. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal. Er is dus kortom ook op het punt van cultuurhistorie geen sprake van het schaden van een groot maatschappelijk belang.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				De oplossing met een demontabele kering is daarom afgevallen.	
79	2	4a	Indiener geeft aan dat in ensemble Haaften een aantal punten zijn opgenomen die nu niet zijn opgenomen in de plannen. Het gaat onder meer om het volgende punt: - het dorpsaanzicht moet gelijk blijven. Cultuurhistorische waarde van het dorp moet in acht genomen worden door de verbinding tussen dorp en rivier te behouden. Dit kan alleen door de dijk niet hoger te maken dan hij nu is.	Verwezen wordt in de eerste plaats naar de reactie bij het vorige punt. Een oplossing in de vorm van een demontabele kering is om verschillende redenen afgevallen. In het project is rekening gehouden met de cultuurhistorische waarden en bebouwing in het dorp. Dit is een van de belangrijkste redenen waarom op deze locatie gekozen is voor een langsconstructie in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. Bij deze oplossing is onvermijdelijk dat de dijk hoger wordt. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal.	Geen
79	3	4a	Indiener geeft aan dat in ensemble Haaften een aantal punten zijn opgenomen die nu niet zijn opgenomen in de plannen. Het gaat onder meer om het volgende punt: - de natuurlijke begroeiing aan de rivierzijde en op het dijkje naast het wegdek dient behouden te blijven.	De tuimelkade (het dijkje) naast de weg zal ook na de dijkversterking groen worden ingericht. Op de steenbekleding aan de rivierzijde is op dit moment een ecologische laag aangebracht die begroeiing bevordert. Deze steenbekleding wordt opgeschoond om de werkzaamheden uit te kunnen voeren, de steenbekleding te kunnen inspecteren en te herstellen en onderhouden waar nodig. Na de (herstel)werkzaamheden wordt spontaan ontwikkelende begroeiing toegestaan indien dit de waterveiligheid niet in het geding brengt. Niet-diepwortelende begroeiing heeft bijvoorbeeld minder effect op de dijk dan diepwortelende begroeiing. Dit wordt door de dijkbeheerder beoordeeld tijdens zijn periodieke inspecties.	Geen
79	4	4a	Indiener geeft aan dat in ensemble Haaften een aantal punten zijn opgenomen die nu niet zijn opgenomen in de plannen. Het gaat onder meer om het volgende punt: - de verkeersluwe situatie zoals die nu met paaltjes gecreëerd is behouden. Deze werkt namelijk perfect. Er wordt op de dijk bij de Kaap van Haaften rustig gereden, en goed afgeremd, en indiener heeft nauwelijks last van grote groepen motoren, doordat er precies op de	De remmende maatregel wordt afgestemd met wegbeheerder (de gemeente). Dit is onderdeel van het uitvoeringsontwerp.	Geen

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>sub nr</th><th>Dijk-vak</th><th>Inhoud zienswijze</th><th>Antwoord</th><th>Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>juiste plekken effectieve paaltjes staan.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>79</td><td>5</td><td>4a</td><td>Indiener geeft aan dat in ensemble Haaften een aantal punten zijn opgenomen die nu niet zijn opgenomen in de plannen. Het gaat onder meer om het volgende punt:
- de dijk is minder ingeklonken dan voorspeld. Indiener vraagt om de kaap grondig na te rekenen om de juiste ophoging om tot het gewenste eindresultaat te komen te bereiken. Indiener wil de berekeningen kunnen vertrouwen.</td><td>In het ontwerp is voor inklinking en zetting geen extra verhoging meegenomen, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging (ca. 14 tot 59 cm) bij de Kaap van Haaften, zie hieronder.
<table><tr><th>Adres</th><th>Huidige hoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Ontwerphoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Opleverhoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Dijkverhoging bij oplevering (m)</th></tr><tr><td>Waalbandijk 273</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr><tr><td>Waalbandijk 275</td><td>9,34</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,14</td></tr><tr><td>Waalbandijk 277</td><td>9,33</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,15</td></tr><tr><td>Waalbandijk 279</td><td>9,32</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,16</td></tr><tr><td>Waalbandijk 283</td><td>9,29</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,19</td></tr><tr><td>Waalbandijk 289</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr><tr><td>Waalbandijk 291 (kerk)</td><td>8,89</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,59</td></tr><tr><td>Waalbandijk 293</td><td>9,02</td><td>9,30</td><td>9,49</td><td>0,47</td></tr><tr><td>Waalbandijk 38</td><td>9,18</td><td>9,32</td><td>9,46</td><td>0,28</td></tr></table>
In het ontwerp worden twee typen kruinhoogtes gehanteerd: ontwerphoogte en opleverhoogte. De ontwerphoogte is de hoogte die de dijk minimaal moet hebben in 2075. De opleverhoogte is de hoogte van de dijk direct na het afronden van de werkzaamheden. De opleverhoogte is hoger dan de ontwerphoogte, omdat hier de daling van de kruin door bodemdaling en zettingen wordt gecompenseerd. Daarnaast wordt hier een dwarshelling (verkanting) voor de afwatering in meegenomen.

De opleverhoogte ter hoogte van de Kaap van Haaften ligt 0,15-0,19m hoger dan de ontwerphoogte. Het verschil tussen ontwerp- en opleverhoogte bestaat voor de Kaap van Haaften uit de volgende onderdelen:
• Een extra verhoging van 0,10m is nodig om te compenseren voor de autonome bodemdaling die tot 2075 optreedt. De autonome bodemdaling is een steeds gaand gebiedsproces dat onafhankelijk van de dijkversterking optreedt, bijvoorbeeld door inklinking van veen in de bodem. Belangrijk hierbij is dat de autonome bodemdaling losstaat van de aangebrachte belasting. Juist bij kleine ophogingen is het aandeel van de autonome bodemdaling waarvoor gecompenseerd moet worden relatief groot. De berekende autonome bodemdaling (0,10m) is geverifieerd met de waargenomen autonome bodemdaling bij onbelast achterland (Bodemdaling in het rivierengebied, Nathalie Asselman, Otto Levelt, Arnold van der Kraan, Deltares 2014).
• De dwarshelling op de kruin creëert een extra verhoging van 0,05-0,09m.

De berekeningen naar de vereiste hoogte zijn uitgevoerd door gekwalificeerde ingenieurs in de Graaf Reinaldalliantie; de uitkomsten zijn betrouwbaar.</td><td>Geen</td></tr>
</table>

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
79	6	4a	Indiener geeft aan dat haar woning minder waard wordt door de ophoging van de dijk, doordat een aanzienlijk stuk van het directe uitzicht op de rivier verloren gaat. Indiener wenst aanspraak te maken op nadeelcompensatie.	Wanneer burgers en bedrijven geen grond verliezen kan toch financiële schade als gevolg van de dijkversterking ontstaan. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het 'normaal maatschappelijk risico' valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	Geen
80	1	12a	Indiener tekent protest aan tegen de tijdelijke werkstroken die de constructie van de woning doorkruisen.	De tijdelijke werkstroken op het perceel van indiener zijn in het ontwerp Projectplan Waterwet niet juist ingetekend. Dit is aangepast in het Definitief Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'realisatie' in kaartenatlas Projectplan Waterwet
81	1	4b	Indiener verzoekt om af te zien van de kap van gezichtsbepalende bomen die	Op dit moment is het uitgangspunt dat de Essen langs de Crobsche Weg moeten worden gekapt. Dit in verband met de grondophoging die nodig is om de Crobsche Weg aan te sluiten op de aangepaste dijk. Bij het maken van het	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			grenzen aan zijn perceel en het perceel van de buren.	Uitvoeringsontwerp wordt bezien of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	
81	2	4b	Indiener vreest bij kappen van de bomen en verhogen van de dijk en Crobseweg voor vermindering van zijn woongenot en privacy.	In het MER is de effectbeoordeling gebaseerd op de meest voorkomende veranderingen per dijkvak. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak. In het MER staat over dit dijkvak beschreven dat de kruin en dijk naar buiten worden verplaatst. Het binnendijkse talud komt verder van woningen af te liggen. Alleen in het noordelijke deel is sprake van een (zeer beperkte) kruinverhoging (max 10 cm): overall zal enige verandering van het woongenot eerder positief zijn doordat de dijk verder van woningen komt te liggen. Uit de profieltekening van dijk ter hoogte van Pauwenkamp blijkt dat hier direct na oplevering sprake is van een lichte verhoging (22 cm) en na verloop van tijd, na inklinking, sprake is van een lichte verlaging ten opzichte van de huidige dijk. Ook komt de dijk verder van Pauwenkamp af te liggen. Daarmee geldt voor de woningen aan de Pauwenkamp in grote mate dezelfde analyse als voor het gehele dijkvak. Het kan inderdaad wel zijn dat vanwege de werkzaamheden aan het talud van de dijk en van de Crobseweg bomen moeten worden gekapt. Voor een aantal bomen langs de Crobseweg is een kapvergunning verleend. Door de kap zal de privacy (tijdelijk) verminderen. Voor deze bomen geldt een herplantplicht dus er worden vervangende bomen geplant. Overigens wordt geprobeerd alsnog een deel van deze bomen indien mogelijk te behouden. Als gevolg hiervan kan het zijn dat het woongenot door indiener als minder ervaren wordt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
81	3	4b	Indien de bomen toch verwijderd worden wenst indiener een nadeelcompensatie in financiële zin of maatregelen die de inkijk in de woning en tuin voorkomen/beperken.	Wanneer burgers en bedrijven geen grond verliezen kan toch financiële schade als gevolg van de dijkversterking ontstaan. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoedt wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het 'normaal maatschappelijk risico' valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	Geen
81	4	4b	Indiener verzoekt om overlast en hinder tijdens de realisatie tot een minimum te beperken	Uiteraard is het uitgangspunt om hinder en overlast zoveel mogelijk te voorkomen. Helaas is enige overlast door de werkzaamheden onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Bovendien worden bewoners tijdig op de hoogte gebracht wanneer werkzaamheden in de nabije omgeving plaats gaan vinden.	
81	5	4b	Indiener verzoekt tot medegebruik van het perceel tussen de Crobseweg en zijn perceel d.m.v. een overeenkomst.	Het perceel tussen de Crobseweg en het perceel van indiener is niet in eigendom van het waterschap, maar van de gemeente West Betuwe. Medegebruik van percelen, anders dan die van het waterschap, is geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. Indiener kan daarom voor medegebruik van het betreffende perceel contact opnemen met de gemeente West Betuwe.	Geen
81	6	4b	Indiener verzoekt plaatsing van een duikerbuis in de watergang aan de achterzijde van zijn perceel. Alternatief is een damwand ter voorkoming van erosie.	Deze watergang mag niet worden gedempt. Deze is onderdeel van het watersysteem. Een duiker over een watergang is bij een particulier perceel alleen toegestaan als de toegang tot het perceel niet op een andere wijze mogelijk is. Dit is hier niet het geval.	Geen
82	1	12c	Indiener tekent een pro forma zienswijze aan tegen het ontwerp Projectplan Waterwet, de ontwerpbestemmingsplannen en ontwerpbesluiten Dijkversterking Gorinchem – Waardenburg. Indiener verzoekt een redelijke termijn voor indiening van een inhoudelijke zienswijze.	Op 7 juli 2020 is ter zekerstelling van rechten een pro forma zienswijze ingediend. Indiener heeft hierdoor een aanvullende termijn van twee weken gehad om zijn zienswijze alsnog in te dienen. De gronden van de zienswijzen zijn uiteindelijk ingediend op 14 juli 2020. De op 14 juli ingebrachte zienswijzen zijn in 82b (2t/m 8) beantwoord.	Geen
82 b	2	12c	Indiener heeft bezwaar tegen de erfdienstbaarheid die op een deel van het perceel wordt gevestigd. De noodzaak van de erfdienstbaarheid is niet aangetoond en het is onduidelijk hoe de erfdienstbaarheid luidt.	Voor het in stand houden van de nieuwe dijk (doelmatig beheer) is het van belang dat het waterschap toegang heeft tot de gronden die tot het waterstaatswerk behoren. Hiervoor wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendom van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken. Voor de gronden die blijvend nodig zijn voor de dijkversterking, maar vanuit het oogpunt van doelmatig beheer niet in (juridisch) eigendom bij het waterschap hoeven te zijn zoals de binnenberm van indiener, wordt een zakelijk recht gevestigd in de vorm van erfdienstbaarheid. Dit houdt in dat de dijkbeheerder van het waterschap het recht heeft om dat deel van het perceel te betreden (te voet of met een auto) om de dijk te inspecteren of te onderhouden. Het privaatrechtelijk vestigen van een erfdienstbaarheid zorgt voor voldoende waarborging van het uit kunnen voeren van de maatregel. De rentmeester die belast is met de grondverwerving zal met u de inhoud van de erfdienstbaarheid gezamenlijk doornemen.	Geen
82 b	3	12c	De erfdienstbaarheid klemt aangezien er een bijgebouw wordt / is gerealiseerd op het perceel waarop de erfdienstbaarheid gevestigd wordt. Daarnaast is er nieuw hek en nieuwe beplanting aanwezig.	De aanbouw van indiener bevindt zich ten noorden van de woning (achter de woning vanaf de dijk gezien). Deze wordt niet geraakt door de nieuwe binnenberm van de dijk. Het ontwerp van de binnenberm raakt wel een deel van het hekwerk en de beplanting aan de westzijde van de woning. In de volgende fase wordt met indiener een plan gemaakt hoe om te gaan met het hekwerk en de beplantingen, bijvoorbeeld wordt door de alliantie onderzocht of het hekwerk en de beplantingen op de nieuwe binnenberm	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				opnieuw geplaatst kunnen worden. Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Deze maakt met u een afspraak om uw perceel (hekwerk, beplantingen, etc.) te bekijken. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. De door u genoemde onderdelen hekwerk en beplanting maken hier onderdeel vanuit.	
82b	4	12c	De noodzaak van de erfdienstbaarheid is, mede gelet op de communicatie met omgevingsmanager, onvoldoende gemotiveerd.	De omgevingsmanager heeft in haar mail van 26 juni jl. op verzoek van indiener onder andere de volgende informatie gegeven: Ten westen van jullie woning zullen grondwerkzaamheden plaatsvinden om de stabiliteitsberm te profileren die tot aan het wiel loopt.' Het ruimtebeslag in het Projectplan Waterwet is het maximale ruimtebeslag. In de volgende fase (het Uitvoeringsontwerp) gaat de alliantie het ontwerp meer in detail uitwerken, waarbij de wensen van indiener tegen het licht worden gehouden.	Geen
82b	5	12c	In het ontwerpbestemmingsplan Gorinchem heeft dit gedeelte van het perceel van cliënten de gebiedsaanduiding "vrijwaringszone- dijk 1" gekregen waarmee ter plaatse een bouwverbod wordt geïntroduceerd. Ook hiertegen verzetten cliënten zich om dezelfde redenen.	Ook volgens het vigerende bestemmingsplan ligt er een dubbelbestemming vrijwaringszone dijk 1 over het perceel, met een vergelijkbaar beschermingsregime. De begrenzing is enigszins aangepast op basis van de aanpassing van de dijk. Binnen deze zone is geen bouwverbod, maar er zijn wel voorwaarden aan bouwen verbonden.	Geen
82b	6	12c	Ook voor de nog uit te voeren verbouwing van de woning van cliënten conform de ver-gunningen uit 2016 is onduidelijkheid wat de aanduiding 'tijdelijke werkstroken' en het vesti-gen van zakelijke rechten in de vorm van erfdienstbaarheden en opstalrechten zal betekenen voor hun bouwplan en de effecten in termen van uitzicht als hun bouwplan is gerealiseerd. Cliënten willen niet belemmerd worden in hun planning en het traject van uitvoering. De ontwerpbesluitvorming is rechtsonzeker, onzorgvuldig en niet afdoende gemotiveerd. Ook getuigt e.e.a. niet van een evenwichtige afweging van betrokken belangen ter zake.	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd. Voor wat betreft de binnendijkse bermen zal voor de aanleg en de bescherming van het waterstaatwerk een zakelijk recht worden gevestigd. De rentmeester die belast is met de grondverwerving zal een afspraak met indiener maken om de percelen te bekijken. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. De rentmeester zal met indiener bespreken wat de grondverwerving precies inhoudt. Het bijgebouw kan indiener conform vergunning bouwen. Deze zit niet in de weg voor de dijkversterking. Wel is het handig om vooraf de werkzaamheden van indiener af te stemmen met de alliantie zodat beide bouwverkeerstromen geen hinder van elkaar zullen ondervinden. De werkstroken zijn bij indiener op tekening aangepast in het definitieve Projectplan Waterwet zodat ze niet meer door de woning heen lopen.	
82 b	7	12c	Ook is onduidelijk wat de opstalrechten ten westen van het perceel van cliënten betekenen voor hun plan om een bijgebouw op te richten met een ontsluiting ten oosten van hun perceel. Dit belang is niet geïnventariseerd laat staan draagkrachtig betrokken en kenbaar be-trokken in een afweging van belangen.	De nieuwe binnenberm wordt belast met een zakelijk recht in de vorm van erfdienstbaarheid (het recht om het perceel te mogen betreden). Er is hier geen sprake van opstalrecht. Opstalrecht wordt door het waterschap gevestigd bij de aanleg van nieuwe kabels- en leidingentracés. Indien een ontsluiting van het bijgebouw aan oostzijde wordt gemaakt, dan zal deze niet de werkzaamheden voor de nieuwe dijk raken. De rentmeester die belast is met de grondverwerving zal met u de inhoud van de erfdienstbaarheid en de mogelijke verdere gevolgen gezamenlijk met indiener doornemen.	Geen
82 b	8	12c	De woning van cliënten is jaren geleden verzakt en nu stabiel. Indieners hebben na deskundig advies besloten niet te laten heien. Cliënten maken zich zorgen dat de dijkverzwaring een verzakking in gang zal zetten. Er is weliswaar een nulmeting verricht maar indieners wensen	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			van de zijde van het bevoegd gezag een risico-inventarisatie en zekerheid dat de werk-zaamheden geen verzakking in gang zullen zetten of schade veroorzaken.	Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
82b	9	12c	Volgens een tekening worden er 5 bomen rondom het huis van indiener weggehaald. Dit is alleen akkoord indien deze ziek zijn of bij harde wind een risico vormen. De stukken met betrekking tot de omgevingsvergunning voor kappen staan niet ter mijner beschikking. Een motivering voor de kap van genoemde bomen is niet bekend en wordt van deze zijde betwist. Meer specifiek wordt de noodzaak betwist.	De bomen die op uw perceel zijn ingetekend als 'te verwijderen' vallen onder de nieuwe steunberm of moeten worden verwijderd om uw oprit aan te sluiten op de aangepaste dijk. Dit is de noodzaak van de kap van deze bomen. Bij de uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt bezien of de bomen langs de oprit alsnog behouden kunnen blijven. Voor bomen waarvoor een kapvergunning nodig is, is deze aangevraagd. De kapvergunning en de onderliggende stukken is opgenomen in het i-report, onder het kopje Vergunningen - Omgevingsvergunning - kappen. Voor het kappen van de bomen op uw perceel is echter geen kapvergunning nodig. U ontvangt een vergoeding voor te kappen bomen die uw eigendom zijn.	Geen
83	1	3a	Indiener meent dat het alternatief Huidig Tracé (HT) tegenover Constructie Langs Haven (CLH) op een aantal punten onterecht uitvalt in het voordeel van HT. De dijk CLH kan langs het pand richting de bestaande dijk worden aangelegd, waardoor het nadeel voor het pand Graaf Reinaldweg 18-20 vervalt.	Tijdens de verkenningsfase is op verzoek van indiener onderzocht of de dijkversterking zou kunnen plaatsvinden door niet de bestaande dijk te versterken (alternatief HT) maar een nieuwe dijk aan te leggen langs de haven (alternatief Constructie Langs Haven). Met dit laatste alternatief zou mogelijk een combinatie kunnen worden gevonden met het aanpassen van de kade bij het bedrijf van indiener. Voor het alternatief CLH is er vanuit gegaan dat deze om het pand Graaf Reinaldweg 80-20 wordt heengelegd. Het is namelijk om meerdere redenen niet logisch om de dijk tussen het pand van indiener en Graaf Reinaldweg 18-20 te leggen. De redenenen zijn de beperkte ruimte, het feit dat hiervoor bomen moeten worden gekapt, de 'haakse' vormgeving die vanuit landschappelijk en rivierkundig oogpunt ongewenst is, de slechte beheerbaarheid en de slechte uitbreidbaarheid van een dergelijke oplossing. Dit zou dus nog veel meer nadelen met zich meebrengen. Om deze redenen is de dijk hier bij alternatief Constructie Langs Haven om het pand aan Graaf Reinaldweg 18-20 heengelegd, met het nadeel voor het uitzicht als gevolg. Zoals indiener zelf ook aangeeft in zijn zienswijze, is over dit alternatief is in de Verkenningsfase meerdere keren overleg gevoerd tussen indiener en de alliantie. Indiener heeft eigen ontwikkelingsplannen in de Kerkewaard en er is geïnventariseerd of plannen gecombineerd konden worden. Dit bleek niet mogelijk.	Geen
83	2	3a	Het argument van niet duurzaam materiaalgebruik is op zich correct, maar er wordt hoe dan ook een kade als onderdeel van het plan van indiener gerealiseerd. Dit argument vervalt daarmee ook.	Met deze zienswijze doelt indiener op de gemaakte afweging tussen de alternatieven, waarin ook rekening wordt gehouden met een deels niet-duurzaam materiaalgebruik van het alternatief Constructie Langs Haven. De afweging die in het kader van de dijkversterking wordt gemaakt, ziet in beginsel op die onderdelen en aspecten waar het waterschap invloed op heeft. Het waterschap heeft echter geen invloed op de vraag of en wanneer de kade van indiener wordt gerealiseerd. En daarmee dus ook niet op het niet-duurzaam materiaalgebruik waarmee dat dan gepaard gaat. Vandaar dat dit niet is meegenomen is in de afweging. Overigens vergt het alternatief Constructie Langs Haven een langere constructie dan alleen de kade van indiener, waardoor het argument van het minder duurzame	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				materiaalgebruik alsnog geldt in de afweging tussen de alternatieven.	
83	3	3a	Indiener meent dat, behalve ter plaatse van de door indiener geplande kade, het alternatief CLH in grond kan worden gemaakt, waardoor dat deel uitbreidbaar is.	Naast de door indiener geplande kade, moet een langer deel van de waterkering langs de haven als constructie uitgevoerd worden, omdat er te weinig ruimte is om een stabiele waterkering in grond aan te leggen. Slechts een beperkt deel, aan de westzijde van de Kerkewaard op de hoge grond, kan wel in grond uitgevoerd worden. De technische uitbreidbaarheid van de constructie, wat het grootste deel van de waterkering behelst, blijft daarbij beperkt. Hier is in de afweging voor het voorkeursalternatief terecht rekening mee gehouden.	Geen
83	4	3a	Ruimtebeslag in NNN gebied lijkt volgens de bijgevoegde kaart niet aan de orde.	Er is wel degelijk een (beperkte) overlap tussen het alternatief Constructie Langs Kade en het NNN-gebied.	Geen
83	5	3a	Indiener geeft aan dat door een extra investering van de variant buitenom (8 miljoen, en mogelijk 9 miljoen euro) het hele bedrijventerrein Kerkewaard hoogwaterveilig komt te liggen, beperkingen wegvallen en nieuwe mogelijkheden ontstaan. Daardoor zal ook de grond meer waard worden. Deze positieve gevolgen zijn niet meegewogen. Deze variant verdient een zorgvuldige en complete afweging.	Het voordeel dat de Kerkewaard hoogwaterveilig komt te liggen is wel degelijk benoemd en meegewogen in de integrale en zorgvuldige afweging voor het voorkeursalternatief (onder het afwegingscriterium Waterveiligheid). De waardevermeerdering van de gronden komt overigens niet terecht bij het waterschap. Tegenover de hoogwaterveiligheid van het bedrijventerrein staat een aantal nadelen. Alles overwegende rechtvaardigt het voordeel van de hoogwaterveiligheid in combinatie met de gesignaleerde nadelen geen meerinvestering door het waterschap van het genoemde bedrag.	Geen
84	1	12f	Indiener is bang voor overlast door de loswal en vervoersbewegingen. Indiener pleit voor zo weinig mogelijk gebruik van de dijk maar voor het gebruik van een tijdelijke weg door de uiterwaarden.	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij binnendijkse grondoplossingen en bij langsconstructies is er te weinig ruimte om buitenlangs de dijk te rijden. Hier zal het werkverkeer dan ook in twee richtingen over de dijk rijden. Uiteraard wordt veiligheid hier ook in acht genomen, door waar nodig passeerhavens te realiseren. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat inde weg) te repareren.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
84	2	12f	Indiener wenst dat de damwand verder naar beneden wordt geplaatst zodat de ankers verder van de woning komen.	In dijkvak 12f is op dit moment een onverankerde damwand voorzien. Dit zou betekenen dat er geen ankers onder de buitendijkse woningen nodig zijn, hetgeen ook vanuit het waterschap de voorkeur heeft. De exacte locatie van de damwand wordt in het Uitvoeringsontwerp vastgesteld. Maar ook tijdens de uitvoering kunnen er tegenvallers optreden waardoor er alsnog een verankering nodig is.	Geen
84	3	12f	Indiener verzoekt de bomen in de tuin niet te kappen.	De bomen die als 'te verwijderen' op de kaart zijn gezet liggen in het ruimtebeslag van de nieuwe dijk. Op basis van de huidige inzichten kunnen deze niet blijven staan. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	Geen
84	4	12f	Indiener wenst de bestaande sierbestrating teruggeplaatst te zien op de parkeerplaats.	De materialisering van opritten en parkeerplaatsen is geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. In het Uitvoeringsontwerp wordt dit verder uitgewerkt. De wens van indiener staat genoteerd en wordt indien mogelijk meegenomen in het Uitvoeringsontwerp.	Geen
85	1	4b	Indiener geeft aan dat zij geen toestemming geeft voor gebruik van het perceel als werkstrook en verzoekt dringend een alternatieve werkstrook of financiële compensatie.	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	
85	2	4b	Indiener verzoekt om af te zien van de kap van gezichtsbepalende bomen ter hoogte van haar perceel	Op dit moment is het uitgangspunt dat de Essen langs de Crobsche Weg, nabij uw perceel, moeten worden gekapt. Dit in verband met de grondophoging die nodig is om de Crobsche Weg aan te sluiten op de aangepaste dijk. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	Geen
85	3	4b	Indiener vreest bij kappen van de bomen en verhogen van de dijk en Crobseweg voor vermindering van zijn woongenot en privacy.	Op dit moment is het uitgangspunt dat de Essen langs de Crobsche Weg moeten worden gekapt. Deze zullen worden herplant. Dit is ook een eis van de gemeente. Het zal een tijdje duren voordat deze bomen weer net zo groot zijn als de huidige bomen. De afschermende werking zal dan ook verminderen.	Geen
85	4	4b	indien de bomen toch verwijderd worden wenst indiener een nadeelcompensatie in financiële zin of maatregelen die de inkijk in de woning en tuin voorkomen/beperken.	Zoals in punt 85-1 al toegelicht worden bomen op werkstroken zoveel mogelijk gespaard. In dit punt wordt ook toegelicht dat het waterschap een vergoeding vaststeld voor het gebruik van de werkstrook om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat.	Geen
86	1		Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
87	1	13b	Indiener geeft aan dat het aanbrengen van het talud op het perceel en niet op de grond aangrenzend aan het perceel leidt tot een minder functioneel en minder aantrekkelijk perceel. Indiener wil dat het talud wordt afgevlakt.	In de situatie van indiener is het mogelijk om het talud te verflauwen. Dit wordt, samen met indiener, in het Uitvoeringsontwerp verder uitgewerkt.	Geen
87	2	13b	Indiener maakt zich zorgen over de waterhuishouding op het perceel. Naar verwachting wordt het opgehoogde stuk van het perceel droger en het niet opgehoogde perceel natter. Indiener wenst dat zijn zorgen worden weggenomen.	De drooglegging, dit is de afstand van het maaiveld tot het grondwaterniveau, kan in periodes met weinig neerslag toenemen op het opgehoogde deel. Daartegenover staat dat het talud in dwarsrichting flauwer wordt dan in de bestaande situatie. Hierdoor zal het hemelwater iets minder snel afstromen, waardoor er juist meer water in de bodem wordt opgenomen. Bovendien is de ophoging op het perceel zo klein (variërend tussen 0 en 0,8 m) dat ook effecten op de waterhuishouding te verwaarlozen zijn. Aangezien er meer dan voldoende afvoerende watergangen rondom het perceel liggen zijn er voor de niet opgehoogde delen van het perceel geen veranderingen te verwachten t.o.v. de bestaande situatie. Tevens zal de bestaande bovenste laag van 0,3 m tijdelijk in depot worden gezet en na aanleg van de stabiliteitsberm weer worden teruggeplaatst, zodat de bodemeigenschappen van de bovenste laag hetzelfde blijven.	Geen
88	1		Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
89	1	7f	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	n.v.t.
90	1	5d	Indiener heeft bezwaar tegen de beheerstrook omdat deze dicht langs de woning loopt en zij daardoor hinder zal ondervinden van mensen die dit pad gebruiken als (wandel)route. Dit gaat ten koste van haar privacy en woongenot	Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A". Deze strook zal niet bestemd worden tot weg of pad volgens de Wegenwet. Het zal namelijk geen algemene verkeersfunctie gaan vervullen. Als dat het geval was, zou het pad (voor zover gelegen buiten de bebouwde kom) worden opgenomen op de zogenaamde wegenlegger. Dat is in dit kader niet aan de orde. Volgens het eigendommenbeleid en de nota recreatief medegebruik van het waterschap zijn alle schouwpaden toegankelijk voor recreatief medegebruik mits er geen overlast en schade door ontstaat. Indien er na de realisatie van de dijkversterking onverhoopt toch hinder en/of overlast ontstaat als gevolg van het gebruik van de beheerstrook door recreanten, gaat het waterschap graag met u in gesprek over mogelijke oplossingen. Er kan dan alsnog besloten worden om de beheerstrook af te sluiten vanwege overlast voor aanwonenden.	Geen
90	2	5d	Indiener geeft aan dat de huidige (luie) trappen aan de dijk slecht gangbaar zijn en daardoor niet gebruikt worden. Ook nu al wordt de beheerstrook gevolgd. Het aanleggen van een dijktrap direct aansluitend op de Beatrixstraat, naast Waalbandijk 107, is naar mening van indiener zonde van het geld.	In het ontwerp Projectplan Waterwet is een trap naast het perceel van Waalbandijk 107 opgenomen. Deze trap zal goed bruikbaar zijn, zodat wandelaars worden aangespoord deze te gebruiken om de Waalbandijk te bereiken. Zoals in het vorige punt uitgelegd, zal de beheerstrook niet bestemd worden tot weg of pad.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
90	3	5d	Indiener verzoekt om de beheerstrook: - niet neer te leggen - af te sluiten voor voetgangers, brommers en fietsen - op de huidige hoogte van de dijk aan te leggen	Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A". Deze strook zal niet bestemd worden tot weg of pad volgens de Wegenwet. Het zal namelijk geen algemene verkeersfunctie gaan vervullen. Als dat het geval was, zou het pad (voor zover gelegen buiten de bebouwde kom) worden opgenomen op de zogenaamde wegenlegger. Dat is in dit kader niet aan de orde. Volgens het eigendommenbeleid en de nota recreatief medegebruik van het waterschap zijn alle schouwpaden toegankelijk voor recreatief medegebruik mits er geen overlast en schade door ontstaat. Indien er na de realisatie van de dijkversterking onverhoopt toch hinder en/of overlast ontstaat als gevolg van het gebruik van de beheerstrook door recreanten, gaat het waterschap graag met u in gesprek over mogelijke oplossingen. Er kan dan alsnog besloten worden om de beheerstrook af te sluiten vanwege overlast voor aanwonenden.	Geen
90	4	5d	Indiener is niet tevreden met de late communicatie over de beheerstrook, die pas in het 4e kwartaal van 2019 op de tekeningen is gekomen.	Het is vervelend dat indiener het gevoel heeft dat er laat gecommuniceerd is over de plannen rondom de woning. Tijdens de bijeenkomst van 23 januari 2020 waarbij over de inrichting van de binnenberm bij een buitenwaartse versterking is gesproken is ook de ligging van de beheerstrook gepresenteerd aan de bewoners. Hier werd bewoners duidelijk dat zij de binnenberm niet kunnen gebruiken voor eigen doeleinden na de dijkversterking. De toegespitste communicatie over wat er bij bewoners in de eigen nabijheid gaat gebeuren, is vormgegeven door middel van persoonlijke gesprekken met de desbetreffende bewoners aan de keukentafel of op het kantoor van de alliantie en dus door middel van voor iedereen toegankelijke inloopbijeenkomsten. Tijdens de ter inzagelegging heeft vervolgens nog een persoonlijk gesprek met indiener plaatsgevonden. Dit laat onverlet dat er wellicht onbedoeld bewoners laat of niet volledig geïnformeerd zijn over de laatste stand van zaken. Daar waar dit van toepassing is, wordt dit alsnog gedaan bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsontwerp.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
91	1	08d	Indiener maakt bezwaar tegen de rijroutes van het bouwverkeer (in twee richtingen over de bestaande dijk)	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen zoals in dijkvak 8b gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat inde weg) te repareren.	Geen
91	2	08d	Indiener maakt bezwaar tegen het verwijderen van de notenbomen en geeft aan dat dit niet besproken is.	De kaart met de 'te verwijderen' bomen kon pas gemaakt worden toen het DO gereed was. Op dat moment is er inderdaad niet meer met alle eigenaren gecommuniceerd dat er bomen op 'te verwijderen' zijn gezet. Het is vervelend dat u dit nu via de stukken die ter inzage lagen moet vernemen. Overigens liggen uw 'te verwijderen' bomen vlak langs het ruimtebeslag van de nieuwe dijk. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	Geen
91	3	08d	Indiener wenst een nadere uitwerking waarom niet gekozen is voor aanvoer via de Waal	Nieuw aan te voeren materiaal wordt zoveel mogelijk via het water aangevoerd. Daarvoor zijn er vijf loslocaties aangewezen waar deze materialen aan wal gebracht kunnen worden. De dichtsbijzijnde loslocaties bij de woning van indiener zijn: • Nabij bedrijventerrein Zeiving • Op het Heuffterrein Toch zullen grondstoffen soms over de weg worden aangevoerd. Bijvoorbeeld wanneer er materiaal aangevoerd moet worden vanuit de directe omgeving. Een depot zoals dat naast de begraafplaats bij Fort Vuren ligt met een doorsteek naar de dijk zorgt er dan voor dat er geen zwaar verkeer door het dorp hoeft. In het kader van duurzaamheid en zo weinig mogelijk verspilling van grondstoffen is er bovendien voor gekozen om zoveel mogelijk grond te hergebruiken in de nieuw aan te leggen dijk. Deze vrijkomende grond wordt wel over de dijk naar de nieuwe locatie vervoerd, omdat dit per schip veel minder duurzaam en efficiënt is.	Geen
91	4	08d	Indiener wenst een nadere uitwerking van de aanrijmogelijkheden van hulpdiensten	Tijdens de uitvoering is het verplicht om te voldoen aan de richtlijnen van hulpdiensten. Deze dienen altijd op plaats van bestemming te kunnen komen. De Graaf Reinaldalliantie houdt zich aan deze richtlijnen en neemt deze op in het	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				logistiek plan, dat wordt afgestemd met de hulpdiensten. Eventuele veranderingen in bereikbaarheid van de woning worden ook besproken met de bewoners.	
91	5	08d	Indiener wenst een nadere uitwerking van de manier waarop de verkeersveiligheid gegarandeerd is in het najaar/ winter (natte, glibberige weg, donker)	De Graaf Reinaldalliantie stelt een logistiek plan op waarin rijroutes en protocollen voor leveranciers worden opgenomen. Zoals in punt 91-1 al is toegelicht is overlast onvermijdelijk maar neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om deze zoveel mogelijk te voorkomen en te verminderen. Glibberigheid wordt bijvoorbeeld voorkomen door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen
91	6	08d	Indiener wenst een nadere uitwerking van de bereikbaarheid van de woning tijdens de realisatie	Wanneer de woning door de werkzaamheden tijdelijk niet goed bereikbaar is neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen; zij zorgen voor een (tijdelijke) parkeerplaats of alternatieve toegang tot het perceel. De woning blijft altijd te voet bereikbaar. Indien bewoners slecht ter been zijn worden maatregelen genomen zodat zij toch hun perceel kunnen bereiken. Wat de bereikbaarheidsmaatregelen precies inhouden wordt besproken met de bewoners die hiermee te maken krijgen.	Geen
91	7	08d	Indiener wenst een bevestiging dat er geen werkverkeer wordt toegestaan via de Zijl en de Steeg met daarbij voorbeelden hoe dit wordt gehandhaafd.	Op de Zijl zal geen werkverkeer rijden. Over de Steeg rijdt geen groot materieel, maar zullen wel geregeld busjes en klein materieel (bijvoorbeeld een mobiele kraan) naar het werkgebied rijden. In het Logistiek plan wordt opgenomen hoe gecommuniceerd wordt met chauffeurs en leveranciers over rijroutes. Voor aanvang van de werkzaamheden krijgen zij een startinstructie. Zo weten ze hoe ze aan moeten rijden.	Geen
92	1	12f	Indiener is bezorgd voor overlast door de loswal en vervoersbewegingen. Indiener pleit voor zo weinig mogelijk gebruik van de dijk maar voor het gebruik van een tijdelijke weg door de uiterwaarden.	Tijdens de realisatie wordt de dijk afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Bij binnendijkse grondoplossingen en bij langsconstructies is er te weinig ruimte om buitenlangs de dijk te rijden. Hier zal het werkverkeer dan ook in twee richtingen over de dijk rijden. Uiteraard wordt veiligheid hier ook in acht genomen, door waar nodig passeerhavens te realiseren. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen
92	2	12f	Indiener wenst dat de damwand verder naar beneden wordt geplaatst zodat de ankers verder van de woning komen.	In dijkvak 12f is op dit moment een onverankerde damwand voorzien. Dit zou betekenen dat er geen ankers onder de buitendijkse woningen nodig zijn, hetgeen ook vanuit het waterschap de voorkeur heeft. De exacte locatie van de damwand wordt in het Uitvoeringsontwerp vastgesteld. Maar ook tijdens de uitvoering kunnen er tegenvallers optreden waardoor er alsnog een verankering nodig is.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
92	3	12f	Indiener verzoekt de bomen in de tuin niet te kappen.	De bomen die als 'te verwijderen' op de kaart zijn gezet liggen in het ruimtebeslag van de nieuwe dijk. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	Geen
92	4	12f	Indiener wenst de bestaande sierbestrating teruggeplaatst te zien op de parkeerplaats.	De materialisering van opritten en parkeerplaatsen zijn geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. In het Uitvoeringsontwerp wordt dit verder uitgewerkt. De wens van indiener staat genoteerd en wordt indien mogelijk meegenomen in het Uitvoeringsontwerp.	Geen
92	5	12f	Indiener geeft aan dat in het ontwerp de schuur behouden kan blijven maar dat op de grondaankooptekening staat dat de schuur wordt aangekocht. Graag verduidelijking hierover.	De schuur kan behouden blijven. Dit is abusievelijk verkeerd ingetekend en wordt in de grondaankooptekening bij het Projectplan Waterwet aangepast.	Ja, aanpassing kaart 'woningen' kaartenatlas en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
93	1	5d	Indiener heeft momenteel geen afrit en wenst graag een eigen afrit. Hij draagt hiervoor de volgende argumenten aan: - Als enige van de bewoners aan de Waalbandijk in Hellouw parkeren indieners hun twee auto’s altijd boven op de dijk in de berm langs de weg. Boodschappen en andere spullen moeten via een smal pad naar beneden gebracht worden. Tevens is er kans op schade door snel voorbijrijdende en rakelings passerende voertuigen, waaronder ook regelmatig grote tractoren. - Op de woonlocatie van indieners is ook hun cateringbedrijf gevestigd en indieners maken voor de aan- en afvoer (alleen voor onze eigen personenauto’s) gebruik van de oprit van de achterburen. Indiener is dus afhankelijk van de toestemming van de achterburen om gebruik te mogen maken van hun oprit. - Voor familie en gasten die slecht ter been zijn is het moeilijk en zelfs onmogelijk om indieners te bezoeken vanwege de slechte bereikbaarheid. - Een parkeerplaats onderaan de dijk bij de woning van indieners is vanwege bovenstaande punten noodzakelijk.	Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen heeft de Graaf Reinaldalliantie het ontwerp ter plaatse van Waalbandijk 109 t/m 117 in Hellouw opnieuw beoordeeld. Hierbij zijn alle belangen opnieuw tegen het licht gehouden. Om invulling te geven aan deze zienswijzen, wordt de wegaansluiting van de onderweg op de dijk in het definitieve Projectplan Waterwet circa 4 meter naar het noordoosten verschoven. Hierdoor ontstaat vanuit het perceel van indiener ruimte om een oprit in noordelijke richting te realiseren, waarbij onderaan de dijk geparkeerd wordt. Verzoeken voor nieuwe opritten naar de dijkweg worden getoetst aan het beleid van de gemeente West Betuwe en het waterschap. Het beleid van West Betuwe is vastgelegd in de beleidsregels van het "Inrittenbeleid. Beleidsregels voor de behandeling van aanvragen gemeente West Betuwe." Volgens de toetsingscriteria in deze beleidsregels is per woning maximaal één toerit toegestaan. Aangezien indieners momenteel geen eigen oprit op hun perceel hebben, komen zij volgens dit beleid in aanmerking voor een nieuwe inrit. Het beleid van het waterschap is vastgelegd in beleidsregels 5.21 en 5.22 van de Keur Waterschap Rivierenland 2014. Hierin is onder bijzondere toetsingscriteria 3 en 4 opgenomen: "3. Bij splitsing van percelen moet naar behoud van de bestaande ontsluiting worden gestreefd. Een vergunning voor een nieuwe ontsluiting wordt alleen verleend bij een aangetoond zwaarwegend belang. 4. Als redelijkerwijs gebruik gemaakt kan worden van bestaande aanbermingen, op- en afritten en/of trappen, al dan niet met een kleine aanpassing daarvan, verdient gebruik daarvan de voorkeur." Indieners hebben naar oordeel van het waterschap een aangetoond zwaarwegend belang, omdat zij een cateringsbedrijf aan huis hebben en voor de aan- en afvoer op dit moment afhankelijk zijn van de toestemming van de achterburen. Daarnaast kan redelijkerwijs niet standaard gebruik gemaakt worden van de oprit van de achterburen, omdat daar geen parkeergelegenheid is voor de auto's van	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			- Het is nu duidelijk dat de dijk verder van de woning komt te liggen dan de huidige situatie. Zonder afrit zal de loopafstand van dijk naar woning dus beduidend groter zijn en de hierboven genoemde problemen worden alleen maar groter. - De eerder voorgestelde oplossing om de zogenaamde onderhoudsweg te gebruiken voor een afrit naar ons huis, vinden indieners geen goed idee. Zij verwachten dan dat het 'geen-bestemmingsverkeer', zoals motoren, auto's, wandelaars en fietsers hier volop gebruik van gaan maken als sluipweg. - Indieners hebben de voorkeur om de afrit van de zuidkant, ter hoogte van Waalbandijk 109, schuin naar het huis te laten lopen, zodat zij de auto aan de noordkant onderaan de dijk kunnen parkeren en tevens de mogelijkheid hebben tot keren.	indiener. Daarmee voldoet de nieuwe oprit ook aan de toetsingscriteria van het waterschap. Bij de aanleg van de nieuwe oprit is het echter niet mogelijk om deze in zuidelijke richting te leggen, omdat dit naar het oordeel van het waterschap een te grote negatieve impact heeft op de situatie (woongenot en privacy) van adres Waalbandijk 109. Om onderaan de dijk te kunnen parkeren, wordt ten zuiden van de woning een beperkte verhardingsstrook aangebracht. Deze is zo gesitueerd dat hij niet voorbij het verlengde van de perceelsgrens tussen indiener en de zuidelijke buren komt te liggen. De nieuwe oprit is opgenomen in het definitieve Projectplan Waterwet.	
94	1	3b	Indiener wenst de tuimelkade ter hoogte van de oprit zo ver mogelijk naar de binnenkant van de dijk verplaatst te zien. Hierdoor sluit de nieuwe hoogte beter aan bij de woning (de inrit wordt flauwer) en sluit de dijkweg gunstiger aan op de oude weg.	Naar aanleiding van deze zienswijze is het ontwerp ter plaatse van de woning van indiener nader bekeken. Gebleken is dat het, om te voldoen aan de stabiliteitseisen en om de overgang van de weg op de kruin naar de weg naast de tuimelkade (dit is de bestaande dijkweg) beter in te passen, gunstiger is de constructie aan de binnenzijde van de dijk in dijkvak 3b in noordelijke richting met circa 85m te verlengen. Hierdoor wordt de constructie tot voorbij de oprit van indiener gerealiseerd. Ter plaatse van de damwand gelden minder strenge eisen aan de hoogte en daardoor kan de benodigde kruinhoogte ter plaatse van de oprit 0,2m lager worden dan in het ontwerp Projectplan Waterwet is opgenomen. Daarnaast kan de kruin ter plaatse van de oprit circa 0,5m verder naar binnen worden verplaatst. Door een lagere kruinhoogte en verplaatsing van de kruin is het nieuwe ontwerp gunstiger voor inpassing van de oprit: de helling wordt flauwer ten opzichte van de oprit in het ontwerp Projectplan Waterwet, de oprit kan op de huidige locatie blijven liggen en er zijn geen werkzaamheden op perceel van indiener meer nodig (zo komt het aanpassen van de elektrische poort te vervallen). Dit alles wordt opgenomen in het definitief Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
94	2	3b	Indiener vraagt zich af of de 20 cm extra hoogte wel terecht is gezien het feit dat	Vanwege de aanwezigheid van het grote voorland is vooral de maatgevende waterstand (excl. golfslag) bepalend voor de kruinverhoging. Zoals in het vorige antwoord	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			zij op hoog bebouwd terrein wonen en dus geen bescherming tegen golfslag nodig hebben. Voor indiener geldt dat hoe minder hoog de nieuwe dijk wordt, des te gunstiger zijn uitzicht is. Door verhoging van de dijk wordt ook de bereikbaarheid minder en in het algeheel verminderd hierdoor de waarde van de woning.	aangegeven, wordt door de verlenging van de damwand de benodigde kruinhoogte maximaal 0,2m lager dan in het ontwerp Projectplan Waterwet is opgenomen. Deze maximale kruinverlaging is van toepassing tot en met de afrit, waarna de kruinhoogte over een afstand van circa 10m weer toeneemt met 0,2m tot dezelfde hoogte als het resterende deel van dijkvak 3b, waar eveneens geen constructie is opgenomen. Het nog verder naar het noorden doortrekken van de constructie om een langere kruinverlaging mogelijk te maken, enkel en alleen voor een verbeterd uitzicht, is in verband met de hoge meerkosten niet realistisch. De maximale kruinverlaging loopt aldus tot en met de oprit naar de woning van indiener, waardoor de helling van de oprit flauwer wordt dan de oprit die in het ontwerp Projectplan Waterwet is opgenomen, en de bereikbaarheid van de woning verbetert. Maar burgers en bedrijven die geen grond verliezen kunnen wel financiële schade lijden als gevolg van de dijkversterking. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het ‘normaal maatschappelijk risico’ valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan	Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	
94	3	3b	Door de aanpassing van de inrit (van haaks op de weg naar schuin) moet de elektrische poort aangepast worden	Zoals in het eerste antwoord aangegeven wordt het dijkontwerp in het definitieve Projectplan Waterwet zo aangepast, dat een aanpassing van de elektrische poort niet meer nodig is.	Geen
94	4	3b	Indiener wenst dat de hoogte van de tuin wordt aangevuld tot aan de tuimelkade i.v.m. onderhoudsvriendelijkheid.	Het huidige ontwerp is ingepast tot op de waterschapsgrens. Detaillering van de aansluiting van het buitentalud op particuliere percelen wordt in het uitvoeringsontwerp verder uitgewerkt. De uitvulling ter plaatse van deze aansluiting wordt hierin in overleg met indiener meegenomen om te komen tot een onderhoudsvriendelijke situatie.	Geen
94	5	3b	Indiener stelt voor om de voorgestelde weg als fiets- en wandelpad uit te voeren en de huidige aansluiting op de Hertog Karelweg te laten bestaan voor auto (bestemmings) verkeer.	Op basis van de zienswijze is in het ontwerp de huidige ontsluiting op de Hertog Karelweg opgenomen in het ontwerp. Deze blijft dus bestaan en is enkel bedoeld voor de ontsluiting van deze percelen. Het nieuwe fietspad op de dijk is gesloten voor gemotoriseerd verkeer en sluit aan op de parallelweg van de N830.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet
95	1	09b	Indiener geeft aan dat het niet acceptabel is dat de oprit in dijkvak 9b steiler en minder overzichtelijker worden.	Bij de oprit naar het westelijke tasveld blijft de weg op dezelfde plaats en op gelijke hoogte. Hierdoor verandert de helling van de oprit niet ten opzichte van de huidige situatie.	Geen
95	2	09b	Omdat dit dijkvak intensief gebruikt wordt door Xella is het van belang dat dit dijkvak ook in de uitvoeringsfase van de werkzaamheden zoveel mogelijk in gebruik kan blijven. Afsluiting leidt tot forse bedrijfsschade. Xella verzoekt om dit aspect in het definitief ontwerp mee te nemen. De gegevens inzake verkeersstromen van Xella zijn in bijlage I opgenomen.	De bereikbaarheid van Xella wordt in nauw overleg met Xella besproken zodat hier de best mogelijke oplossing voor wordt gekozen. Tijdens de realisatie wordt de dijk afgesloten voor doorgaand verkeer. Bestemmingsverkeer mag, waar nodig onder begeleiding van verkeersregelaars, wel op de dijk rijden. Bij binnendijkse grondoplossingen en bij langsconstructies is er te weinig ruimte om buitenlangs de dijk te rijden. Hier zal het werkverkeer dan ook in twee richtingen over de dijk rijden. Uiteraard wordt veiligheid hier ook in acht genomen, door waar nodig passeerhavens te realiseren. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stofvorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
95	3	09a	Indiener geeft aan dat het niet acceptabel is dat de oprit in dijkvak 9a steiler en minder overzichtelijker worden.	De oprit naar het oostelijke tasveld dient aangepast te worden omdat de huidige dijk op dit moment te laag is en 42 cm verhoogd moet worden om aan de veiligheidsdoelstelling te kunnen voldoen. Uitgangspunt hierbij is dat de hellingen netjes worden aangesloten en dat het tasveld bruikbaar blijft. De helling van de oprit van de Mildijk worden niet steiler gemaakt, maar behoudt het huidig hellingspercentage; de oprit begint eerder om de hoogte te kunnen overbruggen. Hierdoor zal de overzichtelijkheid van de oprit nagenoeg gelijk blijven in de nieuwe situatie. Voor het verhardingsvlak (waar de vrachtwagens parkeren en voor de ingang naar het oostelijke tasveld) zijn nog verschillende opties mogelijk zoals het egaal ophogen van het verhardingsvlak of het verhardingsvlak meer laten verkanten. De exacte detailuitwerking vindt plaats in het Uitvoeringsontwerp. De opties voor het verhardingsvlak en het uitvoeringsontwerp voor de oprit worden in de volgende fase met indiener besproken.	Geen
95	5	09a	Indiener geeft aan dat er gesproken is over optimalisatie van de variant door een kade aan te leggen tussen de fabriek van Xella en de Waal. In de meest maximale variant wordt een kade van circa 1.325 meter aangelegd. Daarmee zou ook het bedrijfsterrein van Xella op voldoende veiligheidsniveau kunnen worden gebracht.	In de aanloop van de keuze van de voorkeursvariant is door de alliantie een aantal varianten onderzocht voor de versterking ter plaatse van het bedrijf van indiener. Daarbij is inderdaad sprake geweest van een variant waarbij de kade wordt omgevormd tot primaire waterkering. In juni 2018 zijn de kosten van deze variant op verzoek van indiener geraamd. Daaruit bleek dat de kadevariant aanzienlijk duurder zou uitvallen dan de versterking van de bestaande dijk, namelijk ongeveer 17,5 mio (versus 10 mio voor de bestaande dijk). Bovendien zou hiervoor rivierkundige compensatie nodig zijn. Indiener heeft aan dit proces rond de kadevariant geen vervolg gegeven. Wel heeft indiener nog een aantal andere opties bij de alliantie neergelegd ter overweging, onder andere een waarbij de waterkering deels over de Graaf Reinaldweg wordt gelegd (optie 1). (De opties 2 en 3 hadden geen betrekking op de ligging van de waterkering.) Van deze optie 1 heeft de alliantie geconcludeerd dat de waterveiligheid met deze optie niet is gediend. Bij deze optie worden immers bedrijfsmatige activiteiten en woningen buitendijks geplaatst en belangen van derden geschaad, terwijl bovendien de kosten van een nieuw dijklichaam hoog zijn. Dit heeft Waterschap Rivierenland indiener per brief laten weten. De waterkering langs de kade is in dat proces niet meer aan de orde geweest. Al met al is in het afwegingsproces van de afgelopen jaren ruimschoots aandacht geweest voor de belangen van indiener en mogelijke varianten. Hier is echter uiteindelijk op goede gronden niet voor gekozen.	Geen
96	1	2c	Indiener geeft aan dat in het oPPWW een verschil te zien is in de erfgrens volgens het kadaster en de bestaande omheining die de huidige grens aangeeft. Indiener beroept zich op verjaring omdat het stuk grond zoals het nu omheind is al ruim 20 jaar hebben gebruikt en onderhouden, zonder enige	Uw zienswijze m.b.t. verjaring staat los van het dijkversterkingsproject Gorinchem-Waardenburg. Voor meer informatie over verjaring is de flyer "Grondgebruik/Verjaring" bijgevoegd. Dit document is ook beschikbaar op www.waterschapriviernland.nl. Mocht u na het lezen van de flyer toch een beroep op verjaring willen indienen, dan kunt u het beroep schriftelijk indienen: Waterschap Rivierenland, team grondzaken, Postbus 599, 4000 AN Tiel.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			vorm van communicatie of aanspraak door het waterschap. Indiener verwacht compensatie voor het stuk grond dat in het projectplan is ingetekend ter verbetering van het dijktalud en eventuele werkstrook.		
97	1	12f	Indiener geeft aan dat zijn woning pal naast de geplande loslocatie ligt en dat hij zich zorgen maakt over overlast door aan- en afrijdend werkverkeer. Indiener verzoekt dan ook om de oprit naar de dijk die vlak langs de woning loopt zo weinig mogelijk te gebruiken voor werkverkeer.	Tijdens de realisatie wordt de dijk afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Bij binnendijkse grondoplossingen en bij langsconstructies is er te weinig ruimte om buitenlangs de dijk te rijden. Hier zal het werkverkeer dan ook in twee richtingen over de dijk rijden. Uiteraard wordt veiligheid hier ook in acht genomen, door waar nodig passeerhavens te realiseren. De oprit die door indiener genoemd wordt zal door de Graaf Reinaldalliantie wel gebruikt worden voor toegang tot de loslocatie/depot. De loslocatie wordt gebruikt tijdens de werkzaamheden in de Woelse Waard. Naar verwachting zullen deze werkzaamheden ongeveer een jaar in beslag nemen. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen
97	2	12f	Het ingetekende depot komt voor een groot gedeelte op het perceel van indiener te liggen. Indiener ziet mogelijkheden om zijn perceel te ontzien.	Het gronddepot dat is opgenomen in het Ontwerp Projectplan Waterwet is te groot ingetekend. In het definitieve Projectplan Waterwet is het depot nauwkeuriger ingetekend. Dit betekent dat een deel van de grond van indiener inderdaad wordt ontzien, maar er is nog steeds een gedeelte van de grond nodig om een geluidswal (bijvoorbeeld van containers) aan te brengen zodat de geluidshinder van de machines bij de loslocatie en het depot voor omwonenden beperkt zal blijven. De exacte locatie voor de geluidswal zal in overleg met indieners worden bepaald. Het perceel van indiener zal niet gebruikt worden om grond in depot te plaatsen.	Ja, aanpassing kaart 'realisatie' kaartenatlas Projectplan Waterwet
97	3	12f	Indiener geeft aan dat de damwand dicht bij het huis geplaatst zal worden en dat de ankers mogelijk schade aan de heipalen of fundering van de woning zullen aanbrengen. Daarnaast is indiener bezorgd over de mogelijke schade aan het huis door intrillen of indrukken van de damwanden.	In dijkvak 12f is op dit moment een onverankerde damwand voorzien. Dit zou betekenen dat er geen ankers onder de buitendijkse woningen nodig zijn, hetgeen ook vanuit het waterschap de voorkeur heeft. De exacte locatie van de damwand wordt in het Uitvoeringsontwerp vastgesteld. Maar ook tijdens de uitvoering kunnen er tegenvallers optreden waardoor er alsnog een verankering nodig is. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. Voor de start van de realisatie wordt door de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan opgesteld, waarin	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Tevens worden er meetboutjes en eventueel sensoren geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de realisatie. Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties benodigd zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. Momenteel worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden moet eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. Zie ook in deze Nota van Antwoord par. PM@ over hinder en schade door trillingen, par. PM@ over monitoring en par. PM@ over vergoeding van schade.	
97	4	12f	Indiener geeft aan prachtige leilinden en een kastanje in de voortuin te hebben staan en verzoekt om de bomen te laten staan.	De bomen die als 'te verwijderen' op de kaart zijn gezet liggen in het ruimtebeslag van de nieuwe dijk. Op basis van de huidige inzichten kunnen deze niet blijven staan. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
97	6	12f	Het wegdek komt hoger te liggen dan de drempelhoogtes van ons huis. Indiener ziet het liefst dat hier ter plaatse het wegdek afschot heeft naar binnendijks. Dit in verband met de regenwaterafvoer.	Het is inderdaad mogelijk dat beperkt regenwater van het wegdek naar het huis toestroomt indien geen passende maatregelen worden genomen. Het is echter niet gewenst om de weg lokaal een verkanting te geven (verkanting = hellend in één richting), omdat een uniform wegprofiel uitgangspunt is voor het gehele wegtracé. De voorkeur gaat er naar uit om een voorziening te treffen die overlast door afstromend hemelwater van het dijklichaam voorkomt. In het Uitvoeringsontwerp gaat de Graaf Reinaldalliantie dit aspect nader onderzoeken en passende maatregelen treffen. Er zijn verschillende mogelijkheden om dit probleem op te lossen zoals het aanbrengen van een afvoervoorziening voor hemelwater. Het Uitvoeringsontwerp wordt met de belanghebbenden gedeeld voor de start van de werkzaamheden.	Geen
98	1	12a	Indiener kocht in 1984 het pand Waaldijk 24 Dalem aan in de wetenschap dat er een dijkverbetering aan zat te komen. Indiener had verwacht hiervan verder verschoond te blijven. Indiener vraagt om bevestiging dat onvoorzien is dat na 17 jaar wederom een dijkverbetering noodzakelijk bleek.	De dijkversterking uit de jaren '90 was ingestoken om de waterveiligheid voor de komende 50 jaar te garanderen. Nieuwe inzichten in de overstromingsrisico's in Nederland hebben geleid tot nieuwe normen die in de Waterwet van 2017 zijn vastgelegd. De huidige dijk voldoet niet aan de nieuwe overstromingskansnormen en derhalve moet de dijk versterkt worden. In de jaren '90 was deze ontwikkeling inderdaad niet voorzien.	Geen
98	2	12a	Indiener heeft vanaf begin 2014 tot heden elke participatieavond bezocht en met de buren input gegeven, alternatieven aangedragen en voorstellen gedaan. Hiervan is volgens indiener niets gehonoreerd, alleen voorstellen die het algemeen belang dienen zoals wandelpaden, uitzichtpunten etc. Een teleurstellend toneelstuk tot en met aankoopplannen van de woning die weer werd afgeblazen. Graag ziet indiener welke onderdelen van de door bewoners van Waaldijk 21, 22 en 24 ingebrachte voorstellen zijn gehonoreerd.	Het is goed om te horen dat indiener betrokken is bij het ontwerp van de dijkversterking. Daarnaast is het jammer dat indiener het gevoel heeft dat naar de door hem ingebrachte voorstellen niet wordt geluisterd. Deels is dat te verklaren doordat ten aanzien van persoonlijke belangen pas in detail toezeggingen gedaan kunnen worden op het moment dat het ontwerp op voldoende detailniveau is uitgewerkt en de haalbaarheid van deze wensen beschouwd kan worden. Voor een relatief groot deel van de wensen van persoonlijk belang moet dat detailniveau nog bereikt worden wanneer het ontwerp uit het Projectplan Waterwet verder uitgewerkt wordt naar een Uitvoeringsontwerp gereed voor realisatie. Aan de andere kant is het ook zo dat het waterschap een afweging moet maken tussen persoonlijk belang en maatschappelijk belang. Deze belangen zijn nog wel eens tegenstrijdig. Het waterschap is verantwoordelijk voor de uiteindelijke keuze, die altijd zeer zorgvuldig (en consequent) is gemaakt door alle belangen in de afweging mee te nemen. Denk hierbij aan de eerder ingediende ideeën en zienswijzen in de verkenningsfase en aan het begin van de planuitwerking, waarvan de haalbaarheid destijds ook met indiener is besproken. De wensen die tijdens het keukentafelgesprek ingebracht zijn door indiener omvatten het volgende: - Aandacht voor de inpassing van de oprit: de oprit is in het Projectplan Waterwet ingetekend en wordt in het Uitvoeringsontwerp in detail uitgewerkt en besproken met indiener.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				- Leilindes voor de woning behouden: In het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of het mogelijk is om de leilindes te behouden. - Muur aanbrengen op de verlengde langsconstructie: vanwege het ruimtelijk beeld langs de gehele dijk is ervoor gekozen om geen muur aan te brengen op de verlengde langsconstructie. Bovendien is de verhoging die op deze locatie nodig is slechts 23 cm. - Onderzoek naar demping geluid tijdens het aanbrengen van de muur: tijdens de werkzaamheden is het onvermijdelijk dat er (geluids-)overlast ontstaat. De Graaf Reinaldalliantie neemt uiteraard maatregelen om ervoor te zorgen dat deze overlast zo minimaal mogelijk is. Voor de start van de uitvoering worden bewoners ingelicht over te verwachten overlast en maatregelen om die te voorkomen. - Oude bomen op de Dalemse Zeiving behouden: de bomen op de Dalemse Zeiving kunnen behouden blijven. - Rekening houden met geëxpandeerde kleikorrels t.p.v. Waaldijk 23: deze wens is gehonoreerd; tijdens de uitvoering wordt hiermee rekening gehouden. - Rekening houden met kabels en leidingen langs de woning: deze wens is gehonoreerd; tijdens de uitvoering wordt hiermee rekening gehouden. Verkeersveiligheid muurtje: vanwege het ruimtelijk beeld langs de gehele dijk is ervoor gekozen om geen muur aan te brengen op de verlengde langsconstructie. Bovendien is de verhoging die op deze locatie nodig is slechts 23 cm. De overige klantwensen die door buren van nr. 21 en 22 zijn ingebracht zijn persoonlijk. Zij hebben zelf geen zienswijze ingediend met de vraag om antwoorden. Deze klantwensen worden hier dan ook niet beantwoord. Uiteraard mogen zij zelf contact opnemen met de alliantie voor een terugkoppeling.	
98	3	12a	De tekst (paragraaf 4.4., dijkvak 12a) over het woongenot ('geen sprake van vermindering van het woongenot') is onwaar. Het uitzicht van indiener op de rivier verdwijnt, indiener zit al jaren met onzekerheid en ook de uitvoering is een lange intensieve periode. Indiener wil de erkenning dat dit het woongenot vermindert.	In het MER is de effectbeoordeling gebaseerd op de meest voorkomende veranderingen per dijkvak. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak. In het MER is beschreven dat in het dijkvak 12a de kruin van de dijk met maximaal ongeveer 40 cm verhoogd . Ook taluds deels verflauwd. Als gevolg van de verhoogde kruin zou gemiddeld gezien voor het gehele dijkvak het uitzicht in het horizontale vlak licht beperkt worden. Uit de profieltekening voor Waaldijk 24 blijkt dat ter plaatse met sprake is van een lichte ophoging van de taluds ter versteviging. De dijk wordt na de werkzaamheden 23 cm hoger opgeleverd dan de huidige dijk (verhoging van 7.25 tot 7.28 m.). Na inklinking kan echter zelfs sprake zijn van een lichte verlaging ten opzichte van de huidige dijk. Daarmee zal het uitzicht op de rivier behouden blijven, maar kan aantasting van het woongenot niet worden uitgesloten. Gedurende de plan- en besluitvorming om tot het ontwerp voor deze dijkversterking te komen heeft er inderdaad	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				onzekerheid bestaan over de uiteindelijke uitvoering. Ook klopt het dat gedurende de uitvoeringsfase hinder ondervonden kan worden van de werkzaamheden die het woongenot (tijdelijk) verminderen. Als gevolg hiervan kan het zijn dat het woongenot door indiener als minder ervaren wordt.	
98	4	12a	In de toelichting bij het bestemmingsplan staat dat de effectbeoordeling op het woongenot is gebruikt bij de lokale inpassing. Indiener wil graag weten waar en hoe deze effectbeoordeling is gebruikt bij de lokale inpassing van Waaldijk 21, 22 en 24?	In het MER is de effectbeoordeling gebaseerd op de meest voorkomende veranderingen per dijkvak. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau van specifieke woningen, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak. Bij lokale inpassing van de dijkversterking (ook ter hoogte van de Waaldijk 21, 22 en 24) is enerzijds rekening gehouden met deze algemene constateringen, maar is vooral ook specifiek gekeken naar maatwerk ten aanzien van woongenot (privacy, uitzicht, ed).	Geen
98	5	12a	Indiener vindt de opleverhoogte discutabel om dat de dijk ter plaatse niet wil zakken vanwege het historische voorland. Indiener wil graag weten wat de opleverhoogte in 1997 was en de huidige hoogte.	De opleverhoogte is hoger dan de vereiste hoogte in 2075 vanwege een voorspelde autonome bodemdaling van 0,2 m voor dit gebied. Voor de bepaling van deze opleverhoogte zijn historische gegevens gebruikt voor de autonome bodemdaling. Bodemdaling is een gebiedsproces dat onafhankelijk van de dijkversterking optreedt door inklinking van veen in de bodem, maar waarvoor de kruinhoogte wel gecompenseerd moet worden. Aangezien er nauwelijks sprake is van een verhoging zijn de zettingen van de dijkversterking zelf zeer gering.	Geen
98	6	12a	Vanwege de aanwezigheid van het buitendijkse voorland is het onmogelijk dat er sprake is van macrostabiliteit buitenwaarts. De woning van indiener staat op verhoogd achterland. Indiener wil graag aangetoond hebben met een berekening welk risico er is van buitenwaartse macrostabiliteit, binnenwaartse macrostabiliteit en piping.	De indiener heeft gelijk dat er geen opgave is t.a.v. buitendijkse stabiliteit (STBU) op deze locatie. In de veiligheidsanalyse is destijds niet op een dergelijk detailniveau gekeken. In het ontwerp is dit wel beschouwd. Ten aanzien van binnenwaartse stabiliteit (STBI) en Piping kunnen de berekeningen met indiener worden gedeeld. Aandachtspunt is dat we de dijk niet alleen voor de indiener versterken maar voor een heel groot achterland.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
98	7	12a	Indiener meent dat maatwerk ontbreekt en hij maakt bezwaar tegen het feit dat ter hoogte van de woning een langswand noodzakelijk is, ook gezien de kans op schade aan de op staal gefundeerde woning.	Op deze locatie is juist heel gedetailleerd gekeken naar een maatwerkoplossing. Het is een zeer complexe situatie. Het ontwerp gaat uit van een (verankerde) damwand. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
98	8	12a	Indiener wil graag weten hoe de langswand zich verhoudt tot de Landelijke Handreiking Voorlanden.	De Landelijke Handreiking Voorlanden is meegenomen in het bepalen van de versterkingsopgave binnen het project GoWa. Dit heeft ertoe geleid dat de dijkversterking bij de Kerkewaard bij Haaften is bijgesteld. Voor de locatie bij de Waaldijk 24 biedt het voorland onvoldoende sterkte en is een langsconstructie noodzakelijk. Er is een grote aanpassing van de huidige dijk nodig om deze te laten voldoen op de aspecten van macrostabiliteit binnenwaarts en piping. Het voorland heeft een breedte van circa 50 meter (langs de dijk gemeten). Dit is onvoldoende breed om de noodzaak van de langsconstructie te laten vervallen.	Geen
98	9	12a	Indiener wil weten hoe veranderingen in grondwaterstand als gevolg van de damwand worden voorkomen en hoe wordt omgegaan met de negatieve effecten hiervan.	De verticale constructie wordt in de dijk geplaatst tussen de woning en de rivier. De constructie zal hierdoor een dempend effect hebben op de invloed die de rivier heeft op de grondwaterstanden ter plaatse van de woningen. Zonder de constructie staat het grondwater bij woningen onder invloed van de waterstand in de rivier en treden er als gevolg van de waterstandsveranderingen variaties in de grondwaterstand op. Als de constructie wordt geplaatst wordt de invloed die de rivierwaterstand op de grondwaterstand heeft gedempt en zal de grondwaterstand bij hoge rivierstanden bij de woningen minder hoog komen te staan en bij lage rivierstanden minder laag. Dit heeft geen negatieve gevolgen voor uw tuin of woning.	Geen
98	10	12a	Indiener verzoekt de kabels en leidingen te bundelen naar de Dalemse Zeiving en in één dijkkruising buitendijks te brengen.	De rode tracés in de kaart (met VT) worden verwijderd, de blauwe tracés (NT) betreffen de nieuwe aan te leggen tracés. De kabels en leidingen worden gebundeld en in één dijkkruising buitendijks gebracht.	Geen
98	11	12a	Indiener verzoekt om voortvarender te zijn met de realisatie van glasvezel en deze kar te trekken.	De gemeente Gorinchem begrijpt de wens van de indiener. Glasvezel aanleggen is geen (verplichte) taak van de gemeente Gorinchem. Wel faciliteert de gemeente Gorinchem marktpartijen die glasvezel willen aanleggen in Gorinchem. Tot op heden heeft nog geen enkele marktpartij zich gemeld bij de gemeente om tijdens de beoogde dijkversterking glasvezel te willen aanleggen nabij de dijk. Het standpunt vanuit de gemeente is dat zij zelf geen	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				glasvezel gaat aanleggen en dat de wens niet kan worden opgenomen in het PpWw.	
98	12	12a	Indiener verzoekt om de maximum snelheid van 60 km/u te heroverwegen in verband met de vele wandelaars en fietsers.	De gemeente is wegbeheerder. Op erftoegangswegen wordt binnen de bebouwde kom 30km/u en buiten de bebouwde kom 60km/u toegepast. Op enkele plaatsen waar hier aanleiding toe is wordt ook buiten de bebouwde kom 30km/u toegepast. Fort Vuren is zo'n uitzonderingslocatie; de parkeerstrook en mogelijke aanwezigheid van voetgangers die naar het Fort lopen geeft aanleiding om de toegestane maximumsnelheid aan te passen van de huidige 60 km/u naar 30 km/u. De 30 km/u-zone bij Fort Vuren is vervolgens doorgetrokken in westelijke richting tot voorbij Waaldijk 21 in Dalem. Er zal dus een korter traject overblijven waar 60 km/u nog gereden kan worden.	Geen
98	13	12a	Indiener verzoekt om tijdens de uitvoering na werktijd de dijk af te sluiten voor nieuwsgierigen in verband met stofvrije momenten voor de aanwonenden.	Tijdens de realisatie wordt de dijk - ook buiten werktijden- afgesloten voor doorgaand verkeer. Bestemmingsverkeer mag wel op de dijk rijden. Geïnteresseerden in de dijkversterking kunnen op enkele speciaal daarvoor ingerichte locaties het werkterrein overzien. Waar deze locaties exact komen te liggen wordt voor de uitvoering van de werkzaamheden bepaald en met bewoners afgestemd.	Geen
98	14	12a	Indiener verzoekt de kruising Dalemse Zeiving - Waaldijk niet te krap te ontwerpen in verband met gebruik door landbouwverkeer.	De kruispunten zijn zo ontworpen dat landbouwverkeer en bevoorradingsverkeer gebruik kunnen blijven maken van de dijkweg. De bochtstralen worden op deze kruising 10 meter (gelijk aan huidige situatie).	Geen
98	15	12a	Indiener geeft aan dat onduidelijk is welke methode zal worden gekozen voor het aanbrengen van de damwand en vraagt toezegging dat deze op de minst risicovolle wijze wordt aangebracht.	Voor de start van de realisatie wordt door de Graaf Reinaldalliantie een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan opgesteld, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Er zijn diverse manieren om een stalen damwand in de grond aan te brengen. Het trillingsvrij aanbrengen van een stalen damwand is niet mogelijk, maar er zijn wel methoden die trillingsarm zijn. De manier die verreweg de meeste trillingen veroorzaakt is heien. Met behulp van een heiblok worden de damwandplanken de grond in geslagen. Deze methode wordt op het dijktraject Gorinchem-Waardenburg niet toegepast. De meest toegepaste methode voor het plaatsen van een damwand is met behulp van een trilblok. De	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				damwandplanken worden door middel van een trillende beweging de grond in gebracht. Meestal wordt gebruik gemaakt van een 'hoogfrequent trilblok', waardoor veel minder trillingen ontstaan dan bij het aanbrengen van een damwand met een heiblok. Het risico op schade aan aangrenzende opstallen is dan ook veel kleiner. Deze methode wordt door de Graaf Reinaldalliantie gebruikt, mits de woningen langs de dijk hiertegen bestand zijn (volgt uit nulopname en monitoring, zie par. 2.5.3 en 2.5.4 in het algemene deel van de Nota van Antwoord). Wanneer ter plekke van langsconstructies uit het monitoringsplan blijkt dat de woningen binnen 50 meter (monumenten 150 meter) van de dijk te kwetsbaar zijn om de damwand met behulp van hoogfrequent trillen aan te brengen, wordt gezocht naar methode die nog minder trillingen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn fluïderen in combinatie met trillen of drukken (silent piler). Bij fluïderen wordt onder hoge druk en een kleine hoeveelheid water zeer lokaal (aan de onderzijde van de damwand) in de grond geïnjecteerd, zodat de damwand met minder weerstand de grond in kan worden gebracht en er dus minder trillingen ontstaan. Bij drukken duwt een zogenaamde silent piler de damwand de grond in. (Geluids)overlast door de werkzaamheden is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door bij droog weer de weg nat te houden zodat geen stof ontstaat, door niet 's nachts te werken en door kapotgereden stukken in het asfalt te repareren, zodat de weg veilig blijft en er geen extra geluidshinder optreedt.	
99	1	4a	Indiener heeft geen reactie ontvangen op zijn zienswijze op de NRD. Indiener is teleurgesteld door de gang van zaken. Hij verwacht deze van de provincie Gelderland	Volgens onze gegevens is do 12-7-2018 10:17 door de coördinator van de provincie Gelderland de volgende mail naar u verzonden: Enige tijd geleden hebt u een zienswijze ingediend voor het dijkversterkingsproject Gorinchem-Waardenburg. De afgelopen periode hebben wij samen met Waterschap Rivierenland en de Graaf Reinaldalliantie gewerkt aan de beantwoording van uw zienswijze in de Reactienota. Daarna heeft de Reactienota de besluitvormingsprocedure binnen de provincie Gelderland doorlopen. Hierbij sturen wij u de Reactienota met de beantwoording van uw zienswijze. U kunt uw zienswijze en de reactie hierop terugvinden in de Reactienota onder nummer 16. Uw persoonsgegevens zijn namelijk niet vermeld in de Reactienota. Indien u vragen heeft over onze reactie op uw zienswijze, dan kunt u direct contact opnemen met het omgevingsteam van de Graaf Reinaldalliantie (e-mailadres: mail@gralliantie.nl, alliantietelefoonnummer: 06-22 88 08 09.)	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
99	2	4a	Indiener vindt de participatie een farce. Op het voorstel vanuit het ensemble om een flexibele kering te overwegen blijkt nu in december 2019 een beslissing te zijn genomen die dit onmogelijk maakt. Ofwel trekt het waterschap deze beslissing terug, ofwel het waterschap stopt met de participatieboodschap.	In 2016 en 2017 zijn in verschillende bijeenkomsten met de Ensemblewerkgroep Haaften ideeën opgesteld, waaronder de wens voor een demontabele kering, al dan niet met een verlaging van de huidige tuimelkade. De demontabele kering is vervolgens in de Verkenningsfase als ontwikkelkans van de ensemblewerkgroepen opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Op pagina 34 in de NRD wordt in de toelichting op de kansrijke oplossing 'Langsconstructies' vermeld: "Overigens zijn demontabele en beweegbare keringen in de ontwerpvisie van Waterschap Rivierenland ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie." In de Verkenningsfase heeft de NRD in maart/april 2018 ter inzage gelegen. Hierop zijn destijds meerdere zienswijzen ingediend over het toepassen van een demontabele of flexibele kering op de Kaap van Haaften. In § 2.1.1 van de Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Reactienota NRD) is hierop de volgende reactie gegeven: "Daarnaast heeft een aantal zienswijzen betrekking op demontabele en beweegbare keringen. Een demontabele (en beweegbare) kering is één van de bouwstenen waarmee het hoogteprobleem opgelost kan worden. Deze bouwsteen kan geplaatst worden in combinatie met een van de kansrijke oplossingen (grond binnenwaarts, grond buitenwaarts en langsconstructie). Het gaat om het gehele spectrum aan constructieve oplossingen, dus ook de door bewoners aangedragen varianten met een flexibele, mobiele, demontabele of beweegbare kering. In de verdere uitwerking van de plannen worden de verschillende typen constructies tegen elkaar afgewogen. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid van het hele gebied. Het waterschap weegt dit algemeen maatschappelijk belang af tegen de belangen van de bewoners. Demontabele en beweegbare keringen zijn echter in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie. Toch zijn er zwaarwegende argumenten denkbaar om wel demontabele keringen toe te passen. In het MER wordt onderzocht of dit het geval is op het dijktraject." Deze reactie is gebaseerd op de destijds vigerende Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen 2016 (OPW 2016). Het toen geldende beleid in de OPW2016 was als volgt: "Permanente constructies hebben de voorkeur boven tijdelijke constructies (minder kans op menselijk falen bij het aanbrengen van tijdelijke constructies)." De alliantie wilde zich echter inzetten om een demontabele kering, indien mogelijk, toch toe te passen en daarmee invulling te geven aan de wens van het Ensemble Haaften en	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				bewoners aan de Kaap van Haaften. In de Reactienota NRD is daarom de toezegging gedaan dat onderzocht zou worden of er voor de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. In de OPW2016 werd echter geen verdere toelichting gegeven op bovenstaande beleid, waardoor de OPW2016 niet volledig genoeg was om vanuit het project een goede toets uit te kunnen voeren of er voor de situatie van de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. Het waterschap heeft daarom in 2019 nader beleid vastgesteld in de OPW 2019. Ter voorbereiding daarop zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de faalkansen en kosten van demontabele keringen voor het beheergebied van het waterschap. Op basis van dit nadere beleid is vervolgens een afweging gemaakt die ten grondslag wordt gelegd aan de gehele dijkversterking. Op die manier is geborgd dat de afweging voor iedere locatie uniform is. De OPW2019 bevat beleid dat is vastgesteld na een zorgvuldig en uitgebreid onderzoek naar de toepassing van demontabele keringen. Het Algemeen Bestuur was ingevolge de Inspraakverordening van de gemeente Gorinchem 2011 en die van de gemeente Neerijnen niet gehouden hierop inspraak mogelijk te maken. Ook de projectplanprocedure verplicht niet tot het bieden van inspraak voorafgaand aan de terinzagelegging van het ontwerp Projectplan Waterwet. Dit is dus terecht achterwege gelaten (vlg. AbRvS 17 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2473, r.o. 2). De terinzagelegging van het ontwerp Projectplan Waterwet bood de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de concrete toepassing van het beleid in deze dijkversterking. Indiener heeft ook van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De gang van zaken met betrekking tot de keuze van de versterkingsoplossing bij de Kaap van Haaften geeft juist blijk van een goed participatieproces. Er is uitgebreid gekeken of de door de omgeving aangedragen oplossing mogelijk was, dit bleek alleen om diverse redenen niet het geval.	

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>sub nr</th><th>Dijk-vak</th><th>Inhoud zienswijze</th><th>Antwoord</th><th>Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten</th></tr>
<tr><td>99</td><td>3</td><td>4a</td><td>Indiener vindt dat het waterschap de oplossing voor de bovenste meter van de dijk in Haaften moet overwegen en vraagt hiervoor een andere oplossing te zoeken dan een permanent grondlichaam. Dit zodat de cultuurhistorie wordt versterkt en niet wordt verstopt.</td><td>Verwezen wordt in de eerste plaats naar de reactie op het vorige punt.

Een andere oplossing voor de bovenste meter van de dijk dan een permanent grondlichaam, betekent dat terug zou worden gegaan naar de situatie vooraf aan de vorige dijkversterking. Er is begrip dat u de dijkverhoging van de vorige dijkversterking in geheugen heeft en dit in samenhang met de huidige dijkversterking beschouwt. Het plan dat in 1996 is uitgevoerd heeft echter destijds de benodigde juridische procedures doorlopen, is onherroepelijk en volledig uitgevoerd. Het waterschap mag bij de keuze van de versterkingsoplossing uitgaan van de op basis van de huidige normen uit de Waterwet noodzakelijke versterking, gegeven de huidige situatie. Het waterschap hoeft niet te kijken naar de situatie voorafgaand aan de vorige dijkversterking. Afgezien hiervan geldt dat de verhoging van de dijk die uit het ontwerp Projectplan Waterwet voortvloeit beperkt is. Op de Kaap van Haaften wordt de dijk als volgt verhoogd:
<table>
<tr><th>Adres</th><th>Huidige hoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Ontwerphoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Opleverhoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Dijkverhoging bij oplevering (m)</th></tr>
<tr><td>Waalbandijk 273</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 275</td><td>9,34</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,14</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 277</td><td>9,33</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,15</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 279</td><td>9,32</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,16</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 283</td><td>9,29</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,19</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 289</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 291 (kerk)</td><td>8,89</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,59</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 293</td><td>9,02</td><td>9,30</td><td>9,49</td><td>0,47</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 38</td><td>9,18</td><td>9,32</td><td>9,46</td><td>0,28</td></tr>
</table>
Van oudsher is de relatie ‘dorp, dijk en rivier’ van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van de dijk een ‘levend object’.
De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal.</td><td>Geen</td></tr>
</table>

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
99	4	4a	Indiener pleit ervoor om op deze locatie uit te gaan van de ontwerphoogte en niet van de opleverhoogte, vanwege uitzicht en cultuurhistorie. De dijk kan daarna klimaatadaptief worden opgehoogd tijdens het onderhoud.	Het uitgangspunt voor de dijkversterking is de dijk versterken voor een levensduur van 50 jaar. Adaptieve ophoging voldoet niet aan dit uitgangspunt. Ter plaatse Haaften bij de Herenstraat 1, Koningsstraat 2, Waalbandijk 273 tot Waalbandijk 289 is de maximale verhoging van de dijk 21cm. Doordat er al grondwerk moet worden uitgevoerd, vanwege het plaatsen van de constructie en het (deels) vervangen van de bekleding, is het kostenefficiënter om de beperkte hoogte-opgave hier direct in mee te nemen. Ter hoogte van de kerk is de verhoging van de dijk circa 59cm. Hier is ten tijde van afronding van het project al een hoogtetekort, waardoor de dijk op deze plek nu verhoogd moet worden en uitstel in combinatie niet mogelijk is. Daarbij leiden adaptieve kruinverhogingen meerdere keren tot overlast voor de omgeving, in plaats van een enkele keer. Om deze redenen wordt daarom niet afgeweken van het uitgangspunt dat de dijk wordt versterkt voor een levensduur van 50 jaar. In het ontwerp worden twee typen kruinhoogtes gehanteerd: ontwerphoogte en opleverhoogte. De ontwerphoogte is de hoogte die de dijk minimaal moet hebben in 2075. De opleverhoogte is de hoogte van de dijk direct na het afronden van de werkzaamheden. De opleverhoogte is hoger dan de ontwerphoogte, omdat hier de daling van de kruin door bodemdaling en zettingen wordt gecompenseerd. Daarnaast wordt hier een dwarshelling (verkanting) voor de afwatering in meegenomen. De opleverhoogte ter hoogte van de Kaap van Haaften ligt 0,15-0,19m hoger dan de ontwerphoogte. Het verschil tussen ontwerp- en opleverhoogte bestaat voor de Kaap van Haaften uit de volgende onderdelen: • Een extra verhoging van 0,10m is nodig om te compenseren voor de autonome bodemdaling die tot 2075 optreedt. De autonome bodemdaling is een steeds gaand gebiedsproces dat onafhankelijk van de dijkversterking optreedt, bijvoorbeeld door inklinking van veen in de bodem. Belangrijk hierbij is dat de autonome bodemdaling losstaat van de aangebrachte belasting. Juist bij kleine ophogingen is het aandeel van de autonome bodemdaling waarvoor gecompenseerd moet worden relatief groot. De berekende autonome bodemdaling (0,10m) is geverifieerd met de waargenomen autonome bodemdaling bij onbelast achterland (Bodemdaling in het rivierengebied, Nathalie Asselman, Otto Levelt, Arnold van der Kraan, Deltares 2014). • De dwarshelling op de kruin creëert een extra verhoging van 0,05-0,09m. Het is geen optie om alleen van de ontwerphoogte uit te gaan. Met de autonome bodemdaling zou de dijk dan te laag en daarmee niet veilig worden. In het ontwerp is al geen rekening gehouden met inklinking en zetting, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging. Ten aanzien van het effect van het ontwerp op de cultuurhistorische waarde van de Kaap van Haaften wordt verwezen naar de reactie bij het vorige punt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Vermindering van uitzicht is een individueel belang en geen groot maatschappelijk belang, en voor het waterschap dus geen reden om een alternatieve oplossing toe te passen. Bovendien heeft de alliantie zich tot het uiterste ingespannen om de dijkverhoging en de voor de dijk benodigde ruimte tot een minimum te beperken: • In het ontwerp is als gezegd voor inklinking en zetting geen extra verhoging meegenomen, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging (ca. 14 tot 59 cm) bij de Kaap van Haaften. • In het ontwerp is een langsconstructie opgenomen, in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. Hierdoor is de benodigde ruimte voor het ontwerp beperkt tot de huidige tuimelkade naast de weg.	
100	1		In het Achtergrondrapport (grond)water is beschreven dat er voor drie peilgebieden nog geen zekerheid is over waar de watercompensatie gaat plaatsvinden. Indiener wil hier zijn zorgen over uiten omdat de druk op de ruimte groot is en het watersysteem op orde moet blijven.	Inderdaad waren in het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet alle compensatiemaatregelen tot op perceelniveau bekend. Inmiddels is de gehele watercompensatie-opgave concreet ingevuld en deze wordt in het definitieve Projectplan Waterwet en de achterliggende rapportages opgenomen.	Ja, paragraaf 4.3.4. Watersysteem en Achtergrondrapport (grond)water zijn aangevuld.
100	2		Indiener benadrukt het belang van het daadwerkelijk realiseren van de benodigde wateropgave en verzoekt om een en ander beter uiteen te zetten in de waterparagraaf van het bestemmingsplan.	De bestemmingsplannen GoWa dienen om de dijkversterking ruimtelijke mogelijk te maken. Het gaat hierbij met name om de verschuiving van de bestemming 'verkeer' die nodig is om de verplaatsing van de weg op de dijk mogelijk te maken. De bestemmingsplannen omvatten geen functieveranderingen die op zich tot een compensatie-opgave leiden, bijvoorbeeld een toename van het verhard oppervlak. De compensatie-opgave vloeit voor een belangrijk deel voort uit maatregelen in de uiterwaarden (welke binnendijks tot een kweltoename leiden), waarvoor geen functieverandering nodig is. Daarom is in de waterparagrafen bij de bestemmingsplannen geen bijzondere aandacht besteed aan de noodzaak en de realisatie van watercompensatie, omdat dit niet 'via de bestemmingsplannen' verloopt. In het definitie Projectplan Waterwet is de definitieve ingevulde watercompensatie beschreven.	Ja, paragraaf 4.3.4. Watersysteem en Achtergrondrapport (grond)water zijn aangevuld.
101	1	6a	Indieners kunnen uit het projectplan niet goed opmaken wat er op hun terrein gaat gebeuren/veranderen. Het door het waterschap beloofde keukentafelgesprek heeft ook niet plaatsgevonden.	Er is tot nu toe nog geen aanleiding geweest voor een keukentafelgesprek omdat de woning buiten het ontwerp van de dijkversterking valt. In de komende periode wordt het huidige ontwerp verder uitgewerkt naar een uitvoeringsontwerp (UO). Dan zal ook duidelijk worden waar de constructie en de daarbij horende werkstrook zal komen te liggen. Dit UO wordt met de indiener besproken.	Geen
101	2	6a	Indieners vragen zich af welke bomen verwijderd worden en hoe dat wordt gecompenseerd.	Op uw terrein zijn 5 bomen aangemerkt als 'te verwijderen'. Deze liggen onder de constructiezone of ter plaatse van de grondophoging die nodig is om de naastgelegen oprit aan te sluiten op de aangepaste dijk. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				bomen alsnog behouden kunnen blijven. U ontvangt een vergoeding voor de te verwijderen bomen.	
101	3	6a	De breedte van de werkstrook en constructiezone zijn onduidelijk, het is onduidelijk wat de gevolgen voor indieners zijn.	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen
101	4	6a	Ook over de aan te kopen grond is onduidelijkheid. Indieners gaan niet akkoord zonder de gevolgen te begrijpen.	Het waterschap zal een toelichting geven op de gevolgen voordat tot overeenkomst wordt overgegaan. Hiervoor zal een externe rentmeester, die door het waterschap is aangesteld voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden, een afspraak met u maken. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. De rentmeester zal met u bespreken wat de grondverwerving op uw locatie voor inhoudt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
102	1	7f	Indiener is teleurgesteld in de gang van zaken en betreurt het, dat er geen keukentafelgesprek heeft plaatsgevonden, waarin de impact van de dijkversterking op hun perceel is besproken. Indiener begrijpt de noodzaak van een beheerstrook niet, omdat: - De groene omdijking, waarlangs de beheerstrook ingetekend staat, niet wordt onderhouden door het waterschap, maar door een boer, die dit dijkstuk in gebruik heeft; - De omdijking de afgelopen jaren gemaaid kon worden met behulp van een trekker, die over het talud kon rijden.; - Het talud na oplevering van de dijkversterking nog flauwer wordt, waardoor het maaien van het talud met behulp van een trekker helemaal geen probleem meer kan zijn. Indiener stelt voor om het stuk omdijking, grenzend aan de tuin, zelf te gaan beheren waardoor een beheerstrook niet meer nodig is.	De Alliantie betreurt het dat de impact van de dijkversterking op het perceel van indiener onvoldoende duidelijk is geweest en daardoor niet besproken is met indiener voorafgaand aan de publicatie. Naast onderhoud is ook inspectie van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A. Het ontwerp van de dijkversterking is in dit dijkvak geoptimaliseerd. Bij deze optimalisatie is gebleken dat de beheerstrook is in te passen zonder het eigendom van de indiener te raken. Deze aanpassing wordt meegenomen in de het ontwerp en de onderliggende grondverwervingstekeningen zoals opgenomen in het Projectplan Waterwet.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwerving splan Projectplan Waterwet
102	2	7f	Indiener verzoekt om de langsconstructie aan te brengen door middel van drukken in plaats van trillen in verband met de aanwezigheid van het cluster Rijksmonumenten	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden, zoals in het cluster Rijksmonumenten op het Kerkeneind, kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
102	3	7f	Indiener geeft aan dat in het plan staat dat ter plaatse van TG371 een dijkverlaging aangegeven staat en dat dat een verspilling van geld is.	Indien de opleverhoogte lager ligt dan huidige hoogte dan wordt de dijk niet verhoogd of verlaagd. Wel kan het zijn dat de bekleding van de dijk moet worden aangepakt.	Geen
102	4	7f	Indiener merkt op dat het gebruik van de omdijking als aanvoerroute ook tot schade aan het cluster Rijksmonumenten kan leiden. Daarom vraagt indiener om de volgende zaken in acht te	Uitgangspunt is om inderdaad de materialen voor de dijkvakken ten westen van Kerkeneind aan te voeren vanaf het westen en de materialen voor de dijkvakken ten oosten van Kerkeneind aan te voeren via het oosten. Grond die vrijkomt uit de Herwijnense Bovenwaard wordt afgevoerd naar de loslocatie in dijkvak 8a/b. Alleen materiaal dat nodig is voor de omdijking wordt over de omdijking aangevoerd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			nemen: - Transport over de omdijking alleen voor werkzaamheden aan de omdijking - Aanvoer van materialen ten oosten van de omdijking uitsluitend via de Zeek - Aanvoer van materialen ten westen van de omdijking via de N830 en de Wadesteinsesteeg	De weg op de voormalige dijk door Kerkeneind heen wordt niet gebruikt voor aan- en afvoer van materiaal/materieel.	
102	5	7f	Indiener wenst dat op de omdijking stapvoets gereden wordt.	Het werkverkeer op de omdijking heeft een snelheid die zal liggen tussen stapvoets en maximaal 30 km/u.	Geen
102	6	7f	Indiener verzoekt om de groene omdijking niet open te stellen voor enige vorm van recreatie. Het is onlogisch, er zijn in het verleden afspraken over op schrift gesteld, zorgt voor overlast voor de natuur en heeft een grote inbreuk op de privacy.	De in de jaren 80 gemaakte afspraken, met de rechtsvoorganger van het waterschap Rivierenland om de groene omdijking niet openbaar toegankelijk te laten zijn voor derden, zal ook na deze dijkversterking door het waterschap gerespecteerd worden. Daardoor blijft de privacy gegarandeerd.	Geen
102	7	7f	Indieners verzoeken de weg op de omdijking van Kerkeneind ook mee te nemen in en te voorzoen van hetzelfde asfalt als de rest van de Gastvrije Waaldijk. Anders ontstaat er een stukje armoedige Waaldijk.	De gemeente onderzoekt de (financierings)mogelijkheid om het wegdek van het oorspronkelijke dijklint ter hoogte van omdijkingen die niet worden versterkt ook te vervangen. Waarschijnlijk komt dit aan de orde als de weg het einde van de levensduur heeft bereikt en vervangen moet worden. Wanneer dat aan de orde is, is op dit moment nog niet bekend.	Geen
102	8	7f	Indieners geven aan dat het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet volledig is uitgewerkt in alle details. Ze behouden zich het recht voor, om redenen dat het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet in detail bekend is, de zienswijze aan te vullen.	Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	Geen
102	9	7f	Indiener verzoekt om zienswijzeperiode te verlengen omdat: - De melding dat het ontwerp Projectplan Waterwet ter inzage ligt door verschillende dijkbewoners gemist is. - Er met ons en andere dijkbewoners geen keukentafelgesprek hebben plaatsgevonden. - Menig één heel veel aan zijn/haar hoofd heeft in deze roerige “Corona” tijd waarin	Op 22 juli 2020 hebben wij middels een e-mail gereageerd op uw verzoek. Wij hebben hierbij het volgende aangeven: 'Wij hebben uw zienswijze in goede orde ontvangen. Naar aanleiding van uw zienswijze, waarbij u aangeeft dat een aantal mensen de aankondiging van de ter inzage legging hebben gemist, en uw verzoek tot verlenging van de ter inzage legging hebben wij dit overwogen. Ondanks dat wij begrijpen dat het heel vervelend is om de aankondiging gemist te hebben wij besloten om deze termijn niet te verlengen. Wij hebben de aankondiging in de volgende bladen gepubliceerd: 1. Staatscourant; 2. Provinciaal Blad van Gelderland en Zuid-Holland; 3. Waterschapsblad; 4. Gemeenteblad van West Betuwe en Gorinchem;	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			we de afgelopen maanden en momenteel leven.	5. Weekblad West Betuwe; 6. Diverse huis aan huis bladen: Daarnaast zijn bewoners ook via de nieuwsbrief geïnformeerd en stond het op de website van Dijkversterking Gorinchem – Waardenburg. Inmiddels hebben wij een dusdanig aantal zienswijze ontvangen waardoor wij van mening zijn dat mensen op de hoogte hadden kunnen zijn. Gezien het grote algemene belang van waterveiligheid hebben wij besloten de procedure niet te verlengen. U ontvangt op korte termijn een informerende brief over het vervolg van de procedure. Mochten er vanuit de omgeving bezwaren zijn op het plan dan kunnen mensen nogmaals in gesprek met de omgevingsmanagers van Dijkversterking Gorinchem-Waardenburg.	
103	1	7	Indiener spreekt waardering uit voor het verrichte werk en de vastlegging.	Ter kennisname aangenomen. Hartelijk dank voor het compliment.	Geen
103	2	7	Indiener geeft aan dat er binnen de digitale ter inzage legging er sprake is van (te) veel -moeilijke- informatie die lastig toegankelijk is gebleken voor met name mensen die wat verder van het proces van de dijkversterking afstaan. Toegespitste communicatie over wat in de eigen nabijheid zal gaan gebeuren wordt gemist en had plaats moeten vinden voor publicatie.	Het is begrijpelijk dat de informatie die tijdens de afgelopen periode ter beschikking is gekomen veel is en voor de niet geoefende lezer (danwel analoog danwel digitaal) wellicht moeilijk te doorgronden. De stukken die nodig zijn voor het bevoegde gezag om een besluit te nemen zijn vaak technisch en heel vakinhoudelijk. De alliantie heeft veel energie gestoken in het zo begrijpelijk mogelijk opschrijven van de plannen. Er is tijdens de inzagetermijn door de Graaf Reinaldalliantie dan ook hulp aangeboden bij het lezen van de plannen en/of tekeningen. Over het algemeen is daar goed gebruik van gemaakt. De gevraagde toegespitste communicatie over wat er in de eigen nabijheid gaat gebeuren, is gedaan door middel van persoonlijke gesprekken met de desbetreffende bewoners aan de keukentafel of op het kantoor van de alliantie en door middel van voor iedereen toegankelijke inloopbijeenkomsten. Dit laat onverlet dat er wellicht onbedoeld bewoners niet volledig geïnformeerd zijn over de laatste stand van zaken. Daar waar dit van toepassing is, wordt dit alsnog gedaan.	Geen
103	3	7	Indiener constateert dat er in het iReport digitale weigeringen en foutmeldingen hebben gezeten en dat tijdelijk een aantal links niet hebben gefunctioneerd. De angst bestaat bij indiener dat mensen vroegtijdig zullen zijn afgehaakt, niet alle info hebben kunnen vinden en daarmee geen volledig beeld hebben kunnen vormen.	Zoals ook in punt 103-2 aangegeven is met het aankondigen van de ter inzage legging ook hulp aangeboden bij het doornemen van de digitale plannen, daar is over het algemeen goed gebruik van gemaakt. Technische onvolkomenheden zijn steeds zo snel mogelijk hersteld. De Graaf Reinaldalliantie betreurt het ten zeerste als er mensen afgehaakt zijn door het digitale iReport.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
103	4	7	Het ensemble geeft aan dat de indruk bestaat dat in het ontwerp-PPWW enigszins rigide wordt vastgehouden aan het realiseren van beheerstroken ten behoeve van het waterschap, die in de huidige situatie niet aanwezig zijn en ook nooit noodzakelijk zijn geweest voor goed beheer of onderhoud. Uit de dwarsprofielen is op te maken dat deze beheerstroken ook niet echt noodzakelijk zijn voor de constructie van de dijk; zij zijn in het algemeen alleen bedoeld voor het uitvoeren van het onderhoud. Het ensemble ziet het nut en de noodzaak niet in van een beheerstrook op locaties waar die met moeite en aankoop van gronden gerealiseerd moet worden. Het ensemble vindt het dan ook niet noodzakelijk en zelfs ongewenst dat er nu extra gronden voor beheerstroken zouden moeten worden aangekocht.	Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A”. Publiekrechtelijk is de A zonering van de waterkering van belang voor het uit kunnen voeren van een doelmatig beheer en inspecties door het waterschap aan het waterstaatswerk. Daarom wordt in het Eigendommenbeleid 2019 gekozen voor het volledig in eigendom verwerven van deze zone. Uit de algemene wet bestuursrecht (Awb) volg dat in het beginsel overeenkomstig de beleidsregel moet worden beslist, tenzij dat gelet op de strekking van de beleidsregel (Eigendommenbeleid) en de onderliggende wettelijke regeling in het concrete geval niet nodig is en bovendien voor één of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben, die onevenredig zouden zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen. Dit laatste wordt de inherente afwijkingsbevoegdheid genoemd (Artikel 4:84). Structurele afwijking van de beleidsregel verplicht echter tot het aanpassen van de beleidsregel. Dan kan geen gebruik worden gemaakt van deze afwijkingsbevoegdheid. Enkel in bijzondere omstandigheden waar het toepassen van de beleidsregel in een incidenteel geval leidt tot onevenredige schade voor een derde partij is afwijking van de beleidsregel mogelijk. Omdat er sprake is van een nieuw binnentalud met een grasbekleding, die zal moeten worden onderhouden en worden geïnspecteerd door of namens WSRL, geldt voor deze locaties (dijkvak 7i en 7j) geen uitzonderingspositie. Op deze locatie is een beheerstrook noodzakelijk. Wel is het ontwerp in het Projectplan Waterwet geoptimaliseerd, waardoor het ruimtebeslag van de beheerstrook iets is verkleind ten opzichte van het ontwerp Projectplan Waterwet.	Geen
103	5	7	Indiener verzoekt om ook de dijkdelen die in het kader van de dijkversterking niet aangepakt worden mee te nemen in de aanleg van het eenduidige Gastvrije Waaldijk profiel. Indiener ziet het als een zeer grote gemiste kans als niet alle dijkdelen tegelijk integraal worden meegenomen binnen het dijkversterkingproject.	De gemeente onderzoekt de (financierings)mogelijkheid om het wegdek van het oorspronkelijke dijklint ter hoogte van omdijkingen die niet worden versterkt ook te vervangen. Waarschijnlijk komt dit aan de orde als de weg het einde van de levensduur heeft bereikt en vervangen moet worden. Wanneer dat aan de orde is, is op dit moment nog niet bekend.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
103	6	7	Indiener geeft aan er geen vertrouwen in te hebben dat het huidige karaktervolle beeld van dijk en rivier, lokale bankjes "met een eigen verhaal" en andere voorzieningen behouden kan blijven. De angst bestaat dat de Gastvrije Waaldijk het lokale karaktervolle beeld te niet zal doen. Indiener verzoekt hierover snel meer duidelijkheid en concreetheid te geven.	Er is inderdaad maar beperkte ruimte om in de vormgeving van de recreatiepunten de identiteit van de plek te laten terugkomen. Er is een verschil tussen recreatiepunten aan de binnenzijde en aan de buitenzijde van het dijktalud. Aan de binnenzijde wordt een relatie gezocht met de bestaande identiteit en kenmerken van de plek. De plekken aan de buitenzijde worden vormgegeven binnen de ontwerpkaders van de Gastvrije Waaldijk. In de toe te passen Waalzuil kan een relatie worden gelegd, of een verhaal worden verteld in relatie met de plek.	Geen
103	7	7	Indiener geeft aan dat de weg breder wordt in plaats van smaller en dat niet strookt met het principe van de auto te gast. Indiener heeft er geheel geen vertrouwen in dat met de huidige uitgangspunten de verkeersituatie vriendelijker wordt voor de wandelaar en de fietser en verzoekt het plan op dit punt aan te passen.	De huidige breedte van het asfalt varieert nu gemiddeld tussen 4.00 en 4.30 meter. En enkele wegvakken hebben een asfaltbreedte tussen de 4,50 tot 5,50 meter. In de nieuwe situatie is een weg (asfalt) beoogd van 3,80 meter (smaller dan de huidige wegbreedte) én daarnaast een iets bredere bermverharding. Met deze smallere asfaltverharding wordt enige verlaging van de rijsnelheid beoogd. Voorwaarde is wel dat de bermverharding net zo draagkrachtig is en stabiel ligt als de weg zelf. Of dit te realiseren valt, is nog niet zeker. Bij een smallere weg, wordt meer gebruik gemaakt van de wegberm, wat in die situatie hogere eisen stelt aan de draagkracht en stabiele ligging. Als het niet mogelijk blijkt, dan wordt in plaats van 3,80 meter een gemiddelde asfaltbreedte van 4,20 meter toegepast. Dit met het oog op de verkeersveiligheid: het verkeer moet elkaar veilig kunnen passeren en het verkeer moet bij het van de weg af raken zonder oplopen van schade of verergering van de afloop - kunnen terugkeren naar de rijbaan. Dus ook in de situatie van 4,20 asfalt (gemiddeld gelijk aan de huidige breedte, op enkele wegvakken breder) plus aan weerszijden bermverharding, is er zeker sprake van een veiligere situatie dan de huidige. Daarnaast wordt ook op andere manieren de verkeersveiligheid verbeterd, zoals het aanbrengen van verkeersplateaus in 60 km/u zones op gelijkwaardige kruispunten en een logischere indeling van 30km en 60km/u zones die beter aansluit bij het gewenst verkeersgedrag.	Geen
103	8	7	Indiener geeft aan dat in het Projectplan Waterwet staat omschreven dat er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Door slechte ervaringen uit het verleden heeft de indiener echter twijfels bij de effectiviteit hiervan en wenst een meer proactieve en adequate aanpak omtrent mogelijke schade door trillingen.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een bouwkundige opname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Op basis van de bouwkundige staat van de woning zoals deze vastgesteld wordt op basis van een bouwkundige opname, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
103	9	7	Indiener betreurt het dat niet de (volledige) puinrug in de Herwijnense Bovenwaard wordt verwijderd. Hiermee zou meer ruimte voor de	Voor het realiseren van de KRW doelstelling en voor de dijkversterking is het niet nodig om de puinrug te verwijderen. Bovendien wil de eigenaar van de desbetreffende gronden hier niet aan meewerken. Mede dankzij de inbreng van het ensemble is de wens opnieuw	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			rivier gerealiseerd kunnen worden.	onder de bestuurlijke aandacht gebracht. Parallel aan het dijkversterkingsproject neemt de gemeente West Betuwe als trekker samen met Rijkswaterstaat en de provincie Gelderland het initiatief voor een verkenning naar het verwijderen van de puinrug.	
103	10	7	Indiener geeft aan dat er nieuwe stoepen ingetekend zonder overleg met de desbetreffende eigenaar. Dit levert enkele ongewenste oplossingen.	Daar waar op en afritten raken aan het particuliere belang, vindt afstemming plaats met de betreffende bewoner. Helaas kan niet aan alle wensen tegemoet gekomen worden. Deze afweging wordt per stoep gemaakt en afgestemd met de eigenaar.	Geen
103	11	7	Indiener vraagt hoe wordt omgegaan met onderhoud van de nieuwe stoepen.	Onderhoud van de op- en afritten vindt plaats op dezelfde manier als dat momenteel gebeurt.	Geen
103	12	7	Er zijn veel vragen over de opleverhoogte, met name bij constructies. Indiener geeft meerdere voorbeelden. Ook wordt het binnentalud aangepast bij constructies, wat volgens indiener niet noodzakelijk is. Ook geeft indiener dat 'Het hele profiel wordt op de schop genomen om een lagere dijk met grasbekleding te creëren'.	De ontwerphoogte is de hoogte die de buitenkruinlijn moet hebben over 50 jaar (2075) De opleverhoogte is de hoogte die nodig is om in de voorgenoemde 50 jaar de zetting van de ophoging en autonome bodemdaling te kunnen opvangen, zodanig dat de ontwerphoogte in 2075 niet wordt onderschreden. Door het noodzakelijke afschot van de kruin ligt deze hoogte enkele centimeters hoger dan buitenkruinlijn. Aanpassing van het binnentalud kan ook bij toepassing van een constructie noodzakelijk zijn om te voorkomen dat een constructie onnodig zwaar en/of verankerd moet worden. Dit kan technische en/of financiële bezwaren opleveren. Zo is verankering niet altijd mogelijk als er aan de andere zijde woningen staan. Ook is aanpassing van een talud bij constructie nodig vanuit beheerbaarheid. Indien de opleverhoogte lager ligt dan huidige hoogte dan wordt de dijk niet verhoogd/verlaagd. Wel kan het zijn dat de bekleding van de dijk moet worden vervangen.	Geen
104	1	7f	Sinds 2017 hebben WSRL en de eigenaar van een aantal percelen onderhandeld over de aankoop van de hier aanwezige klei. Na onderzoek stelt WSRL zich op het standpunt dat de klei niet geschikt is. Aankoop van de percelen is nu alleen nodig ten behoeve van natuurcompensatie. Indiener betwist dit en geeft aan dat de vrijkomende klei en zand wel degelijk is bedoeld voor de dijkverzwaring. Indiener meent dat WSRL de beschikking wil krijgen over de klei en zand zonder de vraagprijs te willen betalen.	Deze inleiding is een samenvatting van het standpunt van de indiener. Deze is hieronder verder uitgesplitst in 104.8 en 104.12. Daar zijn de reacties hierop te vinden.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
104	2	7f	Indiener concludeert uit de stukken dat de natuurcompensatie op zijn eigendommen niet meer nodig is en dat deze wordt gerealiseerd in de Woelse Waard en op het Heuffterrein.	Bij het plan voor de natuurontwikkeling, het herstellen van de oude strang en het verbinden van de plassen in de Herwijnense Bovenwaard worden verschillende doelen van verschillende overheden optimaal met elkaar gecombineerd. Namelijk: - de eis van de provincie Gelderland om de effecten van de dijkversterking op het Gelders Natuurnetwerk in de nabijheid van de dijkversterking te compenseren, én - de doelen van Rijkswaterstaat voor de kaderrichtlijn water (KRW). De dijkversterking heeft effecten op NNN-gebied. De 'Zuid-Hollandse' effecten worden in de Woelse Waard gecompenseerd. De 'Gelderse' effecten op GNN-areaal worden deels op het Heuffterrein gecompenseerd. Voor de compensatie van het verlies aan het beheertype 'rivier' is het Heuffterrein niet geschikt; deze compensatie vindt plaats in de Herwijnense Bovenwaard, door het herstellen van de oude strang. Deze wordt verdiept en bovenstrooms aangetakt. De werkzaamheden voor het herstel van de oude strang worden gecombineerd met het verbinden van de strang met de grote en de kleine plassen in de uiterwaard. Hierdoor worden strang en plassen tweezijdig aangetakt aan de rivier zodat een lange meestromende geul van 1,8 km ontstaat, waarmee invulling wordt gegeven aan de opgaven van de Kaderrichtlijn Water. In het milieueffectrapport dijkversterking GoWa zijn vier varianten voor deze ingrepen in de Herwijnense Bovenwaard op hun 'doelbereik' en op de effecten op de omgeving afgewogen en beoordeeld. De effecten op het agrarisch gebruik van de uiterwaard is hierin meegewogen. Op basis hiervan is voor variant 2a gekozen. Vervolgens is het ontwerp van deze variant verder uitgewerkt waarbij nadrukkelijk rekening is gehouden met de belangen van indiener. Daardoor is het ruimtebeslag op de gronden van indiener tot het absolute minimum beperkt. Doordat de herinrichting meerdere doelen in één herinrichting combineert hoeft het gebied maar één keer op de schop. Als de KRW-geul niet zou worden gerealiseerd tegelijk met het herstel van de oude strang, dan worden deze werkzaamheden later alsnog uitgevoerd.	Geen
104	3	7f	De percelen van indiener zijn in gebruik voor agrarische doeleinden. Indiener is niet voornemens het gebruik te veranderen in natuur, zonder een voorgestelde en naar zijn mening met WSRL afgesproken tegenprestatie.	Gebruik van de percelen van indiener blijft nagenoeg hetzelfde op een hoekje na van perceel nr. 1116 en nr 1119 (zie ook 104.18). Verder zijn er maatregelen voorzien die het huidige agrarische gebruik van de percelen waarborgen (aanleg duikers die geschikt zijn voor het dragen van landbouwvoertuigen). De gevraagde tegenprestatie voor het wijzigen van het gebruik van een deel van het perceel zal bezien worden bij het bepalen van de schadeloosstelling in het kader van de minnelijke verwerving.	Geen
104	4	7f	Indiener stemt niet in met het openbaar toegankelijk maken van zijn perceel.	We gaan er van uit dat indiener doelt op de vlonderbrug over de geul die de functie heeft om het reeds bestaande klompenpad in de uiterwaard bereikbaar te houden. Van het openbaar toegankelijk maken van het perceel van indiener is dan ook geen sprake. De alliantie gaat in gesprek met indiener om duidelijkheid te krijgen over de zienswijze en	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				om eventueel na te gaan of het mogelijk is om de vlonderbrug over de geul op een andere locatie te realiseren. Op deze wijze ligt de brug wat verder van het perceel van indiener.	
104	5	7f	Indiener wil niet meewerken aan de natuurcompensatie voor woningen op het Heuffterrein.	Het project compenseert de natuureffecten vanwege de dijkversterking. De toekomstige woningbouw op het Heuffterrein maakt geen onderdeel uit van het project. De binnen het project geplande natuurcompensatie, waaronder die in de Herwijnense Bovenwaard, dient dus niet voor de compensatie van toekomstige woningbouw op het Heuffterrein.	Geen
104	6	7f	Naar de mening van indiener kan de benodigde natuurcompensatie in de oude strang en door het aantakken van de plassen plaatsvinden buiten zijn eigendom.	Het aantakken van de oude strang aan de plassen om hiermee de tweezijding aangetakte KRW-geul te realiseren is niet te realiseren buiten het eigendom van indiener vanwege de aanwezigheid van het archeologische monument kasteel Frissestyn. Dit ligt direct naast de gronden van indiener.	Geen
104	7	7f	Indiener geeft aan dat een grotere dynamiek van de grondwaterstand een negatief effect kan hebben op de landbouwproductiviteit. Ook het areaal neemt af. Handhaven van de zomerdijk is cruciaal voor de agrarische bestemming die door de overheden wordt gehandhaafd.	Het effect van de geul op de grondwaterstand is berekend. De uitkomst is weergegeven in het Achtergrondrapport (grond)water dat een bijlage vormt bij het (ontwerp) Projectplan Waterwet. In figuur 4.4 van dat rapport is zichtbaar dat het effect minimaal is. De zomerdijk blijft gehandhaafd	Geen
104	8	7f	Uit het Projectbesluit blijkt dat het de bedoeling is om de klei van de percelen van indiener te gebruiken voor de dijkversterking en dat dit materiaal van geschikte kwaliteit is. Indiener meent dat WSRL kennelijk de beschikking wil hebben over de klei maar niet de vraagprijs wil betalen. Indiener is van mening dat WSRL de afgesproken prijs voor de gronden en de waarde van de klei dient te betalen. De mededeling dat de gronden alleen voor compenserende maatregelen nodig zijn, is niet juist.	Uit paragraaf 5.11 van het ontwerp Projectplan Waterwet volgt dat de kwaliteit van de grond uit de uiterwaarden bepalend is voor de vraag of deze voor de dijkversterking gebruikt kan worden. De alliantie heeft onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de klei uit de percelen van indiener en daaruit is juist gebleken dat de klei niet geschikt is voor toepassing in het dijkversterkingsproject. Dit is bij brief van 15 oktober 2019 als zodanig ook gecommuniceerd aan indiener. Daarnaast is indiener bij brief van 14 januari 2020 medegedeeld dat indien Waterschap Rivierenland delen van de percelen van indiener wenst te verkrijgen dit niet met het oogmerk wordt gedaan om daarmee toegang te krijgen tot de aldaar aanwezige klei en dat bij de bepaling van de schadeloosstelling in het kader van minnelijke onteigening tevens de aanwezige klei in beschouwing zal worden genomen. Tenslotte wordt opgemerkt dat er geen prijsovereenstemming bestaat tussen Waterschap Rivierenland en indiener voor de gronden en de waarde van de klei.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
104	9	7f	Indiener geeft aan dat een deel van het perceel in het Ontwerp-bestemmingsplan de bestemming 'agrarisch' heeft en voor een deel de bestemming 'natuur'. Indiener vindt de bestemming natuur in strijd met de goede ruimtelijke ordening omdat de bestemming niet in de planperiode uitvoerbaar is. Het is onduidelijk hoe de raad of het Waterschap deze bestemming en de bijbehorende plannen wil realiseren. Daarmee is de bestemming niet uitvoerbaar.	Bij het plan voor de natuurontwikkeling, herstel van de oude strang en het verbinden van de plassen in de Herwijnense Bovenwaard worden verschillende doelen optimaal met elkaar gecombineerd en wordt voorkomen dat het gebied twee keer achter elkaar op de schop moet. Het ruimtebeslag op gronden van indiener is tot het absolute minimum beperkt. Zie hiervoor het antwoord op punt 104.2. In het milieueffectrapport dijkversterking GoWa zijn vier varianten voor deze ingrepen in de Herwijnense Bovenwaard op hun 'doelbereik' en op de effecten op de omgeving afgewogen en beoordeeld. De effecten op het agrarisch gebruik van de uiterwaard zijn hierin meegewogen. Op basis hiervan is voor variant 2a gekozen. Vervolgens is het ontwerp van deze variant verder uitgewerkt waarbij nadrukkelijk rekening is gehouden met de belangen van indiener. Daardoor is het ruimtebeslag op de gronden van indiener tot het absolute minimum beperkt. Doordat de herinrichting meerdere doelen in één herinrichting combineert hoeft het gebied maar één keer op de schop. Als de KRW-geul niet zou worden gerealiseerd tegelijk met het herstel van de oude strang, dan moeten deze werkzaamheden later alsnog worden gerealiseerd. De omzetting van de huidige agrarische bestemming in een natuurbestemming ter plaatse van de oude strang geul past bij de nieuwe functie van dit deel van de uiterwaard. Verreweg het grootste deel van het agrarische perceel van indiener houdt een agrarische bestemming. Er is dus geen strijd met een goede ruimtelijke ordening.	Geen
104	10	7f	Indiener geeft aan niet voornemens te zijn het gebruik van zijn percelen te veranderen in natuur en verneemt graag wat nu precies de bedoeling is met zijn eigendommen.	De verandering van het agrarische gebruik naar natuur betreft een klein deel van het agrarische perceel van indiener dat nodig is voor de verbinding van de oude strang met de met de grote plas. Omdat de verbinding met de grote plas zal veranderen in water wordt hier de huidige agrarische bestemming aangepast in een natuurbestemming. Ten behoeve van natuurontwikkeling legt het waterschap een kwalitatieve verplichting op (minnelijk). Indien hierover geen overeenstemming kan worden bereikt, kan worden overgegaan tot het opleggen van een gedoogplicht voor het uitvoeren van de werkzaamheden.	Geen
104	11	7f	Indiener merkt op dat de natuurcompensatie (middels de Gelderse compensatiepool) ook elders kan worden gerealiseerd. Bovendien kan de oude strang worden hersteld en de plassen worden aangesloten buiten het gebied van indiener.	Uit de regels voor natuurcompensatie die de provincie Gelderland voor het Gelders Natuurnetwerk hanteert volgt dat de natuurcompensatie zoveel mogelijk nabij de aantasting moet plaatsvinden, in gebied dat is aangewezen als groene ontwikkelingszone. Eerst is in het gebied van de dijkversterking gezocht naar ruimte voor natuurcompensatie conform het beleid van de provincie Gelderland. Grotendeels wordt de benodigde compensatie gerealiseerd in de Woelse Waard en op het Heuffterrein. Een klein deel van de compensatie betreft het beheertype 'rivier'. De compensatie hiervan wordt gecombineerd met de tweezijdig aangetakte strang in de Herwijnense Bovenwaard. De compensatie hiervan vindt plaats in de Herwijnense Bovenwaard.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
104	12	7f	In de Omgevingsvisie is aangegeven dat bij de dijkversterking zoveel mogelijk werk met werk wordt gemaakt. Het bevreemdt indiener dat het Waterschap niet meer geïnteresseerd is in de klei.	Er geldt wel degelijk dat in het project 'werk met werk' wordt gemaakt. Dit houdt in dat grond die vrijkomt bij ingrepen zoveel mogelijk wordt gebruikt in de dijkversterking. De grond die vrijkomt bij het herstellen van de strang in de Herwijnense Bovenwaard wordt dan ook zoveel mogelijk (indien milieuhygiënisch verantwoord) ingezet als bouwmateriaal voor de nieuwe dijk. Dit betreft echter geen hoogwaardig materiaal dat als bekleding kan worden gebruikt, maar materiaal dat als kernmateriaal wordt gebruikt. Hoogwaardig materiaal dat geschikt is voor bekleding van de nieuwe dijk is in de uiterwaarden langs de dijkversterking niet beschikbaar en wordt van elders aangevoerd. Er wordt dus ook elders langs de dijkversterking geen materiaal gewonnen enkel en uitsluitend om dit toe te passen in de dijkversterking.	Geen
104	13	7c	Indiener is ook eigenaar van een perceel (nummer 1179) in dijkvakken 7c en 7d. Indiener verzoekt om de gronden hier zo te bestemmen dat de woningbouw in de toekomst mogelijk blijft.	Het ontwerp-Bestemmingsplan dijkversterking GoWa verandert niets aan de huidige enkelbestemming van het betreffende perceel. Wel worden hiermee de nieuwe vrijwaringszones voor de nieuwe dijk vastgelegd. Een deel van het betreffende perceel valt ook in het vigerende bestemmingsplan onder een vergelijkbare dubbelbestemming 'waterkering', met bepalingen die vergelijkbaar zijn met die van het nieuwe bestemmingsplan.	Geen
104	14	7f	Indiener merkt op dat de kansen en wensen van de voorkeursoplossing zoals opgenomen in tabel B.17 niet overeenstemmen met de realiteit. Hier wordt gesproken over een nevengeul, een brug en een mogelijke pilot duurzame energieopwekking. Aangezien de onderhandelingen met indiener zijn stilgevallen zijn deze ontwikkelkansen niet uitvoerbaar.	In het kader van de minnelijke verwerving pakken we de gesprekken graag weer op met indiener om zodoende ook de kansen en wensen te realiseren.	Geen
104	15	7e	Met betrekking tot dijkvak 7e is vermeld dat de eigenaar de zomerdijk en de puinrug wil behouden. Dit is correct.	Bedankt voor de bevestiging dat dit correct is.	Geen
104	16	7f	Indiener geeft aan dat pas gebruik kan worden gemaakt van de Ontgrondingsvergunning Herwijnense Bovenwaard indien en nadat de vergunninghouder overeenstemming heeft bereikt met de eigenaar van het perceel. In paragraaf 5.5 is aangegeven dat gronden die nodig zijn voor de dijkversterking uiteindelijk kunnen worden onteigend en dat het maatschappelijk belang hier vóór het	De ontgrondingsvergunning heeft betrekking op meerdere kadastrale percelen van meerdere eigenaren. De ontgronding ter plaatse van het eigendom van indiener is een klein deel van de totale ontgronding. De ontgronding van een groot deel van de geul zal plaatsvinden op gronden van andere eigenaren. In de Ontgrondingsvergunning is in voorschrift 1.3.5 het volgende vastgelegd: Van deze vergunning mag pas gebruik worden gemaakt indien én nadat vergunninghouder overeenstemming heeft bereikt met de eigenaar van het perceel over de uitvoering van de ontgronding en inrichting op dit betreffende perceel. De instemmingen moeten voorafgaand aan de start aan ons worden toegestuurd. De ontgronding zal dus worden gestart met de eigenaren met wie overeenstemming is bereikt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			individueel belang gaat. In het grondverwervingsplan is aangegeven dat voor herinrichting van de uiterwaarden een zakelijk recht of gedoogplicht wordt opgelegd.	Voor de werkzaamheden die permanent nodig zijn voor de natuurcompensatie kan de gedoogplicht worden ingezet.	
104	17	7f	Indiener acht het niet aannemelijk dat dit deel van de natuurcompensatie binnen een periode van drie jaar kan worden gerealiseerd. Indiener geeft geen toestemming voor gebruik van de gronden. Indien niet binnen drie jaar gebruik gemaakt wordt van de vergunning vervalt deze.	Er kan wel degelijk met de ontgronding worden begonnen aangezien er overeenstemming is met één of meerdere van de andere eigenaren in de Herwijnse Bovenwaard. Op dat moment is de bepaling over het gebruik van de vergunning (voorschrift 1.3.5) niet meer van toepassing.	Geen
104	18	7f	Indiener meent dat onvoldoende rekening is gehouden met het feit dat de resterende gronden te kleinschalig zijn voor agrarische doeleinden en dat het niet meer mogelijk is de resterende gronden te ontgronden. Indiener verzoekt de vergunning niet te verlenen nu de belangen van de grondeigenaar niet zijn meegewogen.	Van perceel nr. 1116 met een afmeting van 6,4 ha heeft de Alliantie 0,23 ha nodig voor het graven van een verbinding tussen de bestaande plas en de te herstellen strang. Van deze 0,23 ha wordt op dit moment circa 0,05 ha ook daadwerkelijk agrarisch gebruikt. Dat de resterende gronden te kleinschalig zouden zijn voor agrarische doeleinden is dus onjuist. Van perceel nr. 1118 met een afmeting van 2,9 ha heeft de Alliantie 0,20 ha nodig voor het onderling verbinden van de plassen op deze plek. Deze oppervlakte is voornamelijk in gebruik voor ontsluiting van de agrarische gronden in de uiterwaard. Deze ontsluiting wordt door de Alliantie teruggebracht op een locatie net ten westen van deze plassen door middel van een duiker die geschikt is om landbouwvoertuigen te dragen.	Geen
104	19	7f	Voor zover op het grondgebied van indiener compenserende of mitigerende maatregelen zijn bedacht, is dit niet mogelijk nu indiener hier geen toestemming voor heeft gegeven.	De Alliantie wil alsnog graag op minnelijke basis afspraken met indiener maken. Mocht dat onverhoopt niet lukken dan zal er echter over gegaan kunnen worden tot het opleggen van een gedoogplicht voor het uitvoeren van de werkzaamheden.	Geen
104	20	7f	Indiener is van mening dat natuurcompensatie op zijn eigendom niet meer nodig is (zie ook 104-2)	Zie het antwoord bij punt 104.2.	Geen
104	21	7f	Alle bovengenoemde punten zijn van toepassing op alle ter inzage gelegde stukken, voor zover deze betrekking hebben op de percelen die in eigendom zijn van indiener.	Alle zienswijzen zijn beoordeeld op de inhoud van de bezwaren en vervolgens is vanuit de inhoud beoordeeld op welke besluiten deze zou kunnen doorwerken. In uw geval zijn dat het Projectplan Waterwet, de Ontgrondingsvergunning voor de Herwijnense Bovenwaard en het Bestemmingsplan dijkversterking Gorinchem - Waardenburg van de gemeente West Betuwe. Andere besluiten zijn niet aan de orde voor uw gronden in de uiterwaard.	Geen
105	1	13a	Indiener geeft aan dat op zijn perceel zich een fontein met pompkamer bevindt, gehouwen uit natuursteen op	De fontein met toebehoren kan behouden blijven. In het uitvoeringsontwerp (UO) wordt nader onderzocht of hiervoor extra maatregelen nodig zijn.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			een zware betonnen fundering met de benodigde ondergrondse kabels en leidingen. Indiener vraagt de fontein met bijbehorende onderdelen niet aan te roeren en in het plan in te passen.		
105	2	13a	Indiener geeft aan dat boven en aan de geasfalteerde oprit, ten oosten van het woonhuis, een geautomatiseerd toegangshek en een brievenbus met geïntegreerde video-intercominstallatie en lantaarnpalen met de benodigde ondergrondse kabels en leidingen staan. Indiener vraagt om deze objecten niet aan te roeren en in het plan in te passen. Indiener vraagt of het mogelijk is om bij de herstel-asfaltwerkzaamheden de oprit, in samenwerking, te voorzien van hellingbaan verwarming.	Het ontwerp van de oprit is nader onderzocht, waardoor deze korter is geworden. De werkzaamheden eindigen voor de slagboom, waardoor het geautomatiseerd toegangshek en de brievenbus met geïntegreerde video-intercominstallatie en lantaarnpalen met de benodigde ondergrondse kabels en leidingen behouden blijven. Ook de taluds aan weerszijden van de oprit zijn aangepast. De aanpassingen zijn verwerkt in het definitieve Projectplan Waterwet. Het ontwerp van de oprit wordt in het Uitvoeringsontwerp verder uitgewerkt, waarbij de wens van indiener voor hellingbaanverwarming zal worden besproken.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' en Grondverwerving splan Projectplan Waterwet
105	3	13a	Indiener vraagt zich af waarom de grond tussen de woningen opgehoogd moet worden en niet achter de woningen.	De woning ligt op een terp. Deze terp levert het vereiste gewicht om aan de veiligheidsnormen voor de waterkering te kunnen voldoen. Het is dus niet nodig om de grond achter de woning op te hogen. Aan weerszijden van de terp, tussen de woningen, moet in dit geval wel aangevuld worden, omdat de berm daar onvoldoende gewicht heeft.	Geen
106	1	08d	Indiener maakt zich zorgen over het werkverkeer dat over de dijk zal gaan rijden.	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen
106	2	08d	Er is spraken dat de bomen weg moeten voor	De leibomen bevinden zijn aan de rand van de werkzaamheden voor de nieuwe dijk. Het is zeer	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			werkzaamheden, ze staan een meter van de voorgevel. Indiener ziet het nut om ze weg te halen niet. Indiener heeft een vergunning aan moeten vragen en kosten betaald. Indiener wil ze behouden , ze horen bij het huis	aannemelijk dat de leibomen gespaard kunnen blijven omdat de dijk van de woning af komt te liggen, maar kunnen dit niet definitief toezeggen. Dit zal in het Uitvoeringsontwerp moeten blijken.	
106	3	08d	Indiener maakt zich zorgen over stof en modder tijdens de uitvoering en gaat ervan uit dat de aannemer dit opruimt en dat het niet - zoals bij de vorige dijkversterking - voor de bewoner is.	Zoals in punt 106-1 wordt beschreven, zorgt de Graaf Reinaldalliantie dat stof- en moddervorming zoveel mogelijk wordt voorkomen.	Geen
107	1	8a	De indiener is niet te spreken over traject dat doorlopen wordt om tot een gedragen projectplan te komen. In de aanloop naar het ontwerp Projectplan Waterwet zijn meerdere malen keukentafelgesprekken ten behoeve van afstemming met belanghebbende toegezegd. Indiener heeft buiten de algemene informatiemomenten tot op heden nog geen persoonlijk gesprek aan de keukentafel mogen meemaken waarbij het huidige plan met bijbehorende grondverwervingsplan is besproken. In een eerdere fase van het project is een geheel andere voorstelling van zaken gedaan dan geschetst in het nu voorliggende projectplan. Het plan sluit onvoldoende aan bij de verwachtingen van indiener.	Zowel de gesprekken op locatie als op het kantoor van de alliantie worden gezien als keukentafelgesprekken met de Stichting tot behoud Peilschaalhuisje. Daarnaast zijn ook gesprekken gevoerd met het bevoegd gezag. Al met al is door de Graaf Reinaldalliantie al het mogelijke gedaan om te komen tot een gedragen oplossing. Dat het bevoegd gezag vervolgens een andere voorkeur uitspreekt voor een andere oplossing dan de voorkeur van de Stichting, doet niets af aan dit proces. Hieronder is beschreven welke gesprekken met de Stichting er wanneer hebben plaatsgevonden. Namens de Stichting tot behoud van Peilschaalhuisje is op 17 januari 2019 een mail verstuurd naar de dijkgraaf om ongenoegen te uiten over het uitblijven van contact over de plannen voor het Peilschaalhuisje. Naar aanleiding van deze mail zijn de projectleider en de omgevingsmanager op 25 januari 2019 op bezoek geweest bij het Peilschaalhuisje en is er met het bestuur van de Stichting (voorzitter, penningmeester en secretaris) van gedachten gewisseld over de verschillende manieren waarop de waarde van het Peilschaalhuisje bewaard kan blijven tijdens en na de dijkversterking. Tijdens dit gesprek is naar voren gekomen dat de voorkeur van de Stichting uitging naar het behoud van het Peilschaalhuisje op de huidige locatie. Vervolgens heeft de Graaf Reinaldalliantie het Voorkeursalternatief verder uitgewerkt. Dit ontwerp, waarin het Peilschaalhuisje op de huidige locatie gehandhaafd wordt, is op 16 oktober 2019 gepresenteerd aan het complete bestuur van de Stichting. Hierna heeft de Stichting vervolgens verzocht om toch ook een ontwerp te maken waarin het peilschaalhuisje met de dijk mee verplaatst wordt. In de periode oktober 2019 - januari 2020 is er intensief contact geweest tussen de alliantie en de Stichting, resulterend in het gezamenlijk presenteren van de twee varianten (een waar het Peilschaalhuisje op de huidige locatie wordt ingepast en een waar het Peilschaalhuisje verplaatst wordt) aan de Monumentencommissie West Betuwe, waaraan ook leden van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en Provincie Gelderland deelnamen. Hieruit is vervolgens een pre-advies opgesteld door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, mede namens de Monumentencommissie van West Betuwe en de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Provincie Gelderland, dat de voorkeur uitspreekt voor het behoud van het Peilschaalhuisje op de huidige locatie.	
107	2	8a	Aangezien indiener eigenaar is van het peilschaalhuisje verontrust het hem dat het peilschaalhuisje is aangeduid als aan te kopen object. Niet duidelijk is of dit enkel om de ondergrond van de bloot eigenaar 'De Staat' gaat of ook over de opstal. Zie bijgevoegde tekening.	De aankoop betreft inderdaad de ondergrond en niet het opstal. De aankoopgrens zal worden gewijzigd en buiten het bestaande hekwerk komen te liggen. Dit zal in het Projectplan Waterwet worden gewijzigd.	ja, aanpassing Grondaankooppla n
107	3	8a	Het peilhuisje stond vroeger op gelijke hoogte met de kruin van de dijk. Sinds de vorige versterking is dit al niet meer zo. Indien de kruin van Waaldijk nog hoger wordt aangebracht, zal het peilschaalhuisje bij een maximale waterstand onder water lopen en zal het aanwezige nog werkende historische meetinstrumentarium onherstelbare schade oplopen, evenals de monumentale bebouwing. Indiener acht de verplaatsing van het peilschaalhuisje de enige realistische inrichtingsmaatregel om het behoud van dit cultuurhistorisch erfgoed te garanderen.	Het peilhuisje staat met de voet op een hoogte van ongeveer NAP +7m. Dit is een waterstand die (in 2050) een kans op voorkomen heeft van 1/1.000 per jaar. Een dergelijke hoge waterstand is voorspelbaar; het is enige tijd van te voren bekend dat er een extreem hoog water aankomt. In die situatie moeten maatregelen worden genomen om de inventaris van het peilhuisje veilig te stellen. Dit is in de huidige situatie ook al het geval. Zonder ophoging van de dijk kan het water in en rond het peilhuisje maximaal ongeveer een meter hoog komen te staan bij extreem hoog water. De kans op deze situatie is (in 2050) kleiner dan 1/10.000 per jaar. Als de dijk is opgehoogd is er een mogelijkheid dat het water in en rond het peilhuisje hoger dan 1 m komt te staan bij extreem hoog water. De kans dat deze situatie zich voordoet is kleiner dan 1/10.000 per jaar (in 2050). In beide gevallen moeten bij verwachte extreem hoge waterstanden maatregelen worden genomen om het inventaris veilig te stellen. Dit verandert niet als gevolg van de dijkversterking.	Geen
107	4	8a	In het gezamenlijke pre-advies opgesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 19-02-2020 wordt gesteld dat verplaatsing alleen denkbaar is als het behoud van het monument op zijn oorspronkelijke locatie onmogelijk is geworden. Volgens de RCE is met Optie B aangetoond dat behoud in situ goed mogelijk. De afweging door de adviesinstanties is echter puur theoretisch. Hierbij is geen rekening gehouden met het historisch perspectief waarbij het peilschaalhuisje op gelijke hoogte met de kruin behoort te staan. Tevens is voorbij gegaan aan	Het Verdrag van Granada (1985) verplicht alle lidstaten, en dus ook Nederland, het verplaatsen van monumenten of een deel daarvan te verbieden, tenzij dit dringend vereist is voor het behoud van het monument. De adviesinstanties geven aan dat er een goed en zorgvuldig afgewogen alternatief ligt voor het behoud van het peilschaalhuisje in situ en dat zij daarom geen reden zien om het peilschaalhuisje te verplaatsen. De aanwezigheid van een gemetselde put, inclusief de peilbuis, onder het huisje om het meetinstrument te laten functioneren maakt het extra gecompliceerd om het monument zonder schade te verplaatsen. In punt 107-3 wordt het nader ingegaan op het argument over schade aan het meetinstrument van het Peilschaalhuisje dat door de stichting wordt aangedragen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			het feit dat bij een hoogwaterstand tot aan de kruin van de dijk het object dermate zal worden beschadigd dat het daarna niet meer naar behoren zal functioneren.		
107	4	8a	Cliënt van indiener wenst op korte termijn actief geïnformeerd te worden over de voornoemde heroverweging en willen graag met u en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in overleg om zodoende tot een voor éénieder acceptabele inrichting te komen.	De besluitvorming rondom de verschillende varianten heeft een zorgvuldig proces doorlopen, waarbij alle benodigde partijen betrokken zijn geweest. Dat de uiteindelijke beslissing voor het handhaven van het peilschaalhuisje niet naar wens is van de cliënten van de indiener doet niks af aan de zorgvuldige afweging. Er wordt dus geen aanleiding gezien om het besluit te heroverwegen.	Geen
108	1	12a	Indiener geeft aan zich aan te sluiten bij de zienswijze van haar buurman. Zij heeft zijn zienswijze in de bijlage toegevoegd.	Voor de antwoorden op deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze nr. 98.	Geen
108	2	12a	Indiener geeft aan de woning in 2006 te hebben aangekocht in de wetenschap dat de dijkversterking in 1997 was afgerond.	De vorige dijkversterking is uitgevoerd conform de destijds geldende norm en uitgangspunten. In 1997 was de dijk voor 50 jaar versterkt. In 2011 is de waterkering op basis van nieuwe inzichten afgekeurd. In 2017 is de nieuwe waterwet van kracht geworden met daarin nieuwe (strengere) normen voor de waterkering. Uit de Veiligheidsanalyse volgt dat de dijk versterkt moet worden om aan de norm uit de Waterwet te voldoen. Ook in de huidige situatie voldoet de dijk niet aan de veiligheidseisen en is een versterking noodzakelijk. In de geplande dijkversterking houden we rekening met toekomstige afvoeren op de Waal door klimaatveranderingen. Het project versterkt de dijk zodat deze tot 2075 voldoet aan de eisen. Ook dit vindt plaats met de kennis van nu.	Geen
108	3	12a	Indiener wil graag concretere afspraken over de minst invasieve dijkversterkingsmethode én de periode die dat in beslag neemt, om die tijd voor ons dijkbewoners leefbaar te houden.	Er zijn diverse manieren om een stalen damwand in de grond aan te brengen. Het trillingsvrij aanbrengen van een stalen damwand is niet mogelijk, maar er zijn wel methoden die trillingsarm zijn. De manier die verreweg de meeste trillingen veroorzaakt is heien. Met behulp van een heiblok worden de damwandplanken de grond in geslagen. Deze methode wordt op het dijktraject Gorinchem-Waardenburg niet toegepast. De meest toegepaste methode voor het plaatsen van een damwand is met behulp van een trilblok. De damwandplanken worden door middel van een trillende beweging de grond in gebracht. Meestal wordt gebruik	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				gemaakt van een 'hoogfrequent trilblok', waardoor veel minder trillingen ontstaan dan bij het aanbrengen van een damwand met een heiblok. Het risico op schade aan aangrenzende opstallen is dan ook veel kleiner. Deze methode wordt door de Graaf Reinaldalliantie gebruikt, mits de woningen langs de dijk hiertegen bestand zijn (volgt uit nulopname en monitoring, zie par. 2.5.3 van het algemene deel van deze Nota van Antwoord). Wanneer ter plekke van langsconstructies uit het Monitoringsplan blijkt dat de woningen binnen 50 meter (monumenten 150 meter) van de dijk te kwetsbaar zijn om de damwand met behulp van hoogfrequent trillen aan te brengen, wordt gezocht naar methode die nog minder trillingen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn fluïderen in combinatie met trillen of drukken (silent piler). Bij fluïderen wordt onder hoge druk een kleine hoeveelheid water zeer lokaal (aan de onderzijde van de damwand) in de grond geïnjecteerd, zodat de damwand met minder weerstand de grond in kan worden gebracht en er dus minder trillingen ontstaan. Bij drukken duwt een zogenaamde silent piler de damwand de grond in.	
109	1	4a	Indiener is verteld dat de trap zoals die in het ontwerp staat, de vorm van een tribune van ca 10 meter breed zal krijgen. De positionering van deze trap is in ogen van indiener niet ideaal, gezien de overlast die hij verwacht door jongeren in de avond/nacht bij warme zomeravonden. In de huidige situatie heeft indiener in de zomer regelmatig geluidsoverlast (muziek/geschreeuw) van jongeren op het parkeerplaatsje voor de kerk. Door hier een tribune te plaatsen, wordt het een nog aantrekkelijker hangplek. Voorstel van indiener is om de tribune meer naar het westen te verplaatsen, naar de andere kant van de bocht. Hier staan namelijk geen woningen en zal er dus minder overlast zijn.	Ter plaatse van het pleintje tegenover de kerk moet de dijk worden verhoogd, waardoor op deze plek werkzaamheden plaats gaan vinden. In het ontwerp is deze kans benut om het plein aantrekkelijker te maken, met daarbij ruimte voor een stalletje. Deze kan gebruikt worden door bijvoorbeeld een foodtruck. Bovendien biedt deze plek door de positie op de hoek van de Kaap van Haaften een weids uitzicht: men kijkt in het verlengde ver uit over de Waal, met in de verte Zaltbommel en de bruggen over de Waal. Op het huidige pleintje staan ook nu al bankjes, waar mensen gebruik van maken om van het uitzicht te genieten. Tijdens gesprekken met het ensemble Haaften en de gemeente West Betuwe is het versterken van de verbinding tussen Haaften en de Waal vaak als wens genoemd. Juist door op deze plek een tribune te plaatsen wordt de relatie tussen rivier en dorp verder versterkt en wordt een aantrekkelijke verblijfplaats gecreëerd, met name voor wandelaars en fietsers. Wat betreft de vrees voor hangjongeren: op dit moment vervult het bestaande pleintje al een bescheiden rol als ontmoetingsplek. Als de tribune wordt aangelegd zal dit waarschijnlijk ook het geval zijn. De locatie van de tribune ligt iets verder weg van de bestaande bebouwing aan de buitenzijde van de dijk. Al met al is dit geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Bovendien heeft een tribune die verder naar het westen wordt geplaatst, geen verbinding meer met het pleintje en komt deze dichterbij andere woningen aan de Waalbandijk te liggen. Daarom zal de tribune niet verplaatst worden. De gedetailleerde inrichting van het pleintje tegenover de kerk en de tribune maken onderdeel uit van het verder uit te werken Uitvoeringsontwerp. Ook de grootte van de tribune	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				is nog onderwerp van discussie. Hierover zullen nadere gesprekken plaatsvinden met het ensemble Haaften en omwonenden.	
109	2	4a	Indiener pleit er voor om de dijk op een natuurlijke wijze te blijven onderhouden door begrazing met schapen.	Door het onderhoud van de dijk met behulp van schapen te laten doen ontstaan er verschillende problemen. Ten eerste houden schapen het gras en de vegetatie op de dijk het gehele jaar kort. Voor de biodiversiteit is het juist van belang dat deze grassen en kruiden de kans krijgen om te groeien en hun zaden te verspreiden. Ten tweede is het voor de waterveiligheid van de dijk van groot belang om een goede grasmat te hebben met aaneengesloten graszoden. De schapen kunnen ervoor zorgen dat deze aaneengesloten grasmat beschadigd, met de nodige gevolgen tijdens hoog water. Om bovenstaande redenen kiest het waterschap ervoor om het maaibeheer zelf in de hand te houden en om in de toekomst dus geen schapen meer toe te laten op de dijk. Momenteel loopt er, zoals Indiener aangeeft, een onderhoudsovereenkomst voor deze schapen. Tijdens de realisatie van de dijkversterking zal deze overeenkomst worden opgezegd. Na afronding van de werkzaamheden zal in samenspraak met omwonenden worden bekeken wat de beste manier is om de dijk te onderhouden. De dijkbeheerder heeft hierover reeds contact gehad met diverse bewoners langs dit stuk dijk.	Geen
109	3	4a	Momenteel is de kruin van de huidige dijk verhard met grasbetontegels. Indiener geeft aan dat dit belangrijk is voor de toegankelijkheid van de brandweer in geval van brand.	Op deze locatie worden de grasbetontegels teruggebracht.	Geen
109	4	4a	Indiener is gegarandeerd dat dit een plan op hoofdlijnen is en dat er nog veel details uitgewerkt moeten worden. Indiener behoudt zich het recht voor, omdat het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet in detail bekend is, de zienswijze aan te vullen.	Het Ontwerp Projectplan Waterwet dijkversterking Gorinchem Waardenburg heeft het detailniveau dat vanuit de wetgeving nodig is om de benodigde gronden te kunnen verwerven en om de effecten van de dijkversterking te kunnen bepalen. In het voortraject is inderdaad aangegeven dat bepaalde details, zoals materiaalgebruik, nog nader worden uitgewerkt na het Projectplan Waterwet. Dat detailniveau is niet nodig voor de besluitvorming. Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	Geen
110	1	09a	Een meter van de perceelsgrens van indiener	Het doel van de langsconstructie is de binnenwaartse stabiliteit van de dijk te verhogen. Dit probleem zit aan de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			wordt binnendijks een damwand geslagen. Indiener is daar tegen en wil dat wordt vastgehouden aan een mondelinge mededeling in een overleg op 1 april 2019 dat de wand buitendijks wordt geplaatst. De binnendijkse damwand leidt tot onevenredig veel overlast, hinder en schade. Een bouwkundig rapport is in de bijlage van de zienswijze bijgevoegd.	binnenzijde van de dijk. Wanneer de damwand aan de buitenzijde van de dijk wordt geplaatst blijven het buitentalud en de buitenkruin overeind, maar wordt de stabiliteit van de kruin en talud aan de binnenzijde nauwelijks verhoogd. Het is daarom nodig dat de damwand aan de binnenzijde wordt geplaatst. Aangezien de woning nabij het binnentalud is gebouwd, biedt een damwand aan de binnenzijde tijdens hoogwater veel meer bescherming van de woning dan een damwand aan de buitenzijde. Daarnaast loopt er een weg over de kruin. Die weg kan gebruikt worden als route voor evacuatie of voor noodreparaties tijdens hoog water. Als de damwand aan de rivierzijde van de weg komt te staan kan de binnenzijde van het talud bezwijken en bezwijkt de weg ook. Tot slot zijn de wanden ontworpen als type II constructie. Dat wil zeggen dat de wand en het grondlichaam samen de kering vormen. Bij een damwand aan de buitenzijde ligt er minder grond aan de rivierzijde van de wand waardoor de wand meer moet doen en zwaarder wordt. In het kader van veiligheid en duurzaamheid is dit een onwenselijke situatie. In het overleg op 1 april 2019 is besproken dat er een verticale constructie moet komen en dat nog niet bekend was waar deze geplaatst zou moeten worden. Daarbij is aangegeven dat de plaatsing nog onderzocht moest worden. In het verslag van dat overleg staat dan ook niet dat is toegezegd dat de damwand buitendijks of in de buitenkruinlijn wordt geplaatst. Indiener heeft het verslag van dit overleg ontvangen. De precieze locatie van de damwand is op dit moment nog niet bekend. De damwand wordt geplaatst in de ingetekende constructiezone. Wanneer de exacte locatie bekend is wordt dit gedeeld met indiener wanneer die bekend is. Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
110	2	09a	Hierin wordt gesteld dat een binnendijks geplaatste damwand een horizontale druk zal uitoefenen op de fundering van de woning, met schade als gevolg. Hierbij wordt gerefereerd naar de schade bij woningen op de dijkversterkingen Lekdijk Groot-Ammers en Diefdijk Leerdam.	Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt.	Geen
110	3	09a	Daarnaast zorgt de damwand ervoor dat het grondpakket achter de damwand geen onlosmakelijk onderdeel meer is van het dijklichaam	Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			en dit kan leiden tot een as-verdraaiing van de woning.		
110	4	09a	Ook kan het ontwerp tot uitspoeling van het terrein leiden.	In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	Geen
110	5	09a	De plaatsing van de damwand leidt tot aantasting van het woon- en leefgenot. Er is geen leefbaarheidsonderzoek verricht noch aandacht besteed aan de gevolgen voor de waarde van perceel en woning.	De plaatsing van de damwand zal een tijdelijke vermindering van het woongenot met zich meebrengen in de periode van plaatsing. Er is geen sprake van een permanente aantasting van het woongenot; na de plaatsing is de damwand niet meer zichtbaar. In het kader van de milieueffectrapportage is uitgebreid onderzoek gedaan naar de effecten op het woongenot van de verschillende alternatieven voor de dijkversterking. Mede op basis hiervan is gekozen voor een voorkeursvariant waarbij grote delen van de dijk door middel van een langsconstructie worden versterkt. Hiermee worden alle woningen langs de dijk gespaard. Deze keuze heeft er ook toe geleid dat er geen versterking in grond hoeft plaats te vinden bij de woning van indiener. Een bepaling van de gevolgen voor de waarde van woningen en percelen is geen onderdeel van een Projectplan Waterwet, noch van de andere besluiten.	Geen
110	6	09a	In het ontwerp zitten geen overwegingen waaruit blijkt dat plaatsing binnendijks de voorkeur heeft boven plaatsing buitendijks, zoals eerder wel is toegezegd.	In punt 110-1 wordt ingegaan op de locatie van de damwand.	Geen
110	7	09a	Berekeningen over de zijwaartse bodemdruk ter plaatse van de woning ontbreken.	Tijdens de uitvoering worden woningen die dichtbij de dijk liggen en waar daar aanleiding voor is gemonitord. Het doel van monitoring is om tijdig te kunnen zien of en wanneer een (trillings-)grenswaarde overschreden wordt en om daar vervolgens snel op te kunnen anticiperen, voordat er daadwerkelijk schade ontstaat. Voor het einde van 2020 worden er langs de dijk vooropnames uitgevoerd van alle woningen die: - Bij een binnenwaartse of buitenwaartse grondoplossing binnen een straal van 25 meter van de dijk liggen; - Bij een langsconstructie/pipingmaatregel binnen een straal van 50 meter van de constructie liggen; - Monumenten die binnen een straal van 150m van de dijk liggen. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Aanvullend op deze werkwijze is het niet gebruikelijk en ook niet noodzakelijk de zijwaartse bodemdruk ter plaatse van de woning te berekenen. Monitoringsgegevens worden voor, tijdens en indien nodig, na de werkzaamheden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie zal ook gegevens delen met de betrokken stakeholders. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd.	
110	8	09a	Onderzoek naar de afvoer van hemelwater en de mogelijkheid van kwelvorming ontbreekt. Wateroverlast valt niet uit te sluiten zeker als de toename in aantal en intensiteit van stortbuiten in ogenschouw wordt genomen.	De effecten van verticale constructies op de grondwaterstanden en kwel zijn beschreven in het Achtergrondrapport (grond)water. Het ontwerp van voorzieningen voor de waterafvoer rond woningen is nog niet in het Projectplan Waterwet opgenomen; dit vindt plaats in het Uitvoeringsontwerp.	Geen
110	9	09a	Voor een second opinion over de best beschikbare technieken en om de effecten voor het pand van indieners te beoordelen zijn onvoldoende gegevens in de stukken op te noemen en dit zet indieners op achterstand. Er is een urgentie voor een zorgvuldige besluitvorming over de uitvoeringswijze omdat deze het risico voor de woning bepaalt. Verwezen wordt naar een bouwkundige tekening van het pand van indiener en een analyse van een ingeschakelde bouwkundige.	In verband met het bepalen van de best beschikbare technieken ter plaatse van de woning van indiener is de bouwkundige situatie van het pand inderdaad van belang. Eerder was door indiener geen toestemming verleend om een bouwkundige opname (een 0-meting) uit te voeren. In september is deze toestemming wel verleend en de opname gemaakt. Nu de opname is uitgevoerd kan bij de aanleg van de damwand zo goed mogelijk rekening worden gehouden met de bouwkundige situatie en kan tijdens de uitvoering de toestand van de woning zorgvuldig worden gemonitord.	Geen
110	10	09a	Met betrekking tot de milieueffectrapportage geeft indiener aan dat het plaatsen van de damwanden de toegestane geluidswaarde van 50 dB zal overschrijden.	De door indiener genoemde geluidwaarde van 50 dB is niet de norm die geldt voor bouwlawaai. Die norm is opgenomen in de Circulaire Bouwlawaai, zoals beschreven in paragraaf 5.9.1. van het Milieueffectrapport.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
110	11	09a	Indiener heeft als een van de weinigen al met meerdere dijkversterkingen te maken gehad. Er is nergens in de stukken ook maar een begin van een overweging gewijd aan nadeelcompensatie, althans niet specifiek met betrekking tot indiener. Dit terwijl vanuit het rechtsbeginsel 'gelijkheid voor de openbare lasten' dat toch tot de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan behoort. Er heeft wat dat aangaat geen nulmeting plaatsgevonden laat staan dat er nog een nulmeting zal plaatsvinden. Indiener vindt bovendien dat e.e.a. in strijd is met de rechtsbeginselen zoal zorgvuldigheid, evenredigheid en het egalité.	Het bepalen van de mogelijke nadeelcompensatie op individueel niveau is geen onderdeel van de publiekrechtelijke besluitvorming zoals die plaatsvindt middels het Projectplan Waterwet. De procedure voor afwikkeling van verzoeken om nadeelcompensatie is in het ontwerp Projectplan Waterwet en in het daarbij behoren de Grondverwervingsplan (zie paragraaf 2.5) beschreven. Het uitvoeren van een nulmeting aan de woning is tot op heden niet gebeurd omdat indieners hier eerder geen toestemming voor hebben gegeven. In september is deze toestemming door indiener wel verleend en de opname gemaakt. Nu de opname is uitgevoerd kan bij de aanleg van de damwand zo goed mogelijk rekening worden gehouden met de bouwkundige situatie en kan tijdens de uitvoering de toestand van de woning zorgvuldig worden gemonitord.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
110	12	09a	Indiener dient de mogelijkheid te krijgen gecompenseerd te worden. Het verzoek tot schadevergoeding is hierbij gedaan. De schadeloosstelling kan dan in het definitieve besluit meegenomen worden.	Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Indien verwerving van grond bij indiener van toepassing is, maakt de rentmeester met indiener een afspraak om het perceel te bekijken. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. Wanneer burgers en bedrijven geen grond verliezen kan toch financiële schade als gevolg van de dijkversterking ontstaan. Een bedrijf kan door de werkzaamheden tijdelijk of permanent verminderd bereikbaar zijn, waardoor de ondernemer een verlies aan omzet heeft. Een woning kan in waarde dalen door het verlies van uitzicht. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Burgers en bedrijven kunnen dan aanspraak maken op planschade- of nadeelcompensatie. Anders dan bij onteigening van gronden wordt deze schade niet geheel vergoed. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland 2014. Hierin staat bijvoorbeeld dat schade niet vergoed wordt als deze redelijkerwijs was te voorzien of dat de schade binnen het ‘normaal maatschappelijk risico’ valt. Dit laatste wil zeggen dat het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al is vooraf niet duidelijk in welke vorm, omvang of op welk moment ze zich voor zullen doen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden komt de schade die wordt geleden dan geheel of gedeeltelijk voor rekening van de bewoner. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van planschade- of nadeelcompensatieclaims is de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland van toepassing: https://www.waterschaprivierenland.nl/vergoeding-van-nadeel/. Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is. De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
110	13	09a	De besluiten zijn in strijd met de kennisvergaringsplicht en onvoldoende gemotiveerd. Er kan geen sprake zijn van een redelijke belangenafweging.	Een aanvraag voor nadeelcompensatie kan worden ingediend bij het dagelijks bestuur van het waterschap. Dit kan zodra het Projectplan Waterwet onherroepelijk is.	Geen
110 b	1	09a	Indiener geeft aan de eerder ingediende zienswijze (d.d. 8 juli) geen 'pro forma' zienswijze betreft en alle relevante inhoudelijke gronden omvat. Dit in tegenstelling tot de suggestie hierover in de ontvangstbevestiging van 24 juli 2020. Het is wel toegestaan om een aanvulling in te dienen (bv technische rapportages ter onderbouwing van de ingebrachte zienswijze). Dat recht behoud indiener zich voor.	De claims zullen op een eenduidige wijze worden beoordeeld door een onafhankelijke deskundigencommissie en zullen zoveel mogelijk naar dezelfde maatstaven worden beoordeeld. Bij burgers of bedrijven die wel betrokken zijn bij de grondverwerving maar die daarnaast ook een nadeelcompensatieclaim willen indienen, kunnen kiezen voor een gelijktijdige afwikkeling van deze schadeclaim met de grondverwerving. Deze gecombineerde behandeling kan dus alleen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid. Wanneer het bedrijf of de burger daarna nogmaals een beroep doet op de Verordening schadevergoeding Waterschap Rivierenland zal dit verzoek worden afgewezen omdat de schade dan reeds is vergoed in het kader van de grondverwerving.	Geen
111	1	12	Indiener (vergunninghouder) verzoekt om enkele aanpassingen aan de ontwerp-Ontgrondingsvergunning Zuid Holland, namelijk: opnamen van woningen niet notarieel vastleggen; hoeveelheid te ontgronden materiaal aanpassen; bouwhekken van 2.00 m plaatsen.	De Omgevingsdienst Haaglanden heeft de Ontgrondingsvergunning Zuid Holland op deze punten aangepast	Ja, enkele voorschriften Ontgrondingsvergunning Zuid Holland zijn aangepast conform de zienswijze
111	2	5	Indiener (vergunninghouder) verzoekt om enkele aanpassingen aan de ontwerp-Ontgrondingsvergunning Crobsche Waard, namelijk: ontgronding niet in één werkgang uitvoeren; inrichtingsmaatregelen na afloop van de ontgronding uitvoeren.	Provincie Gelderland heeft de Ontgrondingsvergunning Crobsche Waard op deze punten aangepast.	Ja, enkele voorschriften Ontgrondingsvergunning Crobsche Waard zijn aangepast conform de zienswijze
111	3	7	Indiener (vergunninghouder) verzoek om enkele aanpassingen aan de ontwerp-Ontgrondingsvergunning Herwijnense Bovenwaard, namelijk: ontgronding niet in één werkgang uitvoeren; inrichtingsmaatregelen na afloop van de ontgronding uitvoeren.	Provincie Gelderland heeft de Ontgrondingsvergunning Herwijnense Bovenwaard op deze punten aangepast.	Ja, enkele voorschriften Ontgrondingsvergunning Herwijnense Bovenwaard zijn aangepast conform de zienswijze

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
112	1	4b	Indiener is benieuwd naar de gevolgen van de dijkverzwaring op het vrije uitzicht op de dijk met de vele mooie bomen.	In het MER is de effectbeoordeling gebaseerd op de meest voorkomende veranderingen per dijkvak. Er zijn geen uitspraken gedaan op individueel niveau van specifieke woningen, omdat woongenot immers subjectief is. Op ieder dijkvak spelen specifieke lokale factoren die zo goed mogelijk vertaald zijn in een gemiddelde beoordeling per dijkvak. In het MER staat over dit dijkvak beschreven dat de kruin en dijk naar buiten worden verplaatst. Binnendijkse talud komt verder van woningen. Alleen in het noordelijke deel is sprake van een (zeer beperkte) kruinverhoging (max 10 cm): overall zal enige verandering van het woongenot eerder positief zijn doordat de dijk verder van woningen komt te liggen. Uit de profieltekening van de dijk ter hoogte van Pauwenkamp blijkt dat hier direct na oplevering sprake is van een lichte verhoging (22 cm) en na verloop van tijd, na inklinking, sprake is van een lichte verlaging ten opzichte van de huidige dijk. Ook komt de dijk verder van Pauwenkamp af te liggen. Daarmee geldt voor de woningen aan de Pauwenkamp in grote mate dezelfde analyse als voor het gehele dijkvak. Het kan inderdaad zijn dat vanwege de werkzaamheden aan het talud van de dijk en van de Crobseweg bomen moeten worden gekapt. Voor een aantal bomen langs de Crobseweg is een kapvergunning verleend. Door de kap zal de privacy (tijdelijk) verminderen. Voor deze bomen geldt een herplantplicht dus er worden vervangende bomen geplant. Overigens wordt geprobeerd alsnog een deel van deze bomen indien mogelijk te behouden. Als gevolg hiervan kan het zijn dat het woongenot door indiener als minder ervaren wordt.	Geen
112	2	4b	Indiener vraagt of de sloot achter het huis eventueel dicht kan, zodat er een duiker in kan of iets dergelijks. Zij willen dan graag gebruik maken van de grond tot aan de teen van de dijk (zodat dit netjes bij kan worden gehouden)	Nee, deze sloot mag niet worden gedempt. Deze is onderdeel van het watersysteem. Een duiker over een watergang is bij een particulier perceel alleen toegestaan als de toegang tot het perceel niet op een andere wijze mogelijk is. Dit is hier niet het geval.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
113	1	4a	Er wordt een pipingmaatregel aangebracht in de teen van de dijk. Hierover is niet gesproken met bewoners. Er is altijd uitgegaan van een constructie in de kruin van de dijk.	In september 2018 is tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten het Voorkeursalternatief gepresenteerd. In het Voorkeursalternatief waren pipingmaatregelen nog niet opgenomen. Wel is destijds aangegeven dat de pipingmaatregelen nog uitgewerkt moesten worden. Inmiddels is dat gebeurd en zijn ze opgenomen in het Projectplan Waterwet. Daarnaast was ten tijde van de presentatie van het Voorkeursalternatief de locatie van de constructie in concept ingetekend. Tijdens de verdere uitwerking van het Voorkeursalternatief is gebleken dat in de omdijking in dijkvak 4a geen constructie benodigd is om de stabiliteitsopgave op te lossen. Wel is er een zogenaamd heavescherm (bestaande uit een stalen damwand) nodig om piping tegen te gaan. De locatie aan de binnenzijde van de dijk is gepresenteerd tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten in februari 2020. De communicatie over wat er bij de omdijking in dijkvak 4a gaat gebeuren, is dus vormgegeven door middel van de voor iedereen toegankelijke inloopbijeenkomsten. Begin juli 2020 is aan indiener in twee persoonlijke telefonische gesprekken het ontwerp van de omdijking in dijkvak 4a nader toegelicht. Dit laat onverlet dat er wellicht onbedoeld bewoners niet volledig geïnformeerd zijn over de laatste stand van zaken. Daar waar dit van toepassing is, wordt dit alsnog gedaan bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsontwerp. Ten aanzien van de locatie van de constructie in de dijk: Bij piping begint het wegspoelen van het zand, en dus de ontwikkeling van een pipe, in het achterland en groeit steeds verder naar de rivier. Door het scherm aan de binnenzijde van de dijk te plaatsen, kan de pipe niet verder onder de dijk door groeien en de dijk verzwakken. Daarbij is een scherm aan de binnenzijde van de dijk korter dan een scherm in de kruin. Dit verkort de doorlooptijd van het inbrengen van het scherm en daarmee de hinder door de werkzaamheden. Ook zijn de kosten van een korter scherm lager. Op andere locaties worden wel schermen in de kruin geplaatst. Dit zijn echter gecombineerde stabiliteits/heaveschermen. Hiervoor is op die locaties gekozen om te voorkomen dat er twee schermen aangebracht moeten worden.	Geen
113	2	4a	Indiener maakt zich zorgen over de waterhuishouding ten gevolge van de pipingmaatregel. Indiener stelt voor om de noodzaak van de pipingmaatregel te heroverwegen op basis van degelijk onderzoek naar potentiële risico's voor nabijgelegen woningen	De pipingmaatregel wordt in de dijk geplaatst tussen de woning en de rivier. De constructie zal hierdoor een dempend effect hebben op de invloed die de rivier heeft op de grondwaterstanden ter plaatse van de woningen. Zonder de constructie staat het grondwater bij woningen onder invloed van de waterstand in de rivier en treden er als gevolg van de waterstandsveranderingen variaties in de grondwaterstand op. Als de constructie wordt geplaatst wordt de invloed die de rivierwaterstand op de grondwaterstand heeft gedempt en zal de grondwaterstand bij hoge rivierstanden bij de woningen minder hoog komen te staan en bij lage rivierstanden minder laag. Dit heeft geen negatieve gevolgen voor uw tuin of woning.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
113	3	4a	Indiener geeft aan dat het niet duidelijk is welke maatregel er nu genomen dient te worden. Ze geeft aan dat ze niet betrokken is bij het bespreken van alternatieven en trekt in twijfel of er wel alternatieven zijn overwogen. Indiener vraagt zich af of ophoging wel nodig is en stelt dat demontabele of opblaasbare kering een oplossing zouden kunnen zijn voor het hoogteprobleem.	Indiener is lid van de Ensemblewerkgroep Haaften. In 2016 en 2017 zijn in verschillende bijeenkomsten met de Ensemblewerkgroep Haaften ideeën opgesteld, waaronder de wens voor een demontabele kering, al dan niet met een verlaging van de huidige tuimelkade. De demontabele kering is vervolgens in de Verkenningsfase als ontwikkelkans van de ensemblewerkgroepen opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Op pagina 34 in de NRD wordt in de toelichting op de kansrijke oplossing 'Langsconstructies' vermeld: "Overigens zijn demontabele en beweegbare keringen in de ontwerpvisie van Waterschap Rivierenland ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie." In de Verkenningsfase heeft de NRD in maart/april 2018 ter inzage gelegen. Hierop zijn destijds meerdere zienswijzen ingediend over het toepassen van een demontabele of flexibele kering op de Kaap van Haaften. In § 2.1.1 van de Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Reactienota NRD) is hierop de volgende reactie gegeven: "Daarnaast heeft een aantal zienswijzen betrekking op demontabele en beweegbare keringen. Een demontabele (en beweegbare) kering is één van de bouwstenen waarmee het hoogteprobleem opgelost kan worden. Deze bouwsteen kan geplaatst worden in combinatie met een van de kansrijke oplossingen (grond binnenwaarts, grond buitenwaarts en langsconstructie). Het gaat om het gehele spectrum aan constructieve oplossingen, dus ook de door bewoners aangedragen varianten met een flexibele, mobiele, demontabele of beweegbare kering. In de verdere uitwerking van de plannen worden de verschillende typen constructies tegen elkaar afgewogen. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid van het hele gebied. Het waterschap weegt dit algemeen maatschappelijk belang af tegen de belangen van de bewoners. Demontabele en beweegbare keringen zijn echter in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie. Toch zijn er zwaarwegende argumenten denkbaar om wel demontabele keringen toe te passen. In het MER wordt onderzocht of dit het geval is op het dijktraject." Deze reactie is gebaseerd op de destijds vigerende Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen 2016 (OPW 2016). Het toen geldende beleid in de OPW2016 was als volgt: "Permanente constructies hebben de voorkeur boven tijdelijke constructies (minder kans op menselijk falen bij het aanbrengen van tijdelijke constructies)." De alliantie wilde zich echter inzetten om een demontabele kering, indien mogelijk, toch toe te passen en daarmee	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				invulling te geven aan de wens van het Ensemble Haaften en bewoners aan de Kaap van Haaften. In de Reactienota NRD is daarom de toezegging gedaan dat onderzocht zou worden of er voor de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. In de OPW2016 werd echter geen verdere toelichting gegeven op bovenstaande beleid, waardoor de OPW2016 niet volledig genoeg was om vanuit het project een goede toets uit te kunnen voeren of er voor de situatie van de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. Het waterschap heeft daarom in 2019 nader beleid vastgesteld in de OPW 2019. Ter voorbereiding daarop zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de faalkansen en kosten van demontabele keringen voor het beheergebied van het waterschap. Daaruit volgen de volgende inzichten: • Het kan nu niet worden voorzien hoeveel demontabele/flexibele keringen en coupures de verschillende dijkversterkingen in de toekomst opleveren in het totale beheergebied van WSRL. De kans, dat er onder maatgevende omstandigheden ergens personele capaciteit ontbreekt voor opbouw of controle van demontabele keringen, wordt aanzienlijk geacht. • Beheer- en onderhoudskosten van demontabele en flexibele keringen zijn relatief hoog. Om een demontabele kering toe te kunnen passen, worden extra kosten gemaakt voor onder andere de opslag van materialen, het vervangen van de rubbers en het oefenen van het sluiten van de kering. De kosten voor een demontabele kering op de Kaap van Haaften van ongeveer 320 meter lang en gemiddeld 25 cm hoog zijn circa €30.000,- per jaar. Dit in tegenstelling tot de jaarlijkse kosten van circa €500,- voor een langsconstructie in combinatie met een groene dijk van dezelfde lengte. Op basis van deze twee inzichten is het uitgangspunt van de OPW 2019: “Demontabele en flexibele wanden worden niet toegepast. Wanneer sprake is van grote maatschappelijke belangen die door de dijkversterking worden geschaad, kan tot een andere afweging worden gekomen.” Als voorbeelden van dergelijke grote maatschappelijke belangen worden genoemd: grote cultuurhistorische en economische waarden, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten, ontsluiting bedrijventerreinen, etc. In aanloop naar het opstellen van het ontwerp Projectplan Waterwet is vervolgens door de alliantie geïnventariseerd of op de Kaap van Haaften sprake is van een groot maatschappelijk belang dat aanleiding zou kunnen zijn om toch voor een demontabele kering te kiezen. Dat bleek om een aantal redenen niet het geval: • De dijkversterking schaadt geen functionaliteit of gebruiksfuncties op en rondom de dijk. • Alle woningen (waaronder een aantal monumenten) kunnen behouden blijven, ook zonder demontabele kering: behoud van woningen is een van de uitgangspunten waarop het ontwerp is gebaseerd. Juist met het oog daarop wordt gekozen voor een constructie in plaats van een	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				binnenwaartse versterking in grond. • Van oudsher is de relatie 'dorp, dijk en rivier' van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van de dijk een 'levend object'. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal. Er is dus kortom ook op het punt van cultuurhistorie geen sprake van het schaden van een groot maatschappelijk belang. De oplossing met een demontabele of opblaasbare kering is daarom afgevallen.	
113	4	4a	Indiener geeft aan dat de tribune die gepland staat in dijkvak 3d/4a hangjongeren in de hand werkt en vreest voor overlast. Voorstel is om de tribune meer naar het westen te verplaatsen, naar de andere kant van de bocht. Hier staan geen woningen en zal er minder overlast zijn.	Ter plaatse van het pleintje tegenover de kerk moet de dijk worden verhoogd, waardoor op deze plek werkzaamheden plaats gaan vinden. In het ontwerp is deze kans benut om het plein aantrekkelijker te maken, met daarbij ruimte voor een stalletje. Deze kan gebruikt worden door bijvoorbeeld een foodtruck. Bovendien biedt deze plek door de positie op de hoek van de Kaap van Haaften een weids uitzicht: men kijkt in het verlengde ver uit over de Waal, met in de verte Zaltbommel en de bruggen over de Waal. Op het huidige pleintje staan ook nu al bankjes, waar mensen gebruik van maken om van het uitzicht te genieten. Tijdens gesprekken met het ensemble Haaften en de gemeente West Betuwe is het versterken van de verbinding tussen Haaften en de Waal vaak als wens genoemd. Juist door op deze plek een tribune te plaatsen wordt de relatie tussen rivier en dorp verder versterkt en wordt een aantrekkelijke verblijfplaats gecreëerd, met name voor wandelaars en fietsers. Wat betreft de vrees voor hangjongeren: op dit moment vervult het bestaande pleintje al een bescheiden rol als ontmoetingsplek. Als de tribune wordt aangelegd zal dit waarschijnlijk ook het geval zijn. De locatie van de tribune ligt iets verder weg van de bestaande bebouwing aan de buitenzijde van de dijk. Al met al is dit geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Bovendien heeft een tribune die verder naar het westen wordt geplaatst, geen verbinding meer met het pleintje en komt deze dichterbij andere woningen aan de Waalbandijk te liggen. Daarom zal de tribune op de voorgenomen locatie gerealiseerd worden. De gedetailleerde inrichting van het pleintje tegenover de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				kerk en de tribune maken onderdeel uit van het verder uit te werken Uitvoeringsontwerp. Hierover zullen nadere gesprekken plaatsvinden met het ensemble Haaften en omwonenden.	
113	5	4a	Momenteel lopen er via een pachtcontract schapen op de dijk. Die komen na de dijkversterking echter niet terug. Indiener vindt dat schapen op de dijk dusdanig bij het landschappelijk karakter van de dijk horen dat het risico dat de schapen schade aan de dijk toebrengen ondergeschikt is.	Door het onderhoud van de dijk met behulp van schapen te laten doen ontstaan er verschillende problemen. Ten eerste houden schapen het gras en de vegetatie op de dijk het gehele jaar kort. Voor de biodiversiteit is het juist van belang dat deze grassen en kruiden de kans krijgen om te groeien en hun zaden te verspreiden. Ten tweede is het voor de waterveiligheid van de dijk van groot belang om een goede grasmat te hebben met aaneengesloten graszoden. De schapen kunnen ervoor zorgen dat deze aaneengesloten grasmat beschadigd, met de nodige gevolgen tijdens hoog water. Om bovenstaande redenen kiest het waterschap ervoor om het maaibeheer zelf in de hand te houden en om in de toekomst dus geen schapen meer toe te laten op de dijk. Momenteel loopt er, zoals Indiener aangeeft, een onderhoudsovereenkomst voor deze schapen. Tijdens de realisatie van de dijkversterking zal deze overeenkomst worden opgezegd. Na afronding van de werkzaamheden zal in samenspraak met omwonenden worden bekeken wat de beste manier is om de dijk te onderhouden. De dijkbeheerder heeft hierover reeds contact gehad met diverse bewoners langs dit stuk dijk.	Ja, factsheet dijkvak 3a is aangepast in lijn met dit antwoord
113	6	4a	Indien de schapen niet mogen terugkeren moet het waterschap zich beter houden aan de twee keer per jaar onderhoud. Momenteel moeten de bewoners langs de dijk de dijk zelf onderhouden, terwijl het gras hard groeit en bewoners last hebben van onkruid en zichtsbelemmering	Het maaibeleid van WSRL gaat uit van tweemaal per jaar maaien. Hiervoor is gekozen om de biodiversiteit te stimuleren en verschraling tegen te gaan. Grassen en kruiden kunnen dan telkens ca. zes maanden groeien en bloeien, waarna ze gemaaid worden. Indien de indiener toch graag het gras rondom de woning kort wil houden, mag hij de grond achter de woning ook zelf maaien. De dijkbeheerder staat daarbij ook altijd open voor overleg en vragen.	Geen
113	7	4a	Indiener is gegarandeerd dat het PpWw een plan op hoofdlijnen is en dat er nog veel details uitgewerkt moeten worden. Indiener kan derhalve niet de consequenties van het gehele plan overzien en behoud zich het recht voor, omdat het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet in detail bekend is, de zienswijze aan te vullen.	Het Ontwerp Projectplan Waterwet dijkversterking Gorinchem Waardenburg heeft het detailniveau dat vanuit de wetgeving nodig is om de benodigde gronden te kunnen verwerven en om de effecten van de dijkversterking te kunnen bepalen. In het voortraject is inderdaad aangegeven dat bepaalde details, zoals materiaalgebruik, nog nader worden uitgewerkt na het Projectplan Waterwet. Dat detailniveau is niet nodig voor de besluitvorming. Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	
113 b	8	4a	Wanneer de dijk niet meer afgesloten wordt met omheiningen voor de schapen op de dijk betekent dat dat de dijk gebruikt kan worden door bijvoorbeeld wandelaars. De tuinen die direct achter de dijk liggen verliezen zo een deel van hun privacy. Voorstel van indiener is om de situatie te laten zoals die nu is; met schaapjes en een hek.	Waterschap Rivierenland gaat er in principe vanuit dat haar percelen openbaar toegankelijk zijn. Indien bewoners hiervan overlast ondervinden kan hiervan worden afgeweken. In deze specifieke situatie is sprake van een omdijking die grenst aan negen achtertuinen. Omdat het openstellen van dit stuk dijk tot overlast kan leiden is ervoor gekozen om dit deel niet toegankelijk te maken voor recreanten.	Geen
114	1	4a	Zoals nu geprojecteerd staat komt op 8 meter van mijn eigendom een damwand. De grond wordt aangevuld tot 6 meter van mijn eigendom. We voorzien een probleem met betrekking tot de drainage welke thans aanwezig is. De drainage komt nu uit aan de voet van de dijk en zal door de damwand zorgen voor vernatting en schade.	In het kader van het Uitvoeringsontwerp wordt geïnventariseerd welke drainagevoorzieningen op dit moment aanwezig zijn en of en zo ja welke (aanvullende) voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Wij houden hierbij rekening met uw bestaande drainage.	Geen
114	2	4a	Indiener geeft aan bang te zijn voor schade aan de keerwanden in de tuin of aan de woning door het plaatsen van de damwand.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt en er zijn meetboutjes aangebracht op de woning. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
114	3	4a	Indiener vindt het jammer dat de schapen niet terugkomen op de dijk. Hij ziet voor de schapen zeker wel een functie; het voorkomen dat er gemaaid moet worden en het voorkomen van wildgroei aan bepaalde struiken, zoals bramen.	Door het onderhoud van de dijk met behulp van schapen te laten doen ontstaan er verschillende problemen. Ten eerste houden schapen het gras en de vegetatie op de dijk het gehele jaar kort. Voor de biodiversiteit is het juist van belang dat deze grassen en kruiden de kans krijgen om te groeien en hun zaden te verspreiden. Ten tweede is het voor de waterveiligheid van de dijk van groot belang om een goede grasmat te hebben met aaneengesloten graszoden. De schapen kunnen ervoor zorgen dat deze aaneengesloten grasmat beschadigd, met de nodige gevolgen tijdens hoog water. Om bovenstaande redenen kiest het waterschap ervoor om het maaibeheer zelf in de hand te houden en om in de toekomst dus geen schapen meer toe te laten op de dijk. Momenteel loopt er een onderhoudsovereenkomst voor	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				deze schapen. Tijdens de realisatie van de dijkversterking zal deze overeenkomst worden opgezegd. Na afronding van de werkzaamheden zal in samenspraak met omwonenden worden bekeken wat de beste manier is om de dijk te onderhouden. De dijkbeheerder heeft hierover reeds contact gehad met diverse bewoners langs dit stuk dijk.	
114	4	4a	Indiener geeft aan dat er een probleem ontstaat met betrekking tot de aanwezige kabels en leidingen. Gas, water, riolering en glasvezel ligt in de korte nabijheid of wellicht wel op de plaats waar de damwand moet komen.	De rode tracés in de kaart (met VT) worden verwijderd, de blauwe tracé (NT) betreffen de nieuwe aan te leggen tracés. De kabels en leidingen worden gebundeld en in één dijkkruising buitendijks gebracht.	Geen
114	5	4a	Indiener behoudt zich het recht om zienswijze aan te vullen of uit te breiden.	Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	Geen
115	1	8a	Indiener geeft aan dat zijn cliënten nog geen persoonlijk keukentafelgesprek hebben gehad om het voorliggende plan te bespreken.	Het klopt dat de cliënten van indieners nog geen persoonlijk keukentafelgesprek hebben gehad over de situatie rondom hun woning. Excuses hiervoor. Reden hiervoor is omdat de inpassing van de woning een nauwe relatie heeft met het aan de andere kant van de dijk gelegen peilschaalhuisje. Bij het uitwerken van de verschillende varianten voor de inpassing van het peilschaalhuisje is er vervolgens kort voor afronding van het ontwerp Projectplan Waterwet een ontwerp opgenomen in de documenten.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
115	2	8a	Indiener geeft aan dat een deel van het perceel van de cliënten aangekocht moet worden en dat zij hierover niet zijn ingelicht. Daarnaast wordt op perceel oostelijk van de woning een zakelijk recht gevestigd. Hierover wenst de indiener graag meer informatie	Een deel van het perceel maakt onderdeel van de toekomstige beheerstrook. Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A”. Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Deze maakt met u een afspraak om uw perceel te bekijken. Het kan gaan om een stuk tuin, grond of opstal. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. De rentmeester zal met u bespreken wat de grondverwerving op uw locatie voor u inhoudt.	Geen
115	3	8a	Indiener geeft aan dat clienten het onacceptabel vinden om huur te gaan betalen voor gronden welke eerder "om niet" gebruikt mochten worden. Vooral omdat het hier gronden betreft die in het kader van een eerdere dijkversterking juist aan het waterschap verkocht zijn.	Wij begrijpen dat u het vervelend vindt wanneer u een huurvergoeding zou moeten gaan betalen aan het waterschap. De manier waarop het waterschap haar eigendommen uitgeeft is echter vastgelegd in het Eigendommenbeleid van het waterschap. Bij de uitgifte van dijkpercelen is de regel dat percelen met een niet-openbaar karakter, door het waterschap worden uitgegeven tegen een door de gebruiker te betalen vergoeding. Op dit beleid kunt u geen zienswijzen indienen via de procedure van het Projectplan Waterwet.	Geen
115	4	8a	Op het perceel van indieners staat een drietal bomen westelijk en één boom oostelijk. Bij de dijkverzwaring zal het dijktalud ter plaatse van betreffende bomen beperkt worden opgehoogd. Indieners verzoeken om betreffende waardevolle bomen in het werk te behouden en hier met de uitvoering van de dijkverzwaring rekening mee te houden.	Op uw terrein zijn 3 van deze vier bomen aangemerkt als 'te verwijderen'. Deze liggen onder de constructiezone of ter plaatse van de grondophoging. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven.	Geen
115	5	08a	Clienten van indiener wensen de parkeerplaats boven aan de dijk te behouden.	De huidige parkeerplaatsen boven aan de dijk zullen bij het verder uitwerken van het ontwerp tot een uitvoeringsontwerp ingepast worden.	Geen
115	6	08a	Clienten van indiener is het niet duidelijk wat een constructiezone inhoudt en wat de mogelijk consequenties kunnen zijn.	De constructiezone is een zoekgebied waarbinnen de constructie wordt geplaatst. De precieze locatie van de constructie wordt bij het uitwerken van het huidige ontwerp naar een uitvoeringsontwerp bepaald. Gegeven de situatie ligt het voor de hand dat de locatie van de constructie ter hoogte van de woning zo dicht mogelijk bij de weg ligt om	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				daarmee tevens de consequenties voor de woning zo klein mogelijk te maken.	
115	7	8a	Bij de herinrichting van de Waaldijk wensen cliënten dat het hart van de openbare weg op de zelfde plaats behouden blijft. Mede door de beoogde aanleg van parkeerplaatsen ter plaatsen van het peilschaalhuisje aan de overzijde van de weg ontstaat de kans dat de weg naar het noorden zal verschuiven waardoor deze dichter bij de woning aan Waaldijk 19 komt te liggen. Cliënten wensen de openbare weg op de zelfde locatie te behouden. En indien daarvoor noodzakelijk geen parkeerplaatsen aan te leggen nabij het peilschaalhuisje.	De ruimte aan de overzijde van de weg (naast het peilschaalhuisje) is niet bedoeld als parkeerruimte. Dit betreft een rustpunt. Op dit rustpunt wordt het meubilair zo geplaatst dat hier niet geparkeerd kan worden. Verder zal de weg na de dijkversterking op dezelfde locatie liggen als waar deze nu ligt in de zin dat de weg weliswaar hoger komt te liggen, maar op de zelfde horizontale afstand van de woning als nu het geval is.	Geen
115	8	08a	Naar mening van cliënten kan de opleverhoogte van de kruin van de nieuwe dijk ter plaatse van Waaldijk 19 veel minder hoog zijn dan nu reeds is beoogd. De ondergrond ter plaatse is namelijk een ongeroerde dijk, welke derhalve minder aan ‘zetting’ onderhevig is en zijn hoogte zal behouden.	Ter plaatse van de huidige dijk zal de zetting inderdaad minder zijn dan een dijk die op maagdelijk terrein wordt aangelegd. De opleverhoogte wordt echter niet alleen bepaald door de ontwerphoogte (de hoogte die aanwezig moet zijn om voldoende veiligheid te bieden) en de zetting, maar ook door autonome bodemdaling. Belangrijk hierbij is dat de autonome bodemdaling zich vrijwel niet laat bijsturen door maatregelen tijdens de uitvoering. De autonome bodemdaling is een kwestie van tijd (decennia). De grootte van de autonome bodemdaling is ter plaatse van de dijk en het terrein ernaast vergelijkbaar. De nu aangegeven opleverhoogte is naar verwachting een bovengrens. Monitoring van de zetting van het grondlichaam tijdens uitvoering, moet uitwijzen of verdere verlaging van het opleverniveau haalbaar is.	Geen
115	9	8a	Cliënten wensen op korte termijn actief geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen op en nabij hun eigendom aan Waaldijk 19 te Herwijnen, om zodoende tot een voor éénieder acceptabele inrichting te komen.	Na afronding van de beantwoording van zienswijzen en bestuurlijke vaststelling van het Projectplan Waterwet zal zo snel mogelijk een afspraak gepland worden om de bewoners te informeren over hun persoonlijke situatie.	Geen

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>sub nr</th><th>Dijk-vak</th><th>Inhoud zienswijze</th><th>Antwoord</th><th>Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten</th></tr>
<tr><td>116</td><td>1</td><td>4a</td><td>Indiener vindt dat het waterschap de oplossing voor de bovenste meter van de dijk in Haaften moet overwegen en vraagt hiervoor een andere oplossing te zoeken dan een permanent grondlichaam. Dit zodat de cultuurhistorie wordt versterkt en niet wordt verstopt.</td><td>Een andere oplossing voor de bovenste meter van de dijk dan een permanent grondlichaam, betekent dat terug zou worden gegaan naar de situatie vooraf aan de vorige dijkversterking. Er is begrip dat u de dijkverhoging van de vorige dijkversterking in geheugen heeft en dit in samenhang met de huidige dijkversterking beschouwt. Het plan dat in 1996 is uitgevoerd heeft echter destijds de benodigde juridische procedures doorlopen, is onherroepelijk en volledig uitgevoerd. Het waterschap mag bij de keuze van de versterkingsoplossing uitgaan van de op basis van de huidige normen uit de Waterwet noodzakelijke versterking, gegeven de huidige situatie. Het waterschap hoeft niet te kijken naar de situatie voorafgaand aan de vorige dijkversterking. Afgezien hiervan geldt dat de verhoging van de dijk die uit het ontwerp Projectplan Waterwet voortvloeit beperkt is. Op de Kaap van Haaften wordt de dijk als volgt verhoogd:
<table>
<tr><th>Adres</th><th>Huidige hoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Ontwerphoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Opleverhoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Dijkverhoging bij oplevering (m)</th></tr>
<tr><td>Waalbandijk 273</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 275</td><td>9,34</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,14</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 277</td><td>9,33</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,15</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 279</td><td>9,32</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,16</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 283</td><td>9,29</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,19</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 289</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 291 (kerk)</td><td>8,89</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,59</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 293</td><td>9,02</td><td>9,30</td><td>9,49</td><td>0,47</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 38</td><td>9,18</td><td>9,32</td><td>9,46</td><td>0,28</td></tr>
</table>
Van oudsher is de relatie ‘dorp, dijk en rivier’ van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van de dijk een ‘levend object’.
De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal.</td><td>Geen</td></tr>
<tr><td>116</td><td>2</td><td>4a</td><td>Indiener pleit ervoor om op deze locatie uit te gaan van de ontwerphoogte en niet van de opleverhoogte, vanwege uitzicht en cultuurhistorie. De dijk kan daarna klimaatadaptief worden opgehoogd tijdens het onderhoud.</td><td>Het uitgangspunt voor de dijkversterking is de dijk versterken voor een levensduur van 50 jaar. Adaptieve ophoging voldoet niet aan dit uitgangspunt. Ter plaatse Haaften bij de Herenstraat 1, Koningsstraat 2, Waalbandijk 273 tot Waalbandijk 289 is de maximale verhoging van de dijk 21cm. Doordat er al grondwerk moet worden uitgevoerd, vanwege het plaatsen van de constructie en het (deels) vervangen van de bekleding, is het kostenefficiënter om de beperkte hoogte-opgave hier direct in mee te nemen.</td><td>Geen</td></tr>
</table>

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Ter hoogte van de kerk is de verhoging van de dijk circa 59cm. Hier is ten tijde van afronding van het project al een hoogtetekort, waardoor de dijk op deze plek nu verhoogd moet worden en uitstel in combinatie niet mogelijk is. Daarbij leiden adaptieve kruinverhogingen meerdere keren tot overlast voor de omgeving, in plaats van een enkele keer. Om deze redenen wordt daarom niet afgeweken van het uitgangspunt dat de dijk wordt versterkt voor een levensduur van 50 jaar. In het ontwerp worden twee typen kruinhoogtes gehanteerd: ontwerphoogte en opleverhoogte. De ontwerphoogte is de hoogte die de dijk minimaal moet hebben in 2075. De opleverhoogte is de hoogte van de dijk direct na het afronden van de werkzaamheden. De opleverhoogte is hoger dan de ontwerphoogte, omdat hier de daling van de kruin door bodemdaling en zettingen wordt gecompenseerd. Daarnaast wordt hier een dwarshelling (verkanting) voor de afwatering in meegenomen. De opleverhoogte ter hoogte van de Kaap van Haaften ligt 0,15-0,19m hoger dan de ontwerphoogte. Het verschil tussen ontwerp- en opleverhoogte bestaat voor de Kaap van Haaften uit de volgende onderdelen: • Een extra verhoging van 0,10m is nodig om te compenseren voor de autonome bodemdaling die tot 2075 optreedt. De autonome bodemdaling is een steeds gaand gebiedsproces dat onafhankelijk van de dijkversterking optreedt, bijvoorbeeld door inklinking van veen in de bodem. Belangrijk hierbij is dat de autonome bodemdaling losstaat van de aangebrachte belasting. Juist bij kleine ophogingen is het aandeel van de autonome bodemdaling waarvoor gecompenseerd moet worden relatief groot. De berekende autonome bodemdaling (0,10m) is geverifieerd met de waargenomen autonome bodemdaling bij onbelast achterland (Bodemdaling in het rivierengebied, Nathalie Asselman, Otto Levelt, Arnold van der Kraan, Deltares 2014). • De dwarshelling op de kruin creëert een extra verhoging van 0,05-0,09m. Het is geen optie om alleen van de ontwerphoogte uit te gaan. Met de autonome bodemdaling zou de dijk dan te laag en daarmee niet veilig worden. In het ontwerp is al geen rekening gehouden met inklinking en zetting, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging. Ten aanzien van het effect van het ontwerp op de cultuurhistorische waarde van de Kaap van Haaften wordt verwezen naar de reactie bij het vorige punt. Vermindering van uitzicht is een individueel belang en geen groot maatschappelijk belang, en voor het waterschap dus geen reden om een alternatieve oplossing toe te passen. Bovendien heeft de alliantie zich tot het uiterste ingespannen om de dijkverhoging en de voor de dijk benodigde ruimte tot een minimum te beperken: • In het ontwerp is als gezegd voor inklinking en zetting geen extra verhoging meegenomen, gezien de beperkte	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				benodigde kruinverhoging (ca. 14 tot 59 cm) bij de Kaap van Haaften. • In het ontwerp is een langsconstructie opgenomen, in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. Hierdoor is de benodigde ruimte voor het ontwerp beperkt tot de huidige tuimelkade naast de weg.	
117	1	4b	Indiener wenst dat de notenboom behouden blijft.	Uitgangspunt is dat bomen op werkstroken in beginsel gespaard worden. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen
117	2	4b	Indiener merkt op dat er nog geen maatregelen zijn getroffen om schade aan de woning te detecteren of te voorkomen en wenst dergelijke maatregelen genomen worden voor de werkzaamheden aanvangen	De oplossing op deze locatie betreft een langsconstructie. Dat betekent dat bij woningen die minder dan 50 meter van de dijk liggen een nulopname wordt gedaan. De woning ligt binnen deze zone en wordt bouwkundig opgenomen. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de realisatie. In het najaar van 2020 worden trillingsmeters	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				opgehangen op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Op de woning worden naast de bouwkundige opname tevens meetboutjes geplaatst. Uit het monitoringsplan volgt of er ook sensoren geplaatst worden. Hoe en welke woningen exact gemonitord gaan worden tijdens de realisatie moet eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het monitoringsplan. Dit monitoringsplan wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan gereed is wordt hierover meer informatie verstrekt. Monitoringsgegevens worden tijdens de werkzaamheden geregistreerd. De Graaf Reinaldalliantie is voornemens om deze gegevens te delen met de betrokken stakeholders. In welke vorm en hoe dit precies gebeurt wordt momenteel nader bekeken en zal op een later tijdstip worden gecommuniceerd.	
117	3	4b	Indiener spreekt waardering uit voor toelichting en verduidelijking op de plannen door de omgevingsmanager	Ter kennisname aangenomen. Hartelijk dank voor het compliment.	Geen
117	4	4b	Indiener geeft aan dat onduidelijk is of de notenboom op een werkstrook staat en/of last zal hebben van op de werkstrook uit te voeren werkzaamheden ter hoogte van het perceel. Indiener dringt er op aan om de werkzaamheden zodanig uit te voeren dat de notenboom niet wordt beschadigd.	Naar verwachting kan de notenboom gespaard blijven. Indien nodig wordt de boom beschermd tijdens de uitvoeringswerkzaamheden.	Geen
118	1	9a	Indiener geeft aan dat zij 5/6 meter grond vanaf de dijk kwijt raken over een lengte van ca. 53 m (in totaal 280 m2). Ze tekent hiertegen bezwaar aan. Tijdens een bijeenkomst werd indiener vertelt dat 1 meter over de hele lengte van de kavel zou betreffen.	Publiekrechtelijk is de A zonering van de waterkering van belang voor het uit kunnen voeren van een doelmatig beheer en inspecties door het waterschap aan het waterstaatswerk. Daarom wordt in het Eigendommenbeleid 2019 gekozen voor het volledig in eigendom verwerven van deze zone. Door het ontwerp van de nieuwe dijk komt de nieuwe A-zonering (deel van het talud en de beheerstrook) op een deel van uw tuin. Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Deze maakt met u een afspraak om uw perceel te bekijken. Het gaat hierbij om een strook van uw tuin aan de kant van de dijk. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. De rentmeester zal met u bespreken wat de grondverwerving op uw locatie voor u inhoudt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
119	1	7j	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	Geen
119	2	7j	Indiener wenst een nadere toelichting op de tijdelijke werkstrook ter plekke van de huidige oprit en de buuroprit. Indiener geeft aan dat de woning niet onderheid is en dat de oprit niet bestand is tegen zwaar materieel	De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen
119	3	7j	Indiener vraagt aandacht voor een constructie om maatwerk te realiseren bij de kastanjeboom. De dijk wordt met 44 cm verhoogd, waardoor de kastanjeboom 44 grond erbij krijgt, wat hij naar verwachting niet overleefd.	Het perceel van de indiener heeft 2 opritten: een ten westen van de kastanjeboom en een ten oosten. De oprit ten westen van de kastanjeboom is nu in gebruik als ontsluiting van het perceel. Aangegeven is dat deze oprit te steil gaat worden en er is in overleg met indiener voor gekozen om de oprit ten oosten van de kastanjeboom geschikt te maken en in te richten als ontsluiting van het perceel. Hierbij kan de kastanjeboom behouden blijven. Bij het handhaven van beide opritten is het niet zondermeer mogelijk om de kastanjeboom te behouden. Wel kan er in plaats van het instandhouden van de oprit ten westen van de kastanjeboom een voetpad aangelegd worden naar de dijk	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				en de brievenbus aldaar. Daarnaast krijgt de dijk op deze locatie een asverschuiving waardoor het effect op boom ook beperkt wordt.	
119	4	7j	Indiener pleit voor het niet toepassen van de betonstrook omdat dit de veiligheid niet ten goede komt. Hij verwijst daarbij naar de situatie op de Nieuwe Steeg te Herwijnen, waar dit al is toegepast.	De bermverharding (betonstrook/grasbetonelementen) worden toegepast in het kader van de verkeersveiligheid. Het verkeer moet elkaar veilig kunnen passeren en het verkeer moet bij het van de weg af raken veilig kunnen terugkeren. Verder voorkomt een goede bermverharding ook allerlei gaten en sporen in de berm waardoor lekke banden en/of schade aan velgen gereden worden. Naast de bermverharding is de inzet dat de asfaltbreedte gemiddeld smaller wordt. De huidige breedte van het asfalt varieert nu gemiddeld tussen 4.00 en 4.30 meter. En enkele wegvakken hebben een asfaltbreedte tussen de 4,50 tot 5,50 meter. In de nieuwe situatie is een weg (asfalt) beoogd van 3,80 meter (smaller dan de huidige wegbreedte) en daarnaast een iets bredere bermverharding. Met de smallere asfaltbreedte en de betonstrook/bermelementen, wordt een verkeersveilige oplossing (dus ook verbetering van de huidige situatie) beoogd. Voorwaarde is wel dat de bermverharding net zo draagkrachtig is en stabiel ligt als de weg zelf. Of dit te realiseren valt, is nog niet zeker. Bij een smallere weg, wordt meer gebruik gemaakt van de wegberm, wat in die situatie hogere eisen stelt aan de draagkracht en stabiele ligging. Als het niet mogelijk blijkt, dan wordt in plaats van 3,80 meter een gemiddelde asfaltbreedte van 4,20 meter toegepast. ook in de situatie van 4,20 asfalt (gemiddeld gelijk aan de huidige breedte, op enkele wegvakken breder) plus aan weerszijden bermverharding, is er zeker sprake van een veiligere situatie dan de huidige. Daarnaast wordt ook op andere manieren de verkeersveiligheid verbeterd, zoals het aanbrengen van verkeersplateaus in 60 km/u zones op gelijkwaardige kruispunten en een logischere indeling van 30km en 60km/u zones die beter aansluit bij het gewenst verkeersgedrag.	Geen
119	5	7j	Indiener vraagt aandacht voor een constructie om maatwerk te realiseren ter plekke van de oprit zodat deze geheel behouden kan blijven en beter in te passen is.	In diverse persoonlijk gesprekken is al gesproken over de huidige oprit. Het perceel van de indiener heeft momenteel twee opritten: een ten westen van de kastanjeboom en een ten oosten. De oprit ten westen van de kastanjeboom is nu in gebruik als ontsluiting van het perceel. Aangegeven is dat deze oprit te steil gaat worden. In overleg met indiener is er daarom voor gekozen om de oprit ten oosten van de kastanjeboom geschikt te maken en in te richten als ontsluiting van het perceel. Hierbij kan de kastanjeboom behouden blijven. Bij het handhaven van beide opritten is het niet zondermeer mogelijk om de kastanjeboom te behouden. Wel kan er in plaats van het instandhouden van de oprit ten westen van de kastanjeboom een voetpad aangelegd worden naar de dijk en de brievenbus aldaar. Dit	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				wordt tijdens het uitwerken van Uitvoeringsontwerp nog verder gesproken met indiener.	
119	6	7j	Indiener wenst beide opritten om de kastanjeboom heen te behouden en opnieuw goed bestraat te zien (zoals dit nu ook is). Indiener wenst betrokken te worden bij nadere detaillering	Zoals ook bij 119-5 is aangegeven is het niet mogelijk om beide opritten en de kastanjeboom te behouden. Het is wel mogelijk om één oprit geschikt te maken en de kastanjeboom te behouden.	Geen
119	7	7j	Indiener maakt zich zorgen over schade aan de woning door het zware werkverkeer dat langs de woning komt en wenst nader geïnformeerd te worden over het monitoringsplan.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt en er zijn meetboutjes op de woning geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
120	1	4a	In dijkvak 4a is gekozen voor een constructie. Er wordt een pipingmaatregel aangebracht in de teen van de dijk. Het plaatsen van de damwand vormt een afsluiting waardoor water niet meer vrij kan (weg)stromen. Hierover is niet gesproken met bewoners. Er is altijd uitgegaan van een constructie in de kruin van de dijk. Indiener vraagt zich af of er wel alternatieven in overweging zijn genomen. De allernieuwste technieken zijn toegezegd.	De afwatering en waterhuishouding van de percelen zijn in het Projectplan Waterwet nog niet uitgewerkt. In het Uitvoeringsontwerp zal worden bepaald of, en zo ja, welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn. Bij piping begint het wegspoelen van het zand, en dus de ontwikkeling van een pipe, in het achterland en groeit steeds verder naar de rivier. Door het scherm aan de binnenzijde van de dijk te plaatsen, kan de pipe niet verder onder de dijk door groeien en de dijk verzwakken. Daarbij is een scherm aan de binnenzijde van de dijk korter dan een scherm in de kruin. Dit verkort de doorlooptijd van het inbrengen van het scherm en daarmee de hinder door de werkzaamheden. Ook zijn de kosten lager. Op andere locaties worden wel schermen in de kruin geplaatst. Dit zijn echter gecombineerde stabiliteits/heaveschermen. Hiervoor is op die locaties gekozen om te voorkomen dat er twee schermen aangebracht moeten worden. Alternatieven voor een verticale pipingmaatregel, anders dan het aanbrengen van stalen damwanden, zijn tijdens de planuitwerkingsfase nader beschouwd, zie hiervoor paragraaf 4.2.9 van het Projectplan Waterwet. Deze alternatieven zijn echter ongeschikt: aan de binnenzijde van de dijk zijn de bovenste deklagen (klei) zo dik dat de verticale pipingmaatregel relatief diep aangebracht moet worden. De alternatieven kunnen niet tot de juiste diepte aangebracht worden, waardoor het piping niet voldoende tegengaat. Communicatie: In september 2018 is tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten het Voorkeursalternatief gepresenteerd. Hierbij is benoemd dat pipingmaatregelen nog niet in het ontwerp waren opgenomen. Daarnaast was de locatie van de constructie in concept ingetekend. Tijdens de verdere uitwerking van het Voorkeursalternatief is gebleken dat in de omdijking in dijkvak 4a geen constructie benodigd is om de stabiliteitsopgave op te lossen. Er is alleen een zogenaamd heavescherm nodig om piping tegen te gaan. De locatie aan de binnenzijde van de dijk is gepresenteerd tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten in februari 2020. De toegespitste communicatie over wat er bij bewoners in de eigen nabijheid gaat gebeuren, is vormgegeven door middel van persoonlijke gesprekken met de desbetreffende bewoners aan de keukentafel of op het kantoor van de alliantie en dus door middel van voor iedereen toegankelijke inloopbijeenkomsten. Dit laat onverlet dat er wellicht onbedoeld bewoners niet volledig geïnformeerd zijn over de laatste stand van zaken. Daar waar dit van toepassing is, wordt dit alsnog gedaan bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsontwerp.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
120	2	4a	De locatie van de toeristische tribune heeft geen toeristische waarde. Ook kan niet verwacht worden dat hier culturele manifestaties zullen plaatsvinden. Indiener brengt het idee in om op de kruin van de dijk voldoende banken te plaatsen en een hekje om fietsen tegen aan te plaatsen.	Ter plaatse van het pleintje tegenover de kerk moet de dijk worden verhoogd, waardoor op deze plek werkzaamheden plaats gaan vinden. In het ontwerp is deze kans benut om het plein aantrekkelijker te maken, met daarbij ruimte voor een stalletje. Deze kan gebruikt worden door bijvoorbeeld een foodtruck. Bovendien biedt deze plek door de positie op de hoek van de Kaap van Haaften een weids uitzicht: men kijkt in het verlengde ver uit over de Waal, met in de verte Zaltbommel en de bruggen over de Waal. Op het huidige pleintje staan ook nu al bankjes, waar mensen gebruik van maken om van het uitzicht te genieten. Tijdens gesprekken met het ensemble Haaften en de gemeente West Betuwe is het versterken van de verbinding tussen Haaften en de Waal vaak als wens genoemd. Juist door op deze plek een tribune te plaatsen wordt de relatie tussen rivier en dorp verder versterkt en wordt een aantrekkelijke verblijfplaats gecreëerd, met name voor wandelaars en fietsers. Wat betreft de vrees voor hangjongeren: op dit moment vervult het bestaande pleintje al een bescheiden rol als ontmoetingsplek. Als de tribune wordt aangelegd zal dit waarschijnlijk ook het geval zijn. De locatie van de tribune ligt iets verder weg van de bestaande bebouwing aan de buitenzijde van de dijk. Al met al is dit geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Bovendien heeft een tribune die verder naar het westen wordt geplaatst, geen verbinding meer met het pleintje en komt deze dichterbij andere woningen aan de Waalbandijk te liggen. Daarom zal de tribune niet verplaatst worden. De gedetailleerde inrichting van het pleintje tegenover de kerk en de tribune maken onderdeel uit van het verder uit te werken Uitvoeringsontwerp. Hierover zullen nadere gesprekken plaatsvinden met het ensemble Haaften en omwonenden. Het doel van een aantrekkelijker plein en de tribune is niet om culturele manifestaties te organiseren. Er wordt juist beoogd om kleinschalige recreatie mogelijk te maken. Hierbij worden voorzieningen aangebracht om fietsen te kunnen parkeren. Ook worden over de gehele lengte van de Kaap van Haaften op de kruin bankjes geplaatst.	Geen
120	3	4a	Momenteel lopen er via een pachtcontract schapen op de dijk. Die komen na de dijkversterking echter niet terug. Indiener vindt dat schapen op de dijk dusdanig bij het landschappelijk karakter van de dijk horen dat het risico dat de schapen schade aan de dijk toebrengen ondergeschikt is.	Door het onderhoud van de dijk met behulp van schapen te laten doen ontstaan er verschillende problemen. Ten eerste houden schapen het gras en de vegetatie op de dijk het gehele jaar kort. Voor de biodiversiteit is het juist van belang dat deze grassen en kruiden de kans krijgen om te groeien en hun zaden te verspreiden. Ten tweede is het voor de waterveiligheid van de dijk van groot belang om een goede grasmat te hebben met aaneengesloten graszoden. De schapen kunnen ervoor zorgen dat deze aaneengesloten grasmat beschadigd, met de nodige gevolgen tijdens hoog water. Om bovenstaande redenen kiest het waterschap ervoor om het maaibeheer zelf in de hand te houden en om in de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				toekomst dus geen schapen meer toe te laten op de dijk. Momenteel loopt er, zoals Indiener aangeeft, een onderhoudsovereenkomst voor deze schapen. Tijdens de realisatie van de dijkversterking zal deze overeenkomst worden opgezegd. Na afronding van de werkzaamheden zal in samenspraak met omwonenden worden bekeken wat de beste manier is om de dijk te onderhouden. De dijkbeheerder heeft hierover reeds contact gehad met diverse bewoners langs dit stuk dijk.	
120	4	4a	Indiener is gegarandeerd dat het PpWw een plan op hoofdlijnen is en dat er nog veel details uitgewerkt moeten worden. Indiener kan derhalve niet de consequenties van het gehele plan overzien en behoud zich het recht voor, omdat het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet in detail bekend is, de zienswijze aan te vullen.	Het Ontwerp Projectplan Waterwet dijkversterking Gorinchem Waardenburg heeft het detailniveau dat vanuit de wetgeving nodig is om de benodigde gronden te kunnen verwerven en om de effecten van de dijkversterking te kunnen bepalen. In het voortraject is inderdaad aangegeven dat bepaalde details, zoals materiaalgebruik, nog nader worden uitgewerkt na het Projectplan Waterwet. Dat detailniveau is niet nodig voor de besluitvorming. Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	Geen
120	5	4a	woning lijkt op kaart te zijn aangegeven met term TG243?	Het door indiener genoemde nummer is het nummer van de dijkpaal nabij de woning. De dijkpalen worden door het waterschap gebruikt voor plaatsaanduidingen op de dijk.	Geen
121	1	4a	Het is indiener onduidelijk in hoeverre de plaatsing van de damwand problemen zal opleveren voor de afvoer van regenwater en toename van kwelwater. Hierdoor kan schade aan woningen ontstaan	De verticale constructie wordt in de dijk geplaatst tussen de woning en de rivier. De constructie zal hierdoor een dempend effect hebben op de invloed die de rivier heeft op de grondwaterstanden ter plaatse van de woningen. Zonder de constructie staat het grondwater bij woningen onder invloed van de waterstand in de rivier en treden er als gevolg van de waterstandsveranderingen variaties in de grondwaterstand op. Als de constructie wordt geplaatst wordt de invloed die de rivierwaterstand op de grondwaterstand heeft gedempt en zal de grondwaterstand bij hoge rivierstanden bij de woningen minder hoog komen te staan en bij lage rivierstanden minder laag. Dit heeft geen negatieve gevolgen voor uw tuin of woning. De afwatering en waterhuishouding van uw perceel is in het Projectplan Waterwet nog niet uitgewerkt. In het Uitvoeringsontwerp zal worden bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	Geen
121	2	4a	Indiener wenst een herzien ontwerp van een constructie, en spreekt daarbij de voorkeur uit voor een	In 2016 en 2017 zijn in verschillende bijeenkomsten met de Ensemblewerkgroep Haaften ideeën opgesteld, waaronder de wens voor een demontabele kering, al dan niet met een verlaging van de huidige tuimelkade. De demontabele kering is vervolgens in de Verkenningsfase als ontwikkelkans van de	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			demontabele kering ter hoogte van de dijkkruin	ensemblewerkgroepen opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Op pagina 34 in de NRD wordt in de toelichting op de kansrijke oplossing 'Langsconstructies' vermeld: "Overigens zijn demontabele en beweegbare keringen in de ontwerpvisie van Waterschap Rivierenland ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie." In de Verkenningsfase heeft de NRD in maart/april 2018 ter inzage gelegen. Hierop zijn destijds meerdere zienswijzen ingediend over het toepassen van een demontabele of flexibele kering op de Kaap van Haaften. In § 2.1.1 van de Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Reactienota NRD) is hierop de volgende reactie gegeven: "Daarnaast heeft een aantal zienswijzen betrekking op demontabele en beweegbare keringen. Een demontabele (en beweegbare) kering is één van de bouwstenen waarmee het hoogteprobleem opgelost kan worden. Deze bouwsteen kan geplaatst worden in combinatie met een van de kansrijke oplossingen (grond binnenwaarts, grond buitenwaarts en langsconstructie). Het gaat om het gehele spectrum aan constructieve oplossingen, dus ook de door bewoners aangedragen varianten met een flexibele, mobiele, demontabele of beweegbare kering. In de verdere uitwerking van de plannen worden de verschillende typen constructies tegen elkaar afgewogen. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid van het hele gebied. Het waterschap weegt dit algemeen maatschappelijk belang af tegen de belangen van de bewoners. Demontabele en beweegbare keringen zijn echter in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie. Toch zijn er zwaarwegende argumenten denkbaar om wel demontabele keringen toe te passen. In het MER wordt onderzocht of dit het geval is op het dijktraject." Deze reactie is gebaseerd op de destijds vigerende Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen 2016 (OPW 2016). Het toen geldende beleid in de OPW2016 was als volgt: "Permanente constructies hebben de voorkeur boven tijdelijke constructies (minder kans op menselijk falen bij het aanbrengen van tijdelijke constructies)." De alliantie wilde zich echter inzetten om een demontabele kering, indien mogelijk, toch toe te passen en daarmee invulling te geven aan de wens van het Ensemble Haaften en bewoners aan de Kaap van Haaften. In de Reactienota NRD is daarom de toezegging gedaan dat onderzocht zou worden of er voor de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. In de OPW2016 werd echter geen verdere toelichting gegeven op	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				bovenstaande beleid, waardoor de OPW2016 niet volledig genoeg was om vanuit het project een goede toets uit te kunnen voeren of er voor de situatie van de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. Het waterschap heeft daarom in 2019 nader beleid vastgesteld in de OPW 2019. Ter voorbereiding daarop zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de faalkansen en kosten van demontabele keringen voor het beheergebied van het waterschap. Daaruit volgen de volgende inzichten: • Het kan nu niet worden voorzien hoeveel demontabele/flexibele keringen en coupures de verschillende dijkversterkingen in de toekomst opleveren in het totale beheergebied van WSRL. De kans, dat er onder maatgevende omstandigheden ergens personele capaciteit ontbreekt voor opbouw of controle van demontabele keringen, wordt aanzienlijk geacht. • Beheer- en onderhoudskosten van demontabele en flexibele keringen zijn relatief hoog. Om een demontabele kering toe te kunnen passen, worden extra kosten gemaakt voor onder andere de opslag van materialen, het vervangen van de rubbers en het oefenen van het sluiten van de kering. De kosten voor een demontabele kering op de Kaap van Haaften van ongeveer 320 meter lang en gemiddeld 25 cm hoog zijn circa €30.000,- per jaar. Dit in tegenstelling tot de jaarlijkse kosten van circa €500,- voor een langsconstructie in combinatie met een groene dijk van dezelfde lengte. Op basis van deze twee inzichten is het uitgangspunt van de OPW 2019: “Demontabele en flexibele wanden worden niet toegepast. Wanneer sprake is van grote maatschappelijke belangen die door de dijkversterking worden geschaad, kan tot een andere afweging worden gekomen.” Als voorbeelden van dergelijke grote maatschappelijke belangen worden genoemd: grote cultuurhistorische en economische waarden, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten, ontsluiting bedrijventerreinen, etc. In aanloop naar het opstellen van het ontwerp Projectplan Waterwet is vervolgens door de alliantie geïnventariseerd of op de Kaap van Haaften sprake is van een groot maatschappelijk belang dat aanleiding zou kunnen zijn om toch voor een demontabele kering te kiezen. Dat bleek om een aantal redenen niet het geval: • De dijkversterking schaadt geen functionaliteit of gebruiksfuncties op en rondom de dijk. • Alle woningen (waaronder een aantal monumenten) kunnen behouden blijven, ook zonder demontabele kering: behoud van woningen is een van de uitgangspunten waarop het ontwerp is gebaseerd. Juist met het oog daarop wordt gekozen voor een constructie in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. • Van oudsher is de relatie ‘dorp, dijk en rivier’ van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				de dijk een 'levend object'. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal. Er is dus kortom ook op het punt van cultuurhistorie geen sprake van het schaden van een groot maatschappelijk belang. De oplossing met een demontabele kering is daarom afgevallen.	
121	3	4a	Indiener vreest voor overlast door de tribune en het kerkplein en stelt voor om de tribune op een andere locatie langs de dijk te plaatsen en deze jeugdvriendelijk te maken.	Ter plaatse van het pleintje tegenover de kerk moet de dijk worden verhoogd, waardoor op deze plek werkzaamheden plaats gaan vinden. In het ontwerp is deze kans benut om het plein aantrekkelijker te maken, met daarbij ruimte voor een stalletje. Deze kan gebruikt worden door bijvoorbeeld een foodtruck. Bovendien biedt deze plek door de positie op de hoek van de Kaap van Haaften een weids uitzicht: men kijkt in het verlengde ver uit over de Waal, met in de verte Zaltbommel en de bruggen over de Waal. Op het huidige pleintje staan ook nu al bankjes, waar mensen gebruik van maken om van het uitzicht te genieten. Tijdens gesprekken met het ensemble Haaften en de gemeente West Betuwe is het versterken van de verbinding tussen Haaften en de Waal vaak als wens genoemd. Juist door op deze plek een tribune te plaatsen wordt de relatie tussen rivier en dorp verder versterkt en wordt een aantrekkelijke verblijfplaats gecreëerd, met name voor wandelaars en fietsers. Wat betreft de vrees voor hangjongeren: op dit moment vervult het bestaande pleintje al een bescheiden rol als ontmoetingsplek. Als de tribune wordt aangelegd zal dit waarschijnlijk ook het geval zijn. De locatie van de tribune ligt iets verder weg van de bestaande bebouwing aan de buitenzijde van de dijk. Al met al is dit geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Bovendien heeft een tribune die verder naar het westen wordt geplaatst, geen verbinding meer met het pleintje en komt deze dichterbij andere woningen aan de Waalbandijk te liggen. Daarom zal de tribune op de voorgenomen locatie gerealiseerd worden. De gedetailleerde inrichting van het pleintje tegenover de kerk en de tribune maken onderdeel uit van het verder uit te werken Uitvoeringsontwerp. Hierover zullen nadere gesprekken plaatsvinden met het ensemble Haaften en omwonenden.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
121	4	4a	De stoep aan de Herenstraat wordt steiler. Indiener vreest voor verkeersveiligheid omdat er momenteel al problemen zijn met zwaar verkeer. Indiener wenst de huidige hellingsgraad te behouden.	De Waalbandijk blijft in het Projectplan Waterwet op dezelfde plek en hoogte liggen. Wel wordt de Waalbandijk gerenoveerd om er een boulevard van te maken. De relatie tussen rivier en dorp wordt op deze manier verder versterkt. De Herenstraat wordt echter niet aangepast en sluit op dezelfde wijze aan op de Waalbandijk, waardoor de helling naar de Waalbandijk hetzelfde blijft.	Geen
121	5	4a	De stoep aan de Herenstraat wordt steiler. Indiener vreest voor schade aan zijn tuin omdat er momenteel al problemen zijn met zwaar verkeer dat de bocht neemt. Indiener wenst de huidige hellingsgraad te behouden.	De weg wordt niet steiler en de breedte van de rijbaan blijft gelijk. Er zal dus geen groter risico op schade ontstaan voor de tuin van indiener.	Geen
121	6	4a	Indiener vraagt meer informatie over het effect van de binnendijkse ophoging op het perceel aan de Herenstraat.	Ter hoogte van het perceel aan de Herenstraat zal geen binnendijkse ophoging plaatsvinden, maar is gekozen voor een langsconstructie. Wel dient de bekleding van het binnentalud vervangen te worden. Ten behoeve van de werkzaamheden aan het binnentalud is wel een werkstrook op het perceel ingetekend. Werkstroken zijn nodig om twee redenen: - Op de werkstrook wordt de overgang tussen de dijk en de aangrenzende (particuliere) grond op een nette, vloeiende wijze gemaakt. - Een werkstrook wordt gebruikt om een afscheiding te maken tussen het werkterrein en achterliggende gronden waar geen werkzaamheden benodigd zijn. Zo is duidelijk waar materieel mag komen en waar absoluut niet. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	
121	7	4a	Indiener wenst meer informatie over de keuze voor de weginrichting. Zijn voorkeur gaat uit naar een fietsstraat of autoluwe weginrichting.	Een toelichting op de keuze in weginrichting is opgenomen in paragraaf 4.1.2 en paragraaf 5.7 van het Projectplan Waterwet.	Geen
121	8	4a	Indiener behoudt zich het recht voor om de zienswijze op een later moment, wanneer meer details bekend zijn, aan te vullen dan wel uit te breiden.	Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	Geen
122	1	7j	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	Geen
122	2	7j	Indiener wenst een nadere toelichting op de tijdelijke werkstrook ter plekke van de eigen oprit en ter plekke van het door indiener in gebruik zijnde weiland.	Werkstroken zijn nodig om twee redenen: - Op de werkstrook wordt de overgang tussen de dijk en de aangrenzende (particuliere) grond op een nette, vloeiende wijze gemaakt. - Een werkstrook wordt gebruikt om een afscheiding te maken tussen het werkterrein en achterliggende gronden waar geen werkzaamheden benodigd zijn. Zo is duidelijk waar materieel mag komen en waar absoluut niet. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	
122	3	7j	Indiener pleit voor het niet toepassen van de betonstrook omdat dit de veiligheid niet ten goede komt. Hij verwijst daarbij naar de situatie op de Nieuwe Steeg te Herwijnen, waar dit al is toegepast.	De bermverharding (betonstrook/grasbetonelementen) worden toegepast in het kader van de verkeersveiligheid. Het verkeer moet elkaar veilig kunnen passeren en het verkeer moet bij het van de weg af raken veilig kunnen terugkeren. Verder voorkomt een goede bermverharding ook allerlei gaten en sporen in de berm waardoor lekke banden en/of schade aan velgen gereden worden. Naast de bermverharding is de inzet dat de asfaltbreedte gemiddeld smaller wordt. De huidige breedte van het asfalt varieert nu gemiddeld tussen 4.00 en 4.30 meter. En enkele wegvakken hebben een asfaltbreedte tussen de 4,50 tot 5,50 meter. In de nieuwe situatie is een weg (asfalt) beoogd van 3,80 meter (smaller dan de huidige wegbreedte) en daarnaast een iets bredere bermverharding. Met de smallere asfaltbreedte en de betonstrook/bermelementen, wordt een verkeersveilige oplossing (dus ook verbetering van de huidige situatie) beoogd. Voorwaarde is wel dat de bermverharding net zo draagkrachtig is en stabiel ligt als de weg zelf. Of dit te realiseren valt, is nog niet zeker. Bij een smallere weg, wordt meer gebruik gemaakt van de wegberm, wat in die situatie hogere eisen stelt aan de draagkracht en stabiele ligging. Als het niet mogelijk blijkt, dan wordt in plaats van 3,80 meter een gemiddelde asfaltbreedte van 4,20 meter toegepast. ook in de situatie van 4,20 asfalt (gemiddeld gelijk aan de huidige breedte, op enkele wegvakken breder) plus aan	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				weerszijden bermverharding, is er zeker sprake van een veiligere situatie dan de huidige. Daarnaast wordt ook op andere manieren de verkeersveiligheid verbeterd, zoals het aanbrengen van verkeersplateaus in 60 km/u zones op gelijkwaardige kruispunten en een logischere indeling van 30km en 60km/u zones die beter aansluit bij het gewenst verkeersgedrag.	
122	4	7j	Indiener vreest voor schade door de realisatie van de dijkversterking. Indiener vraagt meer informatie over het monitoringsplan en de inhoud daarvan.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt en er zijn meetboutjes op de woning geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
122	5	7j	Indiener stelt vraagtekens bij het verwijderen van de steenbekleding en het vervangen door een klei talud	Voor de dijkversterking wordt een kleibekleding met een taludhelling van 1:3 als uitgangspunt gehanteerd. In het traject Gorinchem-Waardenburg zijn enkele uitzonderingslocaties, waarbij een klei-bekleding niet mogelijk is i.v.m. golfaanval, stroming en beschadiging door drijfvuil. Op deze locatie is op basis van de hydraulische berekeningen en vanuit beheerervaring geen steenbekleding noodzakelijk. Het grote verschil met de huidige situatie en de toekomstige situatie is de verflauwing van het buitentalud. Het talud op deze locatie is zeer steil en wordt aanzienlijk verflauwd. Hierdoor is een kleibekleding mogelijk. Bij een buitendijkse woningterp geldt wel dat het bekledingsontwerp (i.v.m. inpassing en aansluitingen) in de volgende fase nog verder moet worden uitgewerkt. Daar waar mogelijk wordt de bestaande steenbekleding gehandhaafd. Ervaringen van de indiener nemen we graag mee in het finale bekledingsontwerp.	Geen
122	6	7j	Indiener is niet blij met de grondaankoop die nodig is voor de realisatie van de dijkversterking en dient hiertegen een bezwaar in. Indiener geeft aan dat de beheerstrook zijns inziens niet noodzakelijk is, omdat de dijk zo flauw wordt dat een tractor hier overheen kan rijden.	Op een 1 op 3 talud kan incidenteel gereden worden, maar niet structureel. Om te voorkomen dat 'incidentele' steile taluds niet structureel de norm worden is een generieke aanpak nodig. Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A”.	Geen
123	1	7j	Indiener ondersteunt de zienswijze van ensemble Herwijnen.	Ondersteuning van de zienswijze van het ensemble Herwijnen maakt duidelijk op welke manier dit leeft binnen het dorp. Voor de beantwoording van de zienswijze zelf wordt verwezen naar zienswijze nr. 103.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
123	2	7j	Indiener wenst een nadere toelichting op de tijdelijke werkstrook ter plekke van de eigen oprit en ter plekke van het door indiener in gebruik zijnde weiland.	Werkstroken zijn nodig om twee redenen: - Op de werkstrook wordt de overgang tussen de dijk en de aangrenzende (particuliere) grond op een nette, vloeiende wijze gemaakt. - Een werkstrook wordt gebruikt om een afscheiding te maken tussen het werkterrein en achterliggende gronden waar geen werkzaamheden benodigd zijn. Zo is duidelijk waar materieel mag komen en waar absoluut niet. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden. De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	Geen
123	3	7j	De dijk wordt aanzienlijk verhoogd ten opzichte van de huidige situatie. Indiener vraagt aandacht voor een maatwerkconstructie t.p.v. de oprit. Indiener vreest dat anders de oprit niet meer goed toegankelijk is vanwege de steilheid.	Om de waterveiligheid te kunnen garanderen dient te dijk te worden verhoogd. De oprit van de indiener wordt nader beschouwd in het uitvoeringsontwerp. In overleg met de eigenaar wordt dan gekeken welke mogelijkheden er zijn om op eigen terrein de oprit in te passen en waar mogelijk minder steil te maken. Overigens heeft de huidige oprit een maximale helling van 16% aan de onderzijde en wordt in het huidige ontwerp de maximale helling ook 16%, maar dan over een langer deel.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
123	4	7j	Indiener pleit voor een lagere opleverhoogte en een smallere weg om de oprit en zijn huidige hellingshoek te kunnen behouden. Indiener wenst betrokken te worden bij de uitwerking van het uitvoeringsontwerp op dit punt	Er worden geen concessies gedaan aan de waterveiligheid door een lagere opleverhoogte te accepteren. Zoals aangegeven bij 123.3 wordt indiener wel betrokken bij de verdere inpassing van de oprit.	Geen
123	5	7j	Indiener vreest voor schade door de realisatie van de dijkversterking. Indiener vraagt meer informatie over het monitoringsplan en de inhoud daarvan.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt en er zijn meetboutjes op de woning geplaatst. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
123	6	7j	Indiener stelt vraagtekens bij het verwijderen van de steenbekleding en het vervangen door een klei talud	Voor de dijkversterking wordt een kleibekleding met een taludhelling van 1:3 als uitgangspunt gehanteerd. In het traject Gorinchem-Waardenburg zijn enkele uitzonderingslocaties, waarbij een klei-bekleding niet mogelijk is i.v.m. golfaanval, stroming en beschadiging door drijfvuil. Op deze locatie is op basis van de hydraulische berekeningen en vanuit beheerervaring geen steenbekleding noodzakelijk. Het grote verschil met de huidige situatie en de toekomstige situatie is de verflauwing van het buitentalud. Het talud op deze locatie is zeer steil en wordt aanzienlijk verflauwd. Hierdoor is een kleibekleding mogelijk. Bij een buitendijkse woningterp geldt wel dat het bekledingsontwerp (i.v.m. inpassing en aansluitingen) in de volgende fase nog verder moet worden uitgewerkt. Ervaringen van de indiener nemen we graag mee in het finale bekledingsontwerp.	Geen
123	7	7j	Indiener is niet blij met de grondaankoop die nodig is voor de realisatie van de dijkversterking en dient hiertegen een bezwaar in. Indiener geeft aan dat de beheerstrook zijns inziens niet noodzakelijk is, omdat de dijk zo flauw wordt dat een tractor hier overheen kan rijden.	Een 1 op 3 talud kan incidenteel gereden worden, maar structureel niet. Om te voorkomen dat 'incidentele' steile taluds niet structureel de norm worden is een generieke aanpak nodig. Onderhoud en inspectie is van belang voor de veiligheid en instandhouding van de dijk. Vanuit dat doel wordt bij de dijkversterking voorzien in een begaanbare beheerstrook. Voor het uit kunnen voeren van het onderhoud en inspecties aan het waterstaatswerk, wil het waterschap (conform het eigendommenbeleid van het waterschap) beschikken over het volledige eigendomsrecht van het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de beheerstroken op de berm of naastgelegen maaiveld direct langs de taluds (binnendijks 5 meter en buitendijks 4 m), aangeduid als “zone A”.	Geen
124	1	4a	Indiener geeft aan dat er nooit met bewoners is gesproken over het plaatsen van de damwand in de voet van de dijk en is hier niet tevreden mee. Indiener wenst	In september 2018 is tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten het Voorkeursalternatief gepresenteerd. Hierbij is benoemd dat pipingmaatregelen nog niet in het ontwerp waren opgenomen. Daarnaast was de locatie van de constructie in concept ingetekend. Tijdens de verdere uitwerking van het Voorkeursalternatief	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			herontwerp van de versteviging van de dijk naar de buitenzijde.	is gebleken dat in de omdijking in dijkvak 4a geen constructie benodigd is om de stabiliteitsopgave op te lossen. Er is alleen een zogenaamd heavescherm nodig om piping tegen te gaan. De locatie aan de binnenzijde van de dijk is gepresenteerd tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten in februari 2020. De toegespitste communicatie over wat er bij bewoners in de eigen nabijheid gaat gebeuren, is vormgegeven door middel van persoonlijke gesprekken met de desbetreffende bewoners aan de keukentafel of op het kantoor van de alliantie en dus door middel van voor iedereen toegankelijke inloopbijeenkomsten. Dit laat onverlet dat er wellicht onbedoeld bewoners niet volledig geïnformeerd zijn over de laatste stand van zaken. Daar waar dit van toepassing is, wordt dit alsnog gedaan bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsontwerp. Bij piping begint het wegspoelen van het zand, en dus de ontwikkeling van een pipe, in het achterland en groeit steeds verder naar de rivier. Door het scherm aan de binnenzijde van de dijk te plaatsen, kan de pipe niet verder onder de dijk door groeien en de dijk verzwakken. Daarbij is een scherm aan de binnenzijde van de dijk korter dan een scherm in de kruin. Dit verkort de doorlooptijd van het inbrengen van het scherm en daarmee de hinder door de werkzaamheden. Ook zijn de kosten van een korter scherm lager. Op andere locaties worden wel schermen in de kruin geplaatst. Dit zijn echter gecombineerde stabiliteits/heaveschermen. Hiervoor is op die locaties gekozen om te voorkomen dat er twee schermen aangebracht moeten worden. Alternatieven voor een verticale pipingmaatregel, anders dan het aanbrengen van stalen damwanden, zijn tijdens de planuitwerkingsfase nader beschouwd, zie hiervoor paragraaf 4.2.9 van het Projectplan Waterwet. Deze alternatieven zijn echter ongeschikt: aan de binnenzijde van de dijk zijn de bovenste deklagen (klei) zo dik dat de verticale pipingmaatregel diep aangebracht moet worden. De alternatieve kunnen niet tot de juiste diepte aangebracht worden, waardoor het piping niet tegengaat. Het ontwerp zal daarom niet aangepast worden.	
124	2	4a	Indiener is bang voor schade door wateroverlast en schade aan funderingen bij huidige ontwerp.	De verticale constructie wordt in de dijk geplaatst tussen de woning en de rivier. De constructie zal hierdoor een dempend effect hebben op de invloed die de rivier heeft op de grondwaterstanden ter plaatse van de woningen. Zonder de constructie staat het grondwater bij woningen onder invloed van de waterstand in de rivier en treden er als gevolg van de waterstandsveranderingen variaties in de grondwaterstand op. Als de constructie wordt geplaatst wordt de invloed die de rivierwaterstand op de grondwaterstand heeft gedempt en zal de grondwaterstand bij hoge rivierstanden bij de woningen minder hoog komen te staan en bij lage rivierstanden minder laag. Dit heeft geen negatieve gevolgen voor uw fundering. De afwatering en waterhuishouding van uw perceel is in het Projectplan Waterwet nog niet uitgewerkt. In het Uitvoeringsontwerp zal worden bepaald of en zo ja welke voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	
124	3	4a	Indiener geeft aan dat de tribune die gepland staat in dijkvak 3d/4a hangjongeren in de hand werkt en vreest voor overlast. Voorstel is om de tribune meer naar het westen te verplaatsen, naar de andere kant van de bocht. Hier staan geen woningen en zal er minder overlast zijn.	Ter plaatse van het pleintje tegenover de kerk moet de dijk worden verhoogd, waardoor op deze plek werkzaamheden plaats gaan vinden. In het ontwerp is deze kans benut om het plein aantrekkelijker te maken, met daarbij ruimte voor een stalletje. Deze kan gebruikt worden door bijvoorbeeld een foodtruck. Bovendien biedt deze plek door de positie op de hoek van de Kaap van Haaften een weids uitzicht: men kijkt in het verlengde ver uit over de Waal, met in de verte Zaltbommel en de bruggen over de Waal. Op het huidige pleintje staan ook nu al bankjes, waar mensen gebruik van maken om van het uitzicht te genieten. Tijdens gesprekken met het ensemble Haaften en de gemeente West Betuwe is het versterken van de verbinding tussen Haaften en de Waal vaak als wens genoemd. Juist door op deze plek een tribune te plaatsen wordt de relatie tussen rivier en dorp verder versterkt en wordt een aantrekkelijke verblijfplaats gecreëerd, met name voor wandelaars en fietsers. Wat betreft de vrees voor hangjongeren: op dit moment vervult het bestaande pleintje al een bescheiden rol als ontmoetingsplek. Als de tribune wordt aangelegd zal dit waarschijnlijk ook het geval zijn. De locatie van de tribune ligt iets verder weg van de bestaande bebouwing aan de buitenzijde van de dijk. Al met al is dit geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. Bovendien heeft een tribune die verder naar het westen wordt geplaatst, geen verbinding meer met het pleintje en komt deze dichterbij andere woningen aan de Waalbandijk te liggen. Daarom zal de tribune op de voorgenomen locatie gerealiseerd worden. De gedetailleerde inrichting van het pleintje tegenover de kerk en de tribune maken onderdeel uit van het verder uit te werken Uitvoeringsontwerp. Hierover zullen nadere gesprekken plaatsvinden met het ensemble Haaften en omwonenden.	Geen

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>sub nr</th><th>Dijk-vak</th><th>Inhoud zienswijze</th><th>Antwoord</th><th>Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten</th></tr>
<tr><td>124</td><td>4</td><td>4a</td><td>Momenteel lopen er via een pachtcontract schapen op de dijk. Die komen na de dijkversterking echter niet terug. Indiener vindt dat schapen op de dijk dusdanig bij het landschappelijk karakter van de dijk horen dat het risico dat de schapen schade aan de dijk toebrengen ondergeschikt is.</td><td>Door het onderhoud van de dijk met behulp van schapen te laten doen ontstaan er verschillende problemen. Ten eerste houden schapen het gras en de vegetatie op de dijk het gehele jaar kort. Voor de biodiversiteit is het juist van belang dat deze grassen en kruiden de kans krijgen om te groeien en hun zaden te verspreiden. Ten tweede is het voor de waterveiligheid van de dijk van groot belang om een goede grasmat te hebben met aaneengesloten graszoden. De schapen kunnen ervoor zorgen dat deze aaneengesloten grasmat beschadigd, met de nodige gevolgen tijdens hoog water.

Om bovenstaande redenen kiest het waterschap ervoor om het maaibeheer zelf in de hand te houden en om in de toekomst dus geen schapen meer toe te laten op de dijk.

Momenteel loopt er, zoals Indiener aangeeft, een onderhoudsovereenkomst voor deze schapen. Tijdens de realisatie van de dijkversterking zal deze overeenkomst worden opgezegd. Na afronding van de werkzaamheden zal in samenspraak met omwonenden worden bekeken wat de beste manier is om de dijk te onderhouden. De dijkbeheerder heeft hierover reeds contact gehad met diverse bewoners langs dit stuk dijk.</td><td>Geen</td></tr>
<tr><td>124</td><td>5</td><td>4a</td><td>Indiener vindt dat het waterschap de oplossing voor de bovenste meter van de dijk in Haaften moet overwegen en vraagt hiervoor een andere oplossing te zoeken dan een permanent grondlichaam. Dit zodat de cultuurhistorie wordt versterkt en niet wordt verstopt.</td><td>Een andere oplossing voor de bovenste meter van de dijk dan een permanent grondlichaam, betekent dat terug zou worden gegaan naar de situatie vooraf aan de vorige dijkversterking. Er is begrip dat u de dijkverhoging van de vorige dijkversterking in geheugen heeft en dit in samenhang met de huidige dijkversterking beschouwt. Het plan dat in 1996 is uitgevoerd heeft echter destijds de benodigde juridische procedures doorlopen, is onherroepelijk en volledig uitgevoerd. Het waterschap mag bij de keuze van de versterkingsoplossing uitgaan van de op basis van de huidige normen uit de Waterwet noodzakelijke versterking, gegeven de huidige situatie. Het waterschap hoeft niet te kijken naar de situatie voorafgaand aan de vorige dijkversterking. Afgezien hiervan geldt dat de verhoging van de dijk die uit het ontwerp Projectplan Waterwet voortvloeit beperkt is. Op de Kaap van Haaften wordt de dijk als volgt verhoogd:
<table>
<tr><th>Adres</th><th>Huidige hoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Ontwerphoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Opleverhoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Dijkverhoging bij oplevering (m)</th></tr>
<tr><td>Waalbandijk 273</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 275</td><td>9,34</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,14</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 277</td><td>9,33</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,15</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 279</td><td>9,32</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,16</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 283</td><td>9,29</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,19</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 289</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 291 (kerk)</td><td>8,89</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,59</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 293</td><td>9,02</td><td>9,30</td><td>9,49</td><td>0,47</td></tr>
<tr><td>Waalbandijk 38</td><td>9,18</td><td>9,32</td><td>9,46</td><td>0,28</td></tr>
</table>
Van oudsher is de relatie ‘dorp, dijk en rivier’ van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in</td><td>Geen</td></tr>
</table>

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van de dijk een 'levend object'. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal.	
124	6	4a	Indiener pleit ervoor om op deze locatie uit te gaan van de ontwerphoogte en niet van de opleverhoogte, vanwege uitzicht en cultuurhistorie. De dijk kan daarna klimaatadaptief worden opgehoogd tijdens het onderhoud.	Het uitgangspunt voor de dijkversterking is de dijk versterken voor een levensduur van 50 jaar. Adaptieve ophoging voldoet niet aan dit uitgangspunt. Ter plaatse Haaften bij de Herenstraat 1, Koningsstraat 2, Waalbandijk 273 tot Waalbandijk 289 is de maximale verhoging van de dijk 21cm. Doordat er al grondwerk moet worden uitgevoerd, vanwege het plaatsen van de constructie en het (deels) vervangen van de bekleding, is het kostenefficiënter om de beperkte hoogte-opgave hier direct in mee te nemen. Ter hoogte van de kerk is de verhoging van de dijk circa 59cm. Hier is ten tijde van afronding van het project al een hoogtetekort, waardoor de dijk op deze plek nu verhoogd moet worden en uitstel in combinatie niet mogelijk is. Daarbij leiden adaptieve kruinverhogingen meerdere keren tot overlast voor de omgeving, in plaats van een enkele keer. Om deze redenen wordt daarom niet afgeweken van het uitgangspunt dat de dijk wordt versterkt voor een levensduur van 50 jaar. In het ontwerp worden twee typen kruinhoogtes gehanteerd: ontwerphoogte en opleverhoogte. De ontwerphoogte is de hoogte die de dijk minimaal moet hebben in 2075. De opleverhoogte is de hoogte van de dijk direct na het afronden van de werkzaamheden. De opleverhoogte is hoger dan de ontwerphoogte, omdat hier de daling van de kruin door bodemdaling en zettingen wordt gecompenseerd. Daarnaast wordt hier een dwarshelling (verkanting) voor de afwatering in meegenomen. De opleverhoogte ter hoogte van de Kaap van Haaften ligt 0,15-0,19m hoger dan de ontwerphoogte. Het verschil tussen ontwerp- en opleverhoogte bestaat voor de Kaap van Haaften uit de volgende onderdelen: • Een extra verhoging van 0,10m is nodig om te compenseren voor de autonome bodemdaling die tot 2075 optreedt. De autonome bodemdaling is een steeds gaand gebiedsproces dat onafhankelijk van de dijkversterking optreedt, bijvoorbeeld door inklinking van veen in de bodem. Belangrijk hierbij is dat de autonome bodemdaling losstaat van de aangebrachte belasting. Juist bij kleine ophogingen is het aandeel van de autonome bodemdaling	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				waarvoor gecompenseerd moet worden relatief groot. De berekende autonome bodemdaling (0,10m) is geverifieerd met de waargenomen autonome bodemdaling bij onbelast achterland (Bodemdaling in het rivierengebied, Nathalie Asselman, Otto Levelt, Arnold van der Kraan, Deltares 2014). • De dwarshelling op de kruin creëert een extra verhoging van 0,05-0,09m. Het is geen optie om alleen van de ontwerphoogte uit te gaan. Met de autonome bodemdaling zou de dijk dan te laag en daarmee niet veilig worden. In het ontwerp is al geen rekening gehouden met inklinking en zetting, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging. Ten aanzien van het effect van het ontwerp op de cultuurhistorische waarde van de Kaap van Haaften wordt verwezen naar de reactie bij het vorige punt. Vermindering van uitzicht is een individueel belang en geen groot maatschappelijk belang, en voor het waterschap dus geen reden om een alternatieve oplossing toe te passen. Bovendien heeft de alliantie zich tot het uiterste ingespannen om de dijkverhoging en de voor de dijk benodigde ruimte tot een minimum te beperken: • In het ontwerp is als gezegd voor inklinking en zetting geen extra verhoging meegenomen, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging (ca. 14 tot 59 cm) bij de Kaap van Haaften. • In het ontwerp is een langsconstructie opgenomen, in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. Hierdoor is de benodigde ruimte voor het ontwerp beperkt tot de huidige tuimelkade naast de weg.	
124	7	4a	Indiener behoudt zich het recht voor om de zienswijze aan te vullen wanneer meer details bekend zijn.	Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	Geen
124	8	4a	Indiener geeft aan dat hij het merkwaardig vindt dat de ter inzage termijn en dus ook de termijn om een zienswijze in te dienen tijdens Coronaperiode heeft plaatsgevonden.	Alle stukken lagen digitaal ter inzage en konden 'vanuit huis' worden geraadpleegd. Voor hulp bij de digitale raadpleging kon een afspraak worden gemaakt op het alliantiekantoor waar, met de benodigde veiligheidsmaatregelen, hulp beschikbaar was. De Coronamaatregelen hebben, juist bij deze vorm van ter inzage legging, weinig impact gehad op de mogelijkheden om stukken in te zien en een zienswijze in te dienen.	Geen
125	1	3b	Indiener geeft aan minder tevreden te zijn met de plannen om de aansluiting van de Waalbandijk op de Hertog Karelweg te laten vervallen en daarvoor in de	Op basis van de zienswijze is de huidige ontsluiting op de Hertog Karelweg opgenomen in het ontwerp. Deze blijft dus bestaan en is enkel bedoeld voor de ontsluiting van de twee aanliggende woonpercelen. Op de dijk komt een nieuw fietspad, dat is gesloten voor gemotoriseerd verkeer en aansluit op de parallelweg van de N830.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas Projectplan Waterwet

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			plaats een nieuwe aansluiting te realiseren die rechtstreeks op de parallelweg van de Graaf Reinaldweg aankomt. Zij vrezen voor de veiligheid van weggebruikers.		
126	1	08d	Indiener maakt er bezwaar tegen dat de beeldbepalende boom/bomen voor zijn huis zouden moeten verdwijnen.	De rechter leiboom voor de woning van indiener staat binnen een meter van het ruimtebeslag van de dijkversterking. Daarom wordt er op dit moment vanuit gegaan dat deze boom niet gespaard kan blijven. Bij het maken van de uitvoeringsontwerp zal worden bezien of deze boom alsnog kan worden gespaard. Daar kan op dit moment nog geen uitsluitsel over worden gegeven.	Geen
126	2	08d	Indiener geeft aan dat hij verwacht dat zijn bankje aan de dijk, dat al 25 jaar daar staat, wordt teruggebracht en geeft aan bereid te zijn om hierover mee te denken.	De Graaf Reinaldalliantie is voornemens om de zitplek terug te brengen. Dit zal in het Uitvoeringsontwerp verder worden uitgewerkt. De alliantie waardeert dat indiener hierbij bereid is om mee te denken en zal hier graag gebruik van maken.	Geen
126	3	08d	De werkstrook staat door de woning en schuur van indiener getekend. Ook valt de meest waardevolle boom van indiener binnen de werkstrook. Hierop tekent hij bezwaar aan.	Per abuis was in de tekening van het ontwerp Projectplan Waterwet de werkstrook inderdaad door de woning en schuur van indiener getekend. Dit is aangepast. De werkstroken in het Projectplan Waterwet zijn nodig om een veilig werkbare situatie te creëren voor de uitvoeringsmedewerkers en de omgeving. De breedtes van deze stroken zijn gebaseerd op de gezamenlijke kennis en ervaring uit eerdere dijkversterkingsprojecten van de aangesloten aannemers en het waterschap. Op de werkstroken zal niet continu werkverkeer rijden. Deze stroken dienen voornamelijk als werkruimte voor de machines die de dijk aanleggen, als veiligheidszone voor bijvoorbeeld grond die van de dijk naar beneden kan rollen en het afschermen van de werkplek. Tijdens het realiseren van de constructies, kan kortdurend intensiever gebruik worden gemaakt van de werkstrook voor aanvoer van materialen. Ook wordt binnen de werkstrook de aansluiting op het omliggende maaiveld gerealiseerd. Het is naar verwachting onvermijdelijk dat (delen van) werkstroken vrijgemaakt moeten worden van beplanting en andere obstakels (bijvoorbeeld erfafscheidingen). Daarbij worden bomen in beginsel gespaard. Schuren en woningen hoeven nooit te wijken voor een werkstrook. In het definitief Projectplan Waterwet is de werkstrook, daar waar dit abusievelijk niet het geval was, alsnog om woningen en schuren heen gesitueerd. Soms vallen (grote) delen van tuinen binnen de werkstrook. Voordat de uitvoering start, wordt de benodigde ruimte voor werkstroken verder gedetailleerd op basis van het nader uit te werken uitvoeringsontwerp en een verfijning van de werkzaamheden. De bewoners/eigenaren van percelen waarop een werkstrook is ingetekend, worden vooraf aan de start van de uitvoering geïnformeerd over de werkzaamheden die op de werkstrook plaats dienen te vinden.	ja, aanpassing kaart 'realisatie' in kaartenatlas

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				De werkstrook wordt niet aangekocht door het waterschap, maar er wordt wel een vergoeding vastgesteld voor het gebruik van deze strook. Dit ter compensatie om de tuin terug te kunnen brengen in de originele staat. Indien geen overeenstemming wordt bereikt over het (tijdelijk) gebruik van de grond, dan kan hier een gedoogplicht op basis van de Waterwet worden opgelegd.	
126	4	08d	Indiener maakt bezwaar regen de aankoop van kleine stukjes grond.	Een zonering van zone A, B en C geeft aan welke grond het waterschap in eigendom wenst te verwerven of een zakelijk recht te vestigen. Het perceel van indiener (ca 20 m2) valt in zone B. In deze zone kan worden volstaan met het vestigen van een zakelijk recht ten behoeve van het waterschap. Het eigendom van de grond blijft hier bij de huidige eigenaar. Dit wordt gecorrigeerd in het Projectplan Waterwet.	ja. aanpassing Grondaankooppla n
126	5	08d	Indiener maakt bezwaar tegen alle onnodige overlast en eist hiervoor compensatie, bijvoorbeeld in de vorm van wasstraatmuntjes wanneer er werkverkeer over de dijk rijdt en modder veroorzaakt.	Het uitgangspunt is om overlast zoveel mogelijk te voorkomen. Het is echter onvermijdelijk dat de werkzaamheden hinder kunnen en zullen veroorzaken. Het idee van wasstraatmuntjes is een goed idee. Dit zou één van de tegemoetkomingen kunnen zijn die voor bewoners worden geregeld.	Geen
126	6	08d	Indiener heeft een klusbedrijf en moet zijn materialen voor de verzekering binnen opslaan, ze mogen niet in de auto blijven, dit geldt ook voor 1 van zijn huurders die stratenmaker is van beroep. De spullen zijn te zwaar om met de hand van de dijk af over de stoep te dragen dus de auto zal altijd naar beneden moeten kunnen, of er moet een andere oplossing gevonden worden (huur veilige opslag ruimte).	Wanneer de woning en/of het bedrijf door de werkzaamheden tijdelijk niet goed bereikbaar is neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen; zij zorgen voor een (tijdelijke) parkeerplaats of alternatieve toegang tot het perceel. De woning blijft altijd te voet bereikbaar. Indien bewoners slecht ter been zijn worden maatregelen genomen zodat zij toch hun perceel kunnen bereiken. Wat de bereikbaarheidsmaatregelen precies inhouden wordt besproken met de bewoners die hiermee te maken krijgen. Omtrent de bedrijfsvoering en opslag van materialen worden met indiener afspraken gemaakt.	Geen
126	7	08d	Indiener geeft aan dat de bochten van zijn stoep essentieel zijn voor het in- en uitrijden en dat deze niet zijn ingetekend in het ontwerp. Daarnaast verwacht hij dat de stoep voorzien wordt van een worteldoek.	De aansluiting van de oprit op de dijk wordt uiteraard niet haaks uitgevoerd maar op vloeiende wijze, zodat de oprit veilig gebruikt kan worden. In het Uitvoeringsontwerp wordt dit verder uitgewerkt. De nieuwe situatie is vergelijkbaar met de huidige situatie. Materiaalgebruik (zoals worteldoek) is geen onderdeel van het Projectplan Waterwet. Dit wordt in het Uitvoeringsontwerp bepaald in overleg met indiener.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
126	8	08d	Indiener wenst dat werkverkeer rustig over de dijk rijdt.	Het werkverkeer zal zowel over de dijk als door de uiterwaard rijden. Bij buitenwaartse versterkingen gebruikt het werkverkeer de dijk als eenrichtingsweg. De volle wagens rijden over de dijk en lossen van bovenaf hun grond/klei op de dijk. Vervolgens rijden ze via een buitendijkse platenbaan onderlangs terug. Op deze manier wordt de veiligheid voor het (bestemmings)verkeer op de dijk én voor het werkverkeer en aanwonenden gewaarborgd. Het werkverkeer hoeft elkaar immers niet te passeren. Tijdens de realisatie wordt de dijk bovendien afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen
126	9	08d	Indiener geeft aan regelmatig nachtdienst te hebben. Indien hij niet kan slapen wil hij graag gecompenseerd worden (bijvoorbeeld door vergoeding van een hotelovernachting)	Als indiener klachten heeft met betrekking tot zijn slaapcomfort in verband met de nachtdiensten en de werkzaamheden die overdag plaatsvinden, zal in overleg met indiener worden bekeken wat de mogelijkheden zijn om gezamenlijk tot een oplossing te komen.	Geen
126	10	08d	Indiener kijkt vanuit de woning Waaldijk 141 (indiener is tevens eigenaar van een verhuurde woning Waaldijk 140) vanuit een stoel in de woonkamer zittend uit op de uiterwaard en rivier. Door de verschuiving van de dijk gaat indiener veel uitzicht en dus woongenot verliezen.	Uit de profieltekening voor Waaldijk 141 blijkt de kruin en dijk naar buiten worden verplaatst en er sprake is van een hogere oplevering dan de huidige dijk (verhoging van 7.84 tot 8.63 m). Ook na inklinking is er sprake van een lichte verhoging. Wel wordt de dijk verder van de woning aangelegd, waardoor meer privacy kan ontstaan. Er kan niet worden uitgesloten dat bij indiener, als gevolg van de dijkversterking, het woongenot wordt verminderd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
127	1	09a	Indiener geeft aan dat bij het ontwerpen en het aanbrengen van de langsconstructie rekening gehouden dient te worden met de staat van het monumentale pand. Dat betekent dat de langsconstructie zo ver mogelijk van de boerderij af moet komen. In het huidige ontwerp staat de langsconstructie te dicht op de boerderij ingetekend. Indiener wil betrokken blijven bij de definitieve plaatsbepaling.	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen. Het doel van de langsconstructie is de binnenwaartse stabiliteit te verhogen. Dit probleem zit aan de binnenzijde van de dijk. Wanneer de damwand aan de buitenzijde van de dijk wordt geplaatst blijven het buitentalud en de buitenkruin overeind, maar komt de stabiliteit van de kruin en talud aan de binnenzijde juist in het geding. Het is daarom nodig dat de damwand aan de binnenzijde geplaatst wordt. Daarnaast loopt er een weg over de kruin. Die weg kan gebruikt worden als route voor evacuatie of voor noodreparaties tijdens hoog water. Als de damwand aan de rivierzijde van de weg komt te staan kan de binnenzijde van het talud bezwijken en bezwijkt de weg ook. Tot slot zijn de wanden ontworpen als type II constructie. Dat wil zeggen dat de wand en het grondlichaam samen de kering vormen. Bij een damwand aan de buitenzijde ligt er minder grond aan de rivierzijde van de wand waardoor de wand meer moet doen en zwaarder wordt. In het kader van veiligheid en duurzaamheid is dit een onwenselijke situatie. Om deze redenen bepaalt de Graaf Reinaldalliantie de locatie van de damwand. Uiteraard zal de exacte locatie wel worden gedeeld met indiener.	
127	2	09a	Indieners willen dat er alles aan wordt gedaan om alle bomen, waaronder verschillende beschermde hoogstam fruitbomen, op hun terrein te behouden. Mochten er toch bomen weg moeten, dan willen indieners herbeplanting, in overleg. De bomen die aan de westzijde van de boerderij staan hebben een anti-inkijkfunctie. Als ze weg moeten, dan willen wij daar een alternatief voor terug.	Op het terrein van indiener zijn verschillende bomen aangemerkt als 'te verwijderen', waarvan één aan de westzijde. Deze liggen ter plaatse van de grondophoging. Bij het maken van het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald of (een deel van) deze bomen alsnog behouden kunnen blijven. Als ze niet gespaard kunnen blijven ontvangt indiener een vergoeding zodat indiener zelf voor vervangende bomen kan zorgen.	Geen
127	3	09a	Indiener vraagt of de oprit vanaf de dijk na alle werkzaamheden wordt hersteld. Indiener vraagt hierbij om alle klinkers te hergebruiken of er moeten	De oprit wordt na alle werkzaamheden hersteld. Indien de klinkers hergebruikt kunnen worden, dan zal dit zeker gebeuren. Het is het uitgangspunt van de alliantie om zoveel mogelijk de oude situatie terug te laten komen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			authentieke klinkers voor in de plaats komen.		
127	4	09a	Indiener geeft aan dat de oprit niet steiler mag worden dan de bestaande situatie omdat deze nu al erg steil is, zodat indiener met de auto naar boven kan blijven rijden.	Er is rekening gehouden in het ontwerp dat de oprit niet steiler mag worden. Hierdoor start de oprit eerder op het terrein om dezelfde hellingshoek te kunnen behouden. Het talud aan weerszijden van de oprit dient hiervoor te worden aangepast. In het Uitvoeringsontwerp wordt dit in nader detail uitgewerkt.	Geen
127	5	09a	Indiener vraagt of de hekken en de afrastering weer worden hersteld, mocht dit nodig zijn. Mocht een hek geplaatst gaan worden op een andere plek, dan nu het geval is, dan wil indiener dat dit in overleg gebeurt.	Hekken en afrastering worden hersteld als dit nodig is. Mocht een hek geplaatst gaan worden op een andere plek dan nu het geval is, dan zal de alliantie dit in overleg met indiener doen.	Geen
127	6	09a	Indiener geeft aan de rechten te willen behouden die ze nu hebben ten aanzien van het gebruik van het aangekochte perceel (dijkdeel wat voorheen van indiener was, maar nu van het waterschap) om hun schapen te laten grazen.	Het waterschap zal alle overeenkomsten binnen het projectgebied voor de uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk opzeggen. Hierdoor vervalt het recht voor gebruik van het genoemde perceel. Vanaf dat moment bestaan er geen verplichtingen meer tussen de bewoners van de woningen en het waterschap en is de betreffende grond vrij van welk recht dan ook. Na uitvoering van de werkzaamheden zal het waterschap een nieuw uitgifteplan opstellen. Het team grondzaken van het waterschap zal dit plan in overleg met de dijkbeheerder opstellen. Het in gebruik geven van gronden geschiedt op basis van afwegingen en mogelijkheden. Belangrijk daarbij is dat het de taakuitoefening van het waterschap niet mag belemmeren. Voordat de grond wordt uitgegeven, moet eerst zijn bepaald of de grond, door het waterschap zelf benodigd is. Als dit niet het geval is, kan de grond aan derden in (mede-) gebruik worden gegeven. In dit uitgifteplan zal worden vastgesteld waar openbare waterschapseigendommen en niet openbare waterschapseigendommen liggen en welk gebruik op de niet openbare eigendommen kan plaatsvinden. Bij het gebruik van openbare ruimte (voor een ieder toegankelijk) waarbij de openbaarheid behouden blijft is geen overeenkomst noodzakelijk. Dat wil zeggen er wordt geen overeenkomst gesloten met de individuele gebruikers. Onder niet-openbare ruimte wordt verstaan de grond die niet voor een ieder toegankelijk is. Dit kan bijvoorbeeld blijken doordat er een heg, hek of afrastering is geplaatst. Voor het gebruik zal door de gebruiker een vergoeding betaald moeten worden, vanwege het individueel genot dat ontstaat, conform de door het waterschap vastgestelde tarievenlijst.	Geen
127	7	09a	Indieners wil graag dat er een goede afwatering van het water van het dak van de boerderij aan de	Het herstel van de afwatering vanaf het dak wordt meegenomen in het Uitvoeringsontwerp (UO).	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			voorzijde/dijkkant in het ontwerp wordt meegenomen.		
127	8	09a	Indiener geeft aan het klinkerpad voor de woning en de trap met leuning te willen behouden.	Het klinkerpad en de trap met leuning komt in de nieuwe situatie terug. Hoe dit er precies uit komt te zien wordt in het Uitvoeringsontwerp (UO) verder uitgewerkt.	Geen
127	9	09a	Indiener maakt bezwaar tegen het aankopen van de twee stroken grond, zoals nu in het ontwerp te zien is. Indiener denk dat dit niet nodig is voor de dijkverzwaring.	De opritten zijn in de aankooptekeningen per abuis meegenomen als aankoop. In dit geval is het niet nodig om de opritten aan te kopen. Dit wordt aangepast in het definitief Projectplan Waterwet. Wel zal conform het Eigendommenbeleid van het waterschap om de taluds en beheerstroken in eigendom te hebben om de dijk te kunnen onderhouden.	Ja, aanpassing kaart 'ontwerp dijk' kaartenatlas en grondverwervingsplan Projectplan Waterwet
127	10	09a	Indiener geeft aan dat er een goede leeflaag (grond/gras) teruggebracht dient te worden op het gehele perceel en de aangrenzende percelen.	De Graaf Reinaldalliantie zal de huidige leeflaag afgraven en nadat de nieuwe binnenberm is aangelegd deze grond weer terugplaatsen zodat de bewoners hun tuingrond behouden.	Geen
127	11	09a	Graag zien wij dat er een gastvrije dijk voor onze boerderij wordt gerealiseerd met meer groen, zodat het tastterrein van Xella minder in het zicht is (groenwal o.i.d.)	Een groenwal langs het perceel van Xella is niet mogelijk omdat opgaande begroeiing zonder extra voorzieningen zoals een leeflaag op de dijk niet is toegestaan.	Geen
128	1	08d	Indiener heeft ernstig bezwaar tegen het dempen van de sloten (greppeltjes) omdat deze hoogst noodzakelijk zijn als regenwateropvang voor 2 grote daken van de schuren en van het erf en er komt een drain op uit voor de afwatering van de paddock voor de pony's.	Het dempen van de sloten (greppeltjes) is nodig voor de waterveiligheid van het achterland. De alliantie begrijpt dat het dempen van deze sloten niet mag leiden tot een verslechtering van de huidige waterafvoer en zal in overleg met indiener op zoek gaan naar een passende oplossing voor de regenwaterafvoer van de twee grote daken van de schuren en van het erf. Hierbij wordt rekening gehouden met de drain voor de afwatering van de paddock voor de pony's.	Geen
129	1		Indiener geeft aan de formulering omtrent de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het Projectplan Waterwet paragraaf 4.1.3 wat onzorgvuldig te vinden. Volgens indiener kruist de Nieuwe Hollandse Waterlinie de Waal niet, maar loopt parallel aan het dijktraject van de Waal.	Volgens de kaart op de website www.nieuwehollandsewaterlinie.nl wordt de Waal wel degelijk gekruist. Deze kaart geeft een overzicht van het gebied en maakt een sprong over de Waal richting Slot Loevestein om vervolgens door te lopen tot aan het polderland van Altena (Fort Bakkerskil). Deze kaart is door de Graaf Reinaldalliantie als uitgangspunt genomen.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
129	2		Indiener geeft aan de formulering omtrent de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het Projectplan Waterwet paragraaf 4.1.3 wat onzorgvuldig te vinden. In de alinea staat ook: de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) niet op de 'voorlopige lijst voor Nominatie als UNESCO Werelderfgoed', maar is de NHW in januari 2019 door minister Van Engelshoven officieel voorgedragen om aangewezen te worden als UNESCO Werelderfgoed als uitbreiding van de Stelling van Amsterdam	In het definitieve Projectplan Waterwet is het woord 'voorlopige' verwijderd.	Ja, in de betreffende pagina is het woord 'voorlopige' verwijderd.
129	3		Indiener geeft aan dat de zin 'Het dijktraject doorsnijdt het Linielandschap' niet klopt. Maar dat beiden met elkaar versmolten zijn.	Het klopt dat de dijk versmolten is met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De dijk is als landschappelijk en cultuurhistorisch element meegenomen in de ontwerpen.	Geen
129	4		Indiener geeft aan dat gezien het inmiddels bewezen unieke nationale en internationale belang maatwerk zeker van toepassing is en zou de dijkversterking van de Diefdijk, 30 km traject Everdingen – Gorinchem (2015-2016) als uitmuntend schoolvoorbeeld moeten dienen hoe koppelkansen optimaal benut kunnen worden.	De Graaf Reinaldalliantie past maatwerk toe in het ontwerp van de elementen en van en recreatiepunten aan de Nieuwe Hollandse Waterlinie.	Geen
129	5		V.w.b. de restanten van Ravelijn I, oost van de vesting Gorinchem: alle lof voor het weer zichtbaar maken van de contouren. Maar hoe wordt het aanzien van het profiel van dit driehoekige 'eiland' in de hoofdgracht? Uit de tekening blijkt ook niet dat een deel van de gracht aan beide zijden uitgegraven gaat wordt, zodat het ravelijn echt zichtbaar en beleefbaar wordt; zie fig. 4.9. Dit lijkt indiener zeer wenselijk.	Bedankt voor het compliment. Het ontwerp van de ravelijn zoals dat momenteel is opgenomen in het Projectplan Waterwet betreft een schetsontwerp. Dit wordt in de komende maanden verder uitgewerkt tot een uitvoeringsontwerp. Daarbij wordt afstemming gezocht met gemeente Gorinchem, die momenteel nog onderzoek doet naar de kasteellocatie van de Heren van Arkel en de historische vormentaal van de ravelijn.	Geen
129	6		Dan de Dalemse sluis die de dubbelfunctie heeft van civiel en militair waterbeheer. De contouren van de (inlaat)kom aan de binnenzijde van sluis	Dit is een goede suggestie. Deze werkzaamheden behoren momenteel echter niet tot de werkzaamheden binnen de scope van de dijkversterking die de Graaf Reinaldalliantie uitvoert.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			zouden schoon gemaakt mogen worden, zodat een strakker profiel zichtbaar wordt.		
129	7		De verhoogde grondresten van de batterij aan de zuidwestzijde van de sluis zouden met enig grondverzet eenvoudig weer onder profiel kunnen worden gebracht. De constructietekeningen zijn voorhanden. Zoals het 'grondvlak' in vorm nu wordt 'gemarkeerd' op het schetsontwerp is mijns inziens fout en onvoldoende om recht te doen aan het begrip van een geschutsbatterij in het algemeen, en van deze in het bijzonder.	In afstemming met het Kwaliteitsteam Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, en in navolging op de visie van UNESCO is niet de benadering gekozen om een replica te maken van de batterij zoals die in het verleden is geweest. Er is in dit schetsontwerp bewust gekozen om met behulp van bestaande en nieuwe elementen te verwijzen naar de historische locatie.	Geen
129	8		Het slot van het hoofdstuk betreffende het Linielandschap behandelt heel kort, in slechts vier regels, de zeer waardevolle oostzijde van Fort Vuren: de restanten van het ensemble Herwijnsch Stoomgemaal. Hier komen alle verhalen van de Waterlinie samen: de Kringenwet met zijn Verboden Kringen, het belang van het civiel/militaire watermanagement (waar de UNESCO zoveel waarde aan hecht vanwege de uniciteit) en de gevolgen van de mobilisatie. Kees van der Velden, hoofdontwerper van de herontwikkeling van de Diefdijklinie, ontwierp ook voor dit gebied ten oosten van Fort Vuren een landschappelijk inrichtingsplan; zie bijlagen. Met klem verzoek ik de koppelkans om dit aansprekende ontwerpplan v.w.b. dit dijkdeel ten uitvoer te brengen, te benutten en niet te laten schieten.	In samenspraak met Provincie Gelderland is gezocht naar mogelijkheden om deze oostzijde inderdaad mee te nemen als meekoppelkans in de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg. Tot op heden is daarvoor helaas geen financiering gevonden en maakt deze geen onderdeel uit van het Projectplan Waterwet.	Geen
129	9		Ten slotte mis ik de beschrijving van het belang van: de Herwijnense Uitwateringssluis ofwel het duikersluisje in de bocht van	In de HIA en in de oplegnotitie t.b.v. het Projectplan Waterwet is de Herwijnense sluis en zijn waarde binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie beschreven. Omdat hier echter geen ingrijpende ontwerpaanpassingen gedaan worden is ervoor gekozen om dit in de lopende tekst van het	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			de dijk bij de ingang van Fort Vuren. En daar vlak bij het behoud van de (voormalige) fortwachterswoning aan de binnenzijde van diezelfde dijkbocht.	Projectplan Waterwet niet verder toe te lichten. Beide documenten zijn te vinden in de bijlage van het Projectplan Waterwet	
130	1	4a	Indiener geeft aan dat het ontwerp niet met hem is besproken.	Tijdens de planuitwerkingsfase is er inderdaad geen keukentafelgesprek gevoerd met indieners, omdat woning en perceel niet geraakt worden door de dijkversterking. Wel zijn bewoners uitgenodigd voor de voor iedereen toegankelijke inloopbijeenkomsten. Dit laat onverlet dat er indiener wellicht onbedoeld niet volledig geïnformeerd is over de laatste stand van zaken. Met indiener zal zeker nog gesproken worden voordat de werkzaamheden van start gaan.	Geen
130	2	4a	Indiener vraagt rekening te houden met de hoogte en het type damwand dat geplaatst wordt. Indiener wenst niet in een bunker te komen te wonen. Indiener geeft aan dat de dijk uit cultuurhistorisch en karakteristiek oogpunt niet hoger mag worden aangelegd dan nu het geval is. Een demontabele kering zou daarbij kunnen helpen. Het argument kosten mag hierbij niet leidend zijn.	De langsconstructie zal volledig onder de grond weggewerkt worden, waardoor deze niet zichtbaar is. Dit voorkomt dat de dijk het aanzicht van een bunker krijgt. In 2016 en 2017 zijn in verschillende bijeenkomsten met de Ensemblewerkgroep Haaften ideeën opgesteld, waaronder de wens voor een demontabele kering, al dan niet met een verlaging van de huidige tuimelkade. De demontabele kering is vervolgens in de Verkenningsfase als ontwikkelkans van de ensemblewerkgroepen opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Op pagina 34 in de NRD wordt in de toelichting op de kansrijke oplossing ‘Langsconstructies’ vermeld: “Overigens zijn demontabele en beweegbare keringen in de ontwerpvisie van Waterschap Rivierenland ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie.” In de Verkenningsfase heeft de NRD in maart/april 2018 ter inzage gelegen. Hierop zijn destijds meerdere zienswijzen ingediend over het toepassen van een demontabele of flexibele kering op de Kaap van Haaften. In § 2.1.1 van de Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Reactienota NRD) is hierop de volgende reactie gegeven: “Daarnaast heeft een aantal zienswijzen betrekking op demontabele en beweegbare keringen. Een demontabele (en beweegbare) kering is één van de bouwstenen waarmee het hoogteprobleem opgelost kan worden. Deze bouwsteen kan geplaatst worden in combinatie met een van de kansrijke oplossingen (grond binnenwaarts, grond buitenwaarts en langsconstructie). Het gaat om het gehele spectrum aan constructieve oplossingen, dus ook de door bewoners aangedragen varianten met een flexibele, mobiele, demontabele of beweegbare kering. In de verdere uitwerking van de plannen worden de verschillende typen constructies tegen elkaar afgewogen. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid van het hele gebied. Het waterschap weegt dit algemeen maatschappelijk belang af tegen de belangen	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				van de bewoners. Demontabele en beweegbare keringen zijn echter in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie. Toch zijn er zwaarwegende argumenten denkbaar om wel demontabele keringen toe te passen. In het MER wordt onderzocht of dit het geval is op het dijktraject." Deze reactie is gebaseerd op de destijds vigerende Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen 2016 (OPW 2016). Het toen geldende beleid in de OPW2016 was als volgt: "Permanente constructies hebben de voorkeur boven tijdelijke constructies (minder kans op menselijk falen bij het aanbrengen van tijdelijke constructies)." De alliantie wilde zich echter inzetten om een demontabele kering, indien mogelijk, toch toe te passen en daarmee invulling te geven aan de wens van het Ensemble Haaften en bewoners aan de Kaap van Haaften. In de Reactienota NRD is daarom de toezegging gedaan dat onderzocht zou worden of er voor de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. In de OPW2016 werd echter geen verdere toelichting gegeven op bovenstaande beleid, waardoor de OPW2016 niet volledig genoeg was om vanuit het project een goede toets uit te kunnen voeren of er voor de situatie van de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. Het waterschap heeft daarom in 2019 nader beleid vastgesteld in de OPW 2019. Ter voorbereiding daarop zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de faalkansen en kosten van demontabele keringen voor het beheergebied van het waterschap. Daaruit volgen de volgende inzichten: • Het kan nu niet worden voorzien hoeveel demontabele/flexibele keringen en coupures de verschillende dijkversterkingen in de toekomst opleveren in het totale beheergebied van WSRL. De kans, dat er onder maatgevende omstandigheden ergens personele capaciteit ontbreekt voor opbouw of controle van demontabele keringen, wordt aanzienlijk geacht. • Beheer- en onderhoudskosten van demontabele en flexibele keringen zijn relatief hoog. Om een demontabele kering toe te kunnen passen, worden extra kosten gemaakt voor onder andere de opslag van materialen, het vervangen van de rubbers en het oefenen van het sluiten van de kering. De kosten voor een demontabele kering op de Kaap van Haaften van ongeveer 320 meter lang en gemiddeld 25 cm hoog zijn circa €30.000,- per jaar. Dit in tegenstelling tot de jaarlijkse kosten van circa €500,- voor een langsconstructie in combinatie met een groene dijk van dezelfde lengte. Op basis van deze twee inzichten is het uitgangspunt van de OPW 2019: "Demontabele en flexibele wanden worden niet toegepast. Wanneer sprake is van grote maatschappelijke belangen die door de dijkversterking worden geschaad, kan	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				tot een andere afweging worden gekomen." Als voorbeelden van dergelijke grote maatschappelijke belangen worden genoemd: grote cultuurhistorische en economische waarden, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten, ontsluiting bedrijventerreinen, etc. In aanloop naar het opstellen van het ontwerp Projectplan Waterwet is vervolgens door de alliantie geïnventariseerd of op de Kaap van Haaften sprake is van een groot maatschappelijk belang dat aanleiding zou kunnen zijn om toch voor een demontabele kering te kiezen. Dat bleek om een aantal redenen niet het geval: • De dijkversterking schaadt geen functionaliteit of gebruiksfuncties op en rondom de dijk. • Alle woningen (waaronder een aantal monumenten) kunnen behouden blijven, ook zonder demontabele kering: behoud van woningen is een van de uitgangspunten waarop het ontwerp is gebaseerd. Juist met het oog daarop wordt gekozen voor een constructie in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. • Van oudsher is de relatie 'dorp, dijk en rivier' van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van de dijk een 'levend object'. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal. Er is dus kortom ook op het punt van cultuurhistorie geen sprake van het schaden van een groot maatschappelijk belang. De oplossing met een demontabele kering is daarom afgevallen.	

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>sub nr</th><th>Dijk-vak</th><th>Inhoud zienswijze</th><th>Antwoord</th><th>Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten</th></tr>
<tr><td>130</td><td>3</td><td>4a</td><td>Indiener geeft aan dat de zetting die tijdens de vorige dijkversterking zou optreden niet volledig is opgetreden en vraagt of daarom de dijk op een lager niveau aan te brengen dan de nu berekende ophoging. Hierdoor ervaart indiener een gigantische belemmering in het woongenot.</td><td>In het ontwerp is voor inklinking en zetting geen extra verhoging meegenomen, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging (ca. 14 tot 59 cm) bij de Kaap van Haaften, zie hieronder.
<table><tr><th>Adres</th><th>Huidige hoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Ontwerphoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Opleverhoogte waterkering (m+NAP)</th><th>Dijkverhoging bij oplevering (m)</th></tr><tr><td>Waalbandijk 273</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr><tr><td>Waalbandijk 275</td><td>9,34</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,14</td></tr><tr><td>Waalbandijk 277</td><td>9,33</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,15</td></tr><tr><td>Waalbandijk 279</td><td>9,32</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,16</td></tr><tr><td>Waalbandijk 283</td><td>9,29</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,19</td></tr><tr><td>Waalbandijk 289</td><td>9,27</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,21</td></tr><tr><td>Waalbandijk 291 (kerk)</td><td>8,89</td><td>9,30</td><td>9,48</td><td>0,59</td></tr><tr><td>Waalbandijk 293</td><td>9,02</td><td>9,30</td><td>9,49</td><td>0,47</td></tr><tr><td>Waalbandijk 38</td><td>9,18</td><td>9,32</td><td>9,46</td><td>0,28</td></tr></table>
In het ontwerp worden twee typen kruinhoogtes gehanteerd: ontwerphoogte en opleverhoogte. De ontwerphoogte is de hoogte die de dijk minimaal moet hebben in 2075. De opleverhoogte is de hoogte van de dijk direct na het afronden van de werkzaamheden. De opleverhoogte is hoger dan de ontwerphoogte, omdat hier de daling van de kruin door bodemdaling en zettingen wordt gecompenseerd. Daarnaast wordt hier een dwarshelling (verkanting) voor de afwatering in meegenomen.

De opleverhoogte ter hoogte van de Kaap van Haaften ligt 0,15-0,19m hoger dan de ontwerphoogte. Het verschil tussen ontwerp- en opleverhoogte bestaat voor de Kaap van Haaften uit de volgende onderdelen:
• Een extra verhoging van 0,10m is nodig om te compenseren voor de autonome bodemdaling die tot 2075 optreedt. De autonome bodemdaling is een steeds gaand gebiedsproces dat onafhankelijk van de dijkversterking optreedt, bijvoorbeeld door inklinking van veen in de bodem. Belangrijk hierbij is dat de autonome bodemdaling losstaat van de aangebrachte belasting. Juist bij kleine ophogingen is het aandeel van de autonome bodemdaling waarvoor gecompenseerd moet worden relatief groot. De berekende autonome bodemdaling (0,10m) is geverifieerd met de waargenomen autonome bodemdaling bij onbelast achterland (Bodemdaling in het rivierengebied, Nathalie Asselman, Otto Levelt, Arnold van der Kraan, Deltares 2014).
• De dwarshelling op de kruin creëert een extra verhoging van 0,05-0,09m.

Vanwege de relatief kleine kruinverhoging ter plaatse van woning van indiener wordt ingeschat dat de afname van het uitzicht op de rivier en het woongenot beperkt is.</td><td>Geen</td></tr>
<tr><td>130</td><td>4</td><td>4a</td><td>Indiener geeft aan dat bij het vorige hoogwater het waterpeil ruim 2 meter onder de kruin van de dijk is gebleven.</td><td>Tijdens het hoogwater van 1995 is bij Haaften een maximale waterstand van circa NAP +8,5m gemeten (Bron: TAW, Druk op de Dijken 1995). Waterstanden zoals in 1995 komen statistisch gemiddeld met een frequentie van 1/100 per jaar voor. De nieuwe kruinhoogte van NAP +9,4m is ontworpen op een waterstand die gemiddeld met een frequentie van 1/10.000 per jaar voorkomt.
Recentere hoogwaters waren minder extreem dan in 1995,</td><td>Geen</td></tr>
</table>

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				met gemiddeld een frequentie van 1/10 per jaar. Het is dus logisch dat het waterpeil ruim onder de kruin is gebleven.	
130	5	4a	Indiener is het niet eens met het ontwerp van de weg, die smaller wordt. Destijds hebben zij ervoor gekozen om de weg voor het huis te verbreden zodat er veilig gepasseerd kan worden. Indiener verwacht dan ook problemen, onder andere met vuilophaaldiensten. die schade aan de tuin aanbrengen.	De nieuwe weg krijgt op deze locatie dezelfde breedte als de huidige weg heeft. Het materiaalgebruik wordt nog uitgewerkt en afgestemd met de omgeving.	Geen
130	6	4a	Indiener geeft aan geen informatie te hebben gekregen over het onderhoud van de dijk met landbouwvoertuigen en tractoren.	Het onderhoud van de dijk tijdens de realisatie wordt overgenomen door de Graaf Reinaldalliantie. Tijdens de werkzaamheden wordt de weg afgesloten voor doorgaand verkeer, en is alleen bestemmingsverkeer toegestaan op de dijk. Er worden waar nodig verkeersregelaars ingezet om dit in goede banen te leiden en daarnaast wordt alle werkverkeer geïnstrueerd en gecontroleerd om de veiligheid te kunnen waarborgen. Na afronding van de werkzaamheden zal het beheer van de dijk weer door Waterschap Rivierenland worden overgenomen. Het maaibeleid van WSRL gaat uit van tweemaal per jaar maaien. Hiervoor is gekozen om de biodiversiteit te stimuleren en verschraling tegen te gaan. Grassen en kruiden kunnen dan telkens ca. zes maanden groeien en bloeien, waarna ze gemaaid worden. Een onderhoudsbeurt wordt in verschillende fasen uitgevoerd; eerst wordt het talud van de dijk gemaaid, vervolgens wordt het afgemaaide gras bij elkaar geharkt, wordt het opgerold tot balen en ten slotte opgeruimd. De aannemers die hiervoor worden ingehuurd door het waterschap hebben veel aandacht voor veiligheid tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Naast de onderhoudswerkzaamheden van het waterschap onderhoudt gemeente West Betuwe de weg op de dijk.	Geen
130	7	4a	Indiener is bang dat de geplande tribune bij de kerk van Haaften voor overlast door hangjongeren zal zorgen. Een kleine trap is zijns inziens voldoende.	Ter plaatse van het pleintje tegenover de kerk moet de dijk worden verhoogd, waardoor op deze plek werkzaamheden plaats gaan vinden. In het ontwerp is deze kans benut om het plein aantrekkelijker te maken, met daarbij ruimte voor een stalletje. Deze kan gebruikt worden door bijvoorbeeld een foodtruck. Bovendien biedt deze plek door de positie op de hoek van de Kaap van Haaften een weids uitzicht: men kijkt in het verlengde ver uit over de Waal, met in de verte Zaltbommel en de bruggen over de Waal. Op het huidige pleintje staan ook nu al bankjes, waar mensen gebruik van maken om van het uitzicht te genieten. Tijdens gesprekken met het ensemble Haaften en de gemeente West Betuwe is het versterken van de verbinding tussen Haaften en de Waal vaak als wens genoemd. Juist door op deze plek een tribune te plaatsen wordt de relatie tussen rivier en dorp verder versterkt en wordt een aantrekkelijke verblijfplaats gecreëerd, met name voor	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				wandelaars en fietsers. Wat betreft de vrees voor hangjongeren: op dit moment vervult het bestaande pleintje al een bescheiden rol als ontmoetingsplek. Als de tribune wordt aangelegd zal dit waarschijnlijk ook het geval zijn. De locatie van de tribune ligt iets verder weg van de bestaande bebouwing aan de buitenzijde van de dijk. Al met al is dit geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie. De gedetailleerde inrichting van het pleintje tegenover de kerk en de tribune maken onderdeel uit van het verder uit te werken Uitvoeringsontwerp. Hierover zullen nadere gesprekken plaatsvinden met het ensemble Haaften en omwonenden.	
130	8	4a	Indiener verzoekt om de damwand niet te heien.	Er zijn diverse manieren om een stalen damwand in de grond aan te brengen. Het trillingsvrij aanbrengen van een stalen damwand is niet mogelijk, maar er zijn wel methoden die trillingsarm zijn. De manier die verreweg de meeste trillingen veroorzaakt is heien. Met behulp van een heiblok worden de damwandplanken de grond in geslagen. Deze methode wordt op het dijktraject Gorinchem-Waardenburg niet toegepast. De meest toegepaste methode voor het plaatsen van een damwand is met behulp van een trilblok. De damwandplanken worden door middel van een trillende beweging de grond in gebracht. Meestal wordt gebruik gemaakt van een ‘hoogfrequent trilblok’, waardoor veel minder trillingen ontstaan dan bij het aanbrengen van een damwand met een heiblok. Het risico op schade aan aangrenzende opstallen is dan ook veel kleiner. Deze methode wordt door de Graaf Reinaldalliantie gebruikt, mits de woningen langs de dijk hiertegen bestand zijn. Wanneer ter plekke van langsconstructies uit het monitoringsplan blijkt dat de woningen binnen 50 meter (monumenten 150 meter) van de dijk te kwetsbaar zijn om de damwand met behulp van hoogfrequent trillen aan te brengen, wordt gezocht naar methode die nog minder trillingen veroorzaakt. Voorbeelden hiervan zijn fluïderen in combinatie met trillen of drukken (silent piler). Bij fluïderen wordt onder hoge druk en een kleine hoeveelheid water zeer lokaal (aan de onderzijde van de damwand) in de grond geïnjecteerd, zodat de damwand met minder weerstand de grond in kan worden gebracht en er dus minder trillingen ontstaan. Bij drukken duwt een zogenaamde silent piler de damwand de grond in.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
130	9	4a	Indiener verzoekt de dijk te verlagen tot de huidige dijkhoogte in plaats van te verhogen. Indiener heeft bij de vorige dijkversterking al veel uitzicht en beleving in moeten leveren.	Het verlagen van de huidige tuimelkade tot de hoogte van de dijkweg, betekent dat terug zou worden gegaan naar de situatie vooraf aan de vorige dijkversterking. Er is begrip dat u de dijkverhoging van de vorige dijkversterking in geheugen heeft en dit in samenhang met de huidige dijkversterking beschouwt. Het plan dat in 1996 is uitgevoerd heeft echter destijds de benodigde juridische procedures doorlopen, is onherroepelijk en volledig uitgevoerd. Het waterschap mag bij de keuze van de versterkingsoplossing uitgaan van de op basis van de huidige normen uit de Waterwet noodzakelijke versterking, gegeven de huidige situatie. Het waterschap hoeft niet te kijken naar de situatie voorafgaand aan de vorige dijkversterking. Afgezien hiervan geldt dat de verhoging van de dijk die uit het ontwerp Projectplan Waterwet voortvloeit beperkt is. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken daarbij onderdeel uit van de cultuurhistorie van de Kaap van Haaften. Dit maakt van de dijk een ‘levend object’. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Vermindering van uitzicht is een individueel belang en geen groot maatschappelijk belang, en voor het waterschap dus geen reden om een alternatieve oplossing toe te passen. Bovendien heeft de alliantie zich tot het uiterste ingespannen om de dijkverhoging en de voor de dijk benodigde ruimte tot een minimum te beperken: • In het ontwerp is als gezegd voor inklinking en zetting geen extra verhoging meegenomen, gezien de beperkte benodigde kruinverhoging (ca. 14 tot 59 cm) bij de Kaap van Haaften. • In het ontwerp is een langsconstructie opgenomen, in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. Hierdoor is de benodigde ruimte voor het ontwerp beperkt tot de huidige tuimelkade naast de weg.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
131	1	4a	Er wordt een pipingmaatregel aangebracht in de teen van de dijk. Hierover is niet gesproken met bewoners. Er is altijd uitgegaan van een constructie in de kruin van de dijk.	In september 2018 is tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten het Voorkeursalternatief gepresenteerd. Hierbij is benoemd dat pipingmaatregelen nog niet in het ontwerp waren opgenomen. Wel is destijds aangegeven dat de pipingmaatregelen nog uitgewerkt moesten worden. Inmiddels is dat gebeurd en zijn ze opgenomen in het Projectplan Waterwet. Daarnaast was ten tijde van de presentatie van het Voorkeursalternatief de locatie van de constructie in concept ingetekend. Tijdens de verdere uitwerking van het Voorkeursalternatief is gebleken dat in de omdijking in dijkvak 4a geen constructie benodigd is om de stabiliteitsopgave op te lossen. Wel is er een zogenaamd heavescherm (bestaande uit een stalen damwand) nodig om piping tegen te gaan. De locatie aan de binnenzijde van de dijk is gepresenteerd tijdens twee openbare inloopbijeenkomsten in februari 2020. De communicatie over wat er bij de omdijking in dijkvak 4a gaat gebeuren, is dus vormgegeven door middel van de voor iedereen toegankelijke inloopbijeenkomsten. Dit laat onverlet dat er wellicht onbedoeld bewoners niet volledig geïnformeerd zijn over de laatste stand van zaken. Daar waar dit van toepassing is, wordt dit alsnog gedaan bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsontwerp. Ten aanzien van de locatie van de constructie in de dijk: Bij piping begint het wegspoelen van het zand, en dus de ontwikkeling van een pipe, in het achterland en groeit steeds verder naar de rivier. Door het scherm aan de binnenzijde van de dijk te plaatsen, kan de pipe niet verder onder de dijk door groeien en de dijk verzwakken. Daarbij is een scherm aan de binnenzijde van de dijk korter dan een scherm in de kruin. Dit verkort de doorlooptijd van het inbrengen van het scherm en daarmee de hinder door de werkzaamheden. Ook zijn de kosten van een korter scherm lager. Op andere locaties worden wel schermen in de kruin geplaatst. Dit zijn echter gecombineerde stabiliteits/heaveschermen. Hiervoor is op die locaties gekozen om te voorkomen dat er twee schermen aangebracht moeten worden.	Geen
131	2	4a	Indiener maakt zich zorgen over de waterhuishouding ten gevolge van de pipingmaatregel. Indiener stelt voor om de noodzaak van de pipingmaatregel te heroverwegen op basis van degelijk onderzoek naar potentiële risico's voor nabijgelegen woningen.	De pipingmaatregel wordt in de dijk geplaatst tussen de woning en de rivier. De constructie zal hierdoor een dempend effect hebben op de invloed die de rivier heeft op de grondwaterstanden ter plaatse van de woningen. Zonder de constructie staat het grondwater bij woningen onder invloed van de waterstand in de rivier en treden er als gevolg van de waterstandsveranderingen variaties in de grondwaterstand op. Als de constructie wordt geplaatst wordt de invloed die de rivierwaterstand op de grondwaterstand heeft gedempt en zal de grondwaterstand bij hoge rivierstanden bij de woningen minder hoog komen te staan en bij lage rivierstanden minder laag. Dit heeft geen negatieve gevolgen voor uw tuin of woning. De afwatering en waterhuishouding van uw perceel is in het Projectplan Waterwet nog niet uitgewerkt. In het Uitvoeringsontwerp zal worden bepaald of en zo ja welke	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				voorzieningen getroffen moeten worden om wateroverlast te beperken. Het uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe situatie geen verslechtering ten opzichte van de huidige situatie mag zijn.	
131	3	4a	Indiener geeft aan dat het niet duidelijk is welke maatregel er nu genomen dient te worden. Ze geeft aan dat ze niet betrokken is bij het bespreken van alternatieven en trekt in twijfel of er wel alternatieven zijn overwogen. Indiener vraagt zich af of ophoging wel nodig is en stelt dat demontabele of opblaasbare kering een oplossing zouden kunnen zijn voor het hoogteprobleem.	Indiener is lid van de Ensemblewerkgroep Haaften. In 2016 en 2017 zijn in verschillende bijeenkomsten met de Ensemblewerkgroep Haaften ideeën opgesteld, waaronder de wens voor een demontabele kering, al dan niet met een verlaging van de huidige tuimelkade. De demontabele kering is vervolgens in de Verkenningsfase als ontwikkelkans van de ensemblewerkgroepen opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Op pagina 34 in de NRD wordt in de toelichting op de kansrijke oplossing 'Langsconstructies' vermeld: "Overigens zijn demontabele en beweegbare keringen in de ontwerpvisie van Waterschap Rivierenland ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie." In de Verkenningsfase heeft de NRD in maart/april 2018 ter inzage gelegen. Hierop zijn destijds meerdere zienswijzen ingediend over het toepassen van een demontabele of flexibele kering op de Kaap van Haaften. In § 2.1.1 van de Reactienota zienswijzen op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Reactienota NRD) is hierop de volgende reactie gegeven: "Daarnaast heeft een aantal zienswijzen betrekking op demontabele en beweegbare keringen. Een demontabele (en beweegbare) kering is één van de bouwstenen waarmee het hoogteprobleem opgelost kan worden. Deze bouwsteen kan geplaatst worden in combinatie met een van de kansrijke oplossingen (grond binnenwaarts, grond buitenwaarts en langsconstructie). Het gaat om het gehele spectrum aan constructieve oplossingen, dus ook de door bewoners aangedragen varianten met een flexibele, mobiele, demontabele of beweegbare kering. In de verdere uitwerking van de plannen worden de verschillende typen constructies tegen elkaar afgewogen. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid van het hele gebied. Het waterschap weegt dit algemeen maatschappelijk belang af tegen de belangen van de bewoners. Demontabele en beweegbare keringen zijn echter in de ontwerpvisie van het waterschap ongewenst, vanwege de grote inspanning voor beheer en de kosten voor het in stand houden van een calamiteitenorganisatie. Toch zijn er zwaarwegende argumenten denkbaar om wel demontabele keringen toe te passen. In het MER wordt onderzocht of dit het geval is op het dijktraject." Deze reactie is gebaseerd op de destijds vigerende Ontwerpuitgangspunten Primaire Waterkeringen 2016 (OPW 2016). Het toen geldende beleid in de OPW2016 was als volgt: "Permanente constructies hebben de voorkeur boven	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				tijdelijke constructies (minder kans op menselijk falen bij het aanbrengen van tijdelijke constructies).” De alliantie wilde zich echter inzetten om een demontabele kering, indien mogelijk, toch toe te passen en daarmee invulling te geven aan de wens van het Ensemble Haaften en bewoners aan de Kaap van Haaften. In de Reactienota NRD is daarom de toezegging gedaan dat onderzocht zou worden of er voor de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. In de OPW2016 werd echter geen verdere toelichting gegeven op bovenstaande beleid, waardoor de OPW2016 niet volledig genoeg was om vanuit het project een goede toets uit te kunnen voeren of er voor de situatie van de Kaap van Haaften zwaarwegende argumenten zijn om toch een demontabele kering toe te passen. Het waterschap heeft daarom in 2019 nader beleid vastgesteld in de OPW 2019. Ter voorbereiding daarop zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de faalkansen en kosten van demontabele keringen voor het beheergebied van het waterschap. Daaruit volgen de volgende inzichten: • Het kan nu niet worden voorzien hoeveel demontabele/flexibele keringen en coupures de verschillende dijkversterkingen in de toekomst opleveren in het totale beheergebied van WSRL. De kans, dat er onder maatgevende omstandigheden ergens personele capaciteit ontbreekt voor opbouw of controle van demontabele keringen, wordt aanzienlijk geacht. • Beheer- en onderhoudskosten van demontabele en flexibele keringen zijn relatief hoog. Om een demontabele kering toe te kunnen passen, worden extra kosten gemaakt voor onder andere de opslag van materialen, het vervangen van de rubbers en het oefenen van het sluiten van de kering. De kosten voor een demontabele kering op de Kaap van Haaften van ongeveer 320 meter lang en gemiddeld 25 cm hoog zijn circa €30.000,- per jaar. Dit in tegenstelling tot de jaarlijkse kosten van circa €500,- voor een langsconstructie in combinatie met een groene dijk van dezelfde lengte. Op basis van deze twee inzichten is het uitgangspunt van de OPW 2019: “Demontabele en flexibele wanden worden niet toegepast. Wanneer sprake is van grote maatschappelijke belangen die door de dijkversterking worden geschaad, kan tot een andere afweging worden gekomen.” Als voorbeelden van dergelijke grote maatschappelijke belangen worden genoemd: grote cultuurhistorische en economische waarden, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten, ontsluiting bedrijventerreinen, etc. In aanloop naar het opstellen van het ontwerp Projectplan Waterwet is vervolgens door de alliantie geïnventariseerd of op de Kaap van Haaften sprake is van een groot maatschappelijk belang dat aanleiding zou kunnen zijn om toch voor een demontabele kering te kiezen. Dat bleek om een aantal redenen niet het geval: • De dijkversterking schaadt geen functionaliteit of gebruiksfuncties op en rondom de dijk.	

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				• Alle woningen (waaronder een aantal monumenten) kunnen behouden blijven, ook zonder demontabele kering: behoud van woningen is een van de uitgangspunten waarop het ontwerp is gebaseerd. Juist met het oog daarop wordt gekozen voor een constructie in plaats van een binnenwaartse versterking in grond. • Van oudsher is de relatie 'dorp, dijk en rivier' van cultuurhistorische waarde. Vanaf de rivier is de belevingswaarde, met het aanzicht van Haaften als kaap in de rivier, groot. Dijkversterkingen door de eeuwen heen maken onderdeel uit van de cultuurhistorie. Dit maakt van de dijk een 'levend object'. De relatief kleine verhoging van de dijk op de Kaap van Haaften van 0,14 tot 0,59 meter schaadt de relatie tussen dorp, dijk en rivier niet. De beleving van de relatie blijft hetzelfde, ongeacht of men vanuit het dorp, vanaf de dijk of vanaf de rivier kijkt. De huidige dijkversterking voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de dijk als levend object en versterkt daarmee juist de cultuurhistorische relatie, zonder fysieke schade aan dorp of rivier aan te brengen, of de ligging van dorp, dijk of rivier te veranderen. Bovendien wordt de relatie verder versterkt door op de Kaap van Haaften de recreatieve route over de tuimelkade en het plein tegenover de kerk aantrekkelijker te maken en bij het plein een tribune te plaatsen met uitzicht over de Waal. Er is dus kortom ook op het punt van cultuurhistorie geen sprake van het schaden van een groot maatschappelijk belang. De oplossing met een demontabele of opblaasbare kering is daarom afgevallen.	
131	4	4a	Indiener stelt voor om de hoogte van de dijk te laten zoals die nu is en de dijkbewoners mee te nemen in de uitvoering van een calamiteitenplan in geval van extreem hoog water (denk aan zandzakken)	Het voorstel van indiener is geen duurzaam veilig alternatief, omdat het toepassen van zandzakken geen garantie geeft op een waterveilige dijk die voldoet aan de huidige normering. Het waterschap is bovendien verantwoordelijk voor de waterveiligheid in haar beheergebied en kan deze verantwoordelijkheid niet overdragen aan burgers. Daarbij is het risico te groot dat burgers op het moment van een crisissituatie niet aanwezig zijn of verhuizen.	Geen
131	5	4a	Momenteel lopen er via een pachtcontract schapen op de dijk. Die komen na de dijkversterking echter niet terug. Indiener vindt dat schapen op de dijk dusdanig bij het landschappelijk karakter van de dijk horen dat het risico dat de schapen schade aan de dijk toebrengen ondergeschikt is.	Door het onderhoud van de dijk met behulp van schapen te laten doen ontstaan er verschillende problemen. Ten eerste houden schapen het gras en de vegetatie op de dijk het gehele jaar kort. Voor de biodiversiteit is het juist van belang dat deze grassen en kruiden de kans krijgen om te groeien en hun zaden te verspreiden. Ten tweede is het voor de waterveiligheid van de dijk van groot belang om een goede grasmat te hebben met aaneengesloten graszoden. De schapen kunnen ervoor zorgen dat deze aaneengesloten grasmat beschadigt, met de nodige gevolgen tijdens hoog water. Om bovenstaande redenen kiest het waterschap ervoor om het maaibeheer zelf in de hand te houden en om in de toekomst dus geen schapen meer toe te laten op de dijk. Momenteel loopt er, zoals Indiener aangeeft, een onderhoudsovereenkomst voor deze schapen. Tijdens de realisatie van de dijkversterking zal deze overeenkomst	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				worden opgezegd. Na afronding van de werkzaamheden zal in samenspraak met omwonenden worden bekeken wat de beste manier is om de dijk te onderhouden. De dijkbeheerder heeft hierover reeds contact gehad met diverse bewoners langs dit stuk dijk.	
131	6	4a	De B&B aan Waalbandijk 38 is niet opgenomen in de stukken onder het kopje 'Horeca en verblijfsfuncties'.	De B&B aan Waalbandijk 38 is per abuis niet opgenomen in de 'factsheet effectbeoordeling en ontwikkelkansen'. Deze factsheet wordt daarom aangepast.	Ja, de B&B is opgenomen op de factsheet over dijkvak 4a
131	7	4a	I.v.m. de B&B van indiener zijn er zorgen over de uitvoering en verzoekt indiener met klem om de aan- en afvoer van materiaal en grondstoffen via de buitenkant van de dijk te laten verlopen. De overlast die veroorzaakt zou kunnen worden door de werkzaamheden zal niet alleen een behoorlijke impact op de bewoners hebben, maar ook op de verhuurbaarheid van de B&B van indiener.	Tijdens de realisatie wordt de dijk afgesloten voor doorgaand verkeer. Toegang tot de dijk voor bestemmingsverkeer wordt geregeld door verkeersregelaars. Bij binnendijkse grondoplossingen en bij langsconstructies is er te weinig ruimte om buitenlangs de dijk te rijden. Hier zal het werkverkeer dan ook in twee richtingen over de dijk rijden. Uiteraard wordt veiligheid hier ook in acht genomen, door waar nodig passeerhavens te realiseren. Overlast door het werkverkeer is helaas onvermijdelijk. Wel neemt de Graaf Reinaldalliantie maatregelen om de overlast zoveel mogelijk te verminderen. Bijvoorbeeld door verkeersregelaars in te zetten, door de weg schoon te houden zodat stof- en moddervorming minimaal is en door kapotgereden stukken in het asfalt die tot een gevaarlijke verkeerssituatie leiden (zoals een gat in de weg) te repareren.	Geen
131	8	4a	Indiener is gegarandeerd dat het PpWw een plan op hoofdlijnen is en dat er nog veel details uitgewerkt moeten worden. Indiener kan derhalve niet de consequenties van het gehele plan overzien en behoudt zich het recht voor, omdat het ontwerp Projectplan Waterwet nog niet in detail bekend is, de zienswijze aan te vullen.	Het Ontwerp Projectplan Waterwet dijkversterking Gorinchem Waardenburg heeft het detailniveau dat vanuit de wetgeving nodig is om de benodigde gronden te kunnen verwerven en om de effecten van de dijkversterking te kunnen bepalen. In het voortraject is inderdaad aangegeven dat bepaalde details, zoals materiaalgebruik, nog nader worden uitgewerkt na het Projectplan Waterwet. Dat detailniveau is niet nodig voor de besluitvorming. Gebruikelijk is dat indieners van zienswijzen hun zienswijzen binnen twee weken na de afloop van de termijn voor het indienen van zienswijzen deze alsnog kunnen aanvullen. Wij hebben van u geen aanvulling op uw zienswijze ontvangen. Het Algemeen Bestuur neemt, rekening houdend met de zienswijzen, een besluit over het definitieve Projectplan Waterwet. Daarna ontvangt u een antwoord op uw zienswijzen. Nadat de provincie het Projectplan Waterwet heeft goedgekeurd wordt het definitieve plan wederom te	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				inzage gelegd en staat het open voor beroep voor diegenen die een zienswijze hebben ingediend.	
132	1	2b	De woning heeft een scheur in de achtergevel en indiener maakt zich zorgen over eventuele schade die ontstaat door de dijkversterking. Daarom eist de indiener het volgende: - realtime met sensoren bijhouden van de gevolgen van de werkzaamheden op de scheur in de woning - nulmeting die duidelijk maakt wat de eventuele natuurlijke bewegingen van de scheur zijn en welke bewegingen gevolg zijn van de werkzaamheden - Mogelijkheden voor preventieve bescherming, bijv. stutten	Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over schade aan de woning door de werkzaamheden. De Graaf Reinaldalliantie (aannemers en waterschap) borgen een zorgvuldige en veilige uitvoering. Hoe dit exact in zijn werk gaat wordt voor de start van de uitvoering met bewoners gedeeld. De Graaf Reinaldalliantie maakt een Werkplan Schade en Hinder en een Monitoringsplan, waarin wordt vastgelegd wat het protocol is bij het uitvoeren van (trillingsgevoelige) werkzaamheden, zoals het uitvoeren van grondwerkzaamheden of het aanbrengen van damwanden. Aan de hand van een nulopname wordt elke woning die daarvoor in aanmerking komt (zie par 2.5.3 van het algemene deel van de Nota van Antwoord) door een specialistisch bureau (TOP-expertise) in een categorie ingedeeld. Afhankelijk van zowel de categorie, als van de geotechnische en geohydrologische situatie ter plekke wordt bepaald welke trillingswaarden zijn toegestaan. Van de woning van indiener is inmiddels een bouwkundige nulopname gemaakt. Op basis van de bouwkundige staat van de woning, het soort werkzaamheden dat uitgevoerd gaat worden en de geotechnische gegevens van de ondergrond wordt vervolgens bepaald of en hoe er gemonitord wordt tijdens de uitvoering. Er worden trillingsmeters, hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen en om inzicht te krijgen in de huidige bewegingen van de woning (dus zonder dat werkzaamheden plaatsvinden). Tijdens de uitvoering worden de trillingswaarden gemonitord. Wanneer deze waarden overschreden worden tijdens de uitvoering, wordt bekeken welke vervolgacties nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de gekozen uitvoeringsmethode wordt stopgezet en dat wordt overgeschakeld op een andere methode. Op locaties waar zich kwetsbare gebouwen bevinden kan voorafgaand aan de werkzaamheden al gekozen worden voor een methode die minder trillingen veroorzaakt. Ook dit wordt aan de hand van de opnames van de woningen bepaald. In het najaar van 2020 zijn/worden trillingsmeters,	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
				hoeksensoren, meetbouten en scheurmeters aangebracht op een aantal representatieve locaties/woningen om de huidige situatie in beeld te brengen. Welke woningen op welke wijze exact gemonitord gaan worden zal eind 2020 duidelijk zijn. Dit wordt opgenomen in het Monitoringsplan, dat wordt opgesteld met behulp van de kennis van geohydrologen, geotechnici, bouwkundigen, verzekeringsexperts, trillingsexperts en uitvoeringsspecialisten. Wanneer het Monitoringsplan en het Werkplan Hinder en schade gereed zijn wordt hierover meer informatie verstrekt. Indien er door toedoen van de werkzaamheden onverhoopt toch schade ontstaat, bijvoorbeeld scheuren of verzakkingen van de woning of schade aan de tuin, wordt deze door het waterschap geheel vergoed. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door een onafhankelijk schadedeskundige. In het algemene deel van deze Nota van Antwoord wordt in par. 2.5.4 over hinder en schade door trillingen, par. 2.5.3 over monitoring en par. 2.5.5 over vergoeding van schade een verdere toelichting gegeven over deze onderwerpen.	
133	1	10b	Ter plaatse van landbouwpercelen wordt veelal gekozen voor een brede dijk met aanpassingen aan de binnenzijde. Andere (buitendijkse of technische) oplossingen nemen minder ruimte in beslag. Indiener verzoekt die toe te passen, zodat de invloed van het project op de omgeving afneemt.	In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt in hoofdstuk 2.3 omschreven welke uitgangspunten zijn gebruikt voor het maken van een zorgvuldige afweging. Waterschap Rivierenland geeft de voorkeur aan duurzame oplossingen. Een grondoplossing is duurzamer dan een constructieve oplossing. Eerst is dus overal bekeken of een grondoplossing tot de mogelijkheden behoorde. Bovendien heeft een binnenwaartse dijkversterking de voorkeur boven een buitenwaartse dijkversterking in grond. Er ontstaan dan immers geen negatieve effecten op de rivier in de vorm van opstuwing. In ditzelfde hoofdstuk wordt ook toegelicht dat bij uitsluitend agrarisch gebruik van een perceel het Waterschap de voorkeur heeft voor een binnendijkse versterking. Het waterschap gaat daarbij altijd het gesprek aan over hoe het ontwerp zo ingepast kan worden dat de schade op landbouw wordt geminimaliseerd en onderzoekt of medegebruik van het dijkprofiel mogelijk is.	Geen
133	2	10b	Voor het tijdelijk depot, gepland op de grond van indiener nabij fort Vuren, verwacht indiener overlast door verstuiving, trilling, hinder en structuurbederf. Indiener meent dat dit buitendijks kan worden opgelost op percelen die dit nadeel niet hebben. De helling c.q. stoep behoeft nadere invulling.	De grond die vrijkomt uit de Woelse Waard (ca. 20.000 m3) wordt opgeslagen in het depot op het terrein van indiener. Deze grond dient binnendijks opgeslagen te worden in verband met mogelijk hoog water. Bovendien is voor deze locatie gekozen omdat hier geen direct aanwonenden zijn en de overlast door het depot dus beperkt zal blijven. We gaan met u in gesprek over de helling.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
133	3	10b	Indiener kan zich niet vinden in het opofferen van goede landbouwgronden om de volgende redenen: • Er vindt onnodig overcompensatie plaats voor natuurdoelen (60 ha! in de Woelse Waard) • Landbouwgrond is belangrijk voor de voedselvoorziening in haar algemeenheid • De overheid stelt steeds stringentere normen qua landbouwintensiteit: als u landbouwgronden onttrekt kan daar niet meer aan worden voldaan • Er is geen compensatie van landbouwgronden beschikbaar Daarbij worden nogmaals goede landbouwgronden opgeofferd voor watercompensatie (nabij Provinciale weg).	De herinrichting van de Woelse Waard dient meerdere doelen. Een belangrijk doel is de rivierkundige compensatie voor de dijkversterking. Echter, ook Rijkswaterstaat heeft doelen die voortvloeien uit de wettelijke verplichting van de Kaderrichtlijn Water. De provincie Zuid Holland heeft als doel om de natuur te versterken. Daarom heeft de provincie de uiterwaard ook aangemerkt als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). De herinrichting van de uiterwaard dient dus niet uitsluitend voor compensatie, er is juist voor gekozen om in één gebied (in plaats van in meerdere gebieden) maatregelen te nemen vanuit meerdere doelen in een samenhangend plan. De natuurcompensatie voor de dijkversterking is hier onderdeel van. De beleidsregels van het Waterschap schrijven voor dat er watercompensatie moet worden gerealiseerd voor gedempte watergangen en voor kweltoename. Inderdaad leidt dit tot (beperkt) ruimtebeslag op agrarische grond. Voor de percelen die zijn gelegen binnen de Woelse Waard en welke zijn opgenomen in grondverwervingsplan zal de rentmeester een afspraak met u maken om uw percelen te bekijken. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet. De rentmeester zal met u bespreken wat de grondverwerving op uw locatie en voor uw bedrijfsvoering inhoudt.	Geen
133	4	10b	Bij herinrichting van de uiterwaarden van de Woelse Waard is uitgegaan van natuur/natuurbeheer en niet van agrarisch medegebruik. Dit in tegenstelling tot het huidige gebruik en het vigerende bestemmingsplan. De achtergronden en afwegingen van die keuze van het uitgangspunt ontbreekt. De gevolgen op bedrijfsniveau zijn groot. Indiener heeft hier bezwaar tegen.	Het huidige agrarische gebruik is niet verenigbaar met de (natuur) doelen die de verschillende partijen (Rijkswaterstaat, provincie Zuid Holland) invullen met de herinrichting van de Woelse Waard. De afweging die is gemaakt om te komen tot het huidige plan voor de Woelse Waard is beschreven in het Milieueffectrapport, zie paragraaf 6.5. Hierin zijn ook verschillende varianten beschouwd voor de herinrichting en deze varianten zijn beoordeeld op effecten en doelbereik. Hierbij is een brede effectbeoordeling gemaakt waarin ook de belangen van het huidige gebruik zijn betrokken. De huidige bestemming van het grootste deel van de Woelse Waard conform de vigerende bestemmingsplannen (Binnenstad e.o. en Buitengebied) is natuur, conform het provinciale beleid waarin de Woelse Waard is aangemerkt als Natuur Netwerk Nederland	Geen
134	1	7f	Indiener maakt bezwaar tegen het verlenen van een ontgrondingsvergunning inzake de voorgenomen ontgrondingen op zijn percelen. Hiervoor is door hem geen toestemming verleend. De (eigendoms)rechten van indiener worden hierdoor ernstig aangetast en beperkt. Indiener geeft aan dat er eerder een vergunning aan	Zoals in punt 104-18 uiteengezet betreft het slechts een beperkt deel van de gronden die nodig zijn van indiener. De eventuele aantasting van (eigendoms-)rechten van indiener worden als onderdeel van het bepalen de schadeloosstelling beschouwd.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
			derden verleend is waardoor een voorgenomen ontgronding niet heeft kunnen doorgegaan. Daarom was destijds zelfs al afgesproken dat dit niet meer zou gebeuren.		
135	1	08a	Hoofdzaak van deze is zienswijzen is dat er zoveel mogelijk waterafvoer plaats vind en zo min mogelijk belemmeringen van de doorstroming van de rivier. In de nieuwe plannen voor de dijkverzwaring tussen Gorinchem en Waardenburg gaat het om buitendijkse verzwaring. Buitendijkse verzwaring zorgt voor een rem op de waterafvoer volgens indiener. Dit heeft geen ruimte voor de rivier maar zorgt juist voor opsluiting van de rivier. Aan de andere kant van de rivier Brakel is de dijk ook naar buiten gelegd waardoor een flessenhals ontstaat.	In het Milieueffectrapport (MER) zijn verschillende alternatieven voor de dijkversterking onderzocht. Daarbij zijn drie alternatieven met elkaar vergeleken: een dijkversterking in grond binnenwaarts, een dijkversterking in grond buitenwaarts en een dijkversterking met constructies. Voor binnendijkse maatregelen is niet overal ruimte - of slechts tegen zeer hoge kosten of met technisch ingewikkelde constructies. De ruimte buitendijks (in het rivierbed) is schaars en moet inderdaad zo veel mogelijk beschikbaar te blijven voor de afvoer en berging van rivierwater. Om deze afweging te kunnen maken heeft Rijkswaterstaat in samenspraak met de Unie van Waterschappen de Redeneerlijn buitendijks (rivierwaarts) versterken opgesteld. De kern ervan is dat buitendijkse dijkversterkingen zoveel mogelijk worden voorkomen en (indien dit niet mogelijk is) de waterstandseffecten van dijkversterkingen zoveel mogelijk worden opgevangen binnen het project. Het bestuur van het waterschap heeft in overleg met alle partijen op basis van de afwegingen gekozen voor een deels buitenwaartse versterking om zo belangrijke binnendijkse waarden (lintbebouwing) te sparen en te kiezen voor een duurzame oplossing in grond. Bij het vaststellen van het voorkeursalternatief heeft Rijkswaterstaat aangegeven dat dit voldoet aan de Redeneerlijn buitendijks versterken en heeft RWS in de bestuurlijke begeleidingsgroep positief geadviseerd op het Voorkeursalternatief uitgaande van een deels buitenwaartse versterking in combinatie met de aanleg van geulen in de Woelse Waard. Van die drie alternatieven en van het gekozen voorkeursalternatief zijn de effecten op de waterstanden in de rivier onderzocht en is gezocht naar de beste locaties om de rivierkundige effecten op te vangen. De effecten op de rivier van de dijkversterking worden (meer dan) gecompenseerd door middel van een nieuwe geul in de Woelse Waard. Het effect hiervan werkt bovenstrooms (dus in de richting van de Herwijnense Benedenwaard) door. Het gezamenlijke effect van de buitenwaartse versterkingen en de herinrichting van de Woelse Waard leidt ter plaatse van Herwijnen bij hoge rivierafvoeren per saldo tot een kleine afname van de waterstanden. Overigens wordt ook nog een geul gerealiseerd in de Herwijnense Bovenwaard. Met deze maatregelen wordt dus voorkomen dat de rivier wordt opgesloten en de waterafvoer wordt geremd. Inderdaad is de dijk aan overkant destijds (in 1995) naar buiten versterkt rond bebouwde kom van Brakel. De effecten hiervan zijn gecompenseerd door aanpassingen aan de kribben en door de aanleg van twee nevengeulen door Munnikenland.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
135	2	08a	Indieners hebben er bezwaar tegen dat de dijk op zoveel plekken naar buiten gaat en daarmee de waterafvoer belemmert. Zeker aangezien hun bedrijf vlakbij een flessenhals in de rivier ligt. Indieners hebben koeien lopen in de uiterwaard. Indieners zijn bang dat het water minder kans heeft om afgevoerd te worden en ze nog meer overlast zullen ervaren.	Voor het antwoord op dit punt wordt verwezen naar punt 135.1. Voor de wateroverlast in de uiterwaard geldt nog het volgende. De buitenwaartse versterkingen hebben pas effect op de rivierwaterstanden als het water al tegen de waterkering (winterdijk) aanstaat en grote delen van de uiterwaarden dus al volgelopen zijn. Buitenwaartse versterkingen kunnen met name effect op de waterstanden op de rivier bij extreem hoge rivierafvoeren. Op dat moment is al geen sprake meer van agrarische activiteit in de uiterwaarden.	Geen
135	3	08a	Bij de vorige dijkverzwaring is er grond onteigend en nu weer. Indieners zijn het hier niet mee eens.	Het is onontkoombaar dat voor deze dijkversterking een deel van de grond van indiener nodig is. Publiekrechtelijk is de A zonering van de waterkering van belang voor het uit kunnen voeren van een doelmatig beheer en inspecties door het waterschap aan het waterstaatswerk. Daarom wordt in het Eigendommenbeleid 2019 gekozen voor het volledig in eigendom verwerven van deze zone. We gaan met u in gesprek over minnelijke verwerving voordat onteigening aan de orde kan zijn. Voor het tijdelijk of permanent verwerven van gronden stelt het waterschap een externe rentmeester aan. Deze maakt vanaf medio oktober een afspraak om het perceel van indiener te bekijken. Naar aanleiding van deze opname brengt de rentmeester een schriftelijk advies uit aan het waterschap over de hoogte van de schadeloosstelling op basis van de Onteigeningswet.	Geen
135	4	08a	Vanwege Ruimte voor de Rivier heeft er een 4 a 5 jaar geleden een ontgronding plaats gevonden om meer ruimte aan de rivier te geven. Nu wordt op dezelfde plek de dijk verlegd. Indieners hebben hier al vaker vragen over gesteld en nog geen antwoord op gekregen. Zij maken zich zorgen omdat de uiterwaarde hier heel smal is. Hier zijn maatregelen genomen om de afvoer op niveau te brengen en nu wordt de dijk hier buitenwaarts verlegd zodat dit weer ongedaan gemaakt wordt. Er zijn andere manieren om een dijk te verzwaren dan buitenwaarts, bijvoorbeeld met een scherm.	Wat betreft de zorgen over de buitenwaartse versterking wordt verwezen naar het antwoord op 135-1. We gaan er van uit dat u met de ontgronding van 4 a 5 jaar geleden doelt op de kribverlaging die heeft plaatsgevonden. Deze is ons bekend. De buitenwaartse versterking vindt plaats in overleg met Rijkswaterstaat en de rivierkundige effecten ervan worden gecompenseerd, zoals hierboven is aangegeven.	Geen

Nr.	sub nr	Dijk-vak	Inhoud zienswijze	Antwoord	Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluiten
135	5	08a	Bij alle informatieavonden hebben indieners nooit iemand gezien van Rijkswaterstaat. Zij hebben dit wel gemist en vragen zich af of Rijkswaterstaat goed betrokken is?	Rijkswaterstaat is nauw betrokken geweest bij de voorbereiding van dijkversterking. Er is samengewerkt met Rijkswaterstaat bij het onderzoek naar de rivierkundige effecten van de alternatieven en het voorkeursalternatief en bij de keuze van de locaties voor de nieuwe geulen in de uiterwaarden. Rijkswaterstaat heeft dan ook in de bestuurlijke begeleidingsgroep positief geadviseerd over de dijkversterking, zowel op de keuze van het voorkeursalternatief als op het definitieve ontwerp in het ontwerp Projectplan Waterwet. De nieuwe geulen in de Woelse Waard en de Herwijnense waard zijn een samenwerking tussen het waterschap en Rijkswaterstaat, omdat deze ook dienen voor de verbetering van de waterkwaliteit van de rivier (Kaderrichtlijn Water, KRW) waar Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor is.	Geen
135	6	08a	De heren verzoeken om contact met hen op te nemen op te nemen zodat zijn hun zienswijze mondeling kunnen toevoegen.	De zienswijze van indiener is mondeling uitgebracht en genoteerd door de coördinator van de provincie. Wij hebben begrepen dat tijdens dat gesprek is aangeven dat de alliantie wellicht nog contact met indiener zou opnemen voor een nadere toelichting op uw zienswijze.	Geen